

אהבה אחת

מעשה החמור והכלב

החמור – עובד קשה

הכלב – רק מקשקש בזנב

כמו צדקה לעני עם חיוך או בלי חיוך – נותנים בכל מקרה לשקל

כמו שמהדרין במצוות כך גם צריך להדר בזוגיות (שזה גם זוגיות) – "זה אלי ואנוהו"

מדוע אין האישה מוזכרת – זאת מכיוון שהאדם זה איש והאישה

לכן אדם צריך לדאוג שאשתו גם תהיה שמחה

וְשִׂמְחָתָהּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיהָ אֵתָהּ וּבִנָּהּ וּבְתָרָהּ וְעִבְדָּהּ וְאַמְתָּהּ וְהָלְוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיהָ וְהָגֵר וְהַיִּתּוֹם וְהָאֵלְמָנָה אֲשֶׁר

בְּקִרְבָּהּ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיהָ לְשָׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם.

3	הפתיחה	1
3	הכלים לזוגיות	2
9	שאלות מנחות ביעוץ	3
10	תרשים - עשה רצונך כרצונו	4
14	היהדות – דרך חיים משפחתית – טובה יותר	5
16	סדר עדיפות בחיים	6
19	תפקיד האיש והאישה	7
24	האבות והאימהות הקדושים (מידות האיש והאישה)	8
26	הזוגיות בעולם הבא	9
27	ברכה ושפע	10
29	הכרת הטוב	11
29	קידושין	12
33	מחילה	13
34	הצלחה אמיתית בחיים - הרב אשרוב	14
35	שמחה	15
40	אהבה	16
45	יסורים	17
46	שמירת הלשון	18
56	שלום ורעות	19
59	נתינת הלב	20
62	ממון	21
63	בראשית	22
66	האדם	23

		בס"ד
	אהבה אחת – אושר זוגי	
67	בית	24
68	זיווג	25
72	אב המשפחה	26
75	האישה כאור מקיף	27
76	חסד	28
77	תשמח את אשתך כך שיהיה לה ממך רוב נחת	29
79	כעס	30
80	אשת איש	31
82	אושר	1.
83	יחוד	32
84	שידוך	33
86	זוגיות	34
94	בגן השלום - הרב שלום ארוש	35
95	התמדה	36
96	ושמחת את אשתך	37
98	גירושין	38
100	גדול השלום	39
109	אישה עושה רצון בעלה	40
124	עשרת הדברות	41
131	שלבי החיים	42
133	תשמיש	2
140	גירושין	3
141	נאמנות	44
142	הורות	45
142	כבוד לאחרים	4
143	ביטחון	46
143	העבירות החמורות ביותר	5
143	הגשמת חלומות	47
145	זוג מעורב דתי וחילוני	48
147	הגדרת אושר / עושר	6
147	התגברות על יצרים	7
147	יחס גורר יחס	8
149	יצרים	9
151	סטטיסטיקות בארץ	10
154	תורת הקבלה	49
155	שמירת הברית	50
156	עריות	51
157	מצוות עונה	52
158	פרשות השבוע	53

		בס"ד
		אהבה אחת – אושר זוגי
160	מילתא דבדיחותא	54
161	החיים הזוגיים לאחר המוות	55
164	כתבות וסרטונים מעניינים	56

אם אין שלום בית – אז צריך להגיד לבית שלום
האישה היא זכוכית מגדלת

1 הפתיחה

הרב ארוש (בספרו בגן השלום – עמ' 19) –
דע, שהדבר החשוב ביותר בעבודת ה' הוא שלום בית. לכן זהו דבר שצריך הבעל להשקיע בו את כל כוחותיו, וזו המצווה העיקרית שמוטלת עליו למשך כל ימי חייו.
כל עבודתו של האדם – זה שלום בית - ולכן עליו להתרכז במצוות בין אדם לחברו ובראשונה באשתו
התורה והעבודה יובילו אותו למצוות בין אדם לחברו

2 הכלים לזוגיות

1.1.1 המשמעות הרוחנית של זוגיות לאורך שנים

הָלוֹא פָּרַס לָרַעַב לַחֲמֶךְ וְעֲנִיִּים מְרוֹדִים תָּבִיא בֵּיתְךָ כִּי תִרְאֶה עָרֶם וְכִסְיֹתוֹ וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם.

הזהרו בכבוד חברכם - פסר

- ✓
- ✓ אושר – עונג / שמחה פנימית לאורך זמן ולא תלויה בגשמיות.
- ✓ אושר זוגי – שמחה פנימית לאורך זמן ביחד עם בן הזוג ולא תלויה בגשמיות.
- ✓ אהבה – רצון לתת ולהשפיע מבלי רצון לקבל. כמו הקדוש ברוך הוא (הוא טוב ומטיב) והוא רק רוצה לתת ומשפיע מבלי רצון לקבל. כמו אמא שרק רוצה לתת ולהעניק לילדים.
- ✓ אהוב כל יהודי (בראש ובראשונה את האישה) והשם יתברך יאהב אותך
- מידה כנגד מידה - כשם שאתה אוהב ומשפיע על אחרים – כך הקדוש ברוך הוא משפיע עליך
- ✓ שְׂנֵאָה תַעֲזֹרֶר מְדִנִּים וְעַל כָּל פְּשָׁעִים תִּכְסֶּה אֲהָבָה
- ✓ למה חשוב להתחתן – אמונה - לשם שמיים – הקדוש ברוך הוא ציווה – לא מתוך רצון עצמי (לכן הנישואין יכולים להחזיק לאורך זמן)
- ✓ למה חשוב להתחתן – גשמית ורוחנית – תיקון עצמי – האישה היא העזר כנגדו – היא היועץ / הקאוצ'ר שצמוד אלינו 24/7 שיכול לראות ולתת לנו את המשובים הכי טובים.
- ✓ לחיות בזוגיות הינה קפיצת הדרך רוחנית (תיקון עצמי) – קבלת תובנות רוחניות בכמה חודשים מה שב 10 שנים יקח לנו להבין.

✓ כשם שהקדוש ברוך הוא קידש והתחתן עם עם-ישראל וייחד אותנו אליו כך אדם מקדש את אשתו ומייחד אותנו לה.

✓ אין מזווגין לו לאדם אשה אלא על פי מעשיו

✓ שידוך - הכל בידי שמיים חוץ מיראת שמים

✓ אשה עושה רצון בעלה (תנא דבי אליהו רבה, ט) - עושה לו רצון להתקדש ולהתעלות – היא האור המקיף של הגבר – דוחפת אותו לגלות את הרצון האמיתי שלו

✓ נעשה ונשמע

נשמע - רצון גלוי - לשמוע ולעשות את מה שהשם / האישה מבקשים.
נעשה - רצון נסתר - לעשות גם את מה שלא מבקשים אולם זה רצון השם / האישה הנסתר, הפנימי.

✓ האישה מראה לנו את האני האמיתי שלנו – בחוץ אנו מציגים הצגה ובבית אנו מתנהגים בצורה אמיתית - חגיגה ט"ז ע"א - כל העובר עבירה בסתר כאילו דוח רגלי שכינה, שנאמר "כה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי" (ישעיהו ס"ו)

✓ קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

כשם שהקדוש ברוך מקדש את עם ישראל (הוא הזכר שמשפיע והעם ישראל היא הנקבה שמקבלת) כך האיש מקדש את האישה ונותן לה שפע.

✓ וְהִיִּיתֶם לִי קְדָשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה וְאֲבָדֶל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי

כשם שאישה המקודשת לאישה – מובדלת ומורמת מכל נשים ואסור לאף גבר לגעת בה. כך עם ישראל מקודש לקדוש ברוך הוא.
כִּי תִשָּׁטֶה אִשְׁתּוֹ - אישה סוטה כאשר הבעל לא סוטה

2.1.1 מחקרים

✓ מגמת הגירושין העולה בעולם במיוחד ובארץ פחות עקב המסורת.

✓ משמעות הגירושין – דיכאון, בדידות, ירידה כלכלית, תחושת אבל בשנה הראשונה.

✓ נשואים יותר מאושרים, בריאים ומצבם הכלכלי יותר טוב.

✓ השלכות על הילדים - שלום בית מביא לגידול ילדים בריאים בנפשם עם דוגמא אישית לזוגיות בריאה (ילדים לזוגות גרושים בעלי סיכוי יותר גבוה להתגרש).

- ✓ היעד – לחזור להתלהבות לרעננות שבתחילת הזוגיות והכי חשוב לשמר את זה לאורך זמן.
- ✓ הכלי המרכזי באושר זוגי – לשמח ולעשות נחת רוח לבן זוג. להעצים ולהחמיא לה (לשמח בניגוד להנאה גשמית) – לדוגמא חיוך, הקשבה, מחמאה
- ✓ תדאג תמיד רק לשמח אנשים (בראש ובראשונה את האישה והילדים) ולהטיב עימם ואז גם השי"ת ישמח אותך ויטב עימך (בצור ירום – פרק ל"ב – עמ' קפ"ד)
- ✓ כָּל שְׂרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נֹחָה הַיָּמִינוּ, רֹחַ הַמָּקוֹם נֹחָה הַיָּמִינוּ;
- ✓ לא איכפת לי מה המצווה - איכפת לי מי המצווה !!! בצור ירום – פרק כ"ז - עמ' קל"ד
- ✓ ביטול - אני עצמי רוצה רק להעניק ולהשפיע (האושר שלי זה שהיא תהיה מאושרת)
- ✓ הרצון שלי לקבל הוא נועד לצורך שיהיה לי כוח להעניק.
- ✓ האיש מעניק לאישה – "שְׂאֵרָה כְּסוּתָה וְעִנְיָה לֹא יִגְרַע" – כנ"ל בכתובה
- ✓ כאשר הזוגיות בנויה על מצב של נתינה אז גם מעידות / אי הסכמות מתגמדות לעומת הרצון לנתינה (כמו שנמצאים במקום בטוח ולא על הקצה).
- ✓ האיש צריך לראות את אשתו רק בעין ימין (חסד) ולעצום את עין שמאל (דין) – כמו שהקדוש ברוך דומה לצבי שישן עם עין אחת פקוחה (עין ימין)
- ✓ האיש צריך לראות את אשתו בעין ימין (היתרונות בה) ובעין שמאל (לראות את חסרונותיו שלו) – בצור ירום – פרק כ"ט, עמ' ריד
- ✓ הכרת הטוב – תלוי בעיני המתבונן
- ✓ רְאֵה אֲנִי נִתֵּן לַפְּנִיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה
כל דבר יכול להיות ברכה או קללה – זה תלוי בעיני המתבונן
- ✓ תשמח אחרים והשם ישמח אותך – מידה כנגד מידה - בצור ירום - פרק לג , עמוד ס"ה
- ✓ שמחה ואהבה לאישתו (בצור ירום – פרק ל"ד עמ' קס"ט)
- כל בעל חייב להקדיש בשביל אשתו היקרה לפחות שעה בכל יום לדבר אתה ולשמח אותה. לא להוכיח אותה על מעשיה ולא לגעור בה חלילה זה לא התפקיד שלך, אתה צריך רק לשבח אותה ולשמח אותה, ולא לעשות דברים שיכניסו מחלוקות לבית, מזה לא תצמח הישועה. הישועה צומחת מהביטול והענווה ומהשפעת האור ואהבה לכל יהודי (ובראש ובראשונה לאישה ולמשפחתו)
- ✓ וְהָיָה דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זָכוֹת – לראות את כל האדם – הנסיבות שהובילו אותו
- ✓ שְׂמָאֵי אֹמְרִים.....וְהָיָה מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּסֶבֶר פְּנִים יְפוֹת
- ✓ רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר.....וְהָיָה מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּשִׂמְחָה.

✓ והלכת בדרכיו - מה הוא נקרא חנון אף אתה יהיה חנון. מה הוא נקרא רחום אף אתה יהיה רחום. מה הוא נקרא

קדוש אף אתה יהיה קדוש

✓ נתינה מולידה אהבה ולא להפך - הרב דסלר זצ"ל ('מכתב מאלוה' א' 36) הגיע למסקנה חד-משמעית, ששורש

ותולדת ה'אהבה' היא הנתינה

✓ אהבה לאישתו

בצור ירום – פרק ל"ד עמ' קס"ט

כל בעל חייב להקדיש בשביל אשתו היקרה לפחות שעה בכל יום לדבר אתה ולשמח אותה. לא להוכיח אותה על מעשיה ולא לגעור בה חלילה זה לא התפקיד שלך, אתה צריך רק לשבח אותה ולשמח אותה, ולא לעשות דברים שיכניסו מחלוקות לבית, מזה לא תצמח הישועה. הישועה צומחת מהביטול והענווה ומהשפעת האור ואהבה לכל יהודי (ובראש ובראשונה לאישה ולמשפחתו)

✓ אהבה לאשתו = אהבה לשם

"אבל יירא מהשם יתברך כמו אדם שאוהב את אשתו והיא אוהבתו, והוא ירא לעשות דבר כנגדה פן יאבד אהבתה"

אורחות צדיקים – שער השלישי – שער הבושה

✓ ייחוד – כאשר משוחחים עם האישה / עושים משהו למענה – להתרכז כל כולה בה.

✓ תמימות / שלמות – מחשבה אחת, דיבור אחד, מעשה אחד – שפת הגוף מעידה על הרצון האמיתי של האדם.

✓ את יפה כי את אשתי – עצם מהותך עושה אותך יפה בעיניי (המאחד בין כל היהודים זה עצם מהותם). כשם שהקדוש ברוך הוא אוהב כל יהודי באשר הוא – כך צריך לאהוב את האישה מכיוון שהיא בת הזוג שלי.

✓ בלב (ברצון) שלם ושמח

כִּי כָל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוֹם לֹא יִקְרָב
אִישׁ כִּי יִקְרִיב זָבַח שְׁלָמִים לַיהוָה לִפְלֹא נָדָר אוֹ לְנִדְבָה בִּבְקָר אוֹ בַצֹּאן תָּמִים יִהְיֶה לְרָצוֹן כָּל מוֹם לֹא יִהְיֶה בּוֹ

✓ "אין בעולם שמחה כהתרת הספקות" - יש לאיש שמחה בליבו כלפי אשתו כאשר אין לו ספק שהיא הכי טובה בעולם עבורו

✓ שמירת לשון – שמביא לאהבת חינום – גם בין בני זוג

✓ יצר הרע – רצון עצמי שגורם לנו לרדוף אחר התאוות ולא מביא אותנו לאושר לטווח ארוך מול הרצון לנתינה טהורה (מבלי רצון לקבל – כדוגמת תרומת כליה).

✓ קשר על בסיס תאוה - יורד עם הזמן עד שלבסוף נמאס. קשר רוחני נבנה - תמיד בעלייה

✓ תפקיד כל אחד מבן הזוג ? - איש לעשות נחת רוח ולשמח, רוחניות, פרנסה, שר חוץ אישה – גשמיות – לבנות את הבית, לדאוג רגשית לילדים.

- ✓ להעצים ולאפשר לכל בן זוג לטפל בתחום שלו
- ✓ עקרון ה 20-80 – 80% לשמוח, לתמוך, לעודד ולהעצים בכל הבקשות והשינויים שהאישה מבקשת. 20% עקרונות חשובים.
- ✓ פתרון לחילוקי דעות – התמקדות והתעקשות על מספר עקרונות מצומצם. כל השאר לאפשר, לשחרר, לעודד והכי טוב זה להעצים.
- ✓ מה עדיף – לספק את הרצון העצמי או את הצורך של בן הזוג?
- ✓ כדי להגיע לאושר זוגי – צריך להתעלות מעל הטבע – מעל ההתנהגות הטבעית שלנו (ההתנהגות טבעית מביאה להתרחקות ולפירוד, לרדיפה אחר תאוות כגון נשים אחרות).
- ✓ האישה זיווג מהשמיים – האישה שלי היא הכי מתאימה לי בעולם – האישה משורש נשמתו היא החצי נשמה שהתפצלה בשמיים לפני הלידה ובחיים אנו צריכים להתאחד בחזרה ולאחר ה 120 שנה ממשיכים ביחד.
- ✓ האישה מגיעה לעולם כדי לסייע לאיש לעבור את העולם הזה בשלום.
- ✓ איש – חוכמה, אישה – בינה יתירה
- ✓ האיש – שר החוץ, האישה – שר הפנים
- רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק אמר: אית דמחלפין דרכה של אשה להיות יושבת בתוך ביתה, ודרכו של איש להיות יוצא לשוק ולמד בינה מבני אדם (מדרש רבה – פרשת בראשית)
- ✓ האיש – אור פנימי – המודע. האישה – אור מקיף – עוזרת לו לממש את הפוטנציאל שבו אל המודע.
- "מים עמקים עצה בלב איש, ואיש תבונה ידלנה"
- מים עמקים עצה בלב איש – האיש – שיש בתוכו חוכמה. ואיש תבונה ידלנה – האישה – מוציאה מתוך האיש את החוכמה שנמצאת בתוכו.
- ✓ על שלשה דברים העולם עומד: על התורה (הדרך הנכונה לזוגיות), ועל העבודה (מצוות - שארה קסותה וענתה לא יגרע), ועל גמילות חסדים (לשמח אותה – לעשות מעבר לחיוב – לעשות בשלמות ובתמימות)
- ✓ תפקיד האיש – גמילות חסדים (כפי שהקב"ה מעניק חסד)
- ✓ תפקיד האישה – לקבל את הגמילות חסדים ולשקף לאדם את חסרונותיו לצורך תיקון.
- ✓ האחריות והכוח לשינוי לטובה בידי האיש שהוא ראש המשפחה - הכל בידי שמיים חוץ מיראת שמיים – כמו בקאוצ'ין שמדבר שהכל בידי האדם עצמו.
- ✓ הגבר צריך תמיד ללמוד להיות רוחני אחרת הוא עלול ליפול לתאוות.
- והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את יהוה אלהיו לשמר את כל דברי התורה הזאת ואת החקים האלה לעשותם
- נדרש ללמוד ולהיות רוחני כדי שבבית הוא יהיה רוחני ויקנה את הערכים הנכונים
- ✓ האיש – נולד מהעפר (תאוות) והאישה מהצלע (רוחנית יותר)
- ✓ לשים את השם קודם – כמו ששמים את האחד לפני כל האפסים 1000000000
- ולהפך – זה מקטין את המספר 0.00000001
- כנ"ל כלפי האישה
- והאישה צריך להרגיש ביטול (שהוא אפס)
- בצור ירום - פרק ל"ה עמ' רס"ע
- ✓ כשאוהבים אדם באמת – לא אומרים את זה – אלא צריך לבטא זאת במעשים

- ✓ מוח, לב, כבד – המוח (חוכמה) עם רוחניות שולט על הלב (הרגשות), ששולט על הכבד (תאוות)
- ✓ למה זקוקים האיש (עידוד) והאישה (הקשבה)
- ✓ לראות רק את היתרונות באישה (הכלה וקבלה מלאה, אהבה) – רק כך אפשר לחיות עם האישה לאורך שנים
(ראיית החסרונות לאורך זמן יביאו לשנאה)
- ✓ כבוד לאישה לפי סדר החשיבות: א) יראת הרוממות ב) אהבה ג) יראת החטא.
- ✓ כבוד כלפי אשתו והילדים (סדר עדיפות) מאשר בחוץ
- כָּבֵד אֱלֹהִים הַסֵּתֶר דְּבָר וּכְבֹד מְלָכִים חֻקֵּי דְבָר.
- ליקוטי מוהר"ן קמא ו: [א] כִּי צָרִיךְ כָּל אָדָם לְמַעַט בְּכָבוֹד עֲצָמוֹ וּלְהִרְבוֹת בְּכָבוֹד הַמְּקוֹם.
- ✓ פירמידת האושר (סדר העדיפות הנכון): בן הזוג, ילדים, הורים, חברים ולבסוף ההגשמה העצמית ("עניי עירך קודמים")
- ✓ נתינה יוצרת אהבה - אחרי המעשים נמשכים הלבבות
- רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא אוֹמֵר: כָּל שֶׁמַּעֲשִׂיו מֵרַבִּין מִחֻמְתּוֹ, חֻמְתּוֹ מִתְקַיֶּמֶת; וְכָל שֶׁחֻמְתּוֹ מֵרַבָּה מִמַּעֲשָׂיו, אֵין חֻמְתּוֹ מִתְקַיֶּמֶת.
- ✓ רַבִּי אֱלֵעָזָר הַקָּפָר אוֹמֵר: הַקִּנְיָה וְהַתְּאֵה וְהַכְּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם:
- יצר הטוב (רצון לתת, מכל הלב, לשם שמיים): פירגון (לשון טובה, עין טובה), רוחניות (דחיית החומריות), נתינת כבוד – שמביא לשמחת חיים ולשמחה לאחרים - ולהתקרבות לקדוש ברוך הוא ולסובבים אותנו.
- יצר הרע (רצון לקבל): הקינאה, התאוה (בהמיות), צפייה לכבוד – שמביא לעצבות פנימית, כעס פנימי וחיצוני - להתרחקות מהקדוש ברוך הוא ומהסובבים אותנו
- ✓ פירוש המציאות - מודל אפרת - (אירוע, פרשנות, רגש, תגובה) – הכי חשוב זוהי הפרשנות למציאות.
- ✓ מידה כנגד מידה (יחס גורר יחס) – כך לב האדם אל לב האדם
- ✓ לצערינו הרב אנשים לא רגישים לכבוד הבריות ולכן מסתלקת מהם הסייעתא דשמיא. בצור ירום – פרק ל"ב – עמ' קפ"ז
- ✓ רשב"י - "אֲנִי בְּחִיבוֹתָא תְּלִיא מִלְתָּא" [אֲצִלְנוּ בְּאַהֲבָה הַדְּבָר תְּלוּי] - מי שלא אוהב את הבריות - השי"ת סוגר בעדו את כל השפע העליון - כי כל השפע בא רק בגלל האנשים. בצור ירום – פרק ל"ב – עמ' ק"צ
- ✓ רַחֲמָנָא לְבָא בְּעִי {זוהר חלק ג רפא ע"ב} = הרצון
- ✓ וְנִתְּנִי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסְרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשָׁרְכֶם וְנִתְּנִי לָכֶם לֵב בָּשָׂר – הכי חשוב זה הלב – הרצון
- ✓ סבלנות בתיקון היחסים מחדש עם האישה - כזמן ההתרחקות והפגיעה באישה – כך זמן ההתקרבות מחדש.
- ✓ כל עוד הנר דולק אפשר לתקן – תמיד אפשר להגיע לשלום בית – זה תלוי אך ורק ברצון שלנו ולא קשור באישה ובשאר הסובבים אותנו.

✓ התמדה – לא רק בתחילת הזוגיות

✓ "וַיִּבְאֶה יִצְחָק הָאֵלֶּה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רַבֵּקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֹּאחֲזֶקָה"

הרש"ר הירש בפירושו על הפסוק בסוף פרשת חיי שרה מסביר שבעצם האהבה לא צריכה לבוא לפני החתונה אלא בעקבותיה – אני אוהב אותך כי את אשתי !!! בזכות עצם מהותך – בדומה לאהבת אמא את הבן שלה

✓ צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו.....את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים יותר חשוב מאשר מעשה חד פעמי של ואהבת לרעך כמוך או שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד

✓ לפתח ולבנות הרגלים זוגיים בונים – בילוי עם האישה פעם בשבוע, הפרדת חשבונות.

✓ אישה רוצה שיאירו עליה – יעניקו לה – נוחה להתפתות.

✓ עלבונות מצד האישה – מצב קיצוני שהגבר צריך להתעורר ולהבין מה האישה מבקשת ממנו. מכפרים יסורים קשים שהיו צריכים לבוא בדרך קשה יותר.

✓ ר' יהושע סבר חלקהו חציו לה' וחציו לכם (פסחים ס"ח ב') – גם החצי לכם – במחשבה צריך להיות לה' – לכן האיש צריך להיות חציו עסוק במצוות ובלימוד תורה וחציו עם המשפחה

✓ ואהבת לרעך כמוך, אני ה' - קבלה מוחלטת של השני על פי תורת השם

✓ וַאֲהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ

- נדרש לאהוב את האישה מתוך ציווי וכך לעורר את האהבה - אחרי המעשים נמשכים הלבבות
- בכל לבבך – בשני היצרים (לכפות את יצר הטוב והרע לצורך נתינה ללא רצון לקבל (אהבה)
- בכל נפשך – בכל הגוף (לשרת ולשמח אותה בגופך)
- בכל מאורך – בכל הממון שלך (הממון שלך הוא בזכותה)

✓ המדד לאושר זוגי – לשמח ולעשות נחת רוח לבן זוג

✓ זיווג מהשמיים – לפני החתונה ואחרי החתונה

מסכת מועד קטן דף יח עמוד ב'
וַיַּעַן לָבָן וּבְתוֹאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי־הוּא יִצְחָק הַדָּבָר (בראשית כד נ)
בֵּית וְהוֹן נָחֳלֵת אֲבוֹת וּמִי־הוּא אִשָּׁה מְשַׁכֶּלֶת (משלי יט יד)
וַאֲבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מִי־הוּא הִיא (שופטים יד ד)

✓ החיוב לאהוב את בן הזוג הוא חיוב כלפי הקדוש ברוך הוא (ציווי מן התורה) ולא מתוך הבנה שכלית שיכולה להשתנות ולהיות מושפעת.

○ "אין לך אשה כשרה בנשים, אלא אשה שהיא עושה רצון בעלה" (תנא דבי אליהו רבה, ט) - עושה לו רצון להתקדש ולהתעלות – היא האור המקיף של הגבר – דוחפת אותו לגלות את הרצון האמיתי שלו

○ כן ציוו חכמים שיהא האדם מכבד את אשתו יותר מגופו ואוהבה כגופו... ולא יטיל עליה אימה יתרה ויהיה דבורו עמה בנחת ולא יהיה עצב ולא רגזן" (הלכות אישות"טו"ט).

✓ כִּי תִשָּׁטָה אִשְׁתּוֹ - אישה סוטה כאשר הבעל לא סוטה

- ✓ איש אשר משמח את האישה ולא מושל בה כך הקדוש ברוך מבטל מעליו את הקללה של בזיעת אפיו תאכל לחם
- ✓ הודיה
- ✓ דרך לשמח את האישה – לעשות מיד את מה שהיא מבקשת – זה מכבד ומשמח אותה – כמו בתחילת הזוגיות. כמו להיות זריז בעבודת השם.
- ✓ האישה מזכירה לנו את חטאי העבר מכיוון שהאיש לא ביקש סליחה מכל הלב ומעומק הלב (תשובה מכל הלב)
- ✓ עיקר העבודה בתקופה שלנו (אלפיים השנה האחרונות) היא צדקה וגמילות חסידות מאשר לימוד התורה
- ✓ הוא (חנינה בן דוסא) היה אומר, כל שירות הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו. וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו^ל, אין רוח המקום נוחה הימנו (ובראש ובראשונה האישה)
- ✓ הוא היה אומר: עשה רצונו פְּרָצוֹנָה, כְּדִי שִׁיעֲשֶׂה רָצוֹנָה פְּרָצוֹנָה; כִּטֵּל רָצוֹנָה מִפְּנֵי רָצוֹנוֹ, כְּדִי שִׁיבְטֵל רָצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רָצוֹנָה.
- ✓ כל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַיךְ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ (אישה = גשמיות, ילדים, בית)
- ✓ האיש המקיים את רצון השם אז האישה עושה את רצון הבעל (בְּרָצוֹת יְהוָה דְּרָכֵי אִישׁ גַּם אֲנִיכִיו יִשְׁלַם אֹתוֹ (משלי טז) - אויבי איש אנשי ביתו (סוטה מב ב)
- ✓ האיש הוא השמש (אך ורק משפיע כל הזמן) והאישה היא הלבנה (מקבלת ומחזירה משוב)
- ✓ חוכמה מול בינה - מִים עֲמֻקִּים עֶצָה בְּלֵב אִישׁ, וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָנָה
- ✓ וְאֵל אִישׁ תְּשׁוּקָתָהּ וְהוּא יִמְשַׁל בָּהּ – כמו מקרה השמש והירח – זה תיקון לחטא הגאווה / תאוה – של האישה
- ✓ כל שמעשיו מרובין מחכמתו, חכמתו מתקיימת (דוגמא אישית היא הכי חשובה)
- ✓ מה משמעות המושג אהבה ? – נתינה מבלי רצון לקבל כמו הקדוש ברוך הוא שנותן מבלי רצון לקבל.
- ✓ לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו (בבא מציעא נ"ט, ע"א)
- ✓ איש ואיש = גוף אחד (על-כן, יַעֲזֹב-אִישׁ, אֶת-אִבּוֹ, וְאֶת-אִמּוֹ; וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד)
- ✓ אישה היא קרקע עולם – מה שאתה זורע זה מה שצומח
- ✓ כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה בלא ברכה בלא טובה (יבמות ס"ב ב)
- ✓ אהבה לקדוש ברוך דומה לאהבה לאישה
- ✓ הכל לטובה - כל דעביד רחמנא לטב עביד
- ✓ דרגות של יחסים עם האישה
- א) יראת החטא – כבוד הדדי בסיסי
- ב) אהבה – לתת חיבה
- ג) יראת הרוממות – הערצה – כמו מלכה (האישה היא ספירת המלכות רק מקבלת וצריכה לקבל כבוד)

✓ זוגיות טובה = ילדים בריאים בנפשם - צריך שהקשר בין ההורים יהיה מושלם, חזק ובל ימוט לעולם - ובזכות זה

הם זכו שילדיהם יילכו רק בדרך ה' - כי כנגד כל מילימטר שההורים מתרחקים זה מזה הילדים מתרחקים כמה מטרים מדרך ה' (בצור ירום – פרק י"ח עמ' ל"ז)

3 שאלות מנחות ביעוץ

- (1) סדר עדיפות בחיים
- (2) תפקיד כל אחד בזוגיות
- (3) מה החלום שלכם לאושר זוגי
- (4) 20% בקשות לשינוי בבן זוג

דוגמא

האישה כלפי האיש

- (1) לתת כבוד ודרך ארץ – לה ומשפחה
- (2) לשמח את האישה (בין היתר בשיחה)
- (3) לא לכעוס / לשמוח תמיד / מישהו להישען עליו
- (4) לא להיות קפדן
- (5) להיות גברי
- (6) להחמיא ולהעצים

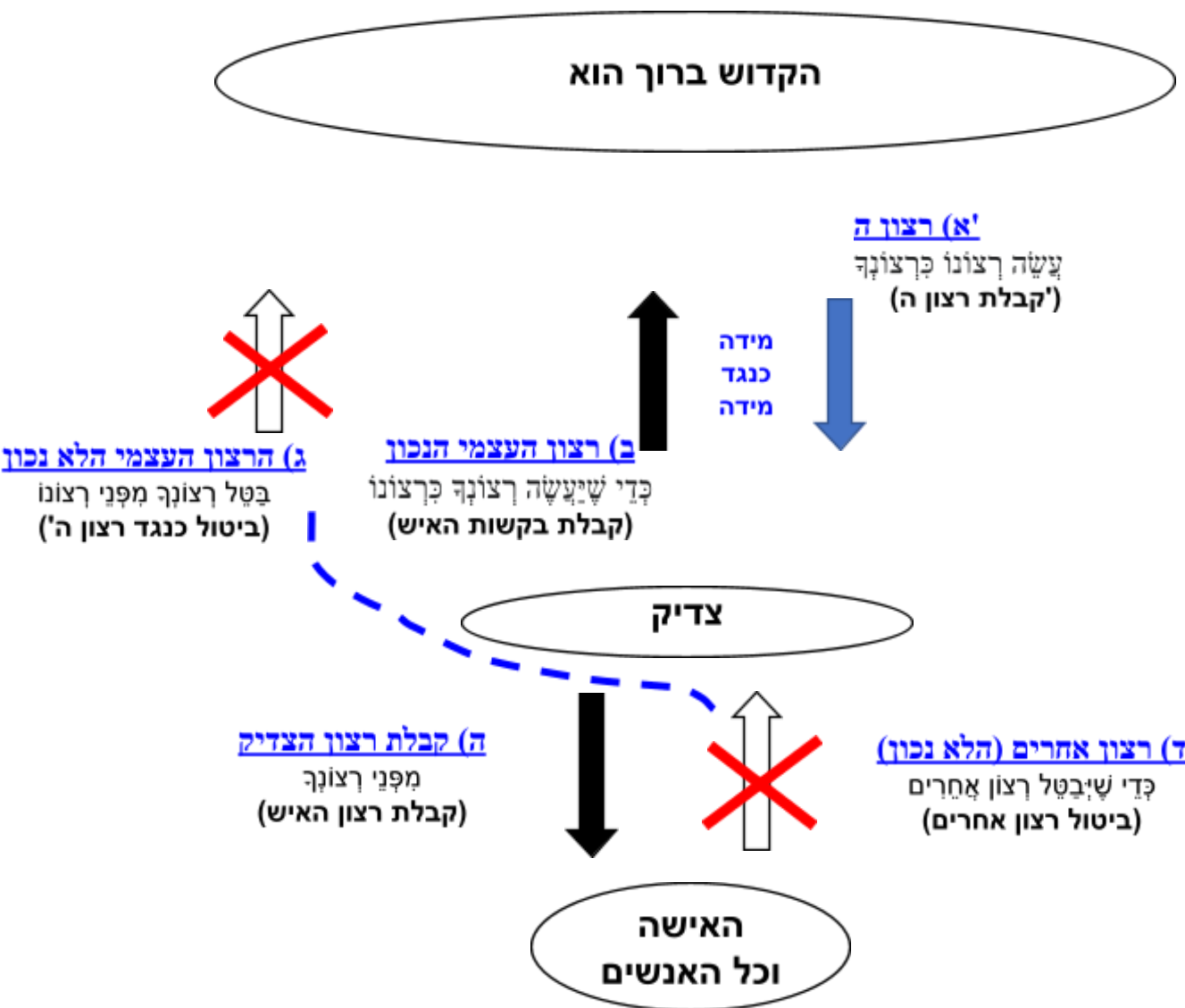
האיש כלפי האישה

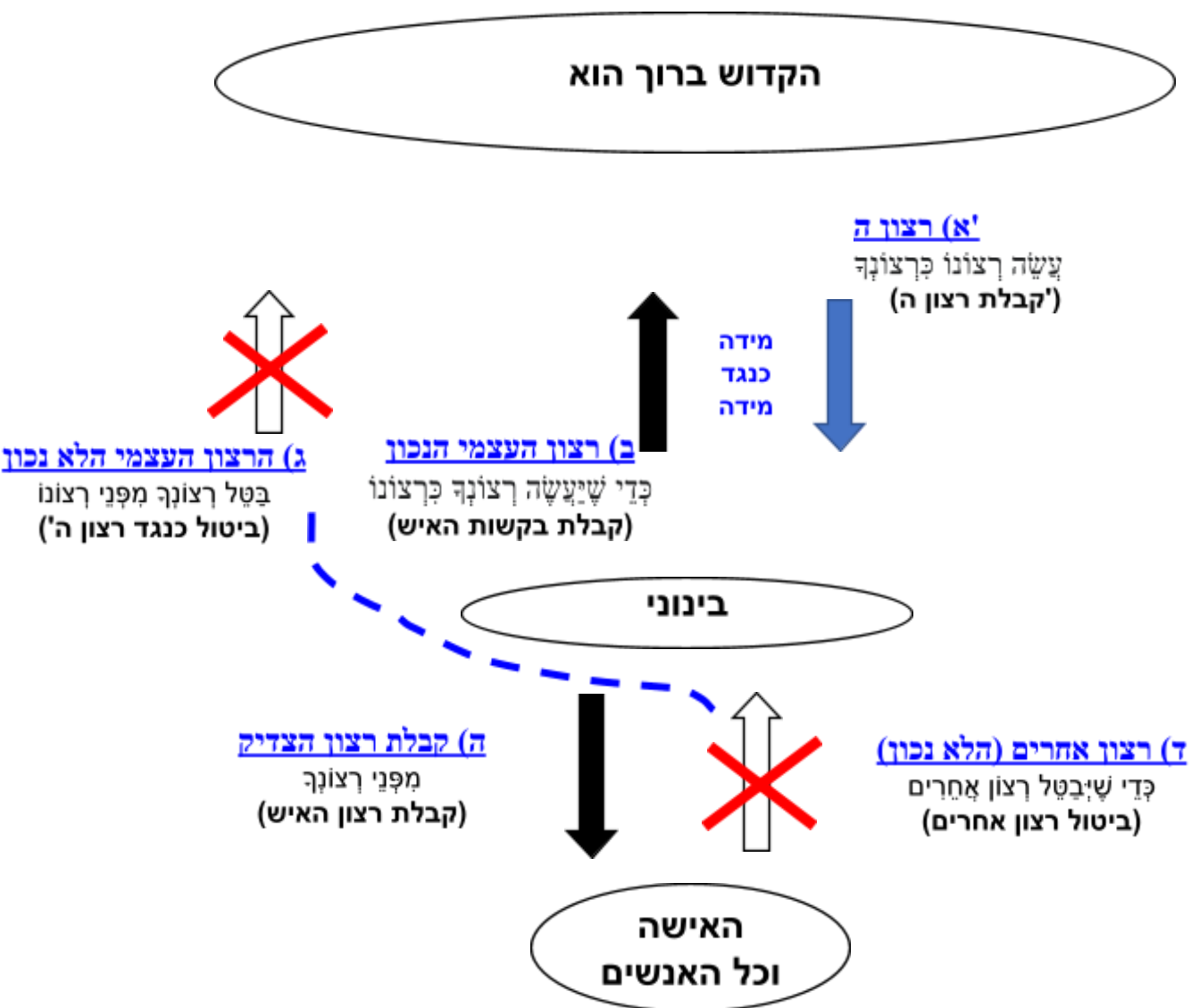
- (1) יותר צניעות
- (2) פחות התעסקות עם טלפון
- (3) סדר קבוע בבית
- (4) להיענות לבקשות בזמן סביר

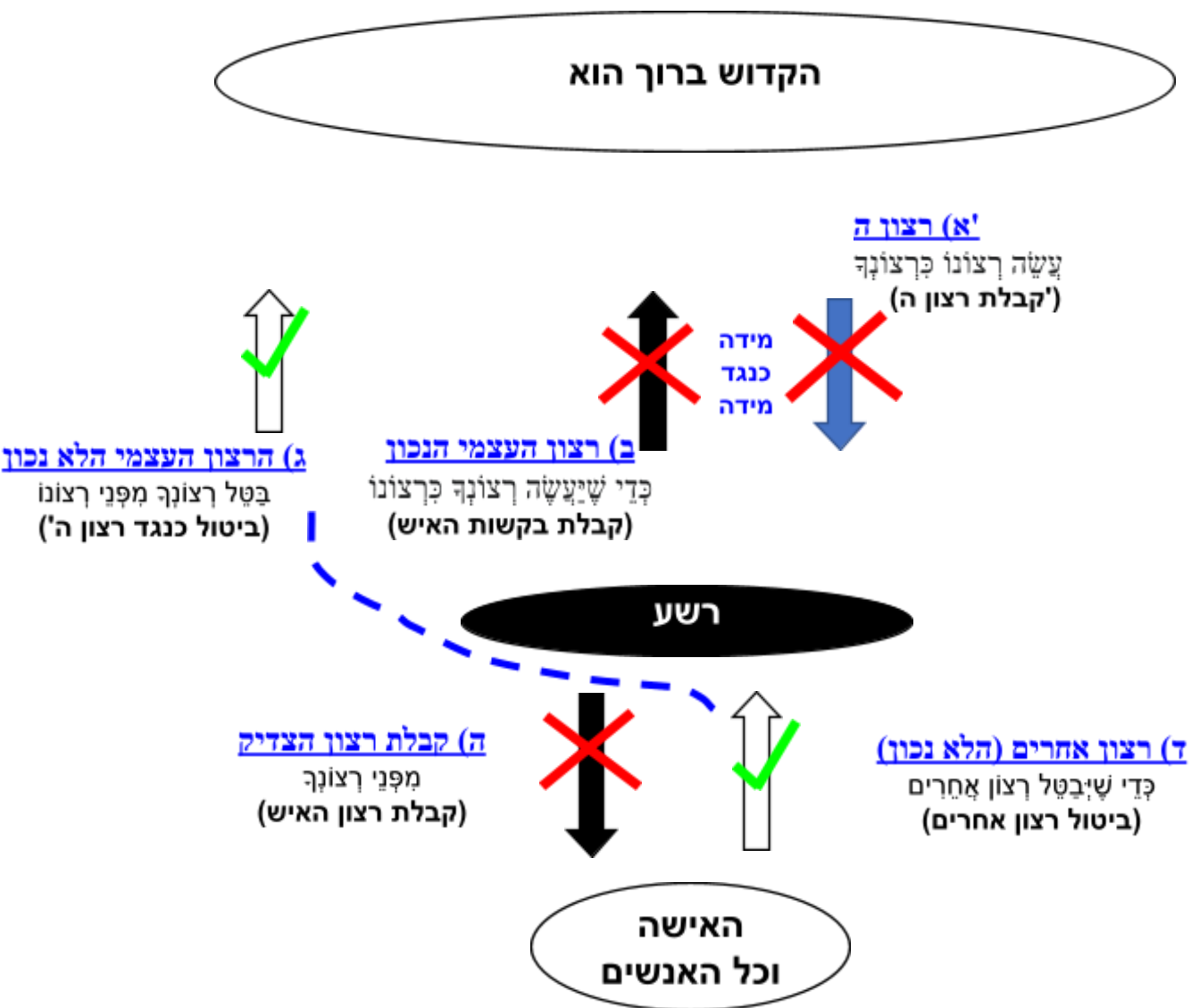
4 תרשים - עשה רצונך כרצונו

משנה · סדר נזיקין · מסכת אבות · פרק ב · משנה ד
הוא ה'ה אומר: עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו;
בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך.

מידת הצדיק

5 היהדות – דרך חיים משפחתית – טובה יותר

- (1) שביעות רצון טובה יותר מהחיים
 - (2) רוגע ושלווה נפש (בניגוד למצב היום של פחדים ודכאוניות)
 - (3) משפחתיות, יותר זמן איכות עם הילדים
 - (4) מתחננים בגיל צעיר יחסית
 - (5) פחות בוגדים, פחות מתגרשים
 - (6) מביאים הרבה ילדים לעולם
 - (7) כבוד גדול למבוגרים (הורים, סבים, מורים)
 - (8) פחות מעשי פשע (סמים, זנות)
 - (9) עזרה וערבות הדדית רבה
 - (10) התמודדות יותר טובה עם חולי, אסונות ומיקרי מוות.
 - (11) האמת מאשר אידיאולוגיות שנפלו - פדאוליזם, קומוניזם, נאציזם וכו'
- המוסר משתנה בהתאם לתרבות ולאורך ההיסטוריה (הנאצים אסרו על רצח אדם אולם הם הגדירו את היהודים כתת אדם)

חוכמה, בינה, דעת

תקופה ראשונה (2,000 שנה): אמונה ברורה בקדוש ברוך הוא = לכן הייתה התמקדות במצוות
תקופה שניה (2,000 שנה): אמונה ברורה בקדוש ברוך הוא אולם ללא מוסר = לכן הייתה התמקדות במוסר.

תקופה שלישי (2,000 שנה): אמונה חלשה בקדוש ברוך הוא = לכן התמקדות בדעת ובחקר

מצוות מתוך הדיסק של חב"ד לדעת להאמין

תחילת התשובה של צבי יחזקאלי: "זה היה במפגש עם פעיל הטרור המבוקש זכרייה זביידי. הוא שאל אותי: 'מי אתה? תגדיר את עצמך'. עניתי לו בערבית עם מבטא טוב: 'אני ישראלי, עברי, אדם וערבי'. אז הוא שאל אותי בפליאה: 'מה, אין יהודי בסקאלה שלך?'. כשעניתי לו שאני לא בטוח, הוא התפרץ לעברי ואמר: 'מה שבטוח הוא שאתה טיפש גמור, כי אם אני עכשיו אהרוג אותך, אני לא אומר שרצחתי אדם או רצחתי את איש העולם, אלא רצחתי יהודי'. לאחר אותה שיחה המשכתי כרגיל אבל השאלה האם הזהות היהודית היא הדבר המרכזי בחיי, החלה להעסיק אותי כבר אז".

<http://www.hidabroot.org/he/article/162034>

משפחה מגדילה את תוחלת החיים יותר מאשר חברים - ד"ר ג'יימס איבניק, החוקר מאוניברסיטת טורונטו שביצע את המחקר יחד עם עמיתו ד"ר פיליפ שומר מאוניברסיטת שיקגו

http://www.eurekalert.org/pub_releases/2016-08/asa-rwf081616.php

<http://www.hidabroot.org/article/212049>

משנה · סדר נזיקין · מסכת אבות · פרק א · משנה ב:
על שלשה דברים העולם עומד:
על התורה,
ועל העבודה,
ועל גמילות חסדים

תורה – להבין את חשיבות הזוגיות ואת היחס הנכון כלפי האישה
על התורה (הדרך הנכונה לזוגיות - להבין את חשיבות הזוגיות ואת היחס הנכון כלפי האישה)

בס"ד

אהבה אחת – אושר זוגי

ועל העבודה (מצוות - נאמרה כסודתה וענתה לא יגרע)

ועל גמילות חסדים (לשמח אותה – לעשות מעבר לחיוב – לעשות בשלמות ובתמימות)

5.1.1 אמונה

5.1.1.1 זה רצון ה' – עבר

ויכוח, דברים לכאורה לא טובים

5.1.1.2 ברוך ה' – הווה

לברך על ההווה

5.1.1.3 בעזרת ה' – עתיד

לקוות שיהיה טוב

6 סדר עדיפות בחיים

1. הקדוש ברוך הוא
2. הרב
3. האישה (החצי השני של הגבר כאדם אחד)
4. ההורים
5. הילדים
6. המשפחה המורחבת
7. החברים
8. עם ישראל
9. עמי הארצות

שאלה מנחה: מה סדר העדיפות של בן הזוג ושליך

"עניי עירך קודמים" - סדר עדיפות בנתינה

דתני רב יוסף "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך" - עמי ונכרי - עמי קודם, עני ועשיר - עני קודם, ענייך ועניי עירך - ענייך קודמין, עניי עירך ועניי עיר אחרת - עניי עירך קודמין. (תלמוד בבלי, מסכת בבא מציעא, דף ע"א, עמוד א')

על כן יעזב איש את אביו ואת אמו וידבק באשתו, והיו לבשר אחד - לגוף אחד, כמו בראשית הימים, לפני שזכר ונקבה, ברא אתם.

בצור ירום, פרק כ"ה, עמ' ל"ח
גם בגופו צריך כל אדם להשתדל בכל כוחו לגמול חסד עם הזולת, ראשית כל חייב אדם לגמול חסד עם אשתו. כפי שמספרים על החפץ חיים שתמיד היה עוזר לאישתו

✓ לשים את השם קודם – כמו ששמים את האחד לפני כל האפסים 1000000000

ולהפך – זה מקטין את המספר 0.00000001

כנ"ל כלפי האישה

ואתה צריך להרגיש ביטול

בצור ירום - פרק ל"ה עמ' רס"ע

✓ כשאוהבים אדם באמת – לא אומרים את זה – אלא צריך לבטא זאת במעשים

האישה תרגיש את זה

בצור ירום - פרק ל"ה עמ' רס"ע

6.1.1 חסד קודם עם האישה והילדים

רב חיים ויטאל היה אומר:

"יש הגומלים חסד עם רחוקים מהם, אך בביתם אינם טורחים להיטיב. אך אוי להם ואוי לנפשם, כי אינם מבינים שהאדם אינו נמדד בחסד בחוץ, אלא בדרך שבה הוא מתנהג בביתו."

מאמרי הדרכה לחתנים - הרב וולבה שלמה – שיחה שניה – אות ג'

מידותיו של אדם נמדדות אך ורק כפי יחסו אל אשתו. אדם העוסק בגמ"ח עם המון אנשים, מלווה ונותן, מבקר חולים, מנחם אבלים, משמח חתן וכלה - בוודאי ישחק ליום אחרון בבוא עת פקודתו, ויחשוב כי זכויות רבות לו במעשי חסד.

אך יידע נאמנה, כי בשמים בודקים איך התנהג עם אשתו! אם גם עימה גמל חסד כל ימיו - אשריו וטוב לו. אך אם אותה הקניט והזניח, בביתו כעס והקפיד ללא רחם, ללא חסד ונשיאות בעול, הנהגה זו תכריע את דינו, ולא יזכרו לו מאומה מכל חסדיו שעשה עם אחרים.

די בדבר נורא זה לעורר כל אחד ואחד, לבל יהא טוב-לב מחוץ לביתו, וקפדן בתוך מעונו.

שערי קדושה – הרב חיים ויטאל זצ"ל

חלק ב' שער ד' - בעונש מדות הרעות ובשכר קנין הטובות:

ואמר אליהו זכור לטוב (אליהו זוטא פ"ד) לעולם הוי עלוב לבני אדם **ולבני ביתך יותר מכולם**. ואמר אבא אליהו זכור לטוב (כלה רבתי ספ"ה) לעולם אין התורה מתפרשת אלא במי שאינו קפדן ואף אני איני נגלה אלא למי שאינו קפדן

חכמינו זיכרונם לברכה הורו לנו: "**עניי עירך ועניי עיר אחרת, עניי עירך קודמין**" (ב"מ ע"א א). עני אינו רק אדם הנצרך לכסף. כל אדם הזקוק לדבר מה הוא עני בתחום החסר לו. ילדינו הם כעניים הזקוקים למזון, לניקיון, לבגדים ועוד. כמו כן יש להם צרכים נפשיים – חום, אהבה, מחמאות, מילות עידוד, הבנה ועוד. גם בן הזוג זקוק לקבל מאתנו מזון, בגדים נקיים וכדומה, ולא פחות חשוב מכך – מזון לנפש – חום ואהבה, מחמאות, עידוד והבנה. הכול זקוקים להארת פנים, להרגשה שהם רצויים, אהובים ומכובדים. הבה נעניק את המתנות האלה – ראשית לבני משפחתנו, ולאחר מכן לשאר סובבנו.

אם אישה נתנה והעניקה יומם ולילה לכל שכנותיה, ועל כן לא נותרו בה כוחות לתת לבני ביתה, נתינתה חסרת ערך! אם היא סחוטה, עצבנית וחסרת סבלנות כלפי הקרובים אליה ביותר, הרי היא מחטיאה את המטרה. אין עושים חסד על חשבון הבעל והילדים! בביתנו פנימה ניתן ונעניק עד כדי מסירות נפש, ואז יתחזק הקשר ותפרח האהבה.

ברייתא ידועה במסכת בבא מציעא (ס"ב א) דנה במקרה שבו שני אנשים מהלכים בדרך וביד אחד מהם כד של מים שאין בו די מים להחיות את שניהם – מה עליהם לעשות? האם ישתו שניהם וימותו שניהם או שישתה רק אחד מהם ויחיה? בא **רבי עקיבא** ולימדנו: "**חייך קודמים לחיי חברך!**" את אמרתו זו של רבי עקיבא עלינו להזכיר לעצמנו גם ביחס לחיינו הרוחניים: הסביבה זקוקה לנו? אכן, חשוב לגמול חסדים ולהרבות נתינה, אבל – חייך קודמים! ביתנו קודם לכול.

רק החסד בביתנו פנימה יצכה אותנו בשכר לעולם הבא, כפי שמסביר **רבנו חיים ויטאל**, שבעולם האמת שואלים את האדם על מעשיו ועיסוקיו בעולם הזה, ואחת השאלות היא: האם עסקת בחסד? כאשר הוא משיב בחיוב, בודקים את מצבו **בבית** – האם גמל חסד גם בביתו, בחיי הנישואין. אם אמנם היטיב עם בני ביתו, החסד שגמל עם אנשים אחרים שריר וקיים וחשוב בבית דין של מעלה. ואולם אם נמצא שבביתו שלו הוא לא גמל חסד, נחשב הדבר כאילו לא עשה חסד כלל! זהו שאמרו חז"ל: "**אבני ביתו וקורות ביתו של אדם הם מעידין בו**" (חגיגה ט"ז א).

6.2 מוח, לב, כבד

מכורסאי היא נשמתין (זוהר) - פרק י"ז - עמ' רלב פרק י"ח בהתחלה

רוחניות	בגוף	ספירות	עולם עליון	עולם תחתון	מימד	מימדי התורה	עולמות	איש ואישה	כלים
יחידה									
חיה									
נשמה	מוח	חכמה בינה דעת	כסא הכבוד	ק"ר (שכל)	עומק	החלק הפנימי והנסתר של התורה (קבלה וחסידות)	בריאה	שארה (מזון)	תורה
רוח	לב	חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות	חיות	חם (לב, רגש)	רוחב	הסברה הרחבה (הבנה)	יצירה	עונתה בזמנים מסויימים (ערב, בוקר וצהריים)	תפילה
נפש	כבד		אופנים	תאוה	אורך	בקיאות	עשיה	כסותה	מצוות

7 תפקיד האיש והאישה

7.1 האיש

דואג לעולם הבא

- 1) גמילות חסדים - משמח ואוהב - "וְשִׂמַח אֶת אִשְׁתּוֹ" "ואהבת לרעך כמוך"
על שלשה דברים העולם עומד: על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות חסדים
- 2) משפיע, מאיר, מעניק, מפנק, סולח, מפיס
- 3) ספירת חוכמה
- 4) אור פנימי - המודע
- 5) מצב הרוח – קבוע ויציב
- 6) מפרנס (כתוצאה מקללת אדם הראשון)
- 7) מתפזר להרבה כיוונים ורצונות
- 8) אחראי על העולם הבא – במילה איש יש את האות י' – מלמדת על רוחניות.
- 9) רוחניות – מושך את האור והשפע מלמעלה (מהקדוש ברוך הוא ומעביר זאת לאישה)
בצור ירום, פרק' ג עמוד רצ"ה
וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לַיהוָה לִנְכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עָקְרָהּ הוּא וַיַּעֲתֵר לוֹ יְהוָה וַתֵּהָרַב רִבְקָה אִשְׁתּוֹ

7.1.1 האיש משפיע על אשתו וילדיו ורכושו

קדוש - משפיע על רכושו ובני ביתו כמוהו ולהפך
הרב ברוך רוזנבלום - דרשה פרשת וארא – ה'תשפ"ה

- ✓ הרכוש ובני ביתו הם מחלקי ניצוצות נשמתו
- ✓ ארץ גושן - ניתן לשרה אימנו עקב שגדרה עצמה בפני פרעה - לכן ארץ גושן קדושה
- ✓ כנ"ל לגבי מצרים - שיוסף גדר עצמו מן הערווה
- ✓ חתם סופר - ומקנת כסף נימולו איתו - אברהם אבינו - כל קניינו רצו לימול עימו - הקניין שלו רוצה להתנהג כמוהו
- ✓ חמורו של פנחס בן יאיר
- ✓ רבי יוסי בן מיורקא- חמורו שנתן בשכירות לא זז אם נתנו לו בשקית - פחות או יותר מהשכירות או שכחו אצלו פרט.
- ✓ שור נמכר לגוי - אדם אחד - שור שנמכר לגוי - השור לא רצה לעבוד בשבת עד שבא היהודי ולחש לשור שהוא נמכר לגוי

7.1.2 אשתו מתנהגת כלפי האיש בהתאם למעשיו הרוחניים

ובין בבחינת מעשה טוב כנזכר לעיל

בצור ירום, פרק ל"ט, עמ' קנ"ט
האדם לא יכול להתחיל לעסוק בשום דבר שבקדושה כל עוד הוא שייך לצד האפל, כיוון שכל המצוות והמעשים הטובים שהוא יעשה באותו הזמן ילכו לצד האפל שהוא שקוע בו, דהיינו לצד של הסטרה אחרא, ויוסיפו לה חיות וכוח.
במקום שהמצוות הללו יהיו לו להעזר אין נהפכות לו לרועץ. מי שלא שומר את עיניו מלהסתכל בנשים וכדומה נותן כוחות לאשתו לקום עליו למרר לו את חייו.
השם נתן לך את אשתך שמותר לך להסתכל עליה עשרים וארבע שעות ביממה, אך על כל אישה אחרת מלבדה אסור לך להסתכל, ויש בכך איסור דאורייתא של "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם שאתם זונים אחריהם". צריכים לדעת איסור הסתכלות באישה שאינה שלו שווה ממש לאיסור אכילת חזיר שכולם כל כך נחרדים ממנו. הקדוש ברוך הוא נתן לאדם אישה טובה, פרנסה ברווח, מדוע שיחמוד את של אחרים?! וכי מה רע במה שיש לו בבית?! התאווה והחמדנות הזאת היא שיש לאדם לפזול לצידה ולהסתכל במה שאינו שלו היא זאת שמקימה עליו את השונאים שלו מבית ומחוץ.
כמו שאמר הקדוש ברוך הוא לדוד המלך לאחר שנתן עיניו בבת שבע אשת אוריה החיתי לקחה לו לאישה: "כה אמר ה' הנני מקים עליך רעה מביתך". מאידך שאדם שמח בחלקו ולא מסתכל על של אחרים, גם שונאיו לבסוף משלימים איתו כמו שנאמר: "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו יושלים אתו".
מי שיש לו עיניים טהורות ונזהר שלא להסתכל באישה שאינה שלו הקדוש ברוך הוא נותן ללב אשתו תמיד להכנע אליו ולכבד אותו כבוד גדול. ככל שאדם יותר מתחזק בבחינה של סור מרע ככה הקדוש ברוך הוא יותר עוזר לו להצליח לרכוש את הבחינה של ועשה טוב, כמו שאמרו חז"ל בא להיטהר מסיעים אותו. והכוונה בזה היא, שמי שבא לטהר את עצמו על ידי שהוא סר מהרע הקדוש ברוך הוא מסייע בידו להשיג גם את בחינת ועשה טוב.

7.2 האשה

- (1) מזכה את בעלה – בכך שהיא מקבלת חסדים
- (2) מראה (ירח) - להאיר ולהעיר לאיש את חסרונותיו (בגן השלום – הרב ארוש)
"וכן הדברים מבוררים לאו דברי רבינו הארי ז"ל שאמר שכל הנשים הן מתוקנות, והסיבה שחזרו בגלגול נוסף, היא רק בגלל שהכריחו אותן משמים לרדת לזה העולם השפל על מנת לתקן את הבעל שלהן (בגן השלום – הרב ארוש – עמ' 35)
- (3) אור מקיף – תת מודע – עוזרת לאדם להגיע ליכולת המירבית שבו וגם מגינה עליו.
אַשְׁת חַיִּל עֹטֶרֶת בְּעֵלָהּ וְכֶרֶב בְּעֶצְמוֹתָיו מְבִישָׁה
"אשת חיל", כאשר היא כרצון ה' היא בבחינת "עטרה" לבעלה, שמעלתה למעלה ממעלת בעלה.
- (4) דואגת לעולם הזה
להפקיד את הסמכויות של הבית בידי האישה והאיש הנהגה רוחנית - בצור ירום, פרק' ג עמוד רצ"ה
- (5) ספירת המלכות (מלכה) – אך ורק מקבלת מהאיש את השפע והאור. לקבל כדי שהאיש ידע איך לעשות גמילות חסדים בצורה הנכונה ביותר והנקייה ללא השפעות חיצוניות כגון גמילות חסדים לקבלת כבוד.
- (6) ספירת הבינה - ויבן ה' [אלהים] את הצלע מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש (מסכת נידה מה ב')
- (7) בזכותה עיקר השמחה של הבית - מסכת יבמות - כל אדם שאין לו אשה – שריו בלא שמחה - שנאמר (דברים יז): וְשִׂמְחַת אִתָּה וּבֵיתְךָ
- (8) היא עיקר הבית = עקרת בית
- (9) בת – הקדוש ברוך הוא מוסיף לה י' (בת -> בית) כדי שהיא תוכל לבנות את הבית. כפי שכתוב בגמרא (שבת ק"ח עמ' ב') מימי לא קריתי לאשתי אשתי, אלא לאשתי ביתי (רש"י מכיוון שהיא עיקר הבית)
- (10) מצבי רוח - מחזוריות, שינוי
- (11) בונה חיים, יולדת
- (12) מגבילה ומגדרת – בין היתר את האיש לטובה
- (13) אחראית על העולם הזה – אשה כתובה בתורה עם האות ה' – הקדוש ברוך ברא את העולם מבלי להתאמץ כפי שמבטאים את האות ה'.
- (14) גשמיות – מביאה את הרעיונות (החוכמה) לידי גשמיות

זכו – שכינה ביניהם = יה
לא זכו – אש אוכלתם = אש
(רבי עקיבא, גמרא סוטה יז, א')
משמעות הדבר: בני זוג לא יכולים לחיות ביחד לאורך זמן – הם צריכים להזדכך - ורק אז - הקדוש ברוך
הוא שוכן ביניהם ונותן להם ברכה.

כשם שהקדוש ברוך הוא קידש והתחתן עם עם-ישראל וייחד אותנו אליו כך אדם מקדש את אשתו ומייחד
אותו לה.

בזכות האישה השכינה נמצאת בבית ולכן לאיש יש הגנה בבית וכאשר הוא יוצא מהבית הוא צריך תפילת
הדרך.

7.2.1 האישה עזר כנגדו

<https://www.kipa.co.il/%D7%A9%D7%90%D7%9C-%D7%90%D7%AA-%D7%94%D7%A8%D7%91/%D7%9B%D7%99%D7%95%D7%95%D7%9F-%D7%A9%D7%A0%D7%91%D7%A8%D7%90%D7%94-%D7%97%D7%95%D7%94-%D7%A0%D7%91%D7%A8%D7%90-%D7%A9%D7%98%D7%94-%D7%A2%D7%9E%D7%94/F-%D7%A2%D7%9E%D7%94>

השטן הוא יצר הרע שנברא להסיט את האדם, וכשנוצרה יכולת הזיווג, אז נברא השטן שמשטין ומסיט את
האדם.
הפרי צדיק למשל הסביר שבכל מקום שיש טובה גדולה יש שטן הרוצה להחריבו, האשה היא הטוב
וממילא, נברא השטן.
מי שהתייחס אל האשה בצורה שונה הוא המהר"ל, אולם, הביטויים שלו הם אל האשה כאל עולם החומר
וכן בספרים נוספים אצטט לך כאן מקצתם.

7.2.2 הקשבה לאישה

עֲשֶׂה קִבּוּן שִׁיחָה יְרֵדוּ לְעוֹלָם, תִּשְׁעָה נְטִלוּ נָשִׁים (מסכת קידושין פרק ב)

משנה · סדר נזיקין · מסכת אבות · פרק א · משנה ה

וְאֵל תִּרְבֶּה שִׁיחָה עִם הָאִשָּׁה. בְּאִשְׁתּוֹ אָמְרוּ, קֵל וְחֹמֶר בְּאִשְׁתְּ חֲבֵרוֹ.

מִכָּאן אָמְרוּ חֲכָמִים: כָּל זְמַן שֶׁאָדָם מִרְבֶּה שִׁיחָה עִם הָאִשָּׁה, גֹּרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ, וּבֹטֵל מִדְּבַר־תּוֹרָה, וְסוֹפּוֹ יוֹרֵשׁ גִּיהֶנֶם.

(8) ספר דרך חיים - פרק א משנה ה

כי המרבה שיחה עם האשה הוא נוטה ונמשך אחר מציאות שהוא חסר שדבק בו ההעדר שהוא רע, וכמו שאמרנו למעלה בהקדמה כיון שנבראת האשה נברא שטן עמה, שהרי מבראשית עד שנבראת האשה לא כתיב סמך וכשנבראת האשה כתיב סמך ללמד לך כיון שנבראת האשה נברא השטן עמה (ב"ר פ' י"ז). ופירוש ענין זה כמו שאמרנו, כי האשה היא יותר חמרית מן האיש כי האיש נחשב במדריגת הצורה לאשה, וכיון שהאשה יותר חמרית, נברא השטן עמה שהשטן הוא מלאך המות הוא הכח אשר ממנו העדר של הנבראים, כי ההעדר נמשך אחר החומר כמו שידוע מענין החומר שדבק בו ונמשך אחריו ההעדר. וזה כיון שנבראת האשה נברא שטן עמה, והיינו בערך מעלת האיש כי האיש הזכר הוא יותר במעלה, והאשה בערך מעלת האיש דבק בה החסרון וההעדר. וזה שאמרו כל המרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו, כאשר האדם הוא נמשך אחר האשה שדבק בה ההעדר שאין יותר רע מן ההעדר, ודבר זה ידוע. ואין זה פחיתות באשה עצמה כלל, רק כי דבר זה מה שהאדם יורד ממדריגתו להיות נמשך אחר האשה ברבוי שיחה, הנה הוא נוטה מן המציאות אל ההעדר, ודבר זה חסרון ורעה אליו כאשר נוטה האדם ממעלתו הוא מעלת הזכר אחר דבר שהוא חסר בערך ממעלתו. ובשביל זה לא בא התנא למעט אהבת האיש לאשה, דודאי יש לאהוב אשתו כגופו ומזה אינו מדבר כלל, רק רבוי השיחה עם האשה שבמה שיש לו רבוי שיחה עם האשה הוא יורד ממעלתו של זכר ונמשך אחר החומר שבו דבק ההעדר, ובשביל זה גורם רעה לעצמו:

(10) ספר חדושי אגדות חלק ראשון עמוד קלח - מסכת יבמות

זו אשה רעה. פ"י כי המות אינו רק העדר בלבד, אבל האשה שהיא אדם שכלי והיא רע וזהו יותר ממה ששולט עליו המות, שלא יבא המות רק בטבע ובהנהגות העולם שדבק באדם ההעדר וזהו מצד החומרי, אבל האשה שהיא אדם שכלי ובא ממנה הרע בדבר שהוא מצד השכלי הוא יותר רע. ולפיכך אמר בסמוך ג"כ שהאשה רעה קשה מן הגיהנם, כי רעת האשה שהיא (מצד השכל) [אדם שכלי] דבר זה קשה מן המות שאין זה בא מצד השכל. ויש לך לדעת כי האשה יש לה יחוס אל המות וגם אל הגיהנם, ודבר זה בארנו במסכת אבות (פ"א) אצל כל המרבה שיחה עם האשה יורש גיהנם וכן המיתה, ודבר זה רמזו חכמים (ב"ר פ"ז) כשנבראת האשה נברא שטן עם האשה כי דבק באשה ההעדר שהוא המיתה וכן הגיהנם, ומפני כי האשה מתיחס בעצמה אל הגיהנם ואל המיתה ויש בה השכל, ולכך הרע אשר דבק בה הוא קשה מן המות ומן הגיהנם, כי הרע שהוא דבק בה והיא בעלת שכל יותר קשה וזה מבואר:

(שם) ע"ב. היכי דמי אשה רעה אמר אביי מקשטא ליה תכא וכו':

הפרי צדיק ראה גם בנפילה הזדמנות לעלות גבוה יותר

(15) ספר מחשבות חרוץ - אות יח

כי בריאת השטן היה גם כן בראש השנה כמו שאמרו (בראשית רבה י"ז, ו') על פסוק (בראשית ב', כ"א) ויסגור בשר דכשנבראת חוה נברא שטן עמה, דעיקר הקיטרוג מצד השיקוע בתאוות שזהו חטא אדם הראשון שהיה גם כן בו ביום, ועל ידי האשה שהיא העזר כנגדו על ידי מה שהיא כנגדו, כי באמת הוא לעזר דאחר התיקון מגיע למעלה עליונה יותר, דמקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולים (ברכות ל"ד ע"ב), וכך רצה ה' יתברך בבריאת העולם כידוע בסוד בורא עולמות ומחריבן (בראשית רבה ג', ז') שהן

עולם התווה ורמזה תורה במה שנאמר (בראשית א', ב') והארץ היתה תווה וגו', וכך ברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא, ויסד ה' יתברך כל הבריאה כן שיתרון האור רק מן החושך ואין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל (גיטין מ"ג.), דצריך להיות קלקול מקודם ואחריו תיקון, דשבע יפול צדיק הם נפילת כל השבע מדריגות הידועים בסוד שבע מלכין קדמאין, רצה לומר כוחות הראשונים שבהתחלת כניסת האדם לדברי תורה ועבודת ה' יתברך:

עיין ותמצא שבמקורות אחרים האשה היא המביאה את הגאולה, לכן, אין היא מצטווה בלימוד תורה תמידי ופטורה מחלק מן המצוות, כיון שהנטייה שלה אל הרוח גדולה יותר ובזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל ממצרים ועתידיים להיגאל.

כדוגמת כאשר נולד יוסף נולד הסטרא אחרא של עשיו

לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. (ב. יח)
 "זכה עזר, לא זכה כנגדו" (יבמות דף סג.).

חסד לאברהם/מעין ד/נהר מח

הנהגה זו של "עזר" או "כנגדו", כותב רבי אברהם אזולאי זצ"ל, בספרו "חסד לאברהם", היא ככל מידותיו של הקב"ה שהיא מידה כנגד מידה, כדרך שמתנהג האדם עם הקדוש ברוך הוא, כך אשתו מתנהגת עמו. וזהו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה "זכה עזר לא זכה כנגדו", ומורדת בו כמו שהוא מורד בקונו. ולכן כל בן תורה שאין אשתו נשמעת לו, ידע כי סיבת התנהגותו כלפי שמים הוא הגורם, ואין ראוי להתרעם על אשתו, כי הוא שהפסיד את עצמו.

7.2.3 מדוע נבראה האשה מהצלע?

מדרש רבה – פרשת בראשית

מעם לועז – פרק ב' פסוק כב

רבי יהושע דסכנין בשם ר' לוי אמר: **ויבן** כתיב, התבונן מאין לבראתה. אמר:

לא אברא אותה מן הראש, שלא תהא מיקרת ראשה;

לא מן העין, שלא תהא סקרנית;

ולא מן האוזן, שלא תהא צייתנית;

ולא מן הפה, שלא תהא דברנית;

ולא מן הלב, שלא תהא קנתנית;

ולא מן היד, שלא תהא ממשמשנית;

ולא מן הרגל, שלא תהא פרסנית,

אלא ממקום שהוא צנוע באדם, אפי' בשעה שאדם עומד ערום אותו המקום מכוסה.

ועל כל אבר ואבר שהיה בורא בה היה אומר לה: תהא אשה צנועה, אשה צנועה, אף על פי כן (משלי א): **ותפרעו כל עצתי**.

לא בראתי אותה מן הראש, והרי היא מיקרת ראשה, שנאמר (ישעיה ג): **ותלכנה נטויות גרון**. **ולא מן**

העין, והרי היא סקרנית, שנאמר (שם): **ומסקרות עינים**.

ולא מן האוזן, והרי היא צייתנית, שנאמר (בראשית יח): **ושרה שומעת פתח האהל**.

ולא מן הלב, והרי היא קנתנית, שנאמר (שם ל): **ותקנא רחל באחותה**.

ולא מן היד, והרי היא ממשמשנית, שנאמר (שם לא): **ותגנוב רחל את התרפים**.

ולא מן הרגל, והרי היא פרסנית, שנאמר (שם לד): **ותצא דינה**:

7.2.4 בינה יתירה באישה

א"ר חסדא, מאי טעמא דרבי, דכתיב (בראשית ב, כב) 'ויבן ה' אלקים את הצלע', מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש" וכו'.

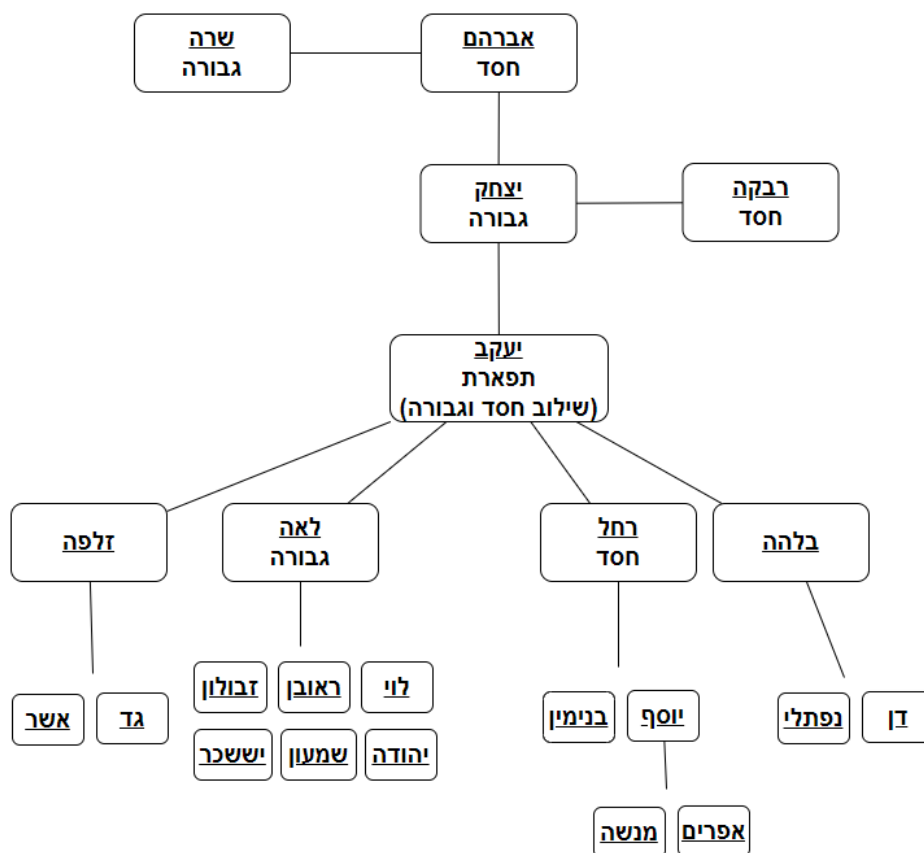
האיש = שכל (חוכמה)

אישה = בינה (שמחה, רגשות)

7.2.5 תוכנת הניווט ויז

- 1) הכנה מראש – עוד ארבעה מאות מטר – פנה ימינה, עוד שלוש מאות מטר – פנה ימינה וכו'
- 2) טעית – לא נורא – חשב מסלול מחדש
- 3) הגעת ליעד

8 האבות והאימהות הקדושים (מידות האיש והאישה)

<https://secure.media-line.co.il/Kby/text/pash/vayeze/vayeze025.doc>

ראש הכולל הרב זכריה טובי שליט"א

ענבי הכרם פרשת ויצא

אמר רבי יצחק: "ורחל עקרה" (בראשית כט, לא) – רחל היתה עיקרו של בית. תאני ר' שמעון בר יוחאי: לפי שכל הדברים תלוין ברחל, לפיכך נקראו ישראל על שמה: "רחל מבכה על בניה" (ירמיהו לא, טו). ולא סוף דבר לשמה, אלא לשם בנה: "אולי יחונן ה' צבאות שארית יוסף" (עמוס ה, טו). ולא סוף דבר לשם בנה, אלא לשם בן בנה שנא': "הבן יקיר לי אפרים" (ירמיהו לא, יט). (בראשית רבה עא, ג)

ולכאורה הדבר תמוה, כיצד המלה "עקרה", המסמלת דבר שלילי – שאין לה בנים, הופכת להיות "עיקר", שזה דבר חיובי – שהוא הבסיס של עם ישראל כולו?

על הפסוק: "שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל" (בראשית כט, טז) אומרים חז"ל:

"שם הגדולה לאה" – גדולה במתנותיה: כהונה לעולם, ומלכות לעולם. "ושם הקטנה רחל" – קטנה במתנותיה: יוסף לשעה, שאול לשעה, ושילה לשעה: "וימאס באוהל יוסף, ובשבט אפרים לא בחר" (תהילים עח, טז).

מדברי המדרש יוצא שהדברים הנצחיים כמו כהונה ומלכות יצאו דוקא מלאה, ואילו הדברים "לשעה" יצאו מרחל. ולכאורה אם רחל היא עיקרו של בית, מדוע אינה זוכה לדברים נצחיים?

אלא יעקב אבינו מדתו מידת "התפארת". מידה זו מורכבת משתי מידות – מידת החסד ומידת הגבורה, לכן הוא נושא שתי נשים. רחל היא מידת החסד, וכשמה כן היא – ככבשה שקטה: "כרחל לפני גוזזיה נאלמה" (ישעיה ג, יז). היא תמיד ותרנית ומקריבה את עצמה לפני אחותה. משא"כ לאה היא מידת הגבורה. משמעות שמה לשון "נלאתי נשא" (ישעיהו א, יד) – לוחמת ומתאמצת להשיג את מבוקשה: "ותצא לאה" (בראשית ל, טז). תקיפות והעזה היו בה, וזוהי מידת הגבורה. התפקיד של רחל היה להכשיר את הדרך ללאה. היא סוללת את הדרך לאחותה, ואינה זוכה לקצור את הפירות. יעקב מבקש לשאת את רחל: "ויאהב יעקב את רחל" (בראשית כט, יח), אך רחל מוסרת את הסימנים, ויעקב נושא בראש ובראשונה את לאה. רחל אפילו אינה זוכה להיקבר יחד עם יעקב. היא מתה ונקברת בדרך, ובמערת המכפלה נקברת דוקא לאה "השנואה". רחל בסבלותיה וביסוריה סללה את הדרך לנצחון – אך את הנצחון עצמו השיגה לאה.

משום שמידת החסד היא הבסיס שעליו בנויה מידת הגבורה, התהליך הזה קורא שוב עם יוסף ויהודה. יוסף בנה של רחל חולם חלומות: "והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי" (בראשית לז, ט) – כלומר אני אהיה משיח ה', אני המלך. הוא יורד למצרים וסולל את הדרך לאחיו, ובסופו של תהליך מי שלוקח את המלכות הוא יהודה, בנה של לאה. וזה כי המלכות חייבת להיות ממידת הגבורה, ואילו יוסף שהוא מידת החסד זוכה להיות "נזיר אחיו". הוא סולל את הדרך ליהודה לקחת את המלכות, כמו שאמו הכינה את הדרך ללאה לבנות את "כנסת ישראל", כי מידת הגבורה יונקת את כוחה מתוך מידת החסד.

זוהי התפילה שאנו אומרים בשחרית: "שיר ושבחה הלל וזמרה ... תהילה ותפארת קדושה ומלכות". המלכות יונקת את כוחה מהקדושה. "מלכות" – זוהי גבורה, "קדושה" – זהו החסד. יוסף, בנה של רחל, שהוא "נזיר אחיו" – קדושה, סולל את הדרך ליהודה, בנה של לאה, שברכתו "אתה יודוך אחיך ... ישתחוו לך בני אביך" (בראשית מט, ח) – שהיא מידת הגבורה.

לפי"ז מובן שרחל, שהיא עקרה – היא עיקרו של בית, כי היא עקרה מבחינה זו שאינה קוצרת את הפירות. הכל אצלה "לשעה". היא סוללת את הדרך ומניחה את היסוד, וזהו עיקרו של בית. היא הבסיס של כל בית ישראל אך לא מצליחה לקצור את הפירות. כך גם התהליך בהמשך הדרך. יהושע משבט יוסף, בנה של רחל, מכניס את עם ישראל לארץ ישראל, וגדעון משבט מנשה, בנה של לאה – מצילם בבוא הזמן. וכן שאול – שהוא משבט בנימין בנה של רחל, היה הצעד הראשון למלכות בית דוד, שהוא בא מיהודה, בנה של לאה, וזאת המלכות לעולם. ומשיח בן יוסף מכשיר את הדרך למשיח בן דוד, שיבוא במהרה.

9 הזוגיות בעולם הבא

גילגול האיש
גילגול האישה

בעולם הבא – הזוגיות ממשיכה להתקיים

10 ברכה ושפע

בצור ירום – פרק ל"ב – עמ' קפ"ז

לצערינו הרב אנשים לא רגישים לכבוד הבריות ולכן מסתלקת מהם הסייעתא דשמיא. אם תראה אדם שאין לו סייעתא דשמיא בשום דבר דע לך שזה בגלל שהוא פוגע באנשים. לעומת זאת, אם תראה אדם שמצליח בכל מה שהוא עושה ובכל מקום שהוא שם את היד מיד באה הברכה - סימן שהוא אף פעם לא פוגע באנשים. ולזה צריך לשאוף כל החיים, לא לפגוע בשום אדם בעולם - וזה יביא לך את הסייעתא דשמיא בכל דבר שאתה עושה

בצור ירום – פרק ל"ב – עמ' ק"צ

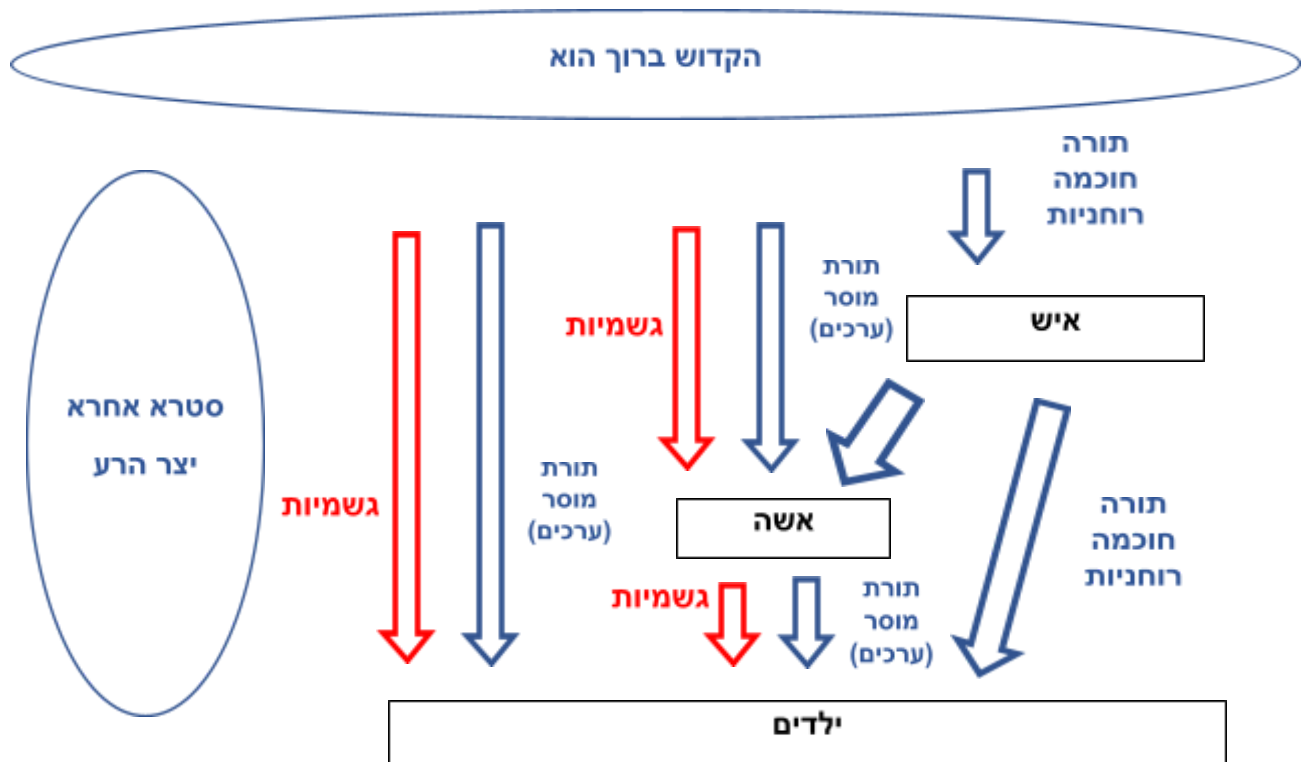
רשב"י - "אֲנִי בְּחִיבוּתָא תְּלִיא מְלֵתָא" [אֲצִלְנוּ בְּאַהֲבָה הַדְּבָר תְּלוּי] - זהר אדרא רבא נשא קכ"ח. הוא יסד את כל עבודתו הרוחנית על חביבות ואהבת הבריות - מי שלא אוהב את הבריות - השי"ת סוגר בעדו את כל השפע העליון - כי כל השפע בא רק בגלל האנשים.

בצור ירום פרק לג עמוד יז

כי כל יסוד הברכה שה' יתברך מברך את האדם תלויה במידת העין הטובה שיש לו על הזולת, כמו שנאמר טוב עין יבורך (משלי כב ט), כלומר שה' רוצה להוריד ברכה לעולם הוא בודק למי יש עין טובה כלפי אחרים, ולו הוא נותן את אותה ברכה.

לכן גם מובא בגמרא (סוטה לח) אין נותנים כוס של ברכה לברך אלא לטוב עין, שנאמר טוב עין הוא יבורך – אל תקראי יבורך אלא יברך. והיינו כי רק מי שהוא בעצמו מבורך יכול לברך גם את האחרים, שערי ממה שיש לו הוא נותן גם להם, מכיוון שרק טוב עין זוכה לברכה על כן דווקא לא נותנים לברך את האחרים - כמספר האנשים שאתה אוהב קח מספר שערי הברכה שהשם יתברך יפתח לך, הוא כמספר אנשים שאתה לא אוהב כך מספר שערי הברכה שהשם יסגור בפניך.

10.1 אופן ירידת שפע

11 הכרת הטוב

11.1 תלוי בעיני המתבונן

הרב רונן חזיזה – פרשת ראה – ה'תשפ"ה
חסיד מגיע לרב עם תלונה והרב אומר לו כמה שפע יש לו – יש לו אישה, בית וכו'
ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה
כל דבר יכול להיות ברכה או קללה – זה תלוי בעיני המתבונן

12 קידושין

קדושים תהיו כי קדוש אני יהוה אלהיכם
כשם שהקדוש ברוך מקדש את עם ישראל (הוא הזכר שמשפיע והעם ישראל היא הנקבה שמקבלת) כך האיש מקדש את האישה ונותן לה שפע.

והייתם לי קדושים כי קדוש אני יהוה ואבדל אתכם מן העמים להיות לי
כשם שאישה המקודשת לאישה – מובדלת ומורמת מכל נשים ואסור לאף גבר לגעת בה.
כך עם ישראל מקדש לקדוש ברוך הוא.

12.1 שבע ברכות

על פי שיעוריו של הרב יצחק ערד

הסוד העצום הטמון בשמחה - השמחה, אשר בכוחה לגלות את עצם הנפש, בכוחה גם להביא לחיבור ההפכים הבלתי אפשרי הזה – שהאיש והאשה יהיו רעים האהובים. השמחה מביאה לכך שהקשר שלהם, תהיה בו הבעירה הפנימית של אש האהבה ויחד עם זאת תישאר יציבה, תמידית ואף מתגברת ללא שום ירידה. ולכן מבקשים אנו מהקב"ה – "שמח תשמח רעים האהובים" – שישמח את החתן והכלה בשמחה אשר תבטל את תחושת היישות העצמית, תחשוף את מהות נשמתם ותחבר את הזוג באהבה של רשפי אש תמידית ונצחית כפי שהיה בגן עדן מקדם.

פירוש קצר לשבע ברכות

(1) בְּרוּךְ אַתָּה... בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן – טקס הנשואין מלווה בשתיית יין (בדומה לקידוש של שבת, ומעמדות נוספים). את היין שותים החתן והכלה בתום הברכות, אך ברכתו שלו נאמרת כבר בהתחלה, ו'עליה' נמשך והולך הטקס כולו. יצוין כי על פי המנהג

המקובל כבר דורות רבים, זו היא כבר ברכת הגפן השנייה במהלך החופה; הראשונה נאמרה בתחילת חלק האירוסין שבו נפתח המעמד.

(2) בְּרוּךְ אַתָּה... שֶׁהָכַל לְכַבֹּד – ראשית טקס הנישואין בשבח האל, שכל הבריה כולה נועדה לכבודו, ככתוב בפרק השישי הנספח לחמשת 'פרקי אבות' (פ"ו, מש' יא): "כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא ברא אלא לכבודו..." משבח האל עוברות הברכות במהלך מדורג אל הזוג העומד תחת החופה.

(3) בְּרוּךְ אַתָּה... יוֹצֵר הָאָדָם – הברכה מהללת את האל על שברא את האדם. יש המפרשים כי ברכה זו מבטאת את האמונה בכך שהאדם השלם שנברא על ידי הקב"ה הורכב כביכול מלכתחילה זכר ונקבה יחד, "דו-פרצופין" בלשון חז"ל – לעומת התמונה המפוצלת והמפורדת העולה מן הברכה הבאה.

(4) בְּרוּךְ אַתָּה... אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם דְּמוּת תְּבִנֹתוֹ – האדם נברא בצלם אלהים, ככתוב בבראשית (א, כו-כז): וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ... וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ... וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בִּנְיָן עֲדִי עד – הקדוש ברוך הוא התקין ו'בנה' מצלעותיו של אדם את חוה אשתו, כמתואר בבראשית (ב, כא-כג). בימינו משמש הביטוי 'בִּנְיָן עֲדִי' של אדם כמשמעותו המקורית, אלא כאיחול לזוגות הנכנסים לחופה שנישואיהם יאריכו ויחזיקו מעמד לאורך השנים.

(5) בְּרוּךְ אַתָּה ה' יוֹצֵר הָאָדָם – כאמור, ברכה זו, יחד עם זו שלפניה, מבטאות את שני התיאורים של בריאת האדם בספר בראשית – בריאה אחדותית הכוללת זכר ונקבה יחד, אל מול בריאה מפוצלת שראשיתה באיש, והמשכה באישה.

(6) שׁוֹשׁ תְּשִׁישׁ וְתִגַּל עֵקֶרָה בְּקִבוּץ בְּנִיָּה לְתוֹכָהּ בְּמִהְרָה בְּשִׂמְחָה – ירושלים החרבה, או ארץ ישראל, תשמחנה לראות את קבוץ הגלויות שעוד יבוא. הצירוף 'שׁוֹשׁ תְּשִׁישׁ' מיוסד על ישעיהו (סא, י): שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בֵּה' תִּגַּל נַפְשִׁי בְּאַלְהֵי כִי הִלְבִּישְׁנִי בְּגָדֵי יִשַׁע מְעִיל צִדְקָה יַעֲטֵנִי כְּחָתָן יִכֶּהֱן פֶּאֶר וְכַפְלָה תַעֲדָה כְּלִיָּהּ. הכינוי 'עֵקֶרָה' לירושלים ולציון מבוסס אף הוא על ישעיהו (נד, א): רִנִּי עֵקֶרָה לֹא יִלְדָה פֶּצְחִי רִנָּה וְצִהְלִי לֹא חָלָה... בְּרוּךְ אַתָּה ה' מְשִׁימַח צִיּוֹן בְּבִנְיָה – הקדוש ברוך הוא משמח את הארץ בבניה השבים אליה. יתכן שבתמונת השיבה של הבנים הגולים לארצם, יש כעין הקבלה לתמונת הנישואין שבין גבר ואישה; ומכל מקום שילובה של ברכה זו בברכות הנישואין כורכת יחדיו את שמחת הפרט והכלל.

(7) שִׂמְחָה תְּשִׂימַח רַעִים אֲהוּבִים כְּשִׂמְחָה יִצִּירָה בְּגֵן עֵדֶן מִקֵּדָם – תפילה לקב"ה שישמח את החתן והכלה האהובים, כשם ששימח את אדם הראשון בגן עדן. חז"ל מתארים

בכמה מקומות כיצד הקב"ה בכבודו ובעצמו ערך כביכול חופות לאדם וחווה, ראו למשל בתלמוד הבבלי (בבא בתרא, עה ע"א).

כאן אנו מגיעים למעגל הפנימי ביותר – מעגל החתן והכלה. הרעים האהובים הם החתן והכלה, שהם אוהבים וממילא גם אהובים. "יצירך בגן עדן מקדם" הם אדם הראשון וחווה, והם המודל לאהבה מפני שהם היו היחידים בעולם. חווה הייתה האישה הטובה ביותר, היפה, החכמה, המוצלחת והמוכשרת ביותר בעולם, באין מתחרות, וכך גם אדם הראשון. הברכה לחתן ולכלה היא שכל אחד מהם ישמח בבן או בבת זוגו כאילו היה היחיד בעולם, המוצלח ביותר, ללא מתחרים או מתחרות.

ממד נוסף בברכה מובא בגמרא:

1 דרש רבי שמעון בן מנסיא: "ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם", מלמד שקילעה הקב"ה לחווה והביאה אצל אדם. (שבת צה, א).

2

3 עשר חופות עשה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון בגן עדן, וכולן של אבנים טובות ומרגליות ושל זהב... והיו המלאכים מתופפים בתופים ומרקדים... כך הקדוש ברוך הוא עמד ובירך לאדם ולעזרו שנאמר: "ויברך אותם אלוהים". (פרקי דרבי אליעזר, פרק יא).

(8) בְּרוּךְ אַתָּה... אֲשֶׁר בָּרָא שָׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה חֲתָן וְכֵלָה גִּילָה רִנָּה דִּיצָה וְחֻדָּה אֶהְבָּה וְאַחֲוָה שְׁלוֹם וְרַעוּת – הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת כָּל הַטּוֹב, הַשְּׂמֵחָה וְהָאֶהְבָּה, עַל בִּיטוּיָהֶם וְגִלּוּיָהֶם הַשּׁוֹנִים בַּמְצִיאוֹת, כִּפִּי שֶׁהֵם מִשְׁתַּקְּפִים בַּסִּדְרָה הַמְּלִים הַמְּגוּוֹנוֹת שֶׁבִּבְרָכָה.

(9) מִהֲרָה ה' אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם קוֹל שָׁשׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל כָּלָה קוֹל מְצַהֲלוֹת חֲתָנִים מִחֻפָּתָם וּנְעָרִים מִמִּשְׁתֵּה נְגִינָתָם – שֶׁבַע בְּרָכוֹת הַנְּשׂוֹאִין נַחֲתָמוֹת בַּתְּקוּוֹה שְׁעוֹד מֵעַט קֵט יִשְׁמַע בְּצִיּוֹן קוֹל שֶׁל גְּאוּלָּה וּבִנְיִין מִחֻדָּשׁ, קוֹל שֶׁל שְׂמֵחָה חֲתוּנָה כִּנְגֵד הַשְּׂמֵחָה שֶׁאֲחֻזָּה בְּצִיּוֹן זְמַן רַב. מִיּוֹסֵד עַל דְּבָרֵי הַנְּבִיא יִרְמְיָהוּ (לֵג, י-יא): כֹּה אָמַר ה' עוֹד יִשְׁמַע בְּמִקְוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים חֲרִב הוּא מֵאֵין אָדָם וּמֵאֵין בְּהֵמָה בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם הַנִּשְׁמָוֹת מֵאֵין אָדָם וּמֵאֵין יוֹשֵׁב וּמֵאֵין בְּהֵמָה קוֹל שָׁשׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל כָּלָה קוֹל אֹמְרִים הוֹדוּ אֶת ה' צְבָאוֹת...

(10) בְּרוּךְ אַתָּה ה' מְשִׁימַח הַחֶתָן עִם הַכֵּלָה – הברכה האחרונה שוזרת יחדיו עניינים שונים שנשנו בברכות שלפניה, ומדגישה בעיקר את הקשר בין שמחת הפרט בהווה – החתן והכלה שבמעמד חופתם נאמרות הברכות – ושמחת הכלל המצופה בעתיד, שמחת ציון וירושלים בגאולתן.

<https://www.daat.ac.il/he-il/mishpacha/hakama/yezirat/goldman-sheva.htm>

13 מחילה

פנקסנות של האישה

ואף שכבר עשה תשובה נכונה – הרי עיקר התשובה בלב, והלב יש לו בו בחינות ומדרגות רבות
(תניא – פרק כ"ט, בצור ירום – עמ' רנ"ג)

האישה מזכירה לנו את חטאי העבר מכיוון שהאיש לא ביקש סליחה מכל הלב ומעומק הלב

14 הצלחה אמיתית בחיים - הרב אשרוב

(א) המשכיות

"אל אחר איסתריס ולא עבד פירין"
הדרך שבה הוא הולך לא נגמרת לו למרות כל הקשיים

(ב) הדרך שבה הוא הולך מביא לו שמחה

(ג) מביא תועלת לסביבה שלו – כמה שיותר שהאדם עושה דרך יותר נכונה ומועילה – כך הוא מועיל לסביבה גדולה יותר (כגון בורג המתאים (תפקיד = פיקדון) שנמצא במקום המתאים בתוך מכונה). כמו אחד שמרגישים בחסרונו.

(ד) תולדות – הדרך שלך מניבה פרי (פריה ורביה = לעשות משהו במקום אחד וזה מניב גם במקום אחר והרבה)

כגון סופר שהספרים שלו מחיים דורות אחריו – אלו הבנים שלו. "אלו תולדות אברהם"

15 שמחה

השמחה היא מראה של שלמות (בעל הסולם)

15.1.1 בעל צריך להשאיר פקוחה את עין ימין (חסד) ולעצום את עין שמאל (דין)

הקדוש ברוך הוא דומה לצבי
משאיר פקוחה רק עין אחת
"הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יִרְאֵיו לְמִיחִילִים לְחַסְדּוֹ"
יערות דבש (דרוש מ"ב)

15.1.2 האיש צריך לראות את אשתו בעין ימין (היתרונות בה) ובעין שמאל (לראות את חסרונותיו שלו) – בצור ירום

– פרק כ"ט, עמ' ריד

15.1.3 והוי דן את כל האדם לכף זכות – לראות את כל האדם – הנסיבות שהובילו אותו

15.1.4 פרקי אבות - פרק ג משנה יב רבי ישמעאל אומר: והוי מקבל את כל האדם בשמחה

15.1.5 תניא - בצור ירום – פרק ל"ב – עמ' קפד

ומה שכתוב בגמרא, שמי שרואה בחברו שחטא - מצוה לשנאתו, וגם לומר לרבו שישנאהו -
מצוות כאלו אני לא אוהב לעשות, תמיד תתפלל לה' שיזכה אותך למצוות יותר טובות.
אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו שמור על פיך
כי אם לא תזהר בזה - תיכף זה יגיע אליך עד הבית - בְּנִפְלֵ אוֹיְבְּךָ אֶל תִּשְׁמַח וּבְכַשְׁלוֹ אֶל יִגַּל לְבָבְךָ. פֶּן יֵרָאֶה יְהוָה וְרַע בְּעֵינָיו וְהָשִׁיב מַעְלָיו אִפּוֹ
תדאג תמיד רק לשמח אנשים ולהטיב עם אנשים ואז גם השי"ת ישמח אותך ויטב עימך.

15.1.6 תשמח אחרים והשם ישמח אותך

בצור ירום - פרק לג, עמוד ס"ה
מידה כנגד מידה

כדי שה' ישפיע לאדם שמחה אמיתי עליו לשמח את העניים והאביונים.

משנה תורה לרמב"ם · ספר זמנים · הלכות מגילה וחנוכה · פרק שני, הלכה יז
מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו. שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים. שהמשמח לב האמללים האלו דומה לשכינה שנאמר להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים.

אם אתה רוצה שהקב"ה יתן לך ולבני ביתך שמחה אמיתית – תשמח את האומללים ע"י שתתן להם צדקה ביד רחבה.

ילקוט שמעוני תתצ"ז
ובא הלוי כי אין לו חלק, אמר ר' לולינוס דרומי בשם ר' יהודה בר סימן:
אמר הקב"ה אתה יש לך ארבעה בני בית בנך ובתך ועבדך ואמתך, ואף אני יש לי ארבעה בני בית הלוי והגר והיתום והאלמנה, וכולהו בפסוק אחד ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך, אמר הקב"ה אני אמרתי לך שתהא משמח את שלי ואת שלך בימים טובים שנתתי לך, אם עשית כן אף אני אשמח את שלי ואת שלך, אלו ואלו אני עתיד לשמח בבית הבחירה שנאמר והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפילתי וגו'

15.1.7 מנהיג צריך להיות רגוע ושמח (יערות דבש)

הרמב"ם – ציין שמשה לא נכנס לארץ ישראל בגלל שהוא כינה את עם ישראל "שמעו נא המורים"

15.1.8 ושמחת אתה וביתך (ביתך = האישה)

בת – הקדוש ברוך הוא מוסיף לה י' (בת -> בית) כדי שהיא תוכל לבנות את הבית. כפי שכתוב בגמרא (שבת קי"ח עמ' ב') מימי לא קריתי לאשתי אשתי, אלא לאשתי ביתי (רש"י מכיוון שהיא עיקר הבית)

15.2 האיש צריך לקחת אישה שהיא פחות חשובה ממנו

נחית דרגא נסיב איתתא (יבנות ס"ג עמ' א)
רש"י צריך לקחת אישה שפחותה ממנו

15.3 "אין בעולם שמחה כהתרת הספקות"

והפירוש של הפסוק מובא ב מצודת דוד משלי פרק טו פסוק ל
יש לאיש שמחה בליבו כלפי אשתו כאשר אין לו ספק שהיא הכי טובה בעולם עבורו

וַיֵּרָא, וְהִנֵּה יִצְחָק מְצַחֵק, אֶת, רַבֵּקָה אִשְׁתּוֹ

אברהם אבינו קיים את מצוות המילה בשמחה וגם עשה משתה - ולכן בברית שמחים.
לעומת זאת עם ישראל קיבל את התורה והמצווה של העריות בעצב (היו צריכים להתגרש מהנשים שהם בני משפחה) - ולכן יש קושי במצוות החתונה, בנישואין וטהרת המשפחה.
תניא – בצור ירום – פרק כה עמ' מ"ג

15.4 ושימחת בחגך

ברגש – הרב לסרי – עמ'

וְשִׂמְחָתָּ בְּחֻגְךָ אִתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ וְהַלְוִי וְהַגֵּר וְהִיתוֹם וְהָאֱלֵמָנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ

<https://hebrewbooks.org/rambam.aspx?mfid=87095&rid=9314>

רמב"ם – כסף משנה – הקרבנות - הלכות – חגיגה - פרק א - הלכה א

שלש מצות עשה נצטוו ישראל בכל רגל משלש רגלים ואלו הן:

- 1) הראייה שנאמר יראה כל זכורך.
- 2) החגיגה שנאמר תחוג לה' אלהיך.
- 3) השמחה שנאמר ושמחת בחגך.

- 1) הראייה האמורה בתורה היא שנראה פניו בעזרה ביום טוב הראשון של חג ויביא עמו קרבן עולה בין מן העוף בין מן הבהמה. ומי שבא לעזרה ביום ראשון ולא הביא עולה לא דיו שלא עשה מצות עשה אלא עובר על לא תעשה שנאמר לא יראו פני ריקם. ואינו לוקה על לאו זה שהרי לא עשה מעשה.
- 2) החגיגה האמורה בתורה היא שיקריב שלמים ביום טוב הראשון של חג בבואו להראות. והדבר ידוע שאין השלמים באים אלא מן הבהמה. ושתי מצוות אלו שהן הראייה והחגיגה אין הנשים חייבות בהן.
- 3) השמחה האמורה ברגלים היא שיקריב שלמים יתר על שלמי חגיגה. ואלו הם הנקראים שלמי שמחת חגיגה שנאמר וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני ה' אלהיך. ונשים חייבות במצוה זו: השגות הראב"ד ונשים חייבות במצוה זו. א"א לא בקרבן אלא בשמחה שתשמח עם בעלה שתעלה עמו והוא ישמח אותה:

שלש מצוות עשה נצטוו ישראל בכל רגל וכו'. בפ"ק דחגיגה (דף ו'): הראייה האמורה בתורה וכו'. בפ"ק דחגיגה (דף ז') מאי הראיון ר"י אמר ראיית פנים בעזרה ור"ל אמר ראיית פנים בקרבן בעיקר הרגל כ"ע לא פליגי דראיית פנים בקרבן כי פליגי בשאר ימות הרגל. ופירש"י עיקר הרגל ביו"ט ראשון. ומ"ש ויביא עמו קרבן עולה. מבואר שם. ומ"ש בין מן העוף בין מן הבהמה. יש לתמוה על זה דהא תניא בפ"ק דחגיגה (דף ו') לא יראו פני ריקם בזבחים אתה אומר בזבחים או אינו אלא בעופות ומנחות ודין הוא וכו' אף ראייה האמורה לגבוה זבחים ומה הן זבחים עולות. ופירש"י בזבחים צריך להביא קרבן בהמה הזבוחים בסכין ולא עולת עוף שהיא נמלקת מה חגיגה האמורה להדיוט זבחים של בהמה דכתיב לא ילין חלב חגי עד בקר במידי דאית ליה חלב הקרב לגבוה קאמר עכ"ל. והיאך כתב רבינו בין מן העוף. וכתב הר"י קורקוס ז"ל שבמקום או אינו אלא בעופות היה גורס רבינו או אינו אלא במנחות או היה גורס או אינו אלא בכספים כמו שהיא שנויה במכילתא ומשמע ליה דעופות בכלל זבחים הם: ומי שבא לעזרה ולא הביא וכו'.

החגיגה האמורה בתורה וכו'. מבואר בפ"ק דחגיגה שם. ומ"ש והדבר ידוע שאין שלמים באים אלא מן הבהמה. פשוט הוא: ושתי מצוות אלו וכו'. פשוט הוא דמ"ע שהזמן גרמא הן ועוד דבראייה כתיב יראה כל זכורך. ובפ"ק דחגיגה (דף ו'): תניא ג' מצוות נצטוו ישראל בעלותם לרגל ראייה וחגיגה ושמחה וכו' יש בשמחה מה שאין בשתייהם שהשמחה נהגת באנשים ובנשים משא"כ בשתייהן. ופירש"י השמחה נהגת בנשים דכתיב ושמחת אתה וביתך. משא"כ בשתייהם דמ"ע שהזמן גרמא הן והכתוב לא ריבה אותן:

והשמחה האמורה ברגלים וכו' שנאמר וזבחת שלמים וכו'. פסוק זה אינו כתוב בחג אלא על גבי הר עיבל בפרשת כי תבא ולא כתבו רבינו אלא ללמוד משם דסתם שמחה הוי בזביחת שלמים ומינה דושמחת בחגך היינו בזביחת שלמים וכו'. ובגמ' פ' ע"פ (דף ק"ט) תניא בזמן שב"ה קיים אין שמחה אלא בבשר שנאמר וזבחת שלמים וכו'. ומ"ש ונשים חייבות במצוה זו. נתבאר בסמוך ואיתא נמי בפ"ק דקידושין (דף ל"ד):

וכתב הראב"ד ונשים חייבות במצוה זו א"א לא בקרבן וכו'. ודבריו מבוארים בפ"ק דקידושין דמקשה דנילף למ"ע שהזמן גרמא לחיובא באשה משמחה ומשני אביי אשה בעלה משמחה אלמנה מאי איכא למימר בשרויה אצלו. ופירש"י בעלה משמחה אין חובת השמחה תלויה בה אלא על בעלה שישמחנה קרי ביה ושימחת. אלמנה מאי איכא למימר הא כתיב בה שמחה דכתיב והגר והיתום והאלמנה. בשרויה אצלו לא נצטויה היא אלא בעניה הכתוב מדבר ונצטוה מי שהיא שרויה אצלו לשמחה משלו. וכתבו התוס' מפר"ת אשה בעלה משמחה בשלמי שמחה שלו שהחובה מוטלת על בעלה ובאלמנה על ששרויה אצלו אבל היא גופא לא מחייבא לאיתווי שלמי שמחה עכ"ל. ואין תפיסה על רבינו למה לא האריך לבאר זה:

4 נשים

קידושין לד ב.

נשים, אמר ר' יוסי הגלילי שחייבות בשמחת יום טוב^[65], וכתבו ראשונים שהוא מהכתוב "ושמחת אתה וביתך"^[66], וכן הלכה שנשים חייבות^[67]. ונחלקו אמוראים: לדעת אביי בעלה משמחה^[68], שאין חובת השמחה תלויה בה אלא בבעלה שישמחנה, שקוראים "ושימחת", ואם היא אלמנה, מי שהיא שרויה אצלו נצטוו לשמחה^[69], ולדעת ר' זירא היא בעצמה חייבת בשמחה^[70].

5 שמחת הנשים

שמחת הנשים, לדעת ר' זירא הסובר שאישה חייבת בעצמה בשמחה^[71], בזמן המקדש חייבת לעלות לירושלים לאכול בשר שלמים^[72].

לדעת אביי הסובר שאשה בעלה משמחה^[73], יש מן הראשונים שכתבו שאינו מצווה לשמחה דוקא בבשר שלמים, ואינה מחויבת לעלות לירושלים לאכול עמו בשר שלמים, אלא השמחה היא בבבל היא בבגדי צבעונים, ובארץ ישראל היא בבגדי פשתן^[74]. ויש מן הראשונים שבזמן המקדש בעלה משמחה בבשר שלמים אלא שאין עליה חיוב להביאם^[75]. ויש מן האחרונים שכתבו בדעת ראשונים שמצד שמחת בעלה, שאם יהיה שרוי בלא אשתו לא יהיה בשמחה, חייבת לעלות עמו לירושלים^[76].

להלכה, יש מן הראשונים שכתבו וכן כתבו אחרונים בדעת ראשונים שאשה בעלה חייב לשמחה, שתעלה עמו והוא ישמח אותה^[77]. ויש מן האחרונים שכתבו, מהם שכתבו כן בדעת ראשונים, שאשה חייבת בעצמה במצות השמחה^[78], ויש מן האחרונים שכתבו שאם אשה מחויבת בשמחה, חייבת היא בשתיית יין ואכילת בשר^[79].

על חיוב טומטום* במצות שמחת יום טוב שעל ידי אכילת בשר קדשים^[80], ע"ע טומטום^[81].

15.4.1 שבע ברכות – שמחה

קודם מצויין ששון ושמחה
זה מחויבות הבעל לפני אהבה

6 עשר לשונות שמחה – שלימות השמחה

"אשר ברא ששון ושמחה, חתן וכלה, גילה רינה דיצה וחדוה, אהבה ואחוה שלום ורעות. מהרה .. ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה^[1] קול מצהלות חתנים בחופתם ונערים ממשחה נגינתם, ברוך .. משמח חתן עם הכלה".

א. בברכה זו מובאים עשרה לשונות של שמחה: **ששון, שמחה, גילה, רינה, דיצה, חדוה, אהבה, אחווה, שלום ורעות**. מספר עשר מורה על שלימות, כי כידוע שבנפש האדם ישנם עשרה כוחות: בשכל – חכמה, בינה ודעת, ובמדות – חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות.

תוכנה של הברכה – שלימות מוחלטת בעניין השמחה, שמחה שבבחינת עשר, כלומר שהשמחה היא מושלמת שהיא חודרת בכל עשרת כוחות האדם.

[הסיבה שעשר הוא מספר של שלימות נובעת מהתורה, שכן בתורה יש "עשרת הדברות". וכמו כן גם העולם נברא ב"עשרה מאמרות", וכן גם בנפש האדם יש עשר כוחות].

https://abc770.org/article_node_3820

15.4.2 אישה נאה

(ברכות נז:): "שלשה משיבין דעתו של אדם, קול ומראה וריח, שלשה מרחיבין דעתו של אדם, דירה נאה ואשה נאה וכלים נאים".

15.5 שמחה ואהבה לאישתו

בצור ירום – פרק ל"ד עמ' קס"ט
כל בעל חייב להקדיש בשביל אשתו היקרה לפחות שעה בכל יום לדבר אתה ולשמח אותה. לא להוכיח אותה על מעשיה ולא לגעור בה חלילה זה לא התפקיד שלך, אתה צריך רק לשבח אותה ולשמח אותה, ולא לעשות דברים שיכניסו מחלוקות לבית, מזה לא תצמח הישועה. הישועה צומחת מהביטול והענווה ומהשפעת האור ואהבה לכל יהודי (ובראש ובראשונה לאישה ולמשפחתו)

16 אהבה

16.1 דרגות באהבה

יראת הרוממות	מושיע	עֲנִתָהּ			
אהבה	עוזר	שָׁאֵרָה			
יראת החטא	מגן	כְּסוּתָהּ			

16.2 אהבת ה' היא כשם אהבה לאישות

אורחות צדיקים – שער השלישי – שער הבושה

אבל יירא מהשם יתברך כמו אדם שאוהב את אשתו והיא אוהבתו, והוא ירא לעשות דבר כנגדה פן יאבד אהבתה – כן הדבר הזה: חוצב רשפי אש אהבת הבורא יתעלה, ויירא לעבור על מצוותיו פן יפסיד אהבת הבורא יתברך. וזהו "עבדו את יי ביראה" (תהלים ב יא) – היא יראת האהבה, "וגילו ברעדה" – מרוב פחד הבורא תגילו לעשות חפצו. וזאת היראה היא יראת האהבה, ועליה נאמר (ישעיהו לג ו): "יראת יי היא אוצרו". ואין האהבה הזאת מתקיימת אלא במי שנותן דעתו לקיים כל המצוות כהלכתן, כי מי שאינו יודע המצוות אשר ציווה יוצר הכל – אין זה נקרא "אוהב" גמור. לכן יאהב כל אשר יביאהו לאהבת הבורא ברוך הוא וברוך שמו. והעושה זה – טוב לו בעולם הזה ולעולם הבא.

16.2.1 האיבר שמביע הכי הרבה אהבה כלפי הזולת – האוזן

ההקשבה כלפי הזולת – מביע את האהבה הכי גדולה אליו

לכן כתוב

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד

ולאחר מכן

וְאַהֲבָתְךָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

16.3 ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך

✓ נדרש לאהוב את האישה מתוך ציווי וכך לעורר את האהבה - **אחרי המעשים נמשכים הלבבות**

✓ בכל לבבך – בשני היצרים (לכפות את יצר הטוב והרע לצורך נתינה ללא רצון לקבל (אהבה)

✓ בכל נפשך – בכל הגוף (לשרת ולשמח אותה בגופך)

✓ בכל מאודך – בכל הממון שלך (הממון שלך הוא בזכותה)

16.4 כשאוהבים – הכל נראה פשוט וקל

וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שִׁבְעַת שָׁנִים וַיְהִי וַיַּעֲיֹנוּ כְּיָמִים אֶחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֶתָּה

16.5 כשאוהבים הכל טוב

גמרא סנהדרין ז

כשאהבתנו הייתה עזה ביני לאשתי על רוחב הסייף היינו שוכבים שנינו

עכשיו שאין אהבתנו עזה במיטה של שישים אמות לא די לנו

16.6 אהוב יהודי והשם יתברך יאהב אותך

בצור ירום – פירוש על התניא – פרק ל"ב, עמ' רז

הכלל בשמיים הוא אהוב יהודי והשם יתברך יאהב אותך (היום יום כז חשוון).
כשמגיעה לשמיים בקשה של יהודי על אשתו, על הבן שלו, על אחותו וכולי קודם כל
בודקים מה מצבו בעניין אהבת ישראל. לא בודקים אם הוא בעל תורה, לא בודקים אם יש
לו מזוזות, לא בודקים אם יש לו פאות ארוכות, קודם כל בודקים במידת אהבת ישראל !!!
מאידך מי שיש לו אהבת ישראל אפילו יעשה את כל הפשעים שבעולם, כשהוא יתפלל מיד
השם יקבל את תפילתו. אם אתה אוהב את בניו של השם - השם אוהב אותך (מידה כנגד
מידה) - מה זה משנה מה עשית הכל מתגמד

16.6.1 ספרון - אהבת ישראל במסירות נפש עמוד כ"ד - מאת הרב ארוש

יש לכל יהודי ויהודי **משימה רק אחת**: לאהוב כל יהודי, להתחבר עם כל עם ישראל, להיות מאוחדים, להיות שלמים
לגמרי במצוות שבין אדם לחברו. זו תכלית התורה ותכלית העולם ותכלית האדם. וכל שאר התורה והמצוות והשבתות
והמנהגים – הכל זה רק דרך באמצעי וכלים להגיע לתכלית המרכזית של החיים שלנו.

16.7 שנאה תעורר מדנים ועל כל פשעים תכסה אהבה

כשאוהבים אז לא רואים את הפגמים (הפשעים)

16.7.1 הגדרת אהבה

אבות פ"ה מ"טז:

כָּל אֲהָבָה שֶׁהִיא תְּלִיָּה בְּדָבָר, בְּטֵל דָּבָר, בְּטֵלָה אֲהָבָה.

וְשֶׁאֵינָה תְּלִיָּה בְּדָבָר, אֵינָה בְּטֵלָה לְעוֹלָם.

אִיזוֹ הִיא אֲהָבָה הַתְּלִיָּה בְּדָבָר?, זֶה אֲהָבָה אֲמִנּוֹן וְתָמָר.

וְשֶׁאֵינָה תְּלִיָּה בְּדָבָר, זֶה אֲהָבָה דָּוִד וְיְהוֹנָתָן:

16.8 אהבה מקלקלת את השורה

כאוהבים אז מתנהגים לא כשורה

"וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר וַיִּחַבֵּשׁ אֶת חֲמֹרוֹ" אמר רבי שמעון בן יוחאי אהבה מקלקלת את השורה ושנאה מקלקלת את
השורה.

אהבה מקלקלת את השורה דכתיב: "וַיִּשְׁכַּם אֲבִרָהָם בְּבֶקֶר" וגו', ולא היה לו כמה עבדים, אלא אהבה מקלקלת את השורה.

ושנאה מקלקלת את השורה, שנאמר (במדבר כב, כא): "וַיָּקָם בְּלָעָם בְּבֶקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת אֶתְנֹו" ולא היו לו כמה עבדים, אלא שנאה מקלקלת את השורה.

אהבה מקלקלת את השורה שנאמר (בראשית מו, כט): "וַיֵּאָסֶר יוֹסֵף מִרְכָּבָתוֹ וַיַּעַל לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל אָבִיו", וכי לא היה ליוסף כמה עבדים, אלא אהבה מקלקלת את השורה.

16.9 אהבת ישראל

רצון הקדוש ברוך הוא – שכל אדם יאהב כל יהודי באשר הוא. כביכול – אהבת ישראל יותר חשובה מאהבת השם.

לכן האיש צריך לאהוב את אישתו מכיוון שהיא אשתו ומכיוון שזה המצווה של אהבת ישראל

(בצור ירום – פרק ט"ז – עמ' ר"ז, הרב ארוש – בעלות אהבת ישראל)

בצור ירום – פרק ט"ז עמ' ר"ז

רבינו הזקן ואמר "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט) זה הכלי של "ואהבת את ה' אלוהיך" (דברים ו')

אומר הקב"ה אם הגעת למצב שאתה כל כך אוהב את החבר שלך כמו שאתה אוהב אותי - זה סימן שאתה יכול להשאר איתי. אבל אם אתה אוהב אותו פחות ממני - אני מבקש שתאהב משהו אחר לא אותי.

החברים שלי הם החברים שלך. אם הם לא חברים שלך אל תתחבר אלי - כי ה' קרא לעם ישראל חברים כמ"ש "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך (תהילים קכ"ב)

יש 13 אהבות

שאינה תלויה בדבר

דרגות באהבה:

1) אהבה לשונה

2) אהבה לדומה

3) אהבה עצמית

בראשית ב כג': "ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת"

הרב פנגר (סוף הדרך)

אהבה עצמית = עצם מעצמי

אהבה לדומה = בשר מבשרי

אהבה לשונה = מאיש לוקחה זאת = האישה משלימה את האיש (אהבה לחסר).

כמו שכתוב בצור ירום פרק ט"ז

- 1) יראת הרוממות – רצון לתת (לאהוב) לפי סדר עדיפות הנכון – האישה על פני האח
- 2) אהבה – רצון לתת
- 3) יראת החטא – רצון לקבל אולם נזהר מהחטא / מהעונשים

16.10.1 כיצד ניתן לשלוט על הרגש באמצעות המעשים

אחרי המעשים נמשכים הלבבות

ציווי לרגשות:
ואהבת את ה

ציווי בזמנים מסויימים
שמחה בחג
או עצב בט' באב

באופן טבעי נראה שהרגשות באים מאליהם אולם ניתן להשפיע עליהם:
להיטיב עם אדם אחר או להפך לדבר על מישהו לשון הרע, לשפוט לכף חובה או לעשות כלפיו מעשה איבה תתפתח שנאה כלפיו.

לכן אסור להשתמש בשמן החנוכה שנותר כדי לא לעשות אותו חולין ולהיחס בכבוד לחנוכה ולחנוכה.

כנ"ל לגבי כיבוד הורים - הקימה כלפיהם - ילד כזה לא יתחצף כלפיהם מי שקם להורים לא יכול לכעוס עליהם.

כנ"ל נישוק ספר התורה / חומשים - לפני ואחרי הלימוד
כמו שאדם ללא שימחה שמגיע לחתונה ומתחיל לרקוד ופעול הכל משתחרר

בצור ירום

פרק יח עמ' לז

צריך שהקשר בין ההורים יהיה מושלם, חזק ובל ימוט לעולם - ובזכות זה הם זכו שילדיהם יילכו רק בדרך ה' - כי כנגד כל מילימטר שההורים מתרחקים זה מזה הילדים מתרחקים כמה מטרים מדרך ה'. לכן צריך שתמיד תהיה אהבה ואחדות בין בני הזוג ולא יחפשו חסרונות זה בזה, אלא רק את הטוב שבשני וגם אם בן הזוג עשה איזה טעות - יש להתעלם מכך ולהמשיך הלאה - לא כדאי כל פעם לגרד עד שייצא דם - לחטט ולנבור באשפתות - זה לא דרך של צדיקים.

רבי חנינא בן דוסא אומר:

כל שִׁירָאת חֶטְאוֹ קוֹדֶמֶת לְחֻכְמָתוֹ, חֻכְמָתוֹ מְתַקֶּנֶת;
וְכָל שְׂחָקְמָתוֹ קוֹדֶמֶת לִירְאָת חֶטְאוֹ, אֵין חֻכְמָתוֹ מְתַקֶּנֶת.
הוא הִיָּה אֹמֵר: כָּל שְׂמֵעֵשִׂי מֶרְבִּין מִחֻכְמָתוֹ, חֻכְמָתוֹ מְתַקֶּנֶת;
וְכָל שְׂחָקְמָתוֹ מֶרְבֶּה מִמַּעֲשָׂיו, אֵין חֻכְמָתוֹ מְתַקֶּנֶת.

16.10.2 נתינה מולידה אהבה ולא להפך

קישור לאתר

הרב דסלר זצ"ל ('מכתב מאליהו' א' 36) הגיע למסקנה חד-משמעית, ששורש ותולדת ה'אהבה' היא הנתינה, פירוש שנאהב את מי שניתן ונשפיע לו טובות בפועל. כי כך כתוב בחז"ל (במסכת 'דרך ארץ' זוטא פר' ב'): "אם חפץ אתה להדבק באהבת חברך - הוי נושא ונותן בטובתו".

16.10.3 ויתור

המתנה הייחודית שבנתה את ביתם

ונסיים, במעשה רב שאירע עם הגאון רבי אריה לוי זצ"ל, שנודע כאיש וותרן ורחום, ביום נישואיו, בהגיעו לחדר יחוד רצה לשמח את אשתו במתנה ייחודית, אבל כספו הדל לא היה סיפק בידו לרכוש לה דבר מה, וכך אמר לה בעידנא דחדוותא - שבהיות ואין בידו לתת לה מתנה ביום שמחתם, נותן הוא מתנה ייחודית שמבטיח הוא בלא נדר לוותר לה לכל ימי חייו בכל אשר תרצה. רעייתו שהתרגשה כה עמוקות מדבריו השיבה אף היא מיידיית - כי היא מבטיחה לוותר לו בכל ימי חייהם - וכך הבית הוקם על אדני הויתור כל ימיהם.

17 יסורים

17.1 גם יסורין זו אהבה

מצד האישה

תומר דבורה - פרק ה'

כיצד ירגיל האדם עצמו במדת החסד: העקר - אהבת ה': עיקר כניסת האדם אל סוד החסד הוא לאהב את ה' תכלית אהבה שלא יניח עבודתו לשום סבה מפני שאין דבר נאהב אצלו כלל לערך אהבתו ותבונה, ולזה יתקן תחלה צרכי עבודתו ואחר כך המותר יהיה לשאר הצרכים, ותהיה האהבה הזאת תקועה בלבו בין יקבל טובות מאת הקדוש ברוך הוא ובין יקבל יסורין ותוכחות ויחשבם לאהבה לו כדכתיב (משלי כז, ו): "נאמנים פצעי אוהב",

וכדכתיב (דברים ו, ה): "ובכל מאדך" ופרשו (ברכות נד.) "בכל מדה ומדה וכו'" כדי לכלל כל המדות בחסד ונמצא סוד הנהגתו מהמלכות ועם היות שהיא פועלת דין היא קשורה בחסד, והינו מדת נחום איש גם זו שהיה אומר "גם זו לטובה", רצה לקשרה תמיד בצד החסד הנקרא טוב והיה אומר גם זו שנקראה שהיא בשמאל קשורה בגבורה אינו אלא לטובה היא קשורה בחסד והיה שם דעתו אל צד הטוב במדה ההיא ומסתיר דינה. וזו היא הנהגה גדולה להקשר בחסד תמיד.

17.2 קללות מהגלגול הקודם

משנת הגלגולים, עמ' 447

לאדמור הזקן רבנו שניאור זלמן מלאדי היה חסיד אחד שהיה לו אישה רעה מאוד. על כל דבר קל הייתה מכבדת אותו בקללות ובגידופים. בפרט כשהיה נוסע לאדמור הייתה מלווה אותו בקללות נמרצות, עד אשר נתמלאה הסאה ולא היה יכול לסבול יותר.

נסע החסיד לאדמור וישפוך ליבו לפניו. האדמור תמך ראשו הקדוש על זרעותיו, הגביה ראשו ויאמר: ידוע תדע שאתה גלגול מהנשמות שהיו בימי השופטים עליהם נאמר "ויעבדו את הבעלים" ואמרו חז"ל במסכת ביצה שעבדו שבע עבודות זרות בכל יום ועל עוון עבודה זרה חייבים מיתה על כל עבודה ועבודה.

והנה דנו דינך בבית דין של מעלה שיתנו לך אישה רעה שהיא מר ממוות (משלי), ועל כן צריך אתה להיות שמח בזה, ועל ידי כל קללה וקללה שהיא מצערת אותך נחשב לך דבר כאילו קיבלת עונש מיתה, ונחה דעתו.

סיפור דומה – בספר אוצר אגדות החסידים (גוטמן) עמ' 165 ובספר פאר מקדושים – עמ' 3

18 שמירת הלשון

לשון הרע מביא לפירוד ושנאת חינוך – בין כל עם ישראל
וכן בזוגיות – לשון רע על האישה

18.1.1 איסור גילוי סוד (לשון הרע) – משלי פרק כ' פסוק י"ט

גִּלְיָה סוֹד הוֹלֵךְ רָכִיל וּלְפָתָה שִׁפְתָיו לֹא תִתְעָרֵב
אוצר המדרשים – עמ' 274

לעולם הווי זהיר בסוד חברך – ואל תגלהו וחרפה גדולה למגלה סוד חברו אפילו בשעת מריבה. ואם גילת
זה בושה בשבילך שאינך יודע לשמור סוד. כל המגלה סוד חברו – כאילו שופך דמים (לשון הרע). גדול
המכסה סוד חברו שמקיים מחשבות חברו ואם אינו מכסהו ומפר מחשבתו ולא יתקיים הדבר כי מגלהו –
כלומר האדם ששומר על סוד חברו – מביא להצלחתו ומי שמגלה מביא לכשלונם.

18.1.2 שמירה הלשון = שמירה על הבית

בצור ירום פרק ל"ח עמ' צד
אדם צריך להיות אחראי למוצא שפתיו כדי שאשתו תישאר בריאה כל החיים, כדי שהבנים שלו יהיו שמורים
וקדושים ולא יסתובבו בכל מיני מקומות בלתי רצויים. לפני שאדם מחפש כל מיני סגולות להסיר את הצרות
והייסורים שפוקדים אותו, קודם כל שישתדל לשתוק ולא ידבר בגנותו של אף אחד ועל ידי זה יתקיים בו מה
שאמר שלמה המלך עליו השלום שאומר שִׁמְר פִּי וּלְשׁוֹנִי שִׁמְר מִצָּרוֹת נַפְשִׁי

18.1.3 קורת רוח – מהאישה הראשונה

יְהִי מְקוֹרְךָ בְּרוּךְ וְשִׁמְח מֵאֲשֶׁת נְעוּרֶיךָ (משלי ה' י"ח)
יהי מקורך ברוך ושמח מאשת נעורייך. מתני לה ר' יהודה לרב יצחק בריה אין אדם מוצא קורת רוח אלא
מאשתו ראשונה (בבלי יבמות סג ב, בבלי סנהדרין כב א)

18.1.4 אישה היא גולם ואינה מחזיקה טובה אלא למי שעשאה כלי

א"ר שמואל בר אבא משמיה דרב אשה גולם היא ואינה מחזיקת טובה אלא למי שעשאה כלי שנאמר כי
בועליך עושיך. אמר רבי אבא יהי מקורך ברוך יהי מקרא לקבר ברוך. דבר אחר יהי מקורך ברוך מכאן
אמרו אשרי אדם שאשתו מעירו ותורתו מעירו ופרנסתו מעירו עליו הכתוב אומר יהי מקורך ברוך וגו', אמר
ר' שמואל בר נחמני אשרי אדם שקנה תורתו מנעוריו הדא הוא דכתיב ושמח מאשת נעורייך:

18.1.5 האישה מעידה על היראה האמיתית של האיש – ילקוט שמעוני/משלי / תתקל"ז

אשרי אדם שאשתו מעירו ותורתו מעירו ופרנסתו מעירו עליו הכתוב אומר יהי מקורך ברוך

1.1.1 האיש המקיים את רצון השם אז האישה עושה את רצון הבעל

בְּרָצוֹת יְהוָה דִּרְכֵי אִישׁ גַּם אִיבֵי וְיִשְׁלֹם אֹתוֹ (משלי טז)

אויבי איש אנשי ביתו (סוטה מב ב)

18.1.6 יראת שמים פגומה של האיש - בצור ירום - פרק ט"ז – עמ' קצב

אם הוא מסביר לאשתו והיא לא מקבלת ממנו - סימן שהוא פגום (ביראת שמים). אם האישה נגדך - סימן שיש לך פגמים קשים ביותר שעדיין לא תיקנת אותם, ה' יתן לה כוחות והיא תרדוף אותך עד מוות, אתה לא תוכל עליה.

18.1.7 טוב להתחתן בגיל צעיר

טוב לגבר כִּי יֵשָׂא עַל בְּנֵעוּרָיו (איכה ג כ"ז)
טוב לגבר כי ישא עול בנעוריו עול תורה, עול אשה, עול מלאכה (איכה רבה, פרשה ג', ט')
כאשר הוא רענן יש לו כוחות להעניק וכוחות לתקן את עצמו

18.1.8 אין איש מת אלא לאשתו ואין אשה מתה אלא לבעלה אין איש מת אלא לאשתו (תלמוד בבלי, כ"ב ב')

שנאמר (רות א, ג) וימת אלימלך איש נעמי ואין אשה מתה אלא לבעלה שנאמר (בראשית מח, ז) ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל

18.1.9 אישה לא מסודרת

http://www.toratemetfreeware.com/online/f_02562.html

פעם אחת הופיע אדם אחד לפני הרב הגאון רבי יוסף כהנמן זצ"ל, וביקש מהרב בתוקף שיסדר לו גט גירושין. ההחלטה להיפרד מאשתו גמלה בליבו כבר לפני זמן רב. הרב ניסה להניא את אותו יהודי מהחלטה זו, "הרי גם מזבח מוריד דמעות על המגרש אשתו", אך ללא הועיל.

האיש אמר שלאשתו אין תקנה: "אשתי עצלנית, והסדר ממנה והלאה. כל הבית כמהפכת סדום ועמורה ואני אינני יכול לסבול זאת יותר". כשראה הרב שאין תקווה למנוע ממנו את אשר יבקש אמר לו הרב: "תבוא מחר בשעה עשר ואנחנו נסדר לך גט". קרא הרב לרבנית ואמר לה: מחר, לפני שיבוא אותו בעל כדי לכתוב גט לאשתו, אבקשך לעשות בבית בלגאן, את כל הכביסה המלוכלכת תפזרי בחדרים, את כלי האוכל תפזרי במטבח ובחדר האורחים".

למחרת, עשתה הרבנית כמצוות הרב, ואכן כעבור כמה דקות הגיע אותו יהודי לבית הרב עם אשתו. השתומם האיש על "הסדר" בביתו של הרב, הרהיב עוז בנפשו ושאל את הרב: "כבוד הרב מה זה? האם גם אצל כבודו שוררת כזו מהפיכה בבית"? אמר לו הרב: "אמנם גם אצלי לפעמים יש עניינים כאלה ולפי דבריי הייתי צריך לגרש את אשתי מזמן, אבל אתה רואה שלמרות אי הסדר אנו חיים בשלווה ובנחת. בשביל דברים כאלה לא מפרקים את הקן המשפחתי". אותו אדם התחרט על בקשתו וויתר על תביעתו למתן הגט

18.1.10 לקבל על מנת להשפיע – הרב שלמה לוי

קיצור למאמר

טיפוסי נתינה	משמעות
משפיע על מנת להשפיע	הקדוש ברוך הוא

אגואיסט	לקבל על מנת לקבל
מחפש כבוד	להשפיע על מנת לקבל
צדיק	לקבל על מנת להשפיע

נסה לבאר זאת על פי תורתו של המקובל הרב יהודה אשלג זצ"ל (מחבר ביאור הזהר "הסולם"). ניתן לחלק את כוחות הרצון בעולם לארבעה אבות טיפוס- הראשון משפיע על מנת להשפיע, השני לקבל על מנת לקבל, השלישי להשפיע על מנת לקבל והרביעי לקבל על מנת להשפיע.

נבאר את המשמעויות בקצרה:

המודל הראשון יכול להתקיים בשלמות רק אצל בורא עולם, שכן ביכולתו להשפיע על כל הנבראים ומבלי לרצות לקבל מהם דבר. אם כן, הקב"ה משפיע על מנת להשפיע, זאת בעוד שאם אדם ינסה ללכת בדרך זו, מהר מאוד הוא יתכלה נפשית, רגשית ואף פיזית. אין באדם מסוגלות להיות משפיע על מנת להשפיע, שכן הוא צריך מקור הזנה וחיות שימשיכו לו את החיים.

המודל השני- מקבל על מנת לקבל, נמצא בצד ההפוך של המדרגה הראשונה; אדם שחי במציאות של אגואיסטיות מוחלטת ושבוצנו לקבל על מנת לקבל בלבד ושאינו ברצונו להשפיע שפע לזולתו יקרוס בסופו של דבר.

המודל השלישי- להשפיע על מנת לקבל מתאר לנו מציאות של אדם שכל מגמתו הינה להשפיע, אך בסתר ליבו הוא חפץ לקבל וכתוצאה מכך ליהנות משפע ולכן הוא לא מסמל את המודל הנכון.

המודל הרביעי- מקבל על מנת להשפיע: מתאר את מערכת החיים הנכונה והשלמה שבה האדם יכול להופיע בחייו בעולם הזה ועל ידה יוכל לממש את פנימיותו. נבאר מודל זה - מעצם היותנו נבראים אנו חפצים לקבל, אך היכולת שלנו היא ליצור מעגל של חיים ושעל ידי הקבלה נוכל להשפיע על הזולת. לפיכך, נוצרת תנועה בין הרצון הטבעי שבאדם לקבל ועל ידי התרוממותו והתדממותו לבורא העולם הוא משפיע מטובו על הזולת.

תומר דבורה – פרק ט'

לַעֲשׂוֹת שֶׁהַשְׂכִּינָה תִּדְבֹּק בּוֹ עַל יְדֵי הַהִתְנַהֲגוּת עִם אֲנִשְׁתּוֹ עֲרִיכָה
עוֹד זֶהִירוֹת הַרְבֵּה צָרִיךְ לִקַּח הָאָדָם לַעֲצֹמוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁתֵּהֲיָהּ שְׂכִינָה דְּבָקָה עִמּוֹ וְלֹא תִפְרֹד מִמֶּנּוּ, וְהִנֵּה הָאָדָם בְּעוֹד שֶׁלֹּא
נִשָּׂא אִשָּׁה פְּשִׁיטָא שְׂאִין עִמּוֹ שְׂכִינָה כָּלֵל כִּי עָקַר שְׂכִינָה לָאָדָם מִצֵּד הַנִּקְבָּה, וְהָאָדָם עוֹמֵד בֵּין שְׁתֵּי הַנִּקְבוֹת, נִקְבָּה
תַּחְתּוֹנָה גְּשֻׁמִּית שֶׁהִיא נוֹטֶלֶת מִמֶּנּוּ שְׂאָר כֶּסֶד וְעוֹנָה, וְהַשְׂכִּינָה הַעוֹמֶדֶת עָלֶיהָ לְבָרְכוֹ בְּכֹל שְׁתֵּי וַיַּחֲזֹר וַיִּתֵּן לְאִשְׁתּוֹ בְּרִיתוֹ
כְּעֵינִי הַתִּפְאָרֶת שֶׁהוּא עוֹמֵד בֵּין שְׁתֵּי הַנִּקְבוֹת, אִימָא עֵילָא לְהַשְׁפִּיעַ לוֹ כָּל הַצָּרָה, וְאִימָא תִּתְּנָהּ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ שְׂאָר כֶּסֶד
וְעוֹנָה, חֶסֶד דִּין רַחֲמִים כְּפֹדֶע. וְלֹא תֵבֵא אֵלָיו שְׂכִינָה אִם לֹא יִדְמָה אֶל מְצִיאוֹת הָעֲלִיּוֹן.

אומנות האהבה – הרב זמיר כהן

<http://www.hidabroot.org/MediaDetail.asp?MediaID=9498>

כולם רצו לדעת מה הסוד של הזוגיות והשותפות של בני הזוג לוין. התשובה של הצדיק הייתה מאלפת

בחתונה הוא אמר לה: "אין לי כסף לקנות לך מתנה יקרה, אבל אני מבטיח שבכל וויכוח אני אוותר"... הסוד לשלום בית של הצדיק רבי אריה לויין

https://he.chabad.org/library/article_cdo/aid/3805779

כן מספרים שפעם הלך עם אשתו לרופא ולשאלת הרופא לשלומה ענה "הרגל של אשתי כואבת לנו".

ועין בספר "דרך ה'" להרמח"ל חלק א' פרק שני דכדי להדבק בהשם יתברך לעתיד לבא, צריך להדבק במדותיו בזה העולם, וכמו שנאמר: "ואתם הדבקים בה' אלקיכם (במדותיו) חיים כלכם היום" ליום שכלו ארך. ונמצא לפי זה דמהות האדם להדמות לעליון במדותיו, ועקר הדבקות במדותיו של רחום וחנון וגומל חסדים זה לאחר הנשואין שיש לו אשה שצריך להיטיב לה יום יום, כל זמן שנמצא עמה, מה שאין כן לפני הנשואין שבדרך כלל אינו נותן אלא נוטל, ואף שנותן הוי נתינה זמנית ולא תדירית יום יום.

והנה השם יתברך ברא את האשה שהיא בטבעה צריכה לקבל מבעלה כל הזמן, וכמו שכתוב בקדושין (דף מא.) דאמר ריש לקיש: "טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו", ופרש רש"י משל הוא שהנשים אומרות על הבעל כל דהוא טוב לשבת עם שני גופים משבת אלמנה. ולכן האשה מוכנה להתקדש אף בשוה פרוטה, ואפלו למכה שחין, כי היא צריכה לקבל חמימות מבעלה.

ועין בספר מכתב מאליהו חלק א' בקונטרס החסד, דמטרת בריאת האדם שיהא נותן ולא נוטל, ועין שם בפרק ו' שזו תכלית הנשואין, ליתן זה לזה ועל ידי זה אוהבים זה את זה. וכן לפרות ולרבות ולהעניק וליתן לילדיו, ולכן צריך להרבות בילדים (עין שם).

"טוב לגבר כי ישא על בנעוריו" (איכה ג' כ"ז), ופרשו במדרש רבה (ג' ט"ו), דזה עול אשה, והיינו שהוא עול כיון שצריך להיטיב לאשתו ולכבדה ולהעניק לה ולוותר לה על ידי שבירת מדות. וכמו שיבאר להלן בסיעתא דשמיא. אבל זה עול טוב כמו שכתוב "טוב לגבר", שעל ידי זה זוכה להיות אדם שדומה לעליון, וזוכה לעולם שכלו ארך.

ולכן צריך לישא העול בנעוריו ולא אחר זמן רב, כדי שיתרגל בזה מנעוריו. וכתוב "טוב לגבר" ולא טוב לאיש, כי בזה צריך להיות גבר איזהו גבור הכובש את יצרו (אבות ד' א'), שאם לא יכבש את יצרו לא יוכל לעמד בעול זה, כי יחשב רק על עצמו, ולא על אשתו.

החזון איש במכתבו האיר לנו הדרך לבנין הבית; "נקי (יהיה לביתו שנה אחת) ושמח את אשתו אשר לקח", חובה. כיצד משמחה? טבע שלה להתענג על חנה בעיניו, ואילו עיניה נשואות. עליו להשתדל להראות אהבה וקרוב ברובי שיחה ורצוי, (ומה שאמרו "אל תרבה" וכו' באינו צריך לרצוי מדבר, ולא בשנה ראשונה שצריך להשתדלות התאחדות, שזה כונת היצירה "והיו לבשר אחד", ואמרו שכינה וכו').

ושמח את אשתו – כל החיים ולא רק שנה אחת

שאלה ראשונה: מדוע ביהדות – האיש הוא היוזם והפעיל והנותן ואילו האישה כמעט אין מחוייבות?

לדוגמא בכתובה – שרק ישי חתם עליה
ומזוניכי וכסותיכי וספוקיכי – כלומר כפי שכתוב בפסוק בספר שמות כ"א - שְׂאֵרָה כְּסוּתָהּ וְעֹנֶתָהּ לֹא יִגְרָע

פִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצָבָא וְלֹא יַעֲבֹר עָלָיו לְכָל דְּבַר נָקִי יְהִיָּה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח (דברים כד ה')

האיש משול לשמש – נותן ומעניק לכל העולם, דואג לרוחניות
וְתֹאמַר אֶל-יַעֲקֹב הִבֵּה-לִּי בָנִים וְאִם-אֵין מִתֵּה אֲנִי: וְיָחַר אָף יַעֲקֹב בְּרַחֵל וַיֹּאמֶר הִתַּחַת אֱלֹהִים אָנֹכִי אֲשֶׁר מָנַע מִמֶּךָ פָּרִי בֶטֶן

והאישה – משולה לירח – מקבל את אורה מהשמש
האישה היא ספירת המלכות – אין בה תכונות אלא רק מקבלת.
האיש צריך שיהיה לו את כל הספירות והוא מעביר לאישה (למלכות)

זה בגלל החטא
וְאֶל אִשְׁתּוֹ תִּשְׁוֶקְתָּ וְהוּא יִמְשָׁל בָּךְ
זה אותו דבר כמו מה שקרה עם השמש והירח
גמרא (מסכת חולין ס:)

תשובה לשאלה הראשונה – האיש הוא הפרייאר...

על פי ספר התניא והפירוש של הרב יורם אברג'יל זצ"ל (בספרו – בצור ירום) וגם לפי הקבלה – ישנן 10 ספירות – שדרךן השפע יורד לעולם.

האיש אמור למשוך את השפע מהקדוש ברוך הוא דרך אותן 9 ספירות עד ספירת היסוד ומשם הוא מעביר זאת למלכות שזאת האישה.

ספירת המלכות – דומה לכוס – האיש יכול להביא הרבה מים אולם ללא הכוס השפע לא נשמר כמו שבת – מקור הברכה

אדם נקרא אדם בין היתר – אדמה לעליון
לכן כפי שהקדוש ברוך הוא תמיד מעניק לאדם שפע – כך האדם (האיש) צריך להעניק תמיד שפע לאשתו.

הרב שלי – מארי חביב – תמיד אומר – האישה לא חייבת לך כלום – היא באה לעולם כדי לסייע לאיש לעבור את העולם הזה בשלום – לכן היא פחות מחוייבת במצוות, היא לא מחוייבת אפילו בפריה ורבייה.

לכן האיש צריך להיות זהיר בכבוד אשתו גם

✓ דמעתה מצויה

✓ השפע של הבית – תלויה בה (אין הברכה מצויה בבית אלא בזכות האישה)

✓ חס ושלום בעת מחלה – מציינים את שם האם – היא יותר קרובה וזכה כלפי הקדוש ברוך

אם האיש רק נותן – מה ההנאה שלו ?

18.1.11 כבוד כלפי אשתו והילדים (סדר עדיפות)

כָּבֵד אֱלֹהִים הַסֵּתֶר דְּבָר וְכָבֵד מַלְכִּים חֻקֵּי דְבָר.

ליקוטי מוהר"ן קמא ו: [א] כִּי צָרִיךְ כָּל אָדָם לְמַעַט בְּכָבוֹד עֲצָמוֹ וּלְהַרְבוֹת בְּכָבוֹד הַמָּקוֹם.
מתן כבוד קודם לאישה וילדים ואחר כך לשאר העולם
תדאג שיכבדו אותך למעלה / בבית והכבוד למטה בעולם הזה / מחוץ לבית – תברח ממנו.

רבי חיים ויטאל אמר בשם רבו האר"י שקיום המצווה "ואהבת לרעך כמוך אני ה'" נמדד בראש ובראשונה בהתנהגות שבין איש לאשתו, שכן בת הזוג ובן הזוג הם "רעך" המובהק ביותר.
והכל לפי דרך ה'

על אף 'הנעלם הגדול' בניסיון למצוא בן זוג מתאים, וההפתעות המתגלות לאחר הנישואין, חובה לקראת הקמת בית בישראל, לעשות כל מאמץ כדי לוודא שהמשתדכים יהיו בעלי מירב נתונים תואמים ככל האפשר. משום שגם התאמה חיצונית מינימאלית של רקע דומה, עשויה לעזור לאחר מכן להתגבר על הקשיים הגדולים והאמיתיים. הנחיה זו מובאת בדברי הספורנו (בראשית ב, כד):
"...ראוי שישתדל האדם לישא אשה הוגנת לו וראויה לידבק בו... כי לא יהיה דיבוק אמיתי בבלתי דומים, אבל יהיה בדומים לבד כי אז יכוונו לדעת אחת...".
חובה זו נלמדת במסכת קידושין (מא.) ממצות "ואהבת לרעך כמוך". על פי מצוה זו מציינת הגמרא שיש לבדוק את בן-הזוג עוד לפני הנישואין, כדי שאחרי כן לא יתגלו פגמים שיגרמו לדחיה רגשית ולאי קיום מצות "ואהבת".

דרגות לאהבה (לחיות באושר – הרב לסרי)

- 1) אהבת השם
- 2) אהבת הזולת
- 3) אהבה עצמית

18.1.12 אהבה הולכת וגוברת לאחר החתונה

"וַיִּבְאֶה יִצְחָק הָאֵלֶּה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רַבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבָה"

הרש"ר הירש בפירושו על הפסוק בסוף פרשת חיי שרה מסביר שבעצם האהבה לא צריכה לבוא לפני החתונה אלא בעקבותיה

הרש"ר כותב "אף זו תכונה, אשר, ברוך ה', לא נטשטשה בזרע אברהם ושרה, יצחק ורבקה! ככל שהוסיפה להיות אשתו, כן גדלה אהבתו! רוב הנישואין בישראל, לא על יסוד התשוקה, אלא על פי שיקול התבונה. הורים וקרובים נמלכים בעצמם, אם הצעירים מתאימים זה לזה. משום כך גוברת האהבה, ככל שהם מרבים להתוודע זה לזה. אך רוב הנישואין בעולם הלא-יהודי נגמרים על פי מה שהם קוראים "אהבה", ואין לו לאדם אלא להציץ בתיאורי הנבילות הלקוחים מהחיים, כדי להווכח מיד, מה רבה שם התהום בין ה"אהבה" שלפני הנישואין לבין זו שלאחריהם, איך הכל אחר כך תפל וחסר טעם, מה שונה הכל מתיאור הדמיון וכו'. "אהבה" זו היתה עוורת, ועל כל שעל בעתיד – אכזבה. לא כן הנישואין בישראל, שעליהם הוא אומר "ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה!" – שם החתונה איננה שיא הפריחה, אלא השורש לאהבה!".

דע לך כי ככל שהקשר הוא עמוק יותר ומושקע ע"י שני בני הזוג הרי האהבה הולכת ומתחזקת ביניהם.

אי אפשר להשוות את האהבה שלפני החתונה לאהבה שאחר החתונה כי זה לא אותו דבר.

מפני שלפני החתונה אין התמסרות טוטאלית וכל הקשר הוא עד גבול מסויים. נכון שיש קשר ויש כמיה ויש אהבה ויש ויש ויש אבל אין את האיחוד הגמור והמחבר המזכר בספר בראשית "על כן יעזוב איש את אביו ואמו ודבק באישתו והיו שניהם לבשר אחד".

האחדות הגמורה מופיעה לאחר החתונה והיא הולכת ומועמקת עכ"י שני בני הזוג מיום ליום ומשעה לשעה.

[הרב עוזיאל אליהו](#)

18.1.13 דרכי האיש לפי חז"ל

http://www.toratemetfreeware.com/online/f_02562.html

לקט מדברי חז"ל וספרי הראשונים והאחרונים

לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו, שהרי פילגש בגבעה, הטיל עליה בעלה אימה יתירה, והפילה כמה רבבות מישראל"

(גיטין ו:).

הדרך לנהוג עם האשה: "לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת" (סוטה מז:).

18.2 עיקרי האושר הזוגי - רמב"ם

הלכות אישות טו, יט

ציוו חכמים שיהא אדם

- (1) מכבד את אשתו יותר מגופו, ואוהבה כגופו,
- (2) ואם יש לו ממון מרבה בטובתה כפי ממונו.
- (3) ולא יטיל עליה אימה יתירה,
- (4) ויהיה דבורו עמה בנחת ולא יהיה עצב ולא רגזן

וכן צוו על האשה

- (1) שתהיה מכבדת את בעלה ביותר מדאי
- (2) ויהיה עליה מורא ממנו ותעשה כל מעשיה על פיו.
- (3) ויהיה בעיניה כמו שר או מלך מהלכת בתאות לבו
- (4) ומרחקת כל מה שישנא

"בני, אל תשבח אשתך בפני חברך, פן יבוא לשנוא את אשתו או לחשוק באשתך. ואל תשבח עצמך במדות טובות שיש בך [כשאשת חברו נוכחת] שמא תבוא אשתו למאוס בבעלה ולחשוק בך"

(שבט מוסר, פרק ט"ז).

"צריך שיהיו נחשבים כאילו היא הוא, והוא היא". (שבט מוסר, פרק כ"ד)

"יש אנשים אשר ישמרו עצמן מעשות כל רע לכל אדם, ויאהבו ויכבדו אותם. אבל ישנאו את נשותיהם ויבזו אותן, באומרם: "אין בזה עוון כי אני בעל האשה ואשתי כגופי". וגדול עוונם. כי למה יגרעו הנשים מהיות בכלל "לא תִשָּׁנָא אֶת אִחִיךָ בְּלִבְּךָ", ועונשן יותר חמור כי היא עצם מעצמיו, ונאמר: "וְעָכָר שְׂאֵרוֹ אֶכְזָרִי". ואסור להונות את אשתו ולצער בדבורים וכד', ואין צריך לומר שאסור להרחיק עצמו מעליה בדרך רחוקה, והיא מר לה כאשה עזובה ועזובת רוח, ולפעמים יגרום כי תשטה אשתו". (ספר הברית, עמ' קע"ד)

"דא היא דלא ישתכח כוותיה, דא היא יקרא דביתא, כולהון נשין גביה כקופא בפני בני נשא. [צריך לחוש כלפי אשתו כי זו היא שלא ימצא כמותה, וזו היא יקר הבית, וכל הנשים לגביה כקוף בפני בני אדם]. (זוהר הקדוש ח"א דף מ"ט)

"לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו, וילבש ויתכסה במה שיש לו, ויכבד לאשתו ובניו יותר ממה שיש לו. שהן תלויין בו, והוא תלוי במי שאמר והיה העולם". (חולין פד:)

"איתתא גוצא, גחין ולחיש לה. [אשתך נמוכה, גחון ולחש לה]."

(בבא מציעא נט.)

"בשו"ת מהר"ם מרוטנבורג כתב שחובה יתרה לאדם לכבד את אשתו מאשר אדם אחר, כי עליה נצטוו בכל ענין ולא אצל אדם אחר. ודברים דומים כתב המהר"ל בנתיבות עולם, "לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרובה" וכו', פירוש באשתו במיוחד. כי אשתו מפני שהבעל מושל עליה דמעתה מצויה ביותר, כי אונאת אדם אחר אינו מתקבל בכל כך התפעלות. אבל האשה שהיא תחת בעלה, ועם זה היא חשובה בעצמה, היא נתפעלת ביותר, לכן דמעתה מצויה". (בית יחזקאל, עמ' ל"ב)

רב רחומי (כתובות ס"ב) – שהתעכב בערב יום כיפור בבית המדרש ולבסוף נשבר גג בית המדרש והוא נפטר

"אסור לצער את אשתו בדברים, ומכל שכן שאסור להרים יד עליה. והאר"י ז"ל כתב שמי שמרים יד על אשתו, אפילו היה ראוי שתשרה עליו רוח הקודש, אינה שורה עליו עד שיעשה תשובה".

(כף החיים פלאגי, סי' א' אות י"א)

"והמכה את אשתו מקובלני שיש יותר להחמיר בו מבמכה את חבירו. דבחבירו אינו חייב בכבודו, ובאשתו חייב בכבודה. וחלילה לשום בן ברית מעשות זאת, והעושה כן יש להחרימו ולנדותו ולהלקותו ולעונשו בכל מיני רידי, ואף לקוץ ידו אם רגיל בכך". (שו"ת מהר"ם מרוטנברג, חלק ד', סימן פ"א)

כתב רבי חיים ויטאל: וכמעט שאין שום מקום ואפשרות אחרת, שיוכל האדם כל כך לתקן מדותיו ולהשלים עצמו, (אלא) על ידי ביתו והתנהגותו שם. ולכל אחד ואחד מזמן השם יתברך את האשה הראויה והמתאימה לו, להשלים את עצמו". (תחילת שערי קדושה)

"ובלי ספק כי מי שיתלמד להיות עלוב מבני ביתו, ולא עולב, הוא יהיה עניו לכל ויקנה בלבו מדת הענוה. כי אם בביתו שהם תחת ידו הוא עלוב ולא עולב, כל שכן מהשאר..." (ראשית חכמה, שער הענוה פ"ג)

"ולכן גם כשרואה האדם שיש לו נסיונות גדולים בביתו בענין שלום בית, לא יירא ולא יתבהל. אדרבה לפי גודל הנסיונות, יבין וידע איזה תועליות ומעלות עצומות שמורות לו דוקא על ידי שיעמוד בנסיונות אלה, ויתקן את מדותיו". (שלום באהליך, עמ' ו')

"אין דבר יותר משמח לב ומעודד האשה, כמו איזה מילה טובה והערכה על מעשיה, מבעלה. שבזה מרגישה האשה שהיא מוצאת חן בעיני בעלה. ובאמת תועלת גדולה תהיה בזה גם לבעל עצמו, לא רק מצד זה שמרגיל עצמו להטיב לשני, אלא גם שבזה שמראה לאשה שהוא מעריך את מעשיה וכדומה, גם היא יתרבה חשקה יותר ויותר לעשות רצון בעלה, ולשמחו בכל עניני הבית, ועל ידי זה יגדל האהבה והשלום ביניהם". (שלום באהליך, עמ' י"ג)

"וכן ישתדל לא להעיר הערות בעניני הבית", שהם משרישות גובה הלב חס וחלילה". (שלום באהליך, עמ' י"ד)

"ואמר לי אחד מגדולי תלמידיו המובהקים של מרן הגאון ר' אלעזר מנחם מן שך זצ"ל, שהדריך חתנים צעירים החפצים בהצלחת שלום ביתם, על ידי דרך אחת והיא, לוותר, לוותר, ולוותר. [וזה ההיפך מאותם צעירים קלי דעת, שחושבים שדוקא על ידי שלא יוותר, בזה יכניע את בני ביתו. אדרבה. שלום ביתם הולך ודועך, הולך ונחרב רחמנא ליצלן. ודוקא על ידי ויתור, אז מיד לבה מתרכך פי כמה ללכת לקראתו ולמלאות בקשתו ורצונו של בעלה]. (שם, עמ' י"ח)

"ואפילו אם כבר חטא וציער את אשתו, יכול לתקן הדבר על ידי שימהר להכניע את גאותו, ובלב נכנע ואמיתי יפייס אותה ויבקש את סליחתה, אפילו אם יצטרך לכך כמה פעמים ביום. ואדרבה צריך שידע, כי בכל פעם ופעם מצפה האשה ומשתוקקת שיתפייס עמה, ויבקש את סליחתה, והיא גם חפצה בכל לב לסלוח לו ולהתפייס עמו, ואין לתאר ולשער כמה שלום בית ושמחת לב, שפועלת ועושה בקשת

המחילה מהאשה, והוא חסד אמיתי שכמעט שאין למעלה ממנו". (שלום באהליך, עמ' כ')

"ולא ימדוד את אשתו בשום אופן לפי קרובותיו שמכיר, שכל אשה וטבעה". (שלום באהליך עמ' ל"ב)

"כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב" פִּירַשׁ רַש"י, "אלו הנשים, תאמר להן בלשון רכה". וגילה לנו בזה השם יתברך בתורתו, כי הלשון הרכה היא צורת הדיבור לאשה, שעל ידי זה תקבל את הדברים". (שם, עמ' י"ד)

נחת רוח

בתחילת הקשר – האיש והאישה – דבוקים אחד לשני וזה טוב – כך הם מכירים ובונים את הקשר. ובשנים לאחר מכן – ישי קצת תשחרר – כיצד – שני עיגולים עם שטח משותף.

הסכנה שהגבר מטבעו – רוצה להתפזר לכל הכיוונים כמו השמש – לכן יש כאן אזהרה – הרב מנחם פלדמן – חב"ד נס ציונה – ציין שהרב מלוואטיש הקפיד כל בוקר לשבת עם אשתו לקפה והוא רואה זאת כמו החשיבות של הנחת תפילין.

לחשוב תמיד ולעשות – כיצד אוכל לעשות נחת רוח לאשתי ?
עבודת השם דומה ואפילו שווה לעבודה הזוגית – האיש מושך שפע מהקדוש ברוך הוא ומעניק לאישה ולילדיו וועד

לכן אם אתה לא יודע לעשות נחת רוח לאישה – כיצד תדע לעשות נחת רוח לקדוש ברוך הוא ?
כפי שאנו אומרים לפני כל תפילה ומצוות חשובות
לְשֵׁם יְחִיד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּיהּ, בְּדַחֲלֵי וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחְדָּא שְׁם יוֹד קָ"י בּוֹא"ו קָ"י
בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יהוה) לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ.

ובהתאם כי שאתה עושה את רצון הקדוש ברוך וגם רצון האישה
כך הקדוש ברוך הוא וגם האישה יעשו את רצונך

19 שלום ורעות

מתוך שבע ברכות בחתונה:

אהבה

רצון לנתינה ללא רצון לקבל (כמו נתינה של אמא לבן). נתינה מביאה רגש חיובי.

אחוזה

נשמה אחת שנמצאת בשני גופים. קשר רוחני נשמתי כמו אח ואחות (בקשר דם).

שלום

שלמות.

מידות טובות.

לא קפדנות.

רעות

חברות הכי טובים. ללכת איתו לאי בודד לכל הזמן.

"לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום" (משנה עוקצין, פרק ג'

עלון הידברות – עונג שבת - פרשת ויקהל | גיליון 644 | כ"ח באדר א' תשפ"ד

ועל כך פירש התוספות יום טוב: "כל הברכות שבעולם אין מתקיימות אם אין שלום".

ישנו מדרש שמגלה לנו שהפילוג והיריבות עוצרים את השפע מלרדת עלינו. המדרש מסביר שכל הברכות שבורא עולם מברך את עם ישראל מסתיימות בברכת שלום, "גדול השלום, שכל הברכות והטובות והנחמות שהקב"ה מביאן על ישראל – חותמים בשלום. בקריאת שמע – 'פורס סוכת שלום'; בתפילה – 'עושה שלום'; בברכת כהנים – 'וישם לך שלום' (מדרש ויקרא רבה, פרשה ט').

וכן "אין הברכות מועילות כלום אלא אם כן שלום עמהם, שאין חותם כל התפילה אלא שלום" (במדבר רבה, פרשה י"א). כלומר, בסוף תפילת שמונה עשרה – הברכה אחרונה היא על השלום, "המברך את עמו ישראל בשלום", בסוף התחנונים

– "עושה שלום במרומיו", בסוף ברכת המזון – "ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום", וכן בסוף ברכת כהנים – "וישם לך שלום".

למה חותמים כל ברכה בשלום? הסיבה לכך היא שאפילו אם ה' יעניק לנו את כל הברכות הטובות כולן, של הגנה והצלה, פרנסה, בריאות ושפע בכל – כל עוד אין שלום ואחדות בין המקבלים, לא יהיה קיום לאותן הברכות. ההסבר לכך הוא שכאשר מסתכלים על האחר בצורה שלילית, ומקטרגים עליו בלבנו ובפינו, יוצרים עליו קטרוג בשמים שאין הוא ראוי לשפע ולטוב, וכך נעצרת ירידת הברכות עליו. הפילוג, העוינות, הטענות והקטרוגים בתוכי עם ישראל, בינינו לבין עצמנו, עולים לבית דין של מעלה ויוצרים דינים זה על זה, שמונעים מהשפע לרדת. ומה קורה לכל הברכות אם אין הכלי שמחזיק את הברכות – השלום? זה דומה למציגת מים לתוך כלי נקוב. אין קיום למים. פילוג הוא החור בכלי שלנו. כל עוד ישנה שנאה ומחלוקת, לא משנה כמה ברכות וטובות ירצו משמים להוריד על עם ישראל – שום דבר מזה לא יישאר. ולכן בסוף כל ברכה, הקב"ה מודיע לנו שיש לשמור על השלום בעם ישראל, כדי שהברכה תתקיים ותפעל.

למה דווקא השלום הוא הכלי של הברכה? הקב"ה דן את האדם על פי איך שהוא נוהג עם הבריות. אם האדם מדקדק עם הבריות, מתלונן, שופט אותם ומקטרג עליהם – כך גם משמים, מידה כנגד מידה, מדקדקים עם האדם ומקטרגים עליו. לעומת זאת, אם האדם מסתכל על הבריות בעין טובה, עם לב אוהב, מסנגר עליהם וחי איתם בשלום ובאחוה – כך גם משמים לא מדקדקים איתו, מסנגרים עליו, ואז הברכות שנגזרו יורדות אל האדם ללא קטרוג ודינים. כלומר, בנוסף לכך שקטרוג בלבו של אדם יוצר על הזולת קטרוג משמים על כך שאינו ראוי לשפע ולברכות, אותו קטרוג גם מזיק לאדם עצמו, שחושב רע על האחר, כיוון שהקב"ה מנהיג ושופט את האדם כפי שהוא מסתכל ושופט אחרים. ומה הקב"ה מבקש מאיתנו? "אמר הקב"ה לישראל: "בני אוהבי, מה אני מבקש מכם? אלא שתהיו אוהבים זה את זה ותהיו מכבדים זה את זה" (מדרש אליהו רבא, פרק כ"ח).

19.1.1 אוהב ע"י הבריות = אוהב ע"י הקדוש ברוך הוא

הוא (רַבִּי חֲנִינָא בֶן דֹּסָא) הָיָה אוֹמֵר:

כָּל שְׂרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָנוּ, רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימָנוּ;

וְכָל שְׂאִין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָנוּ, אֵין רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימָנוּ.

משנה · סדר נזיקין · מסכת אבות · פרק ג' · משנה י'

שְׁמַאי אוֹמֵר.....וְהוּא מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּסֶבֶר פָּנִים יְפוֹת

משנה · סדר נזיקין · מסכת אבות · פרק א' · משנה טו'

משנה · סדר נזיקין · מסכת אבות · פרק ג' · משנה יב'

בס"ד
אהבה אחת – אושר זוגי
רבי ישמעאל אומר..... והו' מקבל את כל האדם בשמחה.

19.1.2 תפילה של כנסת ישראל על השלום בין בני זוג

פירוש הרב שלום ארוש
מתוך הסידור שלו – לב שלום

שִׁים שְׁלוֹם – האיש - ביני ובין אשתי, אישה – ביני ובין בעלי. שכל אחד מבני הבית תהיה לו מידת השלום בשלמות
ונחיה בשלום אחד עם השני
טוֹבָה – שנטיב אחד עם השני
וּבְרָכָה – שנברך אחד את השני
חַיִּים – שנחיה באמונה אחד עם השני
חַן – שנמצא חן אחד בשני
וְחֶסֶד – שנעשה חסד אחד עם השני
צְדָקָה וְרַחֲמִים – שנרחם אחד על השני
עֲלִינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ – עלי ועל אשתי ועל כל עם ישראל
וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ – שאתה טוב עין לברכנו - אותי ואת אשתי אותי ואת בעלי
לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּרַב־עֹז וְשְׁלוֹם – ברכה קודם עלי ועל אשתי ואחר כך על כל עם ישראל.
עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו - בן מלאכי אש למלאכי מים - השם מחבר שני הפכים
הוא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל – עלי ועל אשתי עלי ועל בעלי – אפילו שאנו שני הפכים אחד מהשני

20 נתינת הלב

הלב זה הרצון = כבוד = סדר עדיפות

פִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיו וַיְהִי וַיִּרְאֶה לְלֵב {שמואל א טז ז}:
הקדוש ברוך הוא ליבא בעי {סנהדרין קו ע"ב}
רַחֲמָנָא לְבָא בְּעֵי {זוהר חלק ג רפא ע"ב}

הַבֶּעַל שֵׁם טוֹב עַל פְּרִשְׁת וַאֲתַחֲנַן (תורת הלוחות הראשונים)
מפי מורנו דב"ר הכהן סטבסקי שליט"א

"אמר רַחֲמָנָא לְבָא בְּעֵי, רוצה לומר: לְבָא בְּעֵי רַחֲמָנָא – את הלב דורש הבורא יתברך. נראה כוונתו, שהלב עיקר פעולתו הוא שיהיה משכן להשם יתברך שישכון בו כביכול, ואם חס ושלום לאו - אינו נקרא לב כלל, כיון שאינו פועל פעולתו העיקרית"

וְנִתַּתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶּן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסְרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשָׁרְכֶם וְנִתַּתִּי לָכֶם
לֵב בָּשָׂר
הכי חשוב זה הלב

20.1 לא איכפת לי מה המצווה - איכפת לי מי המצווה !!!
בצור ירום – פרק כ"ז - עמ' קל"ד

20.2 "והנשאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן" (ל"ה, כ"ז)

הקשה רבינו חיים בן עטר- מרן ה'אור החיים' הקדוש זיע"א:
הנה המתבונן ברשימת התרומות למשכן יראה משהו מוזר מעט בסדר הדברים, כי בתחילה מוזכרת נדבת הנשים – חח ונזם וטבעת, ולאחר מכן מוזכרות תרומות התכלת והארגמן, הכסף והנחושת, ולבסוף, לאחר כל זאת, התורה מציינת את תרומת הנשיאים שהביא אבני יהלום לאפוד ולחושן. ולכאורה, מן הראוי היה לציין ולהזכיר בתחילת הרשימה ובראשה את תרומת הנשיאים, שהרי תרומתם היא היקרה ביותר, ואם כן היה ראוי לתת לה מעמד של כבוד בראש הרשימה, ולא לדחותה לתחתית הרשימה!

ותירץ ה'אור החיים' הקדוש וכתב: בגלל "שבאו (הנשיאים) באחרונה, נכתבו אחר מטווה העיזים בחכמת הנשים".
כלומר, התורה הקדושה באה ללמדנו בזאת, שהקב"ה אינו מתפעל מערכה הכספי של התרומה, אלא מדרך נתינתה, כי רחמנא ליבא בעי! הקב"ה בוחן ושוקל את הדברים לפי הלב שנתן אותם. ואכן, הנשיאים הביאו יהלומים, תרומה יקרה מאוד, שווים נאמד בהון עתק, אך אליה וקוץ בה! הם הביאו זאת אחרונים, בעצלות, וזוהי עדות המעידה כאלף עדים שנתינתם לא הייתה בלב שלם. מאידך, הנשים – למרות הקושי הנפשי שיש להן להיפרד מתכשיטיהן, בכל זאת הזדרזו

ובאו ראשונות אל משה, לתת את התכשיטים שעליהן כתרומה לבניית משכן ה'. זריזותן של הנשים הרי היא עדות והוכחה ברורה שהן נתנו את תרומתן מכל הלב, באהבה ובשמחה לכבוד ה'. ומפני כך תרומתן נכתבה בראש רשימת התרומות, עובדה המעידה על החשיבות הגדולה שהקב"ה מייחס לתרומתן, ומאידך, תרומת הנשיאים, למרות היותן יקרה ביותר, נדחתה לתחתית רשימת התרומות, כי רחמנא ליבא בעי – אלוקים מחפש את הלב! ללמדך שבעיני הקב"ה לא משנה כל כך כמה תיתן, אלא בעיקר תלוי הדבר באיזו צורה תיתן! (נערך ע"י הרה"ג שמעון יוחאי יפרח שליט"א)

20.3 משנה · סדר נזיקין · מסכת אבות · פרק ב · משנה ט

(רבן יוחנן בן זכאי)

אמר להם, צאו וראו לב איזוהי דרך ישרה שידבק בה לג האדם.

רבי אליעזר אומר, עין טובה.

רבי יהושע אומר, חבר טוב.

רבי יוסי אומר, שכן טוב.

רבי שמעון אומר, הרואה את הנולד.

רבי אלעזר אומר, לב טוב.

אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם.

אמר להם: צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם.

רבי אליעזר אומר, עין רעה.

רבי יהושע אומר, חבר רע.

רבי יוסי אומר, שכן רע.

רבי שמעון אומר, הלוח ואינו משלם.

אחד הלוח מן האדם, כלוח מן המקום לה ברוך הוא, שנאמר (תהלים לז, כא) לוח רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן.

רבי אלעזר אומר, לב רע.

אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם.

20.4 נעשה ונשמע – רצון נסתר וגלוי

ללמוד איך להתפלל, ספר שני, מזמור שיר חנוכת הבית, עמ קכ"א

נעשה ונשמע

נשמע - רצון גלוי - לשמוע ולעשות את מה שהשם / האישה מבקשים.

נעשה - רצון נסתר - לעשות גם את מה שלא מבקשים אולם זה רצון השם / האישה הנסתר, הפנימי.

ולכן שני מלאכי שרת נתנו לעם ישראל שני כתרים

בס"ד

אהבה אחת – אושר זוגי

הכתר זה רצון הקב"ה והוא מתחלק לשניים:

חיצוניות הכתר = לבוש = הרצון האלוקי הגלוי

פנימיות הכתר = בית = הרצון הפנימי והנעלם שהוא עצמותו של הקב"ה שהוא למעלה מהגלוי.

21 ממון

21.1 להרבות הוצאות על בני ביתו - פלא יועץ ערך ותרנות

מדת הוֹתֵרֶנוּת בְּבֵית נִצְרָקֶת מֵאֵד, וְהִיא טוֹבָה כִּי־הָלוּם לְעֵנִין הַשְּׁלוֹם, וְכֹאֲבֵן טוֹבָה לְעֵנִין הָאֱהָבָה. כִּי הוֹתֵרֶנוּת עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ. צֶא וְלִמַּד מִמָּה שֶׁאָמְרוּ חז"ל שֶׁאֶסוּר לְאָדָם לְצַמֵּצֵם מֵאֵד בְּהוֹצָאוֹת אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתָּם וּרְצוֹנָם, אֲף אִם עוֹשֶׂה כֵן בְּשִׁבִּיל לְהִרְבּוֹת בְּצִדְקוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּי אֵין זֶה לְרִצּוֹן לִפְנֵי ה', כִּי חַיֵּי בְנֵי בֵּיתוֹ שֶׁל הָאָדָם קוֹדְמִים. וּבְלִבֵּד שֶׁלֹּא יוֹסִיף וְלֹא יִרְבֶּה לְהוֹצִיא יוֹתֵר מִדִּי בְּמֵאֲכָלוֹת וּמִשְׁתַּאֲוֹת וּמִלְבוּשֵׁי רִקְמָה, כִּי הוּא עוֹבֵר עַל בֵּל תִּשְׁחִית, וּבְמִקּוֹם לְהַשְׁלִיךְ לְאֵבוֹד לֹלֵא צָרָה, אוֹ לְדַבֵּר עֲבֵרָה, מוֹטֵב שִׁיּוּצִיָּאם לְדַבֵּר מִצְוָה.

21.2 אישה שמבזבזת כסף לבעלה

שָׁמְעוּ הַדָּבָר הַזֶּה, פְּרוֹת הַבֶּשֶׁן אֲשֶׁר בָּהֶר שְׁמֵרוֹן, הַעֲשִׂקוֹת דָּלִים, הַרְצוֹת אֲבִיוֹנִים; **הָאִמְרַת לְאֲדֹנֵיהֶם, הַבִּיאָה וְנִשְׁתָּה** עֲמוֹס: פֶּרֶק ד', פס' 1-16

חטאי הנשים העשירות בשומרון
החטא: נשות שומרון נאשמות בכך שהן עושקות את עניי העם, רוצצות (גזלות, מדכאות ולוחצות) אותם על ידי בעליהן, ובכסף שנלקח מן העם בכוח ובדרכי רמייה הן מממנות את היין שלהן.

21.2.1 עניות

שלשה דברים מביאים את האדם לידי עניותומי שאשתו מקללתו בפניו
מסכת שבת סב:

22 בראשית

https://www.binyanshalem.org.il/7/4/%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%90%D7%AA_%D7%94%D7%90%D7%99%D7%A9_%D7%95%D7%94%D7%90%D7%99%D7%A9%D7%94_%D7%95%D7%91%D7%A7%D7%95%D7%A8%D7%AA_%D7%91%D7%99%D7%9F_%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%94%D7%96%D7%95%D7%92

בריאת האדם

בחומש בראשית תאור בריאת האדם מופיע פעמיים, בתיאור הראשון נאמר: "ויברא אלוקים את האדם בצלמו בצלם אלוקים ברא אותו זכר ונקבה ברא אותם" [בראשית א' כ"ז]. הקושי העולה מן הפסוק הוא השימוש בגוף יחיד: "ברא אותו" ובהמשך הפסוק "זכר ונקבה ברא אותם". האם התורה מדברת על אחד או על שניים? על אותו או על אותם? הקושי מתעצם בתיאור השני בבראשית. בפרק ב' אנחנו נפגשים עם בריאת אדם אחרת לגמרי: "ויאמר ה' אלוקים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו... ויפל ה' אלוקים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה; ויבן ה' אלוקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם; ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת" [בראשית ב' י"ח-כ"ג].

רש"י מקשה האם האיש והאישה נבראו ביחד כפי שמופיע בפרק א', או שהאיש נברא והאישה נבראה אחר-כך מהצלע שלו? רש"י מתרץ את הקושי בעזרת מדרש אגדה. המדרש מתאר את האדם שנברא כאנדרוגינוס, בריאה בעלת שני פרצופים. מצד אחד זכר ומצד שני נקבה. ולכן בתחילת הפסוק כתוב "ברא אותו" ובהמשך הפסוק "ברא אותם". ובפרק ב' בו מתוארת התרדמה שנפלה על האדם ובניית הצלע, רש"י מסביר הכוונה ב"צלע" איננה לאיבר אחד מתוך גופו של האיש אלא לצד של האיש. כמו צלע המשכן, צד שלם. הקב"ה הפריד בין הצד הנקבי לצד הזכרי. כך שהאיש והאישה המכונים יחדיו- "אדם" נבראו כבריה אחת אשר נוסרה לשתי בריות, לאיש ולאישה. אדם שלם הוא זכר ונקבה. זכר ללא נקבה איננו אדם, ונקבה בלא זכר איננה נקראת אדם. איש ללא אישה או אישה ללא איש היא מציאות חסרה. וכשבני הזוג נישאים ומתאחדים, נוצר אדם שלם.

גב אל גב

כפי שרש"י כותב, האדם נברא כאנדרוגינוס- זכר ונקבה מחוברים, אז מדוע כתוב: לא טוב היות האדם לבדו? אלא שהאיש והאישה היו מחוברים אחד לשני מאחור, מחוברים זה אל זה גב אל גב ולכן האדם היה לבדו. בסדנאות בתקשורת מושיבים שני משתתפים גב אל גב ומנחים אותם לדבר, לדבר על כל נושא, הקניות בסופר אל מול הקניות בשוק, מחירי הדלק העולים... אפילו שני בני האדם שמכירים זה את זה, והם חברים טובים, יתקשו לתקשר. אחד אומר מילה וחברו לא מבין, קשה מאוד לדבר כשהגב מופנה אליך. בדרך כלל המשתתפים מנסים ל"הציץ". כל משתתף מרגיש שיש שם מישהו אבל הוא לא יכול לאחוז אותו, זו מצוקה אמיתית. בהמשך התרגיל אומרים "חברה תסובבו את הכיסאות ותשבו פנים אל פנים – והנה פתאום מדברים ללא קושי". כשהאיש והאישה היו מחוברים זה אל זה, גב אל גב, הם אמנם היו אחד אבל לא היה בניהם מפגש.

בהמשך ה' הפריד (ובלשון המדרש 'ניסר') את האדם לאיש ולאשה- בריה אחת המחולקת לשתיים.

השאלה הראשונה שנשאלת היא למה צריך כזאת השתלשלות של עניינים? למה הקב"ה בורא אנדרוגינוס ואחר-כך מנסר אותו? למה לא לברוא איש ואישה מלכתחילה כשתי בריות נפרדות? הרי לא כתוב שהאריה והלביאה נבראו מחוברים גב אל גב. הרי הסוס והסוסה לא היו מחוברים זה לזה מעולם. ואם הקב"ה רוצה שהאיש והאשה יהיו מחוברים זה לזה, למה הוא הפריד בניהם?

בחירה חופשית

אחד היסודות המהותיים באדם, מהות שבלעדיה האדם איננו אדם, היא הבחירה החופשית. בזה האדם מדמה לאלוקיו. בעלי החיים והמלאכים הם חסרי בחירה, והאדם במהותו הוא בעל בחירה. הרמב"ם מסביר שתכונת היסוד המהותית של האדם היא היכולת לבחור.

אם האיש והאשה יהיו מחוברים זה לזה מיום היוולדם – ניטלת מהם הזכות והחובה לבחור. מהרגע שהקב"ה ניסר אותנו, ההתאחדות עם בן-זוגנו, תלויה בבחירתנו. אחת ממטרות הנסירה היא יצירת מפגש מתוך בחירה חופשית, אנחנו רוצים לחוות את האחדות בין איש לאישה, את ההתמזגות המוחלטת בניהם. האחדות איננה חלום, זהו מפגש אמיתי, אי שם בשחר ההיסטוריה היינו שם. האיש והאשה היו אחד בגופם ובנשמתם הם אחד, ואנחנו רוצים לממש את האחדות הזו בחיים שלנו. ולממש את האחדות מתוך בחירה חופשית, לבחור להיות ביחד ולא להיות אנוסים להידבק זה בזה גב אל גב.

השאיפה לאחדות

כל איש ואישה שנישאו הם נשמה אחת שמופיעה בשני גופים. כאשר זוג עומד מתחת לחופה, נולד אדם חדש ובני הזוג הופכים לנשמה אחת, זו גם הסיבה שתחת החופה אנו מברכים "ברוך אתה ה'... יוצר האדם". האם האדם לא נוצר ביום בו הוא נולד? אולי היה נכון לברך את הברכה הזאת בחדר הלידה? אלא שכאשר נולדת תינוקת או נולד תינוק, הם אינם אדם שלם. רק תחת החופה, כאשר בני הזוג באים בברית הנישואין ומתאחדים הם הופכים לאדם.

הרצון להתחתן והרצון ליצור קשר איננו נובע רק היצרים או ממצב חברתי וכלכלי. בימינו לא מתחתנים כדי שתהיה מי שתכבס ותבשל בשבילך, ובימינו אף אחת לא מתחתנת כדי שמישהו יפרנס אותה. האיש והאשה יכולים להסתדר בעולם הגדול גם כרווקים.

אם כן נשאל מדוע בני האדם שואפים להינשא? ופעמים שהחיפוש אחר בן זוג הוא תהליך ארוך ומייגע ועם זאת ממשיכים ומחפשים ללא לאות אחר בן/בת זוג. הרצון להינשא נובע מהשאיפה לאחדות. במהותם האיש והאשה הם אחד, זו הסיבה שספר בראשית מתאר לנו בראש ובראשונה את בריאת האדם כבריאה אחת בעלת שתי פנים- "זכר ונקבה ברא אותם ויקרא שמם אדם". קודם כל האיש והאשה הם מציאות אחת, ואחר כך הקב"ה הפריד אותם לשניים. למעשה אנחנו מנסים לחזור למצב הבראשיתי שלנו, לחזור להיות מאוחדים, איש ואישה כישות אחת.

שונות מהותית בין האיש והאשה

אם כל כך טוב ואחדותי להיות אחד, אז למה הקב"ה הפריד את האיש מהאשה? הרי היה יכול להשאיר אותם מחוברים זו לזה. כך היינו שלמים ומאוחדים והרי זו המטרה.

כשהאיש והאשה היו מחוברים זה אל זה, נקודת החיבור הייתה גב אל גב, מחוברים בנקודת הזהות שבניהם. אם נסתכל על אנשים מהגב, לא נגלה שונות משמעותית. בפנים יש תווים אישיותיים לעומת זאת לרוב בני האדם הגב הוא

אותו גב. כשהיינו מחוברים גב אל גב, היינו מחוברים בצדדים השווים שבאישיות שלנו. יש דמיון בין איש לאישה לשנינו שתי ידיים שתי רגליים אף אחד. ויש שונות, למשל בכוחות הפוריות אנחנו שונים, במבנה הפנים אנחנו שונים זה מזה אבל באופן כללי יש דמיון. בבריאת האדם האיש והאישה היו מחוברים זה אל זה גב אל גב- מחוברים זה לזה בצדדים הדומים.

כאשר הקב"ה ניסר אותנו הוא אפשר לנו להיפגש פנים בפנים, ופתאום אנחנו מגלים שבן הזוג שונה מאיתנו. מה מטרת השונות הזו? למה האיש והאישה שונים כל כך זה מזה? אחת מהסיבות לשונות המהותית בין נשים לגברים היא רצונו של הקב"ה לגדל אותנו, והדרך לגדל אותנו היא להכניס אותנו למערכת שתכריח אותנו לנוע. אם כל הזמן נוח ונעים לאדם עם עצמו והכול מסודר, הוא לא יצמח ולא יתקדם. מתי אדם מתחיל לנוע? כשהוא נתקל בהתנגדות. כשהוא נפגש בשונה ממנו. הקב"ה רוצה להוציא אותנו מהמידות הטבעיות שלנו ולהראות לנו שאנחנו הרבה יותר גדולים ממה שאנחנו חושבים. הנישואין מאפשרים לנו לגדול, להכיל את האחר, להכיל בתוכנו הרבה יותר ממה שאנחנו. אם לפני הנישואין חשבתי שאני כזאת וכזאת ואחרי כמה שנות נישואים, אני מגלה שאני גם כזאת וגם ההפך מכך. אני נשארת אני, ועם זאת מזדהה לגמרי עם בעלי שהוא לגמרי הצד ההפוך ממני.

השונות המהותית בין האיש והאישה טמונה בכך שהאיש הוא שכלי והאישה רגשית. האישה נקראת "חוה", מסביר הרב גינצבורג מדוע האישה לא נקראה כ"אם כל חי" – חיה, מדוע שמה חוה? אלא שהאישה היא אם כל החוויות. האישה חוויתית, אצלה הרגש הוא מרכז הכובד האישיותי.

שלא נטעה, האישה יכולה להיות פרופ' לרפואה והאיש יכול להיות מצחצח נעליים זו בכלל לא הנקודה. אלא שהכלי דרכו האישה קולטת ומנתחת את המציאות הוא הרגש, והאיש קולט את המציאות באמצעות השכל.

האיש תכליתי והאישה חוויתית. למשל, אם האישה תבוא ותספר לבעלה מצוקה שהיא שרויה בה, האיש ינסה מיד למצוא פתרון לבעיה. והאישה ממדעקת "מי ביקש פתרון?? ביקשתי שתקשיב". האישה לא מעוניינת בפיצוח הבעיה היא כרגע חווה קושי ומצפה לאוזן קשבת.

כאשר אני חוזרת משיעור אני מספרת לבעלי מה היה ואיך היה, איך הרגשתי ובאיזו תחושה יצאתי. הוא מקשיב ברוב קשב. אחרי שעתיים אני מספרת לו את הכול מחדש, וכעבור יום אספר לו בפעם השלישית את אותן החוויות והרגשות. בעלי היה יכול לומר לי "מה אתה חושבת שאני לא מקשיב? למה את חוזרת על אותם הדברים כבר שלוש פעמים? אני כבר יודע איך היה לך בשיעור". אבל ב"ה בעלי מבין שהצורך שלי לספר איננו תכליתי. אינני מספרת כדי שהוא יידע. אני מספרת כדי לחוות ולעבד את החוויה עד תום. השונות בצורך שלי ושלו בתיאור חוויה הוא מהותי. האיש צריך להעביר ידע ולכם די לו בכמה משפטים תמציתיים ואילו האישה זקוקה לעיבוד רגשי ולכן היא יכולה ללא מאמץ לספר את אותו הסיפור חמש פעמים. האיש נמשך אל האישה כי הוא רוצה את הלב את החוויה. לולא אשתו קשה לאיש לחוות. האישה מצידה נמשכת אל התכליתיות שבאיש, האיש מבוסס הוא עמוד הביטחון שלה. האישה והאיש יחדיו מהווים שלמות אחת. היא מעניקה את הרגש והחוויה והאיש מעניק את היציבות והשכליות "והיו לבשר אחד".

מִים עֲמָקִים עֲצָה בְּלֵב אִישׁ, וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלֶנָּה

חוכמה מול בינה

23 האדם

1.2 החירות

- מאמר החירות / בעל הסולם (לפי הרב אשרוב)
1. מצע - התכונות מהדורות הקודמים (קבוע).
2. סביבה - חברים, מורים, ספרים

ע"י התורה האדם מגלה את היעוד האמיתי שלו בעולם.
לא לדכא כישרון טבעי.

23.1 דרגות ביחסים

בספר בראשית – יש כמה דרגות של זוגיות

משמעות	דרגות באדם	דרגות בזוגיות
תאוה	נפש	זכר ונקבה
אהבה, נתינה	רוח	איש ואישה
נשמה אחת	נשמה	אדם

24 בית

24.1 בית = בית מקדש

בצור ירום, פרק ל"ה, עמ' רכט
אומר הרבי מליובאוויטש לאחר שנחרב בית המקדש כל אדם צריך לעשות את הבית שלו מעין בית מקדש:
ספריית הקודש = ארון הברית שבו היו מונחות הלוחות.
חדר השינה = קודש הקודשים (בין שדי ילין) - הרד"ק על הפסוק ותיקח יהושבע את יאוש בן אחזיה ותגנוב אותו... ואת מניקתו בחדר המיטות)
הכיור = הכיור בבית המקדש
שולחן = המזבח (וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ה')

25 זיווג

הזוהר הקדוש – דף צ"א עמוד ב'

אמר רבי יוסי, מה כאן הכרוז, והרי אמר רבי חזקיה אמר רבי חייא, באותה שעה ממש שיוצא אדם לעולם, בת זוגו מזמנת לו? אמר רבי אבא, אנשי הצדיקים שנשמותיהם מתעטרות לפני המלך הקדוש טרם יבאו לעולם. שכן שנינו, בשעה ההיא שהקדוש ברוך הוא מוציא נשמות לעולם, כל אותן הרוחות והנשמות, כלן כלולות זכר ונקבה שמחברות יחד.

ונמסרות בידי אותו הממנה השליח שנתמנה על הריונות בני האדם, ושמו לילה. ובשעה שיורדות ונמסרות בידיו, נפרדות, ולפעמים זה מקדים לפני זה, ומוריד אותם בבני האדם. וכשמגיע [מכה] זמן זוגם, הקדוש ברוך הוא שמכיר אותן הרוחות והנשמות מחבר אותן כבראשונה ומכריז עליהם. וכשמתחברים, נעשים גוף אחד ונשמה אחת, ימין ושמאל כראוי, ומשום כך אין כל חדש תחת השמש. ואם תאמר, הרי שנינו שאין זוג אלא לפי מעשי ודרכי האדם - כך זה ודאי! שאם זוכה ומעשיו כשרים, הוא זוכה להתחבר עם אותו שלו כמו שיצא.

הזוהר הקדוש – דף ר"ז

הזווגים של העולם קשים לפניו, והכל משום שרקיע וילון אינו משמש כלום, וכל שכן הדברים הללו שעומדים למעלה במקום אחר, ועל כן צריך להתברר.

דף רח

בא ראה, כל הזווגים של העולם קשים לפני הדרגה הזו, משום שכאשר הזוג הקדוש נמצא, יוצאות כל הנשמות מתוך המזל הזה למעלה, שהוא אותו נהר ששופע ויוצא. וכאשר ההשתוקקות נמצאת מלמטה למעלה, ואז פורחות הנשמות, ונתנות כלן זכר ונקבה יחד בדרגה הזו, ואחר כך הוא מפריד אותן, כל אחת ואחת למקומה כראוי לה. ואחר כך קשים לפני הדרגה הזו לחבר אותם כבראשונה, משום שאין מתחברים, רק באותם דרכי האדם, והכל תלויים למעלה.

משלי יז כד את פני מבין חכמה ועיני כסיל בקצה ארץ.

החכם רואה את הדברים שקרובים אליו (התורה שלנו, המציאות, בתוך הבית שלו) לעומת זאת הכסיל מחפש תשובות בחוכמות זרות, אצל השכנים (הדשא של השכן ירוק יותר)

כנ"ל גם בזיווג – לא לדקדק בזיווג ולהתעכב יותר מידי

כנ"ל גם בפרנסה

כי הכל תלוי בשם חוץ מיראת שמיים

גדול זיווג לקדוש ברוך הוא כמו קריעת ים סוף

דע, שפונת אלול הם תקון לפגם הברית כי סוד פונות אלול הוא "הנותן בים דרך" (ישעיה מ"ג) (וכמבאר בכונת האר"י ז"ל) להאיר בחינת דרך בים ודרך זה נפתח בחדש אלול (ועין שם בפונות כל הפונות של אלול) ועקר פגם הברית הוא בבחינת דרך הזה כי היה צריך להאיר בחינת הרכ"ד [מאתים עשרים וארבעה] אורות בבחינת ים, בחינת אמונה והוא נטה מזה, ופגם בבחינת דרך בבחינת (בראשית ו) : "כי השחית כל בשר את דרכו" כי אשה נקראת דרך, כמובא בדברי רבותינו, זכרונם לברכה (קדושין ב:) ויש דרך אחר, בחינת (משלי ל) : "דרך אשה מנאפת" והכלל שעקר הפגם בבחינת דרך, שלא האיר הדרך בים ולפעמים מחמת זה הפגם יוכל לאבד את זהו (עין תיקון יד) כי מאחר שנטה מזוהגו, קשה לו למצא את זהוהגו ואפילו אם ימצא את זהוהגו, תהיה לו מנגדת ולא תהיה נוטה אחר רצונו מחמת שנטה ממנה ולא האיר בה מזה נהיה שיש לה רצון אחר כנגדו ואז לא זכה כנגדו (יבמות סג) וחדש אלול שאז יכולין לתקן זה ולהאיר הדרך בים כנ"ל [על כן פונת אלול הם תקון לזה] וכשמתקן זה, אזי מוצא זהוהגו, והיא אינה כנגדו, רק כרצונו ויש בזה סוד נפלא כי דע, שזה הסוד מסר אברהם לאליעזר עבדו כששלחו לבקש הזהג של יצחק בנו הינו סוד פונת אלול, שהם מסגלים לתקון הברית שעל ידי זה מוצאין הזהג כי על ידי התקון הנ"ל נעשה בה רצון אליו כי מקדם לא היתה נוטה אחר רצונו, כי נטתה ממנו כנ"ל ועל ידי זה אי אפשר למצא זהוהג ואפילו אם מוצאה, אינה נוטה אחר רצונו כנ"ל אבל על ידי פונת אלול שהם התקון לזה על ידי זה חזר ונעשה בה רצון אליו כנ"ל וזה הסוד מבאר בתורה בפרשת אליעזר כי אברהם מסר לו הסוד הזה וזה שאמר אברהם לאליעזר (בראשית כ"ד) : "ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך" ראה והבט נפלאות תורתנו כי ראשי תבות פסוק זה הם אותיות אלול ובאמצע הם תבות תאבה האשה כי על ידי בחינת אלול, הינו סוד פונות אלול על ידי זה תאבה האשה כי על ידי זה נעשה בה רצון אליו כנ"ל נמצא שבאלו התבות בעצמן שדבר אברהם עם אליעזר מענין החשש, שמא לא תתרחצ לילך אחריך דהינו מה שאמר לו: "ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך" באלו התבות עצמן גלה לו סוד התקון לזה דהינו סוד אלול, המרמז בראשי התבות, שהוא התקון לזה שעל ידי זה תאבה האשה ועוד יש בזה סודות נוראים מאד גם עין במאמר המתחיל: "ויאמר ה' אל משה קרא את יהושע" [בלקוטי א סימן ו] כי שם מדבר מפונות אלול, והוא תקון לפגם הברית כנ"ל הינו לעין באותו המאמר ולזכות להבין בו ולעשות עמו איזה עבודה בעבודת השם על ידי זה יתקן פגם הברית

25.1 חשיבות הנישואין לבתולה / אישה ראשונה

תלמוד בבלי << סנהדרין · כב ב · >>

אמר רב שמואל בר אבניא משמיה דרב אשה גולם היא ואינה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי שנאמר (ישעיה נד.
ה) כי בועלך עושיך ה' צבאות שמו

הגמרא עוסקת שם בחשיבותם של נישואים ראשונים, מתוך רצון לעודד את הזוג שלא למהר להתגרש, שלא על כל שטות או מריבה קטנה ירצו לפרק את הנישואין. לכן הגמרא מדגישה שהאהבה של הזיווג הראשון היא יותר מכל דבר אחר. וכך פותחת הגמרא שם "בוא וראה כמה קשים גירושין... כל המגרש את אשתו הראשונה, אפילו מזבח מוריד עליו דמעות... שנאמר... "כי ה' העיד בינך ובין אשת נעורך, אשר אתה בגדתה בה והיא חברתך ואשת בריתך" כלומר המזבח, שבא לקשר וחבר בין האדם לבין הקב"ה, מוריד עליו דמעות כשהוא מתגרש. כלומר יש בכך פגיעה בקשר בין האדם לבין הקב"ה! ובהמשך "כל אדם שמתה אשתו הראשונה כאילו נחרב ביהמ"ק בימיו" וכן "כל אדם שמתה אשתו הראשונה עומו חשך בעדו".

כחלק מזה, באה הגמרא לתאר איך האהבה הגדולה ביותר של האישה היא לבעלה הראשון. "אמר רב שמואל בר אבחי משמיה דרב אשה גולם היא ואינה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי". המלים גולם וכלי כאן אינם במשמעות המקובלת היום. הגמרא מחלקת בכמה מקומות בין "גולם" במשמעות משהו גולמי (כמו חומר גלם) שעדיין לא עובד, שעדיין איננו שלם, אין לו חשיבות, אין לו משמעות, לבין "כלי" כשהוא שלם ובעל משמעות. (מושג זה מופיע למשל בדיני טומאה וטהרה ובהלכות שבת). כאן מובא משל זה בהקשר של הנישואין. לפני הנישואין האדם אינו שלם, הוא במצב גולמי, ורק אחרי החתונה הוא הופך להיות כלי שלם, כלומר בעל משמעות וחשיבות. (במקומות אחרים מופיע רעיון זה כלפי הבעל, שהוא איננו שלם עד שהוא מתחתן עם אשתו. ולפני כן הוא נקרא "חצי איש", ואין הברכה שורה על משהו פגום - זוהר פרשת האזינו ועוד). לכן נאמר כאן שהאהבה הגדולה ביותר של האישה, היא לבעל בנישואין הראשונים, שבהן היא הופכת להיות אדם שלם. ולמעשה אומרת הגמרא לגבר, לעולם לא תמצא מישהי שתאהב אותך כמו שאוהבת אותך אשתך הראשונה. ושוב, מטרת מאמר זה לחזק את הקשר הזוגי בין השניים, שיבינו את עוצמת הקשר ויטפחו את האהבה הטבעית ביניהם.

זהו ההקשר, וזאת המשמעות.

25.2 הקשר החזק בין איש לאישתו

תלמוד בבלי <> סנהדרין · כב ב · <<

תנא אין איש מת אלא לאשתו ואין אשה מתה אלא לבעלה אין איש מת אלא לאשתו שנאמר (רות א, ג) וימת אלימלך איש נעמי ואין אשה מתה אלא לבעלה שנאמר (בראשית מח, ז) ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל:

25.2.1 אישה בנתה ביתה

25.2.1.1 אשת און בן פלת

25.2.1.2 אביגיל

במדרש שוחר טוב (נ"ג, א') מובא כי "טובה הייתה אביגיל לדוד מכל הקרבנות שבעולם: שאילו עשה אותו מעשה (שחשב להרוג את נבל ולשאת את אביגיל). אילו היה מקריב כל הקרבנות בעולם לא היה לו כפרה, והיא באה אליו ומילטתו. הוי שטובה הייתה לו מכל הקרבנות".

<https://www.hidabroot.org/article/1140372>

25.2.2 אשת נעורך

ספר מלאכי · פרק ב' · פסוק י"ד

וזאת נשנית תעשו: כסות דמעה את מזבח יהוה בכי ואנקה מאין עוד פנות אל המנחה ולקחת רצון מידכם. ואמרתם על מה על כי יהוה העיד בינך ובין אשת נעורך אשר אתה בגדתה בה והיא חברתך ואשת בריתך. ולא אחד עשה ושאר רוח לו ומה האחד מבקש זרע אלהים ונשמרתם ברוחכם ובאשת נעורך אל יבגד. כי שנא שלח אמר יהוה אלהי ישראל וכסה חמס על לבושו אמר יהוה צבאות ונשמרתם ברוחכם ולא תבגדו.

האישה – אל אישך תשוקתך – היא תמיד מסתכלת עליו ורוצה בקרבתו

ובמידה והוא בוגד בה - אתה שנאוי בעיני ה'

25.2.3 בת פלוני לפלוני

סנהדרין כב ע"א

"אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: קשה לזווגם כקריעת ים סוף, שנאמר: (תהלים סח, ז) אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בְּיָתָהּ מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכוֹשָׁרוֹת (אל תיקרי מוציא אסירים אלא כמוציא אסירים, אל תיקרי בכושרות - אלא בכי ושירות). איני? והאמר רב יהודה אמר רב: ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני! - לא קשיא; הא - בזווג ראשון, הא - בזווג שני?"

בכושרות = בכו ושרו

כל יום ויום הקדוש ברוך הוא מזווג בין בני הזוג בעיקר לאחר הנישואין

25.2.4 עזר כנגדו – באישה ראשונה

"אלא צריך לדעת שתועלת נפלאה זו, מה שהאדם זוכה להשלים עצמו על ידי אשתו, הוא בדוקא על ידי אשה זו שזימן לו השם יתברך, ונשא אותה. וכמו שאמרו חז"ל מן התורה מן הנביאים ומן הכתובים, מה אשה לאיש. ואי אפשר בשום אופן שיזכה לגודל תועלת זו אם היה נושא אחרת. וטעם הדבר יעויין בהקדמת הראב"ד לספרו בעלי נפש שמאריך לבאר כי האיש ואשתו אינם שני נפרדים שנתיישבו ביחד (כמו אצל בעלי החיים), אלא הם בעצמותם אחד ממש שנחלק לשנים. שהרי כך ברא הקב"ה את אדם הראשון אחד לבד, ואחר כך מגופו עצמו ברא את חוה שתהיה לו לעזר". (שלום באהליך, עמ ד)

25.3 מה' אישה לאיש

תלמוד בבלי - מועד קטן · יח ב

אמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים – מה' אישה לאיש

- (1) מן התורה - דכתיב ([בראשית כד, ג](#)) ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר
- (2) מן הנביאים - דכתיב ([שופטים יד, ד](#)) ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא
- (3) מן הכתובים דכתיב ([משלי יט, יד](#)) בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת

26 אב המשפחה

וְהִיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו לְמַעַן יִלְמַד לִירְאָה אֶת יְהוָה אֱלֹהָיו לְשִׁמּוֹר אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְאֶת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשֹׂתָם

נדרש ללמוד ולהיות רוחני כדי שבבית הוא יהיה רוחני ויקנה את הערכים הנכונים

26.1.1 אב חוכמה ובינה אם - זוהר

זוהר
אידרא זוטא
האזינו רצא

ואלין אב ואם מתקנין ביתא כמה דאמינא דכתיב בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים

26.1.2 ברית עולם בין הקב"ה לעם ישראל = ברית עולם בין האיש לאישה

תאמר דבורה – פרק א'
הד' "לשארית נחלתו"

הנה הקב"ה מתנהג עם ישראל בדרך זה – לומר: מה אעשה לישראל והם קרובי שאר בשר יש לי עמהם, שהם בת זוג להקב"ה, וקורא לה "בתי", "אחותי", "אמי"; כדפירשו ז"ל. וכתיב: "ישראל עם קרובו" – ממש קורבה יש לו עמהם, ובניו הם. והיינו "לשארית נחלתו" – לשון שאר-בשר, וסוף סוף הם נחלתו. ומה אומר: אם אענישם – הרי הכאב עלי, כדכתיב (ישעיה סג, ט): "בכל צרתם לו צר". כתיב באלף לומר שצערם מגיע לפלא העליון, וכ"ש לדו פרצופין, שבהן עיקר ההנהגה, וקרינן ב"וא"ו: "לו צר". וכתיב (שופטים י, טז): "ותקצר נפשו בעמל ישראל", לפי שאינו סובל צערם וקלונם מפני שהם שארית נחלתו.

כך האדם עם חבריו כל ישראל הם שאר בשר אלו עם אלו מפני שהנשמות כלולות יחד יש בזה חלק זה ובזה חלק זה, ולכן אינו דומה מרובים העושים את המצוות [למועטים העושים את התורה], וכ"ז מפני כללותם, ולכן פירשו רז"ל על הנמנה מעשרה ראשונים בבית-הכנסת – אפילו מאה באים אחריו, מקבל שכר כנגד כלם; "מאה" ממש, כמשמעו, מפני שהעשרה הם כלולים אלו באלו, הרי הם י' פעמים י' – מאה, וכל אחד מהם כלול ממאה, אם כן אפילו יבואו מאה – הוא יש לו שכר מאה, וכן מטעם זה ישראל ערבים זה לזה, מפני שממש יש בכל אחד חלק אחד מחבירו, וכשחוטא האחד – פוגם את עצמו ופוגם חלק אשר לחברו בו, נמצא מצד החלק ההוא חברו ערב עדיו.

אם כן הם שאר זה עם זה, ולכן ראוי לאדם להיותו חפץ בטובתו של חברו ועינו טובה על טובת חברו, וכבודו יהיה חביב עליו כשלו, שהרי הוא הוא ממש, ומטעם זה נצטוונו (ויקרא יט, יח): "ואהבת לרעך כמוך". וראוי שירצה בכשרות חברו, ולא ידבר בגנותו כלל – ולא ירצה בו, כדרך שאין הקב"ה רוצה בגנותנו ולא בצערנו מטעם הקורבה, אף הוא לא ירצה בגנות חברו ולא בצערו ולא בקלקולו, וירע לו ממנו כאלו הוא ממש היה שריו באותו צער או באותו טובה.

דוגמאות

הרב אורי זוהר זצ"ל – בתחילת דרכו בחזרה בתשובה – אשתו לא הסכימה לחזור עימו – והם חיו בדירות נפרדות שלוש שנים עד אשר היא חזרה בתשובה – כלומר הוא לא התגרש ממנה.

הרב אורי זוהר זצ"ל – מספר על נערה שירדה מהדרך במשפחה חרדית – הרב אלישיב אמר להורים להוציא את כל הילדים מהבית ולשים אותם אצל קרובי משפחה ורק את הבת להשאיר בבית

<https://www.youtube.com/watch?v=2la2l0YYxxs>

26.1.3 הורות וזוגיות

אמרו חז"ל: "שלושה שותפים יש ביצירת האדם: הקב"ה, אביו ואמו."

האב והאם שותפים ביצירת הגוף הגשמי: כאשר האב אחראי ל"לבן" שבגוף בנו – ממנו נוצרים כל חלקי הגוף הבהירים: העצמות, הגידים, הציפורניים, המוח והלבן שבעין. והאם אחראית ל"אדום" שבגוף בנה – ממנו נוצרים כל חלקי הגוף הכהים: העור, הבשר, הדם, השערות והשחור שבעין.

ואילו הקב"ה אחראי ליצירת החלק הרוחני שבאדם, הכולל את הנשמה האלוהית, את רוח החיים, קלסתר הפנים, הדעת, יכולת הראייה, השמיעה והדיבור.

26.1.3.1 חשיבות מצוות כיבוד הורים

אומרת הגמרא: בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אומר הקב"ה: "מעלה אני עליו כאילו דרתי ביניהם וכיבד אותי". כלומר: באותו רגע שאדם מכבד את אביו ואמו, שכאמור הם שני השותפים שלו, הוא מכבד גם את השותף השלישי שלו – הלא הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו. מצד שני, בזמן שאדם מצער את אביו ואת אמו, אומר הקב"ה: "יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם, שאילו דרתי ביניהם, היו מצערים אותי...".

המהרש"א – רבי שמואל אליעזר הלוי איידלס (1555-1631 לספ"ה"נ) מבאר שלפי זה אפשר להבין את מאמרו המפורסם של רבי עקיבא: "איש ואשה שזכו – שכינה ביניהם". איש ואשה שזכו לגדל בן שיודע לכבד אותם כראוי, אז "שכינה ביניהם" שהרי הקב"ה מעלה עליהם כאילו הוא דר בתוכם ממש! ומכאן מובן עד כמה נעלה וחשובה היא מצוות כיבוד הורים. וכמובן שמעבר למצווה, מדובר גם בהכרת טובה של האדם כלפי השותפים ביצירתו

ההורים הם השלוחים של הקדוש ברוך

וכמו כן האישה

סיכום:

בתורה (שמות לא, יג) מתוארת פניית ה' למשה שיודיע על נתינת השבת כמתנה לעם ישראל. והגמרא (ביצה ט"ז ע"א) לומדת מכך שהנותן מתנה לחברו שהיא או שכרה אינו עתיד להיוודע למקבל, צריך להודיעו על כך. הרב קוק (עין איה שבת א', יד-טו) מבאר, שהסיבה לדבר נעוצה בהכרת כוחה של הכרת טובה על נפש האדם. וישנם שלושה שלבים בעניין:
א. עצם המודעות לכוח הכרת טובה שבאופן אוניברסלי, גורם לאדם לפעול מעצמו, ובשמחה, לטובת המטיב לו. הדבר בא לידי ביטוי לדוגמא בהכרת הטוב של האדם כלפי הוריו אף לאחר מותם.
ב. הכרה בכך שהקב"ה הוא מקור הטובות, וכולם בעצם שלוחיו, והדרך להכיר לו טובה היא בתיקון העולם שה' רוצה בקידומו ושכלולו.
ג. ככל שהטובה גדולה, גם הכרת הטוב גדולה יותר, ושיא הטובה היא בהכרה של קבלת כוחות הרוחניים והשייכות של האדם והעולם לקדושה שמתבטאת בשבת, שמעידה על הדבר.

26.1.4 האיש צורה – לאישה חומר

בתורת המהר"ל מפראג (בפרט בפירושו למסכת סוטה ובספר "נתיבות עולם"), היחס בין האיש לאישה מבוסס על המושגים הפילוסופיים של "חומר" ו"צורה". לפי המהר"ל, האיש מייצג את ה"צורה" (הרוח, המהות והכוח המוציא לפועל) בעוד האישה מייצגת את ה"חומר" (הקיום הפיזי, הפוטנציאל והמצע המקבל).

עיקרי המושגים והקשרם למסכת סוטה מוסברים להלן:

הגדרת חומר וצורה אצל המהר"ל

* האיש כ"צורה": מייצג את השכל, הרוחניות והאקטיביות. לצורה מעצמה אין קיום ממשי בעולם הגשמי ללא חומר שילביש אותה.

* האישה כ"חומר": מייצגת את הגשמיות והפוטנציאל הלא-מעובד. החומר משווע לצורה שתעניק לו תכלית, כיוון שללא צורה הוא נותר חסר מציאות ממשית בפועל.

* החיבור ביניהם: הנישואין הם השלמה הדדית שבה הצורה הרוחנית מעצבת ומקדשת את החומר הגשמי.

27 האישה כאור מקיף

27.1 "מים עמקים עצה בלב איש, ואיש תבונה ידלנה"

מים עמקים עצה בלב איש – הרב או ראש משפחה – שיש בתוכו חוכמה ואיש תבונה ידלנה – התלמיד או האישה – מצליח להוציא מתוך הרב או האיש את החוכמה שנמצאת בתוכו.

27.2 האישה כמראה

"כל הפוסל – במומו פוסל" (קידושין ע' ע"ב)

שָׁבַר תַּחַת שֶׁבַר עֵין תַּחַת עֵין שֵׁן תַּחַת שֵׁן פֶּאֶשֶׁר יֵתֵן מוֹם בְּאָדָם כֵּן יֵנָתֵן בּוֹ

27.3 שעשני כרצוני

הברכה כהכרה בכך שהאישה נבראה בצלם אלוהים. הט"ז כותב זאת בפשטות:

ט"ז אורח חיים סימן מו

שיש מעלה בבריאת האשה ע"כ [על כן] שפיר חייבת היא לברך על מעלה שלה

במאה ה-18, רבי פנחס הורביץ מפרנקפורט מבטא תפיסה זו במונחים חיוביים עוד יותר:

הפלאה מסכת כתובות ח ע"א

דאף שבתחלה נבראת מצלעו, נעשה מזה תיקון לדורות שתולד בפני עצמה בשלימותה כמו שעלה ברצוני במחשבה תחלה. ונראה שעל זה תקנו לנשים לברך שעשני כרצוני. רצה לומר שנעשית בשלימות כפי שעלה ברצוני בתחלה.

לפי רבי פנחס הורביץ, ברכה זו מבטאת את הרעיון שלמרות שהגבר והאישה נבראו במקור כיצור אחד, מחוברים גב אל גב (לפי פירוש מדרש בראשית ב', כ"א, ראי רש"י שם).

החזון והרצון המקורי של הקב"ה היה שהאישה תהיה ישות "שלמה" בפני עצמה. בברכת "שעשני כרצוני" האישה מברכת ומודה לה' על כך שהפך אותה לאדם שלם, נפרד מהגבר, כפי רצוני המקורי.

27.3.1 מורד בקונו = האישה מורדת בו

רבנו החידא הקדוש אומר:

כשם שהאיש מתנהג עם הקדוש ברוך הוא כן אשתו מתנהגת עימו

וכמו שהוא מורד בקונו כך אישתו מורדת בו

אין לך אף פעם מה להאשים את אשתך בכלום

כל מחשבה רעה שאתה חושב על אשתך אתה מקבל נקודה שחורה אצל אלוהים

27.3.2 אל אישך תשוקתך

רות, פרק א, פסוק ט' - יֵתֵן יְהוָה לָכֶם וּמִצָּאן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה

בס"ד

אהבה אחת – אושר זוגי

רות רבה - מכאן שאין קורת רוח לאשה אלא בבית בעלה.

28 ילדים

הרבי מלובביץ'

"יחס עדין של האיש והאישה אחד לשני, הרי זו אחת מהמצוות שהשם זיכה אותנו בהם, זה באופן עקיף גם החינוך הטוב ביותר, שמשפיע על הילדים ומשריש בהם את המידות הטובות ביותר"

29 חת

חנוכה

המתנה לאישה בהדלקת החנוכיה

80 | ימי החנוכה בהלכה ובאגדה

שלום בית קודם

בספרים מובא מעשה שפעם ביקר החפץ חיים את רבו, רבי נחומ'קה מהורודנא, בימי החנוכה, וכאשר הגיע זמן הדלקת הנרות, העמיד רבי נחומ'קה פנים כאילו אינו שם לב שהגיעה השעה לקיים את המצוה. חלפו שעותיים ושלוש, ועדיין רבו לא הדליק את הנרות, ותמיהתו של החפץ חיים הלכה וגברה, אך לא שאל את רבו כלום. לבסוף נשמעה נקישה על הדלת, ואשתו של הרב נכנסה לבית. מיד השמיע הרב את הברכה והדליק את נרות החנוכה, והסביר לחפץ חיים שהסיבה לאיחור היתה, כי ידע שאשתו היתה נפגעת אילו היתה רואה שהדליק את הנרות בלעדית, ומאחר ששלום בית קודם למצות הדלקת נרות חנוכה, המתין עד שובה. בינו נא זאת.

30 תשמח את אשתך כך שיהיה לה ממך רוב נחת

בצור ירום – פרק יט, עמ' מט

תפילה של אישה על בעלה שווה כמו תפילה של מאה צדיקים.

התפילות שלה מתקבלות בשמים.

קרוב ה' לנשברי לב.

לבן אמר ליעקב: אם תענה את בנתי ואם תקח נשים על בנתי אין איש עמנו ראה אלהים עד ביני ובינך

פסוק זה נכתב בתורה כדי שזוהר לא להיות מאלה שמצעים ומענים את הנשים שלהם – להיזהר בכבוד האישה.

30.1 בלב (ברצון) שלם ושמח

כי כל איש אשר בו מום לא יקרב

איש כי יקריב זבח שלמים ליהוה לפלא נדר או לנדבה בבקר או בצאן תמים יהיה לרצון כל

מום לא יהיה בו

30.2 הקשבה לאישה

ישיבת מועצת גדולי התורה שבה היה אמור להשתתף לראשונה הרב משה פיינשטיין זיע"א כיושב ראש, נועדה

להתקיים מיד בתום שיעורו ותפילת מנחה.

מחוץ לכותלי הישיבה המתינה לו מכונית ובתום תפילת המנחה הקיפוהו תלמידיו כדי ללוותו החוצה ללא עיכוב.

בעומדו להיכנס למכונית פנה אליו עני בבקשת צדקה, רבי משה שלף מארנקו מספר מטבעות ונתנם לעני, אך העני טרם

סיים ופתח בשיחה עם רבי משה בעוד הנהג והתלמידים מאבדים את סבלנותם, ואחדים מהם אף ניסו לרמוז לעני שרבי

משה ממחר מאד, אך הדבר לא עזר.

לאחר שיחה בת עשר דקות התנצל רבי משה, לחץ את ידי העני ונכנס למכונית. אחד התלמידים אזר עוז בנפשו ושאל

את רבו: "מדוע לא הסתפק הרב בנתינת הנדבה לעני, ובאמירה שהוא ממחר ואינו יכול להקדיש זמן לשיחה?"

השיבו רבי משה: "עליך להבין שהשיחה הייתה חשובה לאדם הזה הרבה יותר מאשר הכסף, מצוות הצדקה שלי כללה

גם זאת, להראותו שאני מתעניין בדעותיו ושאינני כה עסוק מכדי להאזין לו..."

אולי הצדקה הטובה ביותר לאדם היא להטות לו אוזן, להקשיב לו, לתת לו לפרוק את ליבו.

כולנו עניים בדבר הזה, אין אדם שלא נזקק לאוזן קשבת, אם פנה אליך אדם, הוא לא סתם פנה אליך, כנראה שאתה

חשוב לו, תעצור את מרוץ חייך ותן לו תשומת לב קטנה.

רבי צבי אלימלך, בעל הספר הקדוש "בני יששכר" אמר: "כשאדם מקשיב לאנשים אחרים ושומע את כל צרותיהם ומצוקותיהם, הקב"ה שמח כל כך במעשה הזה, עד אשר הוא דואג שלאדם שהקשיב לו, לא יהיו את אותן צרות, בעבור שהקשיב לליבם של אחרים".

רבי דוד, בנו של הרב משה פיינשטיין, אמר: "אבי חס על זמנו ומעולם לא בזבז דקה, אולם אם אדם עני או מודאג שפך לפניו שיחו, במשך שעה תמימה יכול היה אבי להקדיש לו את השעה הנחוצה".

כמה חשובה הטיית האוזן לאחר, עד שהבטיח הרב צבי אלימלך שאדם המקשיב לצרת האחר, יזכה לא לקבל את אותה הצרה, ובכך בלי מודע הוא מסיר מעליו קשיים ובעיות.

מספר דקות מזמנך לאחר, לאישה, לבעל, לילד, יכולים להסב לך נחת גדולה, לך זה רק חמש דקות, בשבילו זו הצלת נפשות... ("חיזוק יומי" - רונן קרתא)

"שְׁמַחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֵה פִּיּוֹ, וְדָבָר בְּעֵתוֹ מֵה טוֹב."

האיש צריך בעיקר להקשיב לאישה ולתת לה עצה רק שהיא מבקשת או זקוקה

31 כעס

31.1.1 חיות מבחינת גבורות קדושות, והשמחה מבחינת חסדים כי הלב כלול משתיהן

בצור ירום = פרק לא, עמ' צג

בקדושה יש חסדים וגבורות
חסד שבקדושה = עבודת ה' מתוך שמחה
גבורה שבקדושה = עבודת ה' מתוך עצבות (חשבון נפש)

עיקר הנהגתו של האדם במשך היום צריכה להתנהל על פי מדת החסד והרחמים וכמו שכתב מרן החידא (מדבר קדמות, מערכת ה"א, טו) - אדם צריך צריך להשתדל תמיד להנהיג את ביתו במדת החסד והרחמים ולהרחיק מהבית את מדת הכעס - כיוון שמי שתמיד כועס בתוך ביתו גורם לבני ביתו שלא ישמעו בקולו ויתרחקו מדרך הישר, וסופו של בית זה חורבן (גמרא שבת לד - אמר רבה בר רב הונא: אף על גב דאמור רבנן (שלשה דברים צריך אדם לומר וכו' - עשרתן ערבתן הדליקו את הנר) - צריך למימרנהו בניחותא - כי היכי דליקבלינהו מיניה - כדי שיקבלו ממנו).

31.1.2 כשם שהדעות במאכל כך דעות בנשים

תלמוד בבלי - גיטין · צ"א

רבי מאיר אומר כשם שהדעות במאכל כך דעות בנשים:

- (1) יש לך אדם שזבוב נופל לתוך כוסו וזורקו ואינו שותהו וזו היא מדת פפוס בן יהודה שהיה נועל בפני אשתו ויוצא
 - (2) ויש לך אדם שזבוב נופל לתוך כוסו וזורקו ושותהו וזו היא מדת כל אדם שמדברת עם אחיה וקרוביה ומניחה
 - (3) ויש לך אדם שזבוב נופל לתוך תמחוי מוצצו ואוכלו זו היא מדת אדם רע שרואה את אשתו יוצאה וראשה פרוע
- וטווה בשוק

32 אשת איש

1.3 ברובד הרוחני

האדם הראשון חטא וניצוצות נשמתו התפזרה בכל העולם. תפקיד האדם (האיש והאישה - זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם – בראשית פרק ה') לאסוף מחדש את כל הניצוצות ולהעלות אותם לקדוש ברוך הוא.

תפקיד האיש – להוריד שפע רוחני מהקדוש ברוך הוא לעולם ולשמח את כל הסביבה שלו ובראש ובראשונה את אשתו תפקיד האישה – לתת לו איזון חוזר (פידבק) – כיצד האיש יבצע את תפקידו בצורה הטובה ביותר לכן היא יותר רוחנית וטהורה ומחוייבת בפחות מצוות (היא נועדה להיות לאיש עזר כנגדו). היא באה לעולם כדי לסייע לו בתפקידו.

לאור זאת - האיש צריך לכבד ולהוקיר את אשתו מאוד מאוד – מכיוון שזה למעשה מתנה שהקדוש ברוך הוא נותן לאיש. במידה והוא מזלזל בזה – הוא סובל. לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאינ ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית י"ב, טז): "ולאברם היטיב בעבורה".

לאור זאת

האיש משול לשמש – ראש המשפחה. מפיץ אור. מתפזר לכל הכיוונים. האושר שלו תלוי באופן העבודה הנכונה שלו מול הקדוש ברוך הוא. במידה ולא עושה את העבודה הנכונה - הוא מחפש את האושר ממקורות אחרים - עבודה, חברים, אכילה, טלוויזיה, סמים, אהבה מאישה אחרת וכו'.

האישה משולה לירח – מקבלת אור מהשמש. מגבילה את האור. מכוונת אותו להצטמצם, לא להתפזר ליותר מידי כיוונים ולדאוג קודם כל לבית. הלבנה גם משתנה לאורך החודש (מצבי רוח). האושר שלה תלוי באור שהאיש שלה מעניק לה. אישה שלא מקבלת מספיק אור מחפשת את האור (האושר) ממקורות אחרים בצורה מוגזמת – עבודה, חברות, אכילה, טלוויזיה, סמים, אהבה מגבר אחר וכו'.

1.4 ברובד הגשמי

תפקיד האיש – לדאוג לעולם הבא - ללמוד תורה, ללמד את ילדיו תורה (ערכים), לקיים מצוות ולפרנס (לכן בתורה כתוב האיש עם האות י' באמצע – אות רוחנית – תלויה למעלה ומייצגת את הספרה 10) תפקיד האישה – לדאוג לעולם הזה – גידול ילדים, לדאוג לבית, לכל הדברים הגשמיים שהבעל והילדים צריכים (לכן בתורה כתוב אשה ללא האות י' אלא האות ה' בסוף שמראה על העולם הזה – את האות ה' מבטאים ללא מאמץ כפי שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם הזה)

1.5 התייחדות עם צד ג'

דרגות ההתייחדות (לפי סדר חשיבות) – יחסי אישות, מגע, מחשבות, רגשות תשוקה, שיחת ידידות, מתנות, שהיה במקום סגור

לאיש – אסור לו להתייחד עם אישה אחרת (שכל תשומת הלב – תופנה כלפי האישה שלו) – איסור פחות חמור (איסור של חכמים). בעבר היה הגבר יכול לשאת מספר נשים כדי שהוא יוכל להביא הרבה ילדים לצורך תיקון העולם.

לאישה - אסור לה להתייחד עם גבר אחר (שלא יהיו ילדים ממזרים) – איסור חמור מאוד (איסור מהתורה – מהקדוש ברוך הוא). פגם מאוד חמור בקשר ביניהם שלצורך כך האיש צריך לגרש את אשתו.

כִּי תִשָּׁטֵה אִשְׁתּוֹ

אישה סוטה כאשר הבעל לא כשר

1. אושר

באמצעות התקרבות לשם
אפילו לא עולם הבא או גן עדן
(בצור ירום - הקדמה)

שמחה (פנימית) שלא תלויה בדבר (חיצוני)

- (1) ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן.
 - (2) ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, שהכל ברא לְכבודו.
 - (3) ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, יוצר האדם.
 - (4) ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר יצר את האדם בצלמו, בצלם דמות תבניתו, והתקין לו ממנו בנים עדי עד. ברוך אתה ה', יוצר האדם.
 - (5) שוש תשיש ותגל עקרה, ^[4] בקבוץ בניה לתוכה בשמחה. ברוך אתה ה', משמח ציון בבניה.
 - (6) שמח תשמח רעים האהובים, קשמים יצרך בגן עדן מקדם. ברוך אתה ה', משמח חתן וכלה.
- כשם שהאיש והאישה היו מחוברים ביחד והם גוף אחד בגן עדן מקדם – כך צריכה להיות השמחה. כשם שהאיש אוהב את גופו כך הוא צריך לאהוב את אשתו.

אוהבה כגופו (הרמב"ם)

מסכת ברכות ס"א – תיאור החיבור בין האדם לאישה

הקדוש ברוך הוא סולח ורואה אותנו כמו שההתחלה שלנו כעם.

ה', אלוהי אברהם יצחק וישראל אבותינו, שומרה זאת לעולם, ליצר מחשבות לבב עמך; והכן לבבם, אליך. והוא רחום יכפר עוון, ולא ישחית; והרבה להשיב אפו, ולא יעיר כל חמתו. כי אתה ה', טוב וסלח; ורב חסד, לכל קוראריך. צדקתך צדק, לעולם; ותורתך, אמת. מי אל כמוך נושא עוון ועובר על פשע, לשארית נחלתו. לא החזיק לעד אפו, כי חפץ חסד הוא. ישוב ירחמנו, יכבש עוונותינו; ותשליך במצולות ים, כל חטאותם. תיתן אמת ליעקוב, חסד לאברהם, אשר נשבעת לאבותינו, מימי **קדם** – כשם שהאדם סולח בזכות האבות מידי קדם.

- (7) ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה, גילה רנה דיצה וסדנה, אהבה ואחוה ושלום ורעות. מהרה ה' אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים, קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כללה, קול מצהלות חתנים מחפזים, ונערים ממשתה נגינתם. ברוך אתה ה', משמח חתן עם הכלה.

33 יחוד

יחוד – לעשות רק לעשות את מה שאתה עושה כעת (דבר אחד)
דְּבַר בְּעֵתוֹ מַה טוֹב (משלי טו כג)
הקשבה לאישה ללא הסחות וללא מחשבה על דברים אחרים כגון עבודה או חברים או טלפונים
במקום שאדם חושב שם הוא נמצא (תלונת האישה – "אתה לא איתי / אתה לא מקשיב לי")
העקרון – הכל לטובה והקדוש ברוך הוא הוא אחראי על הכל כך שאין מה לחשוב על דברים אחרים.
כל הקורא פסוק בזמנו מביא טובה לעולם (תלמוד בבלי, סנהדרין קא א)

34 שידוך

בידי שמיים חוץ מיראת שמים

<https://shabaton1.co.il/?p=8449>

המטרונה "השדכנית" ור' יוסי

ד"ר פנינה נויבירט ז' באלול ה'תש"פ (אוגוסט 27, 2020) am 9:49 אין תגובות

אחת השאלות שהעלתה מטרונה (גברת) בפני ר' יוסי עוסקת בפעלו של הקב"ה לאחר בריאת העולם: "אמרה לו מה הוא עושה מאותה שעה (שברא את העולם) ועד עכשיו? אמר לה הקב"ה יושב ומזווג זיווגים בתו של פלוני לפלוני אשתו של פלוני לפלוני ממנו של פלוני לפלוני." (בראשית רבה ס"ח, ד').

המטרונה סבורה, כי העיסוק בשידוכים פשוט למדי, וכי תוכל לשדך בנקל את עבדיה עם שפחותיה: "אמרה לו ודא הוא אומנתיה (וזו מלאכתו?!). אף אני יכולה לעשות כן כמה עבדים כמה שפחות יש לי לשעה קלה אני יכולה לזווגן". בתגובה מדגיש ר' יוסי, כי העיסוק בשידוכים אינו קל כלל ועיקר, ובלשונו: "אמר לה אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף".

המטרונה מחליטה להעמיד את סוגיית השידוכים במבחן המעשה, ומשדכת שרירותית את עבדיה ושפחותיה, ברם מסתבר כי נסיונות השידוך אינם עולים יפה, ולמחרת נותרים המשודכים פצועים וחבולים – זה מוחו פצוע, זה עינו שמוטה, זה רגלו שבורה.

מדרש זה מעורר תהיות למכביר: מדוע מאז תום ימי הבריאה עוסק הקב"ה בשידוכים? מדוע אותם שידוכים "קשים" (על דרך ההשאלה) לקב"ה כקריעת ים סוף? מהו הקושי בזיווג זיווגים, ומדוע עיסוק זה קשה יותר מעיסוקים אחרים. רמז למסר החבוי במדרש זה ניתן אולי למצוא בדברי חז"ל בריש מסכת סוטה: "אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן וקשין לזווגן כקריעת ים סוף ... איני? והא (האמנם? והרי) אמר רב יהודה אמר רב ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני בית פלוני שדה פלוני לפלוני". מחד גיסא, זיווג קשה כקריעת ים סוף, ברם מאידך גיסא, מקובלנו כי זיווג מקורו בנבואה, בבת קול, וכי לפיכך מלאכת זיווג הזיווגים אמורה להיות פשוטה וקלה. חז"ל מיישבים את הסתירה בתירוץ הבא: "לא קשיא (אין סתירה) הא (זה) בזוג ראשון הא (זה) בזוג שני." מה משמעות המונחים זיווג ראשון וזיווג שני, ומה ההבדל ביניהם?

רש"י מסביר את ההבדל בין זיווג ראשון לשני בזו הלשון: "זוג ראשון – לפי המזל: זוג שני – לפי מעשיו, וקשה לזווגן לפי שאינה בת זוגו" (שם). מקורו של שידוך בייעוד אלקי שזומן לאדם מלמעלה (זיווג ראשון). מימוש הייעוד תלוי במעשיו של האדם ובהשתדלותו (זיווג שני).

אין לקרוא את דברי המדרש כאילו הם מצומצמים לשידוך זוגות גרידא. מדובר בתיאור כללי לפועלו של הקב"ה בעולם. הקב"ה מזמן בפנינו תדיר הזדמנויות מגוונות לשידוך, לגאולה, לתשובה, לפרנסה ועוד. ברם מימושן של הזדמנויות אלה תלוי אך ורק במעשינו, ובבחירתנו להוציאן מן הכוח אל הפועל.

במובן זה ניתן להבין מדוע עיסוק "קשה" (על דרך המשל) לקב"ה. הקושי נעוץ בכך שהצלחת הזיווג תלויה בבחירת האדם. והרי הקב"ה נמנע מלהתערב בבחירה חופשית: "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" (ברכות, ל"ג:).

מטעם זה מקביל המדרש בין הקושי בזיווג זיווגים לקושי בקריעת ים סוף. נס קריעת ים סוף היה מותנה בקפיצתם של בני ישראל למים. לולי נקטו בני ישראל יוזמה זו, לא היה נס זה יוצא אל הפועל. הבחירה הנכונה, הנובעת מיראת שמים, היא שעמדה ביסוד נס קריעת ים סוף. ממילא נס קריעת ים סוף היה "קשה" לקב"ה, הבוחר שלא להתערב ביראת שמים.

גם המטרונה ניסתה לזווג זיווגים. ברם המטרונה כשלה הן בזיווגם הראשון של עבדיה ושפחותיה, והן בזיווגם השני. כשלונה הראשון של המטרונה נעוץ בעצם יומרתה לשדך בשרירותיות את עבדיה ושפחותיה. המטרונה בת האנוש אינה יכולה לבוא במקום הקב"ה בהערכת ההתאמה הבסיסית בין משודכים, ואינה יכולה להחליף את בת הקול הקובעת – בת פלוני לפלוני.

כשלונה השני של המטרונה נעוץ בניסיונה לשדך ציבור של עבדים ושפחות חסרי מעוף, נטולי חירות ויכולת בחירה חופשית. גם לו היה סיכוי כלשהו לזיווגים הכפויים והמפוקפקים שערכה המטרונה, הרי שלמשודכים לא היה כוח אמיתי לממש סיכוי זה, ולהביא להצלחה אמיתית של הזיווג.

המטרונה מודה בשני כשלונותיה. היא משבחת את ה' – "אין אלהים כאלקיכם" ואת תורת ה' – "אמת היא תורתכם נאה ומשובחת". ה' הוא הנותן לנו את הייעוד. תורת ה' היא הנותנת לנו את הכוח לממש את הייעוד, לבחור בחירות נכונות – "נתתי לפניך הברכה והקללה – ובחרת בחיים".

35 זוגיות

חיבור בין 2 בני זוג
(1) פיזי / תאווה
(2) רגשי
(3) רוחני / נשמתי

1.6 כללי

הרצאות זוגיות נבחרות

<http://www.hidabroot.org/MediaDetail.asp?MediaID=12295>

<http://www.hidabroot.org/MediaDetail.asp?MediaID=9677>

הגדרת אהבה

<http://www.hidabroot.org/MediaDetail.asp?MediaID=9498>

פי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלאות הוא ממך ולא רחקה הוא. לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה (דברים ל יא-יב)

הרב זמיר הכהן – גליון הידברות – פרשת כי תבוא – התשפ"א

<https://goc2.shidur.net/2017/alon517.pdf>

והנה באה התורה ומכריזה: "לא בִּשְׁמַיִם הָיָה"!! שלום הבית נמצא בהישג יד! וכך כל שינוי הרגל שלילי וכל רצון להתחזק בתורה ובמצוות ובמעשים טובים, יכול להתגשם במציאות, אם רק נחליט בהחלטה גמורה לקבל ייעוץ נכון ולעשות הכל למען המטרה. לעיתים הדבר דורש יצירתיות מחשבתית, כגון במקום להמשיך לנסות לשנות את השני ולעסוק כשזה לא קורה, לשנות את עצמנו ולהכיל את התנהגותו ודיבוריו של האחר. במקום להתבצר בסירוב לקבל ייעוץ פרטני או לכל הפחות לקרוא ספרים ולשמע שיעורים, בטענה "אין להם מה לחדש לי, הצד השני צריך להשתנות, לא אני!" - להיפתח ולשמע, ללמוד ולהחכים. ובמקום להמשיך במריבה מתוך עלבון אישי עם הילד המרדן שבגיל ההתבגרות, לחייך אליו ולעודדו, לגלות הבנה לקשייו ולנסות לסייע לו (ניתן להיעזר ביועצי מחלקת "שלום בית" ומחלקת "הלום" - חינוך ילדים שבארגון הדברות). אם כל אדם יאמין באמת שבידו להגיע לחיים נכונים וטובים, וכל בני זוג יחליטו שבידם להגיע לשלום בית אמיתי ולתקשורת נכונה ובריאה עם הילדים בכל גיל שיהיה, משום שהבטיחה התורה שכל שאיפה רוחנית נכונה על פי רצון ה' - "לא בִּשְׁמַיִם הָיָה"!! יגלו שההשקעה בחיפוש אחר פתרונות הולמים לכל בעיה

ובשינוי ההרגלים כדאית ביותר. אמנם פעמים שיהיה על האדם להתמודד להבליג ולהתגבר במצבים מסוימים, אולם חיינו ישתנו לטובה, לחיים נכונים ורגועים וטובים יותר, ויזכה להגיע לשלימות הרוחנית הרצויה בעיני ה'. שבת שלום.

על-כן, יעזב-איש, את-אביו, ואת-אמו; ודבק באשתו, והיו לבשר אחד

איש צריך לדבוק באישתו ולהעדיף את אשתו על פני אביו ובעיקר אימו.
שניהם אחד הם = אדם.

אהבה = 13 בגימטריא = אחד

הבעל מכבד את אשתו כמלכה אז הוא מיד הופך למלך בעיני אשתו (מידה כנגד מידה = "כצל על יד ימינך")

בעשרת הדברות הציווי לא יהיה לך אלוקים אחרים על פני כנגד לא תחמוד (הראש לתורה). חשיבות הקדוש ברוך הוא לאדם הוא כמו החשיבות של הגבר כלפי האישה

1.7 הגבר: מכון ליבו לשמיים

גמרא (יומא עו): רבי שמעון בר יוחאי: "מכוונים את לבם לאביהן שבשמים"

1.8 החזון איש: ואליו עיניה נשואות

"נקי יהיה לביתו שנה אחת ושימח את אשתו אשר לקח" חובה. כיצד משמחה טבע שלה להתענג על חינה בעיניו ואליו עיניה נשואות עליו להשתדל להראות אהבה וקירוב, ריבוי שיחה וריצוי "ואל אישך תשוקתך" (בראשית ג, טז),

1.8.1 לאהוב את האישה בשמחה כמו שנדרש לעבוד את הקדוש ברוך

אחת הקללות הנזכרות בספר דברים היא:

דברים נחמך 47-48: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל - ועבדת את איביך אשר ישלחנו ה' בך ברעב ובצמא ובערים ובחסור כל, ונתן על ברזל על צוארך עד השמידו אתך" הפסוק מחמיר בעונשו של עם ישראל כאשר הוא לא עובד את ה' "בשמחה ובטוב לבב מרב כל".

1.8.2 נדרש לאהוב את האישה מתוך ציווי וכך לעורר את האהבה

אחרי המעשים נמשכים הלבבות

ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך

בכל לבבך – בשני היצרים

בכל נפשך – בכל הגוף

בל מאודך – בכל הממון שלך (הממון שלך הוא בזכותה)

משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה. קיום המצוות מתוך חובה ולא מתוך הבנה מכיון שאם לא יבין לא יעשה.

"אין לך אשה כשרה בנשים, אלא אשה שהיא עושה רצון בעלה" (תנא דבי אליהו רבה, ט)
עושה לו רצון להתקדש ולהתעלות
כן ציוו חכמים שיהא האדם מכבד את אשתו יותר מגופו ואוהבה כגופו... ולא יטיל עליה אימה יתרה ויהיה דבורו עמה
בנחת ולא יהיה עצב ולא רגזן" (הלכות אישות"טו"ט).
החיוב לאהוב את בן הזוג הוא חיוב כלפי הקדוש ברוך הוא (ציווי מן התורה) ולא מתוך הבנה שכלית שיכולה להשתנות
ולהיות מושפעת.

וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו אֶל הַכֹּפֶרֶת יִהְיוּ פְּנֵי הַכֶּרְבִּים
ברגע שעושים את רצון השם יש שלום בית

הוא הָיָה אוֹמֵר
עֲשֵׂה רָצוֹנוֹ כְּרָצוֹנְךָ, כְּדִי שֶׁיַּעֲשֶׂה רָצוֹנְךָ כְּרָצוֹנוֹ.
בִּטֵּל רָצוֹנְךָ מִפְּנֵי רָצוֹנוֹ, כְּדִי שֶׁיִּבְטֵל רָצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רָצוֹנְךָ

תנאים לגירוש האישה (גמרא) הקדיחה תבשילו

1.1 זיווגים - התכונות החשובות בעת בחירת בן/בת זוג
הקדוש ברוך הוא הוא השדכן הראשון והוא למעשה השדכן תמיד (באמצעות שליחים)
וייבן יהוה אלוהים את-הצלע אשר-לקח מן-האדם, לאישה; **ויביאה**, אל-האדם

בחינה של בן/בת זוג

- (1 מידות טובות (טוב לב, נדיבות וכו')
- (2 יראת שמיים (בהתאם למידה של הצד השני)
- (3 נעימות בשיחה (תרבות, השכלה)
- (4 הופעה החיצונית (סבירה ונחוש נעימות)

הרב זמיר הכהן – זיווג – גורל או בחירה ?

<http://www.hidabroot.org/MediaDetail.asp?MediaID=10241>

השידוך המהיר בעולם (חמש דקות) - הרב אלון אביר

<https://www.youtube.com/watch?v=zWApPfnDX8Y>

זיווג – הרב פנגר

<http://www.hidabroot.org/MediaDetail.asp?MediaID=10065>

זיווג - גורל או בחירה חופשית? – הרב זמיר כהן

<http://www.hidabroot.org/MediaDetail.asp?MediaID=15466>

1.2 אחותי, רעייתי, יונתי, תמתי

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחתי רעייתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קנצותי רסיסי לילה
(שיר השירים, פרק ה', פסוק ב)

אחותי-הקשר של בני הזוג בחויה מילולית והקשבה , ללא מגע פיזי

רעייתי-בזמן החופה שני מבני הזוג מתאחדים הופכים להיות לבשר אחד,

יונתי-יונים הם אף פעם לא מחלפים את בני זוגם , אהבתם נצחית .

תמתי-שלימות, תובנה של שורש הנשמה דרגה רוחנית שבני הזוג מגיעים לאהבה ללא תנאי על ידי נתינה הדדית .

1 הגבר הוא השמש והלבנה היא האשה

הגבר רוצה תמיד לפרוץ גבולות, לעוף, לעשות הרבה דברים, להיות עם הרבה נשים.

האשה היא יותר מצומצמת, מגבילה, רגועה, ביתית.

וטוב שכך:

צריך גם את השמש וגם את הלבנה.

אחרת אם השמש תזרח כל הזמן העולם (אתה) תסבול ולא יהיה לך מנוחה (כמו שצמח חייב גם את היום וגם את הלילה)

כבד ותחמיא ללבנה ואז תראה איך העולם שלך (אתה) פורח.

הגבר הוא כמו מים והאשה היא כמו כוס אשר – שומרים על המים ונותנים להם צורה ויכולת שימוש בהם.

35.1 אדם וחווה

חווה חטאה באכילה - לכן מכינה אוכל.

האדם בפיו כפר בטובה ולכן יכפר בדיבור ולימוד תורה

האיש – נולד מהעפר (תאוות) והאישה מהצלע (רוחנית יותר)

1.3 כבוד האישה

חכמים הזהירו- 'לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אישתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו' (בבא מציעא נ"ט, ע"א)

לפעמים האהבה כשלעצמה אינה מספיקה, האוהב יכול באהבתו לא לשים לב לשני, לא לתת לו את הכבוד הראוי לו, את התוקף של אישיותו- ולכן יש להזהיר במיוחד- לשים לב, להיזהר, למרות החיים המשותפים, האחדות בין בני הזוג- בן הזוג שלך אינו אתה. יש כאן אדם אחר שיש לראות אותו ולתת לו מקום וכבוד.

אמר רב: לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו (לצורה), שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרובה. אמר רבי אלעזר: מיום שנחרב בית המקדש ננעלו שערי תפילה, שנאמר: (איכה ג', ח): "גם כי אזעק ואשוע שתם תפילתי". ואף על פי ששערי תפילה ננעלו, שערי דמעות לא ננעלו, שנאמר (תהלים ל"ט יג): "שמעה תפילתי ה' ושועתי האזינה, אל דמעתי אל תחרש".

אמר רב חסדא כל השערים ננעלים חוץ משערי אונאה שנאמר +עמוס ז+ הנה ה' נצב על חומת אנך ובידו אנך...

1.8.2.1.1.1

המכבד את אשתו מתעשר!

בבא מציעא נ"ט, ע"א:

לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית י"ב, טז): "ולאברם היטיב בעבורה".

והיינו דאמר להו רבא לבני מחוזא אוקירו לנשיכו כי היכי דתתעתרו (והוא שאמר רבא לבני עירו כבדו את נשותיכם כדי שתתעשרו) ב"מ נט

(. ויש להתבונן מה המידה כנגד מידה בזה? וביארו, דהנה האשה נתקללה "הרבה ארבה עצבון והריוןך. בעצב תלדי בנים" ובעל המשמח את אשתו ממעיט ממנה את הקללה שנתקללה. על כן, נוהג עימו הקב"ה במידה כנגד מידה. האדם התקלל "בזיעת אפך תאכל לחם", אם אתה ממעיט את הקללה של האישה "הרבה ארבה עצבוןך", אני ממעיט את קללתך "בזיעת אפך תאכל לחם".

1.8.2.1.1.2 יבמות ס"ב, ע"א

האוהב את אשתו כגופו ומכבדה יותר מגופו, עליו הכתוב אומר: וידעת כי שלום אהלך.

1.8.2.1.1.3

מנורת המאור נר ג' כלל ו' ח"ד פ"ב

מעשה באשה אחת שעשתה חופה לביתה. ובשעה שהייתה מוליכה אותה לבית החתן, אומרת לה: בתי, עמדי לפני בעלך לשרתו כאדון, ואז ישפיל הוא את עצמו עמך ויהיה לך כעבד ויכבדך כגבירה. אבל אם תתגדלי עליו, אז יתגדל גם הוא עליך ויהיה לך לאדון ואת תהיי לו שפחה.

רבי חיים ויטאל, שער המצוות, תחילת פרשת עקב

(מסופר על האר"י ז"ל) שלא היה חושש בעצמו להתכבד במלבושים נאים יותר מדאי, גם במאכלו היה אוכל דבר מועט מאד. אבל במלבושי אשתו היה זהיר מאד לכבדה ולהלבישה, והיה מפיק כל רצונה, אף אם לא היתה ידו משגת כל כך ("שער המצוות", תחילת פ' עקב).

1.8.2.1.1.4 הרב אליהו כי טוב, איש וביתו, עמ' קנ"ח:

וכל כך למה? לפי שאין חוסן בחיים, לא באהבה, לא בחמדה, ולא בעושר, ולא בנוי, ולא בייחוס משפחה. כל הדברים הללו חולפים, וזכרם יסוף מן הלב. ואיזהו חוסן שהוא לעד ואינו חולף לעולם? זה הכבוד שהאיש מכבד לאשתו, ושהאישה מכבדת לבעלה. אפילו יעברו עליהם תמורות וחליפות הרבה, יישארו קשורים ודבוקים זה בזה בקשר אמת, קשר של אהבת תמיד ודבק טוב הולך וחזק תמיד.

קדימות לאהבת האשה:

מצוות האהבה לאשתו קודמת לכל אדם אחר מישראל. יש לנו רצון לאהוב ולהיטיב לכל ישראל ולכל העולם כולו, אבל הכלל ההלכתי הוא: "עניי עירך קודמים לעניי עיר אחרת". כלומר, העניים הגרים בעירך קודמים למתן צדקה לעניי עיר אחרת. וכן "הקרוב קרוב – קודם" (שו"ע יו"ד רנא, ג). קרובי משפחתך קודמים לאחרים. ומכאן: בן הזוג שהוא הקרוב מכל – הוא הקודם לכל.

לפעמים יותר מלהיב ומעניין לעשות חסד לרחוקים, אבל אין זו האמת. צריך קודם כל לעשות חסד עם קרובים, ואם נותר זמן, כוח וכסף, אפשר לעשות חסד גם לרחוקים. יש כאלה שדואגים לכל העולם, ואינם דואגים לבן זוגם. אין הם מבינים שבשלב ראשון בן הזוג צריך להיות כל עולמם. משום מה, יש הנוטים לראות גמילות חסד לבן הזוג כאגואיזם בשניים. אין זה נכון. קודם כל צריך לאהוב ולדאוג לצורכי בן הזוג, ורק אחר כך להרחיב את הדאגה ואת האהבה למעגלים נוספים: להורים, למשפחה, לקהילה, לאומה, לאנושות ולבעלי חיים.

דוגמה לעיוות כזה מובאת בדברי חז"ל, שאישה עינה צרה באורחים (בבא מציעא פ"ז, ע"א). ההסבר הפשוט הוא שהבעל מזמין אורחים ברוחב לב, בעוד האישה צריכה לטרוח סביבם, להכין אוכל, לשטוף כלים וכדומה, ויש בלבה תרעומת על דרך זו. אבל המהר"ל מסביר את הדברים ביתר עמקות (חידושי אגדות שם): עינה של אישה צרה באורחים מפני שהיא מקנאה בהם. כי הבעל מתייחס יפה לאורחים ומחייך אליהם, בעוד שכלפי אשתו הוא אדיש. זה כואב לה, והיא צודקת בקנאתה: מדוע מתייחס בעלה בחבות לאורח, שאינו חייב לו מאומה, ואילו כלפיה, שהיא אשתו, אינו מגלה לפחות אותו יחס? ייתכן גם מצב הפוך: האישה מתייחסת נפלא לאורחים, ואילו כלפי בעלה היא מגלה זלזול או קיפאון, והרירה מרגיש דחוי ובזוי. זוהי דוגמה להיפוך סדרי הקדימויות. יש לזכור שאהבת בן הזוג קודמת לכולם.

"והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע" (דניאל יב 3)

קודם כל צריך להסביר מה זה בחסידות המושג 'זהיר', להיות זהיר במשהו. על פי פשט זהיר זה זהירות – תזהר לא לפגום, לא לעשות ההיפך. אבל בחסידות כתוב שזהיר זה מלשון זהר, מלשון הפסוק "והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע". מי שזהיר במשהו הוא זוהר בזה, יש לו אור גדול בזה. לכן ב"לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו" הכוונה שמי שבאמת יודע איך לכבד את האשה הוא בעצמו זוהר במצוה זו, הוא מביא זהר הביתה. הביטוי "אדם זהיר" מופיע כמה פעמים בחז"ל – חמש פעמים – ונעבור על כולן בע"ה. כל הלשונות הללו קשורות לקשר המתקן והטוב, "אהבה ואחווה ושלוה ורעות", בין החתן והכלה. לפני שאדם מתחתן הוא לא אדם אלא רק "פלג גופא", חצי אדם, ורק כשמתחתן מתחיל להיות אדם. ממילא אם כתוב "לעולם יהא אדם" – עוד לפני שכתוב "זהיר" – זה אומר שצריך להיות נשוי, כי אם הוא לא נשוי הוא לא אדם. אחרי שאתה אדם, נשוי, צריך להיות זהיר – אדם זוהר.

"כַּל-כְּבוֹדָהּ בַּת-מֶלֶךְ פְּנִימָה; מִמִּשְׁבָּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה." (תהילים מה, יד)

"מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפֶּק רָצוֹן מֶה'." (משלי יח, כב)

"ויבן ה' את הצלע מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש" (נידה מה, עב)
שלא בכדי נוצרה האשה מצלע הגבר לא מרגליו פן ידרוך עליה, לא מראשו שמא תהיה מעליו, אלא מצידו כדי להיות שווה לו

תחת זרועו כדי להיות מוגנת, קרוב ללבו שתהיה נאהבת

המקורות פונים אל הגבר שיזהר בכבודה של אשתו – מכיוון שהגברים מועדים לדיכוי הממוסד של נשים בחברה.

אפחית איגרא מתותיה ונח נפשיה"

(כתובות סב ע"ב: רב רחומי היה לומד תורה לפני רבא במחוזא, היה רגיל לבוא לביתו כל ערב יום כיפור. יום אחד משכו תלמודו, היתה מחכה אשתו, עכשיו בא, עכשיו בא. לא בא. חלשה דעתה, ירדה דמעה מעינה. היה יושב על הגג, נשבר הגג מתחתיו ומת.)

זה לשון הרמב"ם יד החזקה - הלכות אישות פרק טו

(יט) וכן צוו חכמים שיהיה אדם

- מכבד את אשתו יותר מגופו ואוהבה כגופו.
- ואם יש לו ממון מרבה בטובתה כפי הממון.
- ולא יטיל עליה אימה יתירה
- ויהיה דיבורו עמה בנחת ולא יהיה עצב ולא רוגז

(כ) וכן צוו על האשה

- שתהיה מכבדת את בעלה ביותר מדאי
- ויהיה לו עליה מורא ממנו
- ותעשה כל מעשיה על פיו.
- ויהיה בעיניה כמו שר או מלך
- מהלכת בתאוות לבו
- ומרחקת כל שישנא

מדוע דווקא בחרו חז"ל בהשוואת אהבת האשה לאהבת הגוף? (כנגד שחיקה, טיפוח תמידי, יחס של כבוד הוא יחס בסיסי שמביא לאהבה ולדאגה לאהוב בין אם זה גוף ובין אם זו אשה, באהבת הגוף אין אנוכיות וכך צריך להיות גם באהבת אשה, מניחים שהאדם אוהב את גופו ומכבדו באופן טבעי וכך צריך להיות יחסו לאשתו)

האישה צריכה לכבד בצורה יתירה את הבעל – חשוב לו הערכה שלה כלפיו.

איש ואשה אם זכו – השכינה ביניהם. לא זכו – אש אוכלתם (גמרא, מסכת סוטה יז)
רש"י פירש שהקב"ה חילק את שמו ושכנו ביניהם: 'י באיש וה' באישה. אך לא זכו – מסולק שמו מביניהם ונמצאו אש ואש.

האות י' – עולם הבא – הגבר קובע לעולם הבא.
האות ה' – העולם הזה – האישה קובעת לעולם הזה.

האות י' במרכז המילה, האות ה' בסוף ללמד שהרוחניות קודמת לגשמיות למרות שהיא הכרחית לקיום.
אש היא הדבר הכי אגואיסטי בעולם – שורפת הכל לעומת האהבה – נתינה בלבד.
באמצע יש את כל השאר – תאוה, כסף וכו'

יבמות סב: לא איש בלא אישה ולא אישה בלא איש ולא שניהם בלי שכינה

עזר כנגדו.

אין אדם מתיר עצמו מבית האסורים = אדם לא רואה את הדבשת של עצמו = אחרים יכולים לתת לו ביקורת

"מצא אשה מצא טוב" (משלי יח-כב)

איש אשר מצא אישה ודבק באישה ומכבד אותה – מצא טוב.
"ומוצא אני מר ממות את האשה" (קהלת ז-כו)

אולם איש אשר מחפש כל הזמן את אשתו / נשים אחרות – החיים יהיו לו מרים כמו לפני המוות

ראה חיים עם-אשה אשר-אהבת (קוהלת פרק ט, פסוק ט)

יהיו לך חיים עם אישה אשר אתה אוהב אותה

טוב פת חרבה ושלום בה מבית מלא זבחי ריב

36 בגן השלום - הרב שלום ארוש

[/https://breslev.co.il/297698](https://breslev.co.il/297698)

[/https://breslev.co.il/316165](https://breslev.co.il/316165)

פרק ראשון – המצווה העיקרית – דע, שהדבר החשוב ביותר בעבודת ה' הוא שלום הבית. לכן זהו דבר שצריך הבעל להשקיע בו את כל כחותיו, וזו המצווה העיקרית שמוטלת עליו למשך כל ימי חייו

א) כדי להגיע לתכלית האדם בעולם - חייבים שלום בית = יראת השם. האישה הינה עזר כנגדו = צימצום וגבול כדי שהאדם יתקל בקשיים ויתחזק מזה. סיפור על חוזר בתשובה שגירש את אישתו (מתוך גאווה ואנוכיות) בגלל שלא חזרה עימו בתשובה. התחתן בשנית עם אישה יראת שמים ולבסוף חזר בשאלה. הגבר ידע שהוא הולך בדרך האמת (הנכונה) כאשר יש לו שלום עם אשתו והבריות (שלום ואמת הולכים בשילוב - זכריה ח: "והאמת והשלום אהבו"). מסכת אבות, פרק ג' משנה ט-י: רבי חנינה בו דוסא.... היה אומר, כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו.

ג) האישה (שלום הבית) מקום ראשון ואהבת לרעך כמוך = אהבה ללא תנאי ובראש ובראשונה לאשתו (במידה והוא דואג לאחרים אז זה רדיפת כבוד ותשבוחות לעצמו)

כבוד לאישה (פוגע בה, פוגע בכבודה, פוגע בכבוד הקדוש ברוך הוא. היא המראה שלך, היא השופר של הקדוש ברוך הוא)

בלי הארות

האישה היא מראה של האיש – היא מראה מגדילה (ואני מוסיף גם מאירה – עושה זאת בפרהסיה) – היא מציגה בצורה קיצונית את החסרונות של האיש (עמ' 37) ואנ

ספר משלי, פרק כ"ב, פסוק ו' "חֲנֹךְ לַנֶּעֶר, עַל-פִּי דַרְכּוֹ", ובעקבותיו, בפסוק ט"ו: "אֵלֶּלֶת קְשׁוּרָה בִּלְבַב-נָעַר - שִׁבֵּט מוֹסֵר יֶרֶחִיקָנָה מִמֶּנּוּ".

מדרש משלי רבתי, פרשה כב, ג = אומר על כך רבי זבידא. הוא דאמר מתלא: לחכימא – ברמיזא, ולשטיא – בכורמיזא [די לחכם להבין ברמז; לשוטה - באגרוף] לכן יש איש שצריך שאשתו תתן לו אגרוף כדי להבין.

האישה היא הרמקול של הקדוש ברוך הוא שמדבר מגרונה (עמ' 76)

"וכן הדברים מבוררים לאור דברי רבינו הארי ז"ל שאמר שכל הנשים הן מתוקנות, והסיבה שחזרו בגלגול נוסף, היא רק בגלל שהכריחו אותן משמים לרדת לזה העולם השפל על מנת לתקן את הבעל שלהן (בגן השלום – הרב ארוש – עמ' 35)

(ד) להיות זכר = להיות משפיע, מטיב בלבד (ללא רצון לקבל)
(ה) תפילה לשלום בית כולל התבודדות

(ו) הכרת הטוב וחשיבה חיובית

(ז) שלום בית = שפע גשמי ורוחני (פרנסה, בריאות, חינוך ילדים, רווחה, שמחה וכו')

אמר רבי שמעון בן חלפתא: אין כלי מחזיק ברכה אלא שלום.

(8) שלום בית = חינוך ילדים הכי טוב ודוגמא אישית לזוגיות נכונה.

שְׁחַת לוֹ לֹא בְּנֵי מוֹמָם – מי שאומר שהוא לא מושחת והוא כן – בניו יוצאים עם מומים (נפשיים)
התרגום ובעקבותיו (באופן שיטתי) רש"י, מבארים את הפסוק כביקורת על עם ישראל.

שחת לו - כתרגומו: "חבילו להון ולא ליה". **בניו מומם - בניו היו**, והשחתה שהשחיתו היא **מומם . בניו מומם - מומם של בניו הוא**, ולא מומו שלו

"שְׁחַת לוֹ, לֹא (כתרגומו חבילו להון ולא ליה) בְּנֵי מוֹמָם" (בניו היו, והשחתה שהשחיתו היא מומם). ההדגשה לשיטתם היא שהחוטא איננו פוגע ח"ו כלפי מעלה אלא פוגע בעצמו. (הרב יוסף כרמל)

(ט) שלום בית = כיבוד הורים (גמרא יומא פו: אדם בעל מידות טובות מביא כבוד להוריו ולהפך).
(י) אישה כולה רגש, גבר כולו שכל

37 התמדה

וְצוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶמְרַת אֱלֹהִים אֶת קֶרְבְּנִי לַחֲמִי לְאִשִּׁי רִיחַ נִיחָחִי תִשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדִי:

וְאֶמְרַת לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד: אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָּיִם:

קורבן התמיד זה הפסוק הכי חשוב בתורה יותר מאשר
וְאֶהְבֶּתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד

מכיוון שהכי חשוב זה ההתמדה מאשר מעשה גדול וחשוב אולם חד פעמי

38 ושמחת את אשתך

ז"ל ספר החינוך מצוה תקפב מצוה שישמח חתן עם אשתו שנה ראשונה שנצטוו שישמח החתן עם אשתו שנה אחת, כלומר, שלא יסע חוץ לעיר לצאת למלחמה ולא לענינים אחרים לשבת זולתה ימים רבים, אלא ישב עמה שנה שלמה מיום הנישואין, ועל זה נאמר [דברים כ"ד, ה'], נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח. משרשי המצוה, כי האל ברוך הוא עלה במחשבה לפניו לבראות העולם, וחפצו שיתישב בבריות טובות הנולדות מזכר ונקבה שיזדווגו בהכשר, כי הזנות תועבה הוא לפניו, על כן גזר עלינו העם אשר בחר להיות נקרא על שמו שנשב עם האשה המיוחדת לנו להקים זרע שנה שלמה מעת שנשא אותה כדי להרגיל הטבע עמה ולהדביק הרצון אצלה ולהכניס ציורה וכל פעלה בלב, עד שיבא אצל הטבע כל מעשה אשה אחרת וכל עניניה דרך זרות, כי כל טבע ברוב יבקש ויאהב מה שרגיל בו,

ומתוך כך ירחיק האדם דרכו מאשה זרה ויפנה אל האשה הראויה לו מחשבתו ויוכשרו הוולדים שתלד לו ויהיה העולם מעלה חן לפני בוראו, וזהו שאמרו זכרונם לברכה [סוטה מ"ד ע"א] שאחד הנושא את הבתולה או האלמנה או יבמה חייב בזה, שכולן ראויין לכך לפי הטעם הנזכר, אבל לא המחזיר גרושתו. מדיני המצוה מה שאמרו זכרונם לברכה שכל השנה כולה אינו יוצא למלחמה ואף לא מספק מים ומזון לאחיו שהם במלחמה ולא נותן לפסי העיר ולא יעבור עליו שום דבר, שנאמר לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר, כלומר לא לצרכי המלחמה ולא לצרכי העיר. ויתר פרטיה מבוארים בפרק שמיני מסוטה.

ונוהגת מצוה זו בזמן הבית לענין שאין בני העיר מכריחין אותו למלחמה כי אז היינו נלחמים לפעמים. ולענין שראוי לכל אדם לשמחה ולישב עמה שנה אחת, נוהגת בכל מקום ובכל זמן. ועובר על זה ופרש ממנה תוך שנה לעמוד זולתה ימים רבים ואפילו במחילתה ביטל עשה זה. ומכל מקום הרוצה לצאת לדבר מצוה או לשמוח עם רעיו על דעת שישוב לימים מועטים בשמחה, מן הדומה שאין בזה ביטול המצוה, ויש אומרים שבמחילתה מותר.

משלי טו יז: "טוב אֶרְחַת יֶרֶק וְאַהֲבָה שָׁם מִשּׁוֹר אָבוֹס וְשִׁנְאָה בּוֹ"
טוב לאדם וערב ארוחת ירק עם חברה שתהיה אהבה שם ביניהם יותר משור שמן עם חברה שתהיה שנאה ביניהם כי השנאה תגרה מדון ביניהם ותהיה סבה לרעות גדולות

38.1 האם האישה יכולה להיות מתוך עצמה

נחלקו הפוסקים בדיון זה, בשו"ת רעק"א (השמטות לסימן א') כתב שדעת הראב"ד (פרק א' מהלכות חגיגה הלכה א') שאין לה חיוב לשמוח בעצמה, אלא הוא מחיוב לשמח אותה

מאידך הלחם משנה (פרק י"ד מהלכות מעשה הקרבנות הלכה י"ד) כתב בשיטת הרמב"ם, שהיא עצמה חייבת במצוות השמחה. וכן כתב בשו"ת שאגת אריה (סימן ס"ו) שהאישה חייבת במצוות השמחה כמו האיש. ונראה מדברי המשנה ברורה (שם סעיף קטן ט"ו) שכתב בסתם ונוהגת גם בנשים, משמע ששייך מצווה זו גם בנשים כמו ששייך אצל האנשים.

39 גירושין

גירושין הינו הטראומה השניה בגודלה לאדם לאחר המוות של בן-זוג.
"Holmes TH, Rahe RH (1967). "The Social Readjustment Rating Scale

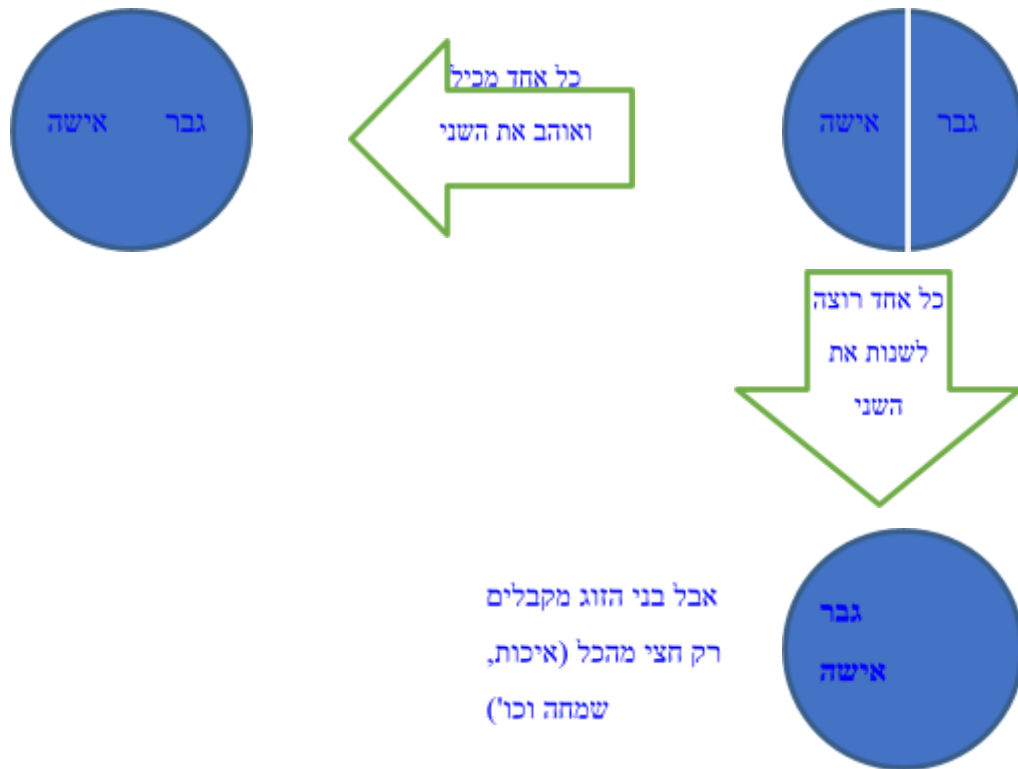
א"ר אליעזר כל המגרש את אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות (תלמוד בבלי, מסכת סנהדרין, כב א)

ע"ז הגמ':

"ולא פליגי: הא בזוג ראשון, הא בזוג שני; דאמר ר' אלעזר: כל המגרש אשתו ראשונה – אפילו מזבח מוריד עליו דמעות, שנאמר: זאת שנית תעשו כסות דמעה את מזבח ה' בכי ואנקה מאין [עוד] פנות אל המנחה ולקחת רצון מידכם, ואמרתם על מה על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעוריך אשר אתה בגדתה בה והיא חברתך ואשת בריתך".

<https://mercazharav.org.il/2021/01/10/%D7%94%D7%A2%D7%99%D7%9C%D7%95%D7%AA-%D7%9C%D7%92%D7%99%D7%A8%D7%95%D7%A9%D7%99%D7%9F>

1.4 השלמה והכלה של השני

40 גדול השלום

ובמדרש בראשית רבה אמר ר' סימן בשעה שרצה הקב"ה לברוא את האדם נעשו מלאכי השרת כתות כתות מהם אומרים יברא ומהם אומרים כו' שנאמר חסד ואמת נפגשו חסד אומר יברא שכולו מלא חסדים ואמת אומר לא יברא שכולו מלא שקרים כו' מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכה ארצה שנאמר ותשלך אמת ארצה אמרו לפניו רבש"ע אתה מבזה תכשיט שלך אמר הקב"ה רצוני שתעלה אמת מן הארץ. והיינו משום דידוע דשכל האדם ילאה להשיג האמת בהיות בארץ שורשו ולזה אמרו אתה מבזה תכשיט שלך כיון שעיקר הבריאה עבור התורה והאדם בשכלו האנושי מהנמנע להשיג האמת האמיתי וכאשר יתנהגו העולמות כולם מעלמא ועד עלמא ע"פ תורת האדם ולא יהיה ע"פ האמת הרי אתה מבזה תכשיט שלך שחותמך אמת ועל זה השיב הקב"ה זהו רצוני שתעלה אמת מן הארץ והאמת יהיה כפי הסכמת החכמים בשכל האנושי ולשכון כבוד בארצו וע"ד שאפרש בסמוך האמנתי כי אדבר. וזו היא ברכת התורה אשר נתן לנו תורת אמת שיהיה האמת אתנו וחיי עולם נטע בתוכינו

בראשית רבה ח"ה

אמת מארץ תצמח

אמר רבי סימן: בשעה שבא הקב"ה לבראת את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים, [=קבוצות קבוצות] וחבורות חבורות, מהם אומרים: אל יברא, ומהם אומרים: יברא. הדא הוא דכתיב (תהלים פה): "חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו". חסד אומר: יברא, שהוא גומל חסדים. ואמת אומר: אל יברא, שכולו שקרים. צדק אומר: יברא, שהוא עושה צדקות. שלום אומר: אל יברא, דכוליה קטטה. מה עשה הקדוש ברוך הוא? נטל אמת והשליכו לארץ, הדא הוא דכתיב (דניאל ח): 'ותשלך אמת ארצה'. אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבון העולמים! מה אתה מבזה תכסיס אלטיכסייה [=חותם] שלך? תעלה אמת מן הארץ, הדא הוא דכתיב [=לכן נכתב] (תהלים פה): אמת מארץ תצמח.

משנה אבות א"י"ח

אמת ומשפט שלום

רבן שמעון בן גמליאל אומר:
על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום, שנאמר (זכריה ח) אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

כתובות ט"ז ב"ב-י"ז א"א

מדבר שקר תרחק

תנו רבנן: כיצד מרקדין לפני הכלה? בית שמאי אומרים: כלה כמות שהיא, ובית הלל אומרים: כלה נאה וחסודה. אמרו להן ב"ש לב"ה: הרי שהיתה חגרת או סומא אומרי' לה כלה נאה וחסודה והתורה אמרה (שמות כג) מדבר שקר תרחק. אמרו להם ב"ה לב"ש: לדבריכם מי שלקח מקח רע מן השוק ישבחנו בעיניו או יגננו בעיניו הוי אומר ישבחנו בעיניו מכאן אמרו חכמים: לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות.

"אמר ר' ישמעאל גדול הוא השלום, שמצינו שויתר הקב"ה על שמו שנכתב בקדושה שימחה על המים, [להשקיית סוטה] כדי להטיל שלום בין איש לאשתו".
(מסכת דרך ארץ זוטא פרק יא)

*

"רבן שמעון בן גמליאל אומר כל המשים שלום בתוך ביתו, מעלה עליו הכתוב כאילו משים שלום בישראל על כל אחד ואחד. וכל המטיל קנאה ותחרות בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו מטיל קנאה ותחרות בישראל. לפי שכל אחד ואחד מלך בתוך ביתו".
(אבות דר נתן כח, ג)

*

"המעמיק בזה יהא מוכן לסבול הרבה ובלבד לבקש שלום ביתו, ואל יחזיק במחלוקת אפילו עם בני ביתו חסרי מדע ועבדי לה הכעסות [אפילו עם אותם מבני ביתו שהם חסרי הבנה ומכעיסים אותן], ישלח דברו בנועם שיח, ויתן חינו לכבוד קונו".
(אורות אלים, פט)

*

"דבי ר' ישמעאל תנא; גדול השלום שאף הקב"ה שינה בו [שינה מן האמת למענו], דמעיכרא [שמתחילה] כתיב: [2] "וְאֶדְנִי זָקֵן" [שרה אמרה על בעלה], ולבסוף [כשדיבר הקב"ה עם אברהם] כתיב "וְאֶנִּי זָקֵן" [אמר לו שכך אמרה על עצמה, ושינה הדבר מפני השלום].
(יבמות סה, ב)

*

"האוהב את אשתו כגופו והמכבדה יותר מגופו, עליו הכתוב אומר: [3] "וַיִּדְעַתְּ כִּי שְׁלוֹם אָהְלָךְ".
(יבמות סה, ב)

*

"כל הרודף שלום אין תפילתו חוזרת ריקם".
(יבמות סה, ב)

*

"יהא אדם עניו בביתו"
(תנא דבי אליהו רבא, פרק יג)

*

"וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיךְ שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּאֶהְלִי" [4] להודיע ששרה אמנו צנועה היתה. [והרי] יודעים היו מלאכי השרת ששרה אמנו באוהל הייתה? אלא כדי לחבבה על בעלה. למדתך תורה דרך ארץ שישאל אדם באכסניא שלו על ידי בעלה".
(בבא מציעא פז, א)

*

"שנו חכמים יהא אדם עלוב לכל אדם (מקבל עלבון ואינו מחזיר), ולאנשי ביתו מכל אדם".
(תנא דבי אליהו זוטא פרק ד)

*

"ולמדנו לפחות על המושג של עשיית פעולות בגבול המותר, לחבב אשה על בעלה. וכן התירו לכלה שתרחץ פניה שלושים יום לאחר נישואיה אפילו ביום הכיפורים, שלא תתגנה על בעלה. וכן אשה נדה מתקשטת מטעם זה".
(בית יחזקאל, עמ לא)

*

"צריך להראות תוספות חיבה ואהבה עם זוגתו, ואין צריך לומר שלא ירגיל שום קטטה מערב שבת וכו'. והוא סימן להתפשטות אור וקדושת שכינה".
(בית חדש, סימן רפ)

*

"ואם אית לון שלמא בכל שית יומין דחולא, יעבדון תוספת בשבתא בפיוסא דא לדא, ברחימו סגי וכו' בתוספת מילין דפיוסא. [ואם יש ביניהם שלום בכל ששת ימי החול, יעשו תוספת בשבת, בפיוס זה לזה באהבה רבה וכו', ובתוספת מילים ובפיוס]"
(תיקוני הזוהר דף סד, ב)

*

"בית שיש בו מחלוקת, סופו ליחרב. בית הכנסת [שיש בו מחלוקת], סופו להיות בית עבודה זרה".
(מסכת דרך ארץ פרק ט)

*

"והגדר למנוע דברי ריבות מביתו, הוא שלא לדקדק כל כך בהוצאות הבית על כל פרוטה ופרוטה".
(פלא יועץ, ערך אהבה)

*

"והצעד הראשון למנוע המריבה, היא להסביר לה בנועם שיח מה מצבו הכספי ומה הגבול לכל שיוכל לתת לה, אף שהיה ברצונו להרבות לה כהנה וכהנה וכו'. אבל הצעד השני לתקון המעוות הוא שיתבונן האדם בעצמו הלא כל ברכתו באה בגללה. וכמו שחז"ל לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא משום אשתו. [5] אם כן איך יוכל לקמץ עמה אחרי שהיא שגרמה לו אותו מעט שיש לו. ואל ידקדק עמה על כל פרוטה פן ידקדקו אותו גם כן בשמים".
(בית יחזקאל, עמ' לז)

*

"אלו דברים שהאשה משתוקקת עליהם [להם], ומאי ניהו [ומה הם]? תכשיטין". כלומר על הבעל להעמיד עצמו במקום רעייתו לפי תכונות וצרכי נפשה של אשה. ולא להסתפק בדאגה למזון ולבגדים וכדומה כפי שדואג לעצמו.
(כתובות סה, ב)

*

"עוד עצה להשכנת האהבה בבית לבל ירחיק הבעל נדוד עידן ועידנין [זמן רב] ואפילו אם מוכרח לכך".
(פלא יועץ, ערך אהבה)

*

"שלא תגלה לאביה ואמה ואחיה שום דבר מרעתה ודחקה וצער, שאש תוקד בקרבם על צרת הבת, ויצאו לקראת נשק ויעשו מריבה עם בעלה וכו'. תהא שנאה מבעלה, ויוסיף להרע לה על אשר גילתה דברים שבינו לבינה וכו'. ויותר טוב שתוכיח אותו היא בעצמה בעת רצון, בנועם שיח בחן וחסד, שבודאי עושים פירות יותר".
(פלא יועץ, ערך אהבה)

*

"אמר רב הונא האי תיגרא דמיא לצינורא דבידקא דמיא, כיון דרווח רווח [הריב דומה לתעלת מים שהחלה להתרחב, שאם אין מתקנים וסותמים מיד את ההתרחבות, היא מתרחבת מזרימת המים עד שמתקלקלת ללא תקנה]".
(סנהדרין ז, א)

*

"אמר רב יהודה לעולם יהא אדם זהיר בתבואה [שיהא מזון] בתוך ביתו, שאין מריבה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא על עסקי תבואה, שנאמר: [6] "הָשֵׁם גְּבוּלָךְ שְׁלוֹם, חֵלֶב חַטִּים יִשְׁבִּיעֶךָ [אימתי גבולך שלום, כשחלב חטים ישביעך]".

(בבא מציעא נט, א)

*

"לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו, שהרי פלגש בגבעה הטיל עליה בעלה אימה יתירה, והפילה כמה רבבות מישראל". [7]

(גיטין ו, ב)

*

"הדרך לנהוג עם האשה: "לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת".

(סוטה מז, א)

*

"בני, אל תשבח אשתך בפני חברך, פן יבוא לשנוא את אשתו או לחשוק באשתך. ואל תשבח עצמך במדות טובות שיש בך [כשאשת חבירו נוכחת] שמא תבוא אשתו למאוס בבעלה ולחשוק בך".

(שבט מוסר, פרק טז)

*

"לא יגורו אחים יחדיו בבית אחת [משום שעלולות נשותיהן להסתכסך], ולא כלה וחמותה".

(פלא יועץ, ערך מחלוקת)

*

"היה רמאי אומר כל המשיא בתו לעם הארץ, כאילו כופתה ומניחה לפני ארי, מה ארי דורס ואוכל ואין לו בושת פנים, אף עם הארץ מכה ובוהל ואין לו בושת פנים". ובתוספות פירש רבינו תם שעם הארץ אינו ממתין עד שתתפייס.

(פסחים מט, ב)

*

"יום הטבילה הוא יום הכנה לקדושה, יש ענין להרבות שלום ביום זה ולהתרחק מן המחלוקת, חשוב מאוד להגיע להתפייסות מוחלטת, ולא להותיר כל קפידה או רגשות בלתי נעימים. קשה היא הכניעה וההתנצלות. אך כדאית היא למען שלום הבית שבעבורו זוכים להשראת השכינה".

(נתיבות טוהר, עמ 76)

*

"בעלות המנחה בערב שבת קודש הנה הוא עת מסוכן למחלוקת בין איש לאשתו. הסטרא אחרא טורחת הרבה לחרחר ריב והאיש הירא יכוף יצרו שלא יעורר שום מחלוקת והקפדה, ואדרבא יבקש שלום. ודע כי הנה כל אדם העושה קטטה ומריבה עם אשתו או בניו או משרתיו, ודאי נראה לו שהדין עמו וראוי לריב על המכשלה שיצאה מתחת ידם בעיני הבית. אך באמת מי שיש לו מח בקדקדו יבין שאם יצא מכשול זה מתחת ידם, איננו נעשה מאתם ואין זה מעשה ידיהם, אלא הוא מעשה שטן לחרחר ריב ומדון בעת ההיא. ואם השטן עומד כנגד האשה או המשרת ומכשילם בעיני הבית לעשות דבר שאינן מתוקן לבעל הבית, מה כוחם לדחות מעשה שטן, וכי יש אדם שיכול להלחם עם השטן ולנצחו? מי זה יאמר יכלתיו ונצחתיו? לכן כל איש מבין כשיראה איזה מכשול וחסרון בעיני הבית לא ישים אשמה על אשתו ומשרתיו לריב אתם, אלא יתבונן עבורם בלבבו התנצלות הזאת שכתבנו, כי אמת היא. ואז ישתוק ולא יריב ולא יתכעס, וטוב לו בעולם הזה ובעולם הבא".

(בן איש חי פרשת וירא בשם החיד"א)

*

"רבי אומר לעולם אל ירבה אדם רעים בתוך ביתו [לא ירבה בהזמנת חברים לביתו] וכו', אל ימנה אדם אפוטרופוס [מנהל משק בית] בתוך ביתו. שאלמלא לא מינה פוטיפר את יוסף אפוטרופוס בתוך ביתו, לא בא לאותו דבר".

(ברכות סג, א)

*

"וכל מי ששרוי בלא אשה, שרוי בלא טובה, בלא שמחה, בלא ברכה, בלא דירה, בלא תורה, בלא חומה, בלא שלום. ואמר ר' אליעזר כל מי שאין לו אשה אינו אדם, וכיון שנשא אשה עוונותיו מתפקקים".

(טור תחילת אבן העזר על פי הגמ' יבמות סב, ב)

*

"ראשית חכמה היא ההכרה שאיש ואשה שותפים בנשמה אחת, למרות שהם בעוה"ז בשני גופים. כי דבקות הזוג, היא קשירת נפשם העליונה. שהרי כן נבראו תחלה גוף אחד דו פרצופים, ולא היה להם כי אם רוח אחת, וגם אחר היפרדם לשני גופים כך הוא ורוח אלוקים עליון שופע על שניהם כאחד, והיא דבקות אהבתם אמיתית. ועל כן אם תבוא בגידה ביניהם, תוכרת הנפש הבוגדת ממקור חוצבה".

(חתם סופר סוף גיטין)

*

"והנה ראה יתברך לברוא את האשה מצלע האדם, ולא בראה בפני עצמה כנקבות שאר בעלי-החיים. לפי שנקבות בעלי-החיים אינן מתחברות לזכרים ולא נשמעות אליהם אלא לענין המשגל בלבד. משום היותן נפרדות ביסודן מהזכרים, ודבר אין להן עמהם. אמנם נקבת האדם הוצרכה להיות עזר בכל ענייניו לזכר, ובעבור זה הוצרך להיותה חלק מגופו. כי החלק יתחבר לחלקו, ותאהב אותו ותגן בעדו. ולכן לקח ה' את מצלעותיו של אדם ומזה עשה בנין האשה".

(אברבנאל, בראשית ב, א)

*

"ואמר לא טוב היות האדם לבדו כלומר כמו הבהמה, שאין הבהמה מיוחדת לזכר אחד [משום שהזכר והנקבה בבהמה נבראו כל אחד לבדו גוף בפני עצמו. אלא באדם תיברא הנקבה חלק מגוף הזכר]. ועל כן ראוי האדם לאהוב את אשתו כגופו, ולרחם עליה ולשמרה כאשר ישמור אדם אחד מאבריו. וכן היא חייבת לטרוח עבורו ולאהוב אותו כנפשה, כי ממנו נלקחה".

(הקדמת הראב"ד לבעלי הנפש)

*

"אשה אחת, היה להוריה ריב עם בעלה. אמר לה אביה; בתי, שמעיני, רצוני שתתגרשי מבעלך. התסכימי עמי? השיבתו; אבי, ה' השיאני, ואתה תגרשני? הרי שנינו היינו נשואים עוד לפני שאמי הולידתני! וגם אם תוכל להפריד הגוף הגשמי, לא תוכל להפריד הגוף הרוחני. אבי אנא עוזבני. בעלי הוא בשרי ודמי ולא אחליפנו בשום אדם. הוא בעלי ואישי, זולתו לא יערב לי. ולא אחליפנו בכל בני משפחתי. מששמע אביה אמר; ישר כוחך בתי ישר כוחך בתי, נצחת אותי בדברייך".

(חוקי הנשים לר' יוסף חיים מבבל עמ' 24)

*

"וכן האיש חייב בכבוד חמיו וחמותו, וטעמא משום דאיש ואשתו כחד גופא חשיבא [והטעם משום שהאיש ואשתו כגוף אחד נחשבים]. ואב ואם של זה, כאב ואם של זה".

(ספר חרדים, פד)

*

"צריך שיהיו נחשבים כאילו היא הוא, והוא היא".

(שבט מוסר, פרק כד)

*

"יש אנשים אשר ישמרו עצמן מעשות כל רע לכל אדם, ויאהבו ויכבדו אותם. אבל ישנאו את נשותיהם ויבזו אותן, באמרם אין בזה עון כי אני בעל האשה ואשתי כגופי. וגדול עוונם. כי למה יגרעו הנשים מהיות בכלל "לא תִשָּׂא אֶת אֶחִיךָ בְּלִבְּךָ" [9]? ועונשם יותר חמור כי היא עצם מעצמיו, ונאמר: [10] "וְעָכָר שְׂאֵרוֹ אֶכְזָרִי". ואסור להונות את אשתו ולצער בה בדבורים וכו', ואין צריך לומר שאסור להרחיק עצמו מעליה בדרך רחוקה, והיא מר לה כאשה עזובה ועזובת רוח וכו', ולפעמים יגרום כי תשטה אשתו".

(ספר הברית, עמ קעד)

*

"ויש תועלת בריחוק מן האשה קצת זמן [אלו ימי איסור הנדה], כדי שתתחבב על בעלה יותר בזמן, ולא יקוצו זה מזה לרוב התמדת קרבתן, ויתנו עיניהם באחרים, וכמו שיעשו רוב האומות שאינם מבני אומתינו".

(ספר החינוך, מצוה קסו)

*

"מימי לא קראתי לאשתי, אשתי, אלא בתי". ופירש רש"י: "שהיא עיקרו של בית".

(שבת כה, ב)

*

"אמר רב: און בן פלת אשתו הצילתו, [שלא יבלע באדמה עם קורח ועדתו]. אמרה לו: בעלי, מה יצא לך מזה, הרי בין אם משה יהיה הרב ובין אם קורח יהיה הרב, אתה תשאר התלמיד. אמר לה ומה אעשה, והרי הייתי בעצתם ונשבעתי להם שאלך אתם, אמרה לו אשתו יודעת אני שכל העדה קדושים וכו', השאר בבית ואני אצילך, השקתה אותו יין לרויה והשכיבה אותו בפנים, והתישבה ליד הדלת וסתרה שערותיה, וכל מי שבא לקרוא לו, ראה אותה וחזר מיד על עקבותיו, בינתיים נבלעו הם באדמה והוא ניצל".

"אשתו של קורח אמרה לו ראה מה עשה משה, הוא מלך, את אחיו עשה כהן גדול, את בני אחיו עשה סגני כהונה, אם מביאים תרומה אומר שצריכים לתת לכהן, ואם מביאים מעשר בשבילכם, אומר שאתם צריכים להפריש מזה מעשר לכהן, ועוד שגוזז לכם את כל השערות כמו שוטים, וכצואה אתם חשובים בעיניו, עין רעה נתן בשערותיכם כדי שלא יהיה בכם צורה כמותו. אמר לה קורח והלא גם הוא גלח את כל שערותיו, אמרה לו עושה הוא זאת כדי להפיס דעתכם, שאומר תמות נפשי עם פלשתים וכו', ועוד שאמר לשום תכלת בציצית, אם התכלת כל כך חשוב קח בגדים שכולם תכלת, וכסה בהם כל בני ישיבתך וכו'".

"זה מה שכתוב: [11] "חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה" - זו אשתו של און בן פלת, "וְאֵלֶּת בְּיָדֶיהָ תִּהְרָסְנוּ" - זו אשתו של קורח".

(סנהדרין קט, ב)

*

"דא היא דלא ישתכח כוותיה, דא היא יקרא דביתא, כולהון נשין גביה כקופא בפני בני נשא. [צריך לחוש כלפי אשתו כי זו היא שלא ימצא כמותה, וזו היא יקר הבית, וכל הנשים לגביה כקוף בפני בני אדם]".

(זוהר הקדוש ח"א דף מט)

*

"איתתא גוצא, גחין ולחיש לה. [אשתך נמוכה, גחון ולחש לה]".

(בבא מציעא נט, א)

*

"בשו"ת מהר"ם מרוטנבורג [12] כתב שחובה יתרה לאדם לכבד את אשתו מאשר אדם אחר, כי עליה נצטוונו בכל ענין ולא אצל אדם אחר. ודברים דומים כתב המהר"ל בנתיבות עולם, "לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרובה" וכו', פירוש באשתו במיוחד. כי אשתו מפני שהבעל מושל עליה דמעתה מצויה ביותר, כי אונאת אדם אחר אינו מתקבל בכל כך התפעלות. אבל האשה שהיא תחת בעלה, ועם זה היא חשובה בעצמה, היא נתפעלת ביותר, לכן דמעתה מצויה".

(בית יחזקאל, עמ לב)

"לעולם יאכל אדם וישתה פחות ממה שיש לו, וילבש ויתכסה במה שיש לו, ויכבד לאשתו ובניו יותר ממה שיש לו. שהן תלויין בו, והוא תלוי במי שאמר והיה העולם".
(חולין פד, ב)
*

"ר' חייא הוה מצערא ליה דביתהו. כי הוה משכח מידי, צייר ליה בסודריה ומייתי ניהלה. אמר ליה רב: והא קא מצערא ליה למר? אמר ליה דיינו שמגדלות את בנינו, ומצילות אותנו מן החטא. [ר' חייא היתה מצערת אותו אשתו. ואף על פי כן כשהיה ר' חייא מוצא משהו יפה היה עוטפו ומביאו לה, אמר לו רב והרי היא מצערת את כבודו? אמר לו די לנו שהן מגדלות בנינו, ומצילות אותנו מן החטא]."
(יבמות סג, א)
*

"כי לא המדרש הוא העיקר כי אם המעשה, ועל ידי אשה יכול האדם לקיים כל המצוות חיי העולם הזה והעולם הבא וכו', כי בזכות שנשא אשה וכו' מלבד שמציל עצמו מן החטא".
(ספר ליקוטים למהר"ל, פרשת עקב)
*

"במה אשה עוזרתו לאדם. מביא חטין (מן השוק), חטין כוסס? פשתן, פשתן לובש? לא נמצאת מאירה את עיניו, ומעמידתו על רגליו?"
(יבמות סג, א)
*

"רע בעיני הגירושין, כי ה' העיד בינך ובין אשת נעורייך אשר אתה בגדת בה, והיא חברתך ואשת בריתך וכו'. ואמרו חז"ל דיינו שמצילות אותנו מן החטא ומגדלות את בנינו, ולכן אל יצא איש ממקומו, ואל יעשה דבר קטן או גדול בלתי רשותה".
(ספר הברית, עמ קעד)
*

"ומסופר על הר שמחה זיסל מקלם, שכל פעם שנכנס לביתו אחרי ערבית של שבת, היה נעמד ליד הדלת להתבונן בהתפעלות בסידורי השולחן ונוי המצעים, כדי לא להיות כפוי טובה לאשתו שטרחה בשבילו".
(מאורות הגדולים, דף צה)
*

"אסור לצער את אשתו בדברים, ומכל שכן שאסור להרים יד עליה. והאר"י ז"ל כתב שמי שמרים יד על אשתו, אפילו היה ראוי שתשרה עליו רוח הקודש, אינה שורה עליו עד שיעשה תשובה".
(כף החיים פלאגי, סי' א אות יא)
*

"והמכה את אשתו מקובלני שיש יותר להחמיר בו מבמכה את חברו. דבחיירו אינו חייב בכבודו, ובאשתו חייב בכבודה. וחלילה לשום בן ברית מעשות זאת, והעושה כן יש להחרימו ולנדונו ולהלקותו ולעונשו בכל מיני רידוי, ואף לקוץ ידו אם רגיל בכך".
(שו"ת מהר"ם מרוטנברג, חלק ד, סימן פא)
*

"אמר ר' מאיר מפני מה אמרה התורה נדה לשבעה? מפני שרגיל בה, וקץ בה [מרוב הרגל תהיה מאוסה עליו]. אמרה תורה תהא אסורה שבעת ימים, כדי שתהא חביבה על בעלה כבשעת כניסתה לחופה".
(נדה ל, ב)
*

"מי ההרחקה מחבבים את האשה על בעלה. האדם מטבעו מבקש חידוש. ואפילו דברים יפים ונעימים, כאשר הופכים הם לשגרה יוצרים מציאות של מיאוס. כפי שאומר שלמה המלך ע"ה במשלי: [13] דָּבַשׁ מִצָּאֵת אֶכְלָל דִּיךָ פֶּן תִּשְׂבָּעוּ וְהִקָּאֵתוּ. דבש, גמטריה אשה." (נתיבות טוהר, עמ' 34)

*

אדם שמתה אשתו ונשא אשה אחרת, אסור להכנס לביתו לאחר נישואיו לשניה ולנחמו על מות אשתו. ופירש רש"י: משום חלישות דעת של האשה האחרונה. (מועד קטן כא, א)

*

"היה עדיף לאדם לבקש אשה רעה, שהרי מי שיש לו אשה רעה אינו רואה פני גהינם. וזה אם האדם היה יכול לעמוד בנסיון". (פלא יועץ, ערך אהבה)

40.1.1 אהבה לאישה זרה

בצור ירום - פרק כט - עמ' רעא

אהבה לאישה זרה היא דמיון - הכל אויר - ברגע שמבצעים את המעשה - מרגישים גועל.

כדוגמת אמנון ותמר - שְׁנֵאָה מֵאַהֲבָה אֲשֶׁר אֶהְבֶּה וְיֹאמֶר לָהּ אֲמִנּוֹן קוֹמִי לִכִּי.

40.1.2 שלוש שלומות

נכתב על-ידי נחמה שולמן

[/https://mikve.net/content/767](https://mikve.net/content/767)

שלוש שלומות הן – נהר, ציפור וקדרה- הרואה אחד מאלו בחלומו, יצפה לשלום. (גמרא, ברכות נו, ב.)

שלושת הדברים הללו מסמלים שלום, שכן מיציגים הם שלוש רמות אפשריות של שלום ביחסי אנוש. בתפיסה רחבה יותר, הם מתארים אף את שלבי ההתפתחות של חיי נישואין מוצלחים.

40.1.2.1 הנהר – חי ותן לחיות

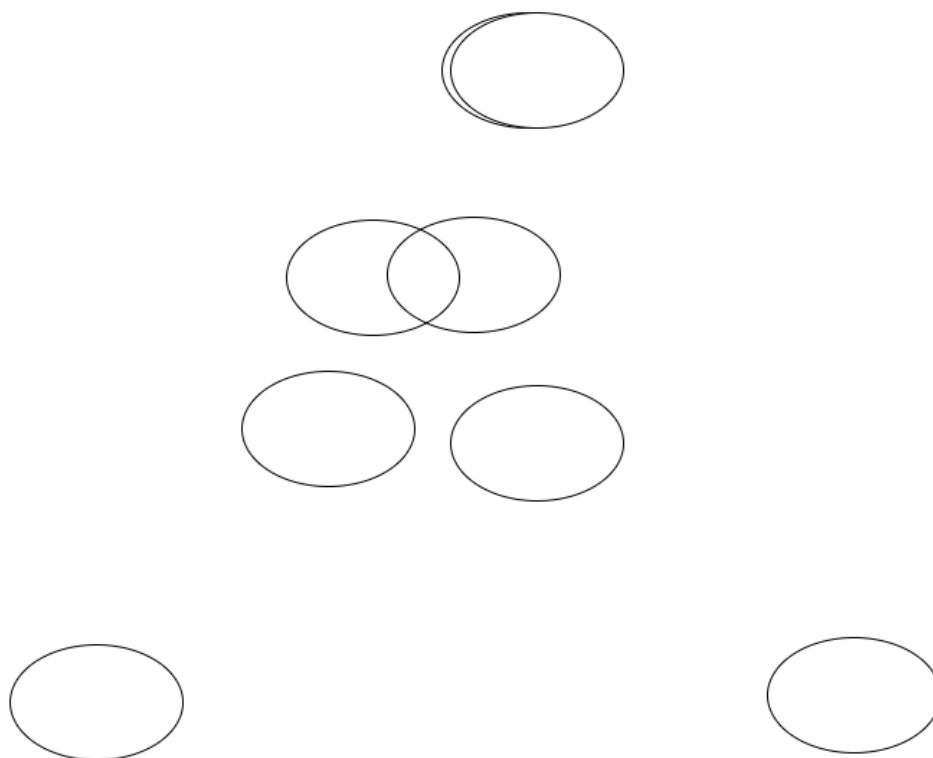
נתיב תובלה קלאסי, המקשר שתי ערים בקשרי מסחר.

הנהר מיצג יחסים בין שתי ישויות, אשר תועלתן ההדדית ומימוש אינטרסים, קושרים אותן זו לזו. מלבד זאת חיים כל אחד מהם את חייהם האישיים בנפרד. זו מדרגה נמוכה של שלום – העדר עימות.

40.1.2.2 הקדרה – תן וקח

מתוכננת להכנת אוכל על ידי ניצול כוחותיהם המנוגדים של האש והמים. הקדירה מתווכת ומשתמשת בכוחותיהם המנוגדים להשגת המטרה. הקדרה מייצגת רמת שלום הקיימת לשם השגת מטרה משותפת. הציפור – מסמלת את הרמה העילאית ביותר הגלומה במושג "שלום".

הנה בריה שוכנת ארץ ודואה במרומים גם יחד.
 הציפור מסמלת שלום בו התמזגו שני טבעים, שתי ישויות, לשלמות אחת.
 הציפור מסמלת את השאיפה לחבר ולהעלות את החומרי והארצי לשמים עליונים – לקדושה.
 כל שותף חש כלפי זולתו תחושת הזדהות עמוקה, ולא כישות נבדלת.
 שני השותפים ל"ברית" ("ברית הנישואין", "אשת בריתך" וכו', לשון "בריאה"),
 הפכו חלק מבריאיה חדשה, ישות חדשה. שנים שהם אחד.

41 אישה עושה רצון בעלה

"איזוהי אשה כשרה? כל שעושה רצון בעלה" (תדא"ר פ"ט).

שני פירושים למאמר זה.

א. הבעל ברובו של היום אינו בבית, צריכה איפוא האשה "לעשות" את רצון בעלה - להוריד את הרצון לידי עשיה בפועל. לבעל יש רצונות טובים בעיני חינוך הילדים, הכנסת אורחים, נתינת צדקה וכדומה; אך ההוצאה לפועל של רצונות אלו תלויה באשה.

ב. לפעמים, צריכה האשה "לעשות" - ליצור - את רצון בעלה. כשהבעל טרוד מאד וחסר לו הרצון לעשות את הראוי, חייבת האשה, בדרכי נועם ובדרכי שלום, לעשות ולגלות את רצונו הפנימי של הבעל, שהרי כל יהודי רוצה לעשות רצון קונו...

(משיחת ש"פ בלק תשכ"ב - לקו"ש ד עמ' 1069)

<http://www.chabad.org.il/Articles/Article.asp?ArticleID=1894&CategoryID=1130>

"אמרו במדרש שצוותה אשה חכמה אחת את בתה: בתי עמדי לפניו כלפני מלך ותשרתיהו. ואם תהיי לו אִמָּה [שפחה], הוא יהיה לך עבד ויכבדך כגבירה. ואם תתגדלי עליו, יהיה לך לאדון בעל כרחך". (מנורת המאור, נר ג ח"ד פ"ב)

*

"אך אמנם אוי לאב לנגלה באזניו כי בתו תבזה את בעלה, והחריש לה אביה, ויספר לאשתו... "זכינו לבת מושלת על בעלה, והוא מתיירא ממנה, ואת כל חפץ לבה היא עושה, בלי שאלת פיהו". ואוי לאשה רעה כי נכון בידה יום מר, ויבואו ימי השילום, ואת אביה היא מחללת, ואומרים "ארור שזו גידל". אלא חייב כל אב ללמד את בתו לאהוב את בעלה ולכבדו. ויאמר לה אביה: אם שמוע תשמעי לקולו, אז יאהב אותך אהבה עזה, ובזה תמשכי את לבו, וכל חפצך ימלא, ואת תִּמְשְׁלִי בו... וכל זה חייב כל אב ללמד את בתו בקטנותה ונערותה".

(ספר הברית, עמ קעד)

*

"אין לך אשה כשרה בנשים, אלא אשה שהיא עושה רצון בעלה" (תנא דבי אליהו רבה, ט)
עושה לו רצון להתקדש ולהתעלות

*

"מה טיבה של יעל שבאה תשועה גדולה לישראל על ידה? אמרו, אשה כשרה היתה, ועושה רצון בעלה. מכאן אמרו אין לך אשה כשרה בנשים, אלא אשה שהיא עושה רצון בעלה". (ילקוט שמעוני, שופטים סי רמז)

*

"ואפילו אם הם עניים ומחוסרי בגדים, עם כל זה, אותם סחובי בלאות שלובשת יהיו מכובסים ונקיים מכל כתם".

(שבט מוסר, פרק כד)

*

"בעת כעסו, תיישבהו [רעייתו]. בעת צרתו, תשיחהו. בעת רעתו, תנחמהו. ואפילו יהיה לה דאגה, תסתירנה כדי שלא יתעצב... ויהיו בגדיה בכל עת נקיים, תכבד את אביו ומשפחתו, ואפילו [אם] הם בזויים. ותהיה שמחה במתנתו, ותראה שהיא מרובה, אפילו [כשהיא] מעוטה. ותתפלל בכל יום על בעלה שיצליח ממעשה ידיו".

(של"ה שער האותיות, דרך ארץ)

*

"ואם היא חולה, תראה לבעלה פחות ממה שמרגשת מן החולי, ותתחזק בפניו. שכל אלו דברים גורמים שתתחבב בעיניו [כאשר רואה שמתאמצת להקל את הרגשתו], ומחשבתו עליה תמיד".

(שבט מוסר פרק כד)

*

"ואם תראה האשה שבעלה דחוק [בפרנסתו], אל תרבה עמו במשאלות, אע"פ שהם צורך הבית מאד, תצמצם עצמה. ומה תועיל דרישתה. ואם מתבייש ממנה מוכרח לגנוב ולגזול".

(שבט מוסר, פרק כד)

*

"צריכה האשה לחשוב כשבעלה כועס עליה על לא דבר, שמא היה לו איזה צער בשוק, ומרוב שיחו וכעסו דבר עד הנה. אבל בעצם אין כוונתו אליה ואינו שונא אותה כלל".

(פלא יועץ, ערך אהבה)

*

"שלא תהא האשה עצלנית... שמבטל הנקיות מן הבית... ואז אף שיש שפע מלבושים וכלים בבית, כיון שמחמת העצלות הם מלוכלכים וקרועים, דומים כמלבושי וכלי העניים. והבעל הנכנס לבית, אף על פי שיבוא שמח מן השוק, בראותו לכלוך הבית בכמה מיני מכשולים באמצע הבית ובכל זווית, וקדרות שאינן נקיות שנשארו שם מבישול הלילה, יתעצב אל לבו. וזה מביאו לחמוד בית חברו המנוקה מכל מכשול ומכל סרחון, ומחמדת הבית ימשך לחמוד גם אשת חברו הנזהרת בנקיון הבית".

(שבט מוסר, פרק כד)

*

"תהיה האשה נזהרת בתקון שערותיה ועשיית צפורניה. ואם יש בה איזה מום, תכסה אותו מבעלה בכל מה שאפשר לכסות, משום שנמאסת בפני בעלה".

(שבט מוסר, פרק כד)

*

"ואשה שנפל בחלקה איש קשה במדותיו ובדעותיו... לא משום זה יקל כבודו בעיניה, ותבוז לו בלבה ח"ו, כי דבר המלך מלכו של עולם עליה, ומה לה בהדי כבשי דרחמנא [מה לה בדברים הנסתרים], והוא המזווג זווגים... ויגדל שכרה כאשר מעשיה לשם פועלים".

(פלא יועץ, ערך אהבה)

*

"האשה בכל הזמנים צריכה לחבב בעלה. הוא חלקה, הוא מזלה. הבצל של בעלה יהא אצלה חביב יותר מאלף אגוזים ושקדים. לחם בעלה תאכלנו באהבה יותר מריבת אפרסקים. ירקות בעלה תאכלם בשמחה יותר מחבושים ותפוחים".

(חוקי הנשים לרבינו יוסף חיים מבבל, עמ 42)

"שבח האשה ופארה, בעניני הסדר והנקיון לפני בעלה כדי שלא ימאסנה. ותמיד תהא מתוקנת במלבושיה וזהירה בניקיון בגדיה. בגדים פשוטים שלא יימצא בהם כתם, טובים מבגדי משי ומלוכלכים. חלוק פשוט וארוך, עדיף מקצר רקום זהב. בגדי בד וסגורים, עדיפים מבגדים עם קישוטים ופתוחים. מוטל על האשה לתת דעתה על הנהגותיה בפני בעלה, תתקשט לפניו ותתייפה. ואפילו אם בעלה אינו מחפש אחר דברים אלה ודומיהם, מוטל עליה להתקשט בתכשיטיה ונקיונה. וסדר ההנהגה, כשתתעורר משנתה תרחץ פניה ותשטוף פיה תכסה ראשה היטב ותסדר מלבושיה. ותתאמץ ככל יכולתה, וככל שיעלה בידה, ולא תטעה בשום אחד מהם. אשה אשר עבודות הבית עושה בעצמה, צריכה בכל שעה להשגיח על נקיון ידיה ותרצם, ובמיוחד אם התעסקה בשום ובבצל וכל דבר שריחו אינו נעים, צריכה לרחוץ ידיה בדבר שיסלק את הריח. שלא תתגנה בעיני בעלה".

(חוקי הנשים לרבינו יוסף חיים מבבל, עמ' 50)

*

"נקיון הבית והריהוט מבוקש מהאשה, היות והבית ורהיטיו תחת השגחתה. קודם כל דבר תסדר נקיון הבית מהפסולת. בימים החמים ובימים הקרים תפתח כל יום חלונות הסגורים, כדי שיצא האויר החדש ויכנס אויר חדש לנשימה, וזו הזהירות היא מנוחת האנשים ורפואת הגוף".

(חוקי הנשים, עמ' 51)

*

"שבח האשה יאריך ה ימיה, לא תהיה קצה מאורחיה אשר יזמינם בעלה, ולא תיראם ככבדים על לבה. צריכה לייקר את האורח, ותעשה כבודו לפי רצון בעלה ויכולתו. ואם הביאה דבר חסר לפניו, תגרום לבעלה בוש וכלימה ובזיון ומפלה. אשה צרת עין תבזה עצמה ותבזה משפחתה, ותגרום לעצמה לעג ובזיון ויתגלה קלונה".

(חוקי הנשים, עמ' 53)

*

"מראות הצובאות": בנות ישראל היו בידן מראות שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עיכבו מלהביא לנדבת המשכן. והיה מואס משה בהן, מפני שעשויים ליצר הרע. אמר לו הקב"ה: קבל! כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות [ילדים] רבות במצרים. כשהיו בעליהן יגעים בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה ומאכילות אותם, ונוטלות המראות, וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה, ומשדלתו בדברים לומר אני נאה ממך, ומתוך כך מביאות לבעליהם לידי תאוה, ונזקקות להם ומתעברות ויולדות שם. שנאמר: [14] "תחת התפוח עוררתיך", וזה שנאמר: [15] "במראת הצבאת". ונעשה הכיור מהם שהוא לשום שלום בין איש לאשתו.

(רש"י, שמות לח ח, וכן הוא בזה"ק פרשת שמות)

*

"כל הענין של תכשיטי נשים הוא כדי שלא יתגנו על בעליהם. כלומר למען תתקשט בתוך ביתה, להתחבב על בעלה. ולא כמנהג הרע של כמה המתקשטות דוקא כאשר יוצאות לשוק וזה אסור".

(בית יחזקאל, עמ' לב)

*

"כי מצינו בזוהר דזווג האדם עם אשתו בליל טבילתה, הוא כמו זווג ליל שבת, שיש בו זווג עליון. והדבר יפלא איך יהיה החול כמו שבת? אך הטעם וכו' אם שמרו איש ואשתו ימי הנדה כראוי, ונתרחקו ונבדלו זה מזה כראוי כפי ההלכות האמורים בנדה, אז על ידי זה גם הקליפה תתרחק ותבדל מן סטרא דקדושה הרחקה והבדלה גמורה מדה כנגד מדה וכו', ועל כן בזכות זה אז כאשר תטהר האשה בטבילה כראוי, ותדבק בבעלה, שהוא דיבוק טהור בטהור, אז הקב"ה בחדו מאיר להם בשרשם הארה גדולה של חיבור

וזווג עליון של הספירות, בדרגה של שבת קודש בשרשם דוקא וכו, על כן כמה וכמה צריכה האשה להשמר ולהיזהר בכל הלכות נדה אחת לאחת וכו, שעל ידיהן תקבל ההארה הגדולה".
(בן איש חי, פרשת שמיני)

*

"הטעם שנשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמא, כתב הרב שמשון רפאל הירש: אין הטעם משום פחיתותה של האשה, אלא אדרבה מצד מעלתה וחשיבותה. אין האשה זקוקה למצוות מדרבנות בצורת מצות עשה שהזמן גרמא, על מנת לקושרה אל בורא עולם. בנשים קיימת התלהבות קודש בעבודת ה'. וכתוצאה מזה הן קשורות תדיר אל הקב"ה".
(נתיבות טוהר, עמ 61)

*

"תרומת ימי ההרחקה, הרמת כבודה של האשה. בתקופת ההרחקה, האשה דומה לנרות חנוכה שעליהם נאמר "קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד כדי להודות" דהיינו ימי ההרחקה מהיום גורם להרמת ערכה של האשה וכבודה בעיני בעלה".
(נתיבות טוהר, עמ 129)

*

"מה שאמר ר' יצחק [16] על אדם שנכשל בעבירה והוא חייב מיתה לשמים, והקדוש ברוך הוא חס עליו במה מתכפר לו? על ידי שמת שורו, או נאבדת תרנגולתו, או נשברת צלוחיתו, או נכשל באצבעו ויצא ממנו טפת דם, מקצת הנפש ככל הנפש. ודאי פשוט שזהו דוקא כשאין כועס על אשתו ובניו ומשרתיו שגרמו לאותו נזק, משום שידוע שהם שלוחי דרחמנא [שלוחים של הקב"ה] לעשות לו אותו נזק על ידם. ומקבל היסורים באהבה. נרצה לו לכפר עליו. אבל אם הוא כועס ובא לידי קטטה בתוך ביתו, לא די שאינו מכפר, אלא שהוא מוסיף על חטאתו פשע ח"ו. ולפי דברי רבותינו ז"ל אשר הם אמת וצדק בלי שום ספק, יותר יש לשמוח כשמפסיד מכשמרויח. ובריוח אין כפרה, ואם יהיה לעולם מרויח, ולא יארע לו הפסדים, נמצא אוכל עולמו בחייו".

(אורות אליים, קצד)

*

"שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו עם חשיכה וכו. ובעי לממרינהו בניחותא [וצריך לאומרם בנחת]".
(שבת לד, א)

*

"ואפילו אם הוא עני היא תראהו כעתיר נכסים. לא תגנה מעשיו, ולא תגלה מחשבותיו, תכבד משפחתו ותחבב קרוביו".

(חוקי הנשים, פרק תשיעי)

*

"אם תכונותיו רגזניות, לא תרגז ממנו. ואם צעק עליה, לא תקפיד בלבה. ואף אם הכעיסה בתקיפותו, צריכה מיד להרגיעו. וכל אשר יעשה בשעת כעסו, היא לא תשיב לו. ואם דיבר עמה דברים מרים, תשיבהו דברים מתוקים. ואם תתמיד בפעולות אלו יתחרט על דרכיו מעצמו, ובינו לבין עצמו יתיישר אורחותיו".
(חוקי הנשים, פרק תשיעי)

*

"אם בא הבעל מעבודתו עייף ומצאתו מתוח, תראה לו פנים יפות, לא תתעצב, ולא תתבלבל. היות והאיש הוא בעל מקח וממכר ועסקיו מרובים, וברוב המקרים יזדמנו לו מכשולים, אם בעסקי כספו ועיכוב עסקיו, או נזדמן לו בשוק אדם כעסן, וטבע האנשים כשהוא מתוח אפילו מדבר קל, יצור לו ויבלבל דעתו וישתבשו הליכותיו עם בני ביתו וזוגתו, וכשיקרה לו צרה ומצוקה לא יהא לו מצב רוח טוב. לכן אני אומר לכל אשה ואשה, אם מצאה מעשי בעלה משונים, ואינו נוהג עמה כשורה, או נראה כרוגז וחריף בדבריו, לא תפרש

התנהגותו באופן אחר, ולא תחשוב על כך מחשבות, אלא תרגיעהו ותחבבהו בכל מצב שתמצאהו, ותלך עמו לפי רוחו ודעתו, ולבסוף כשיעברו בעיותיו, יהיו פניו שמחות מאליהם, ויחזור למרגועו וקדמותו". (חוקי הנשים, פרק תשיעי)

*

"כתב ר חיים ויטל: וכמעט שאין שום מקום ואפשרות אחרת, שיוכל האדם כל כך לתקן מדותיו ולהשלים עצמו, (אלא) על ידי ביתו והתנהגותו שם. ולכל אחד ואחד מזמן השם יתברך את האשה הראויה והמתאימה לו, להשלים את עצמו". (תחילת שערי קדושה)

*

"ובלי ספק כי מי שיתלמד להיות עלוב מבני ביתו, ולא עולב, הוא יהיה ענו לכל ויקנה בלבו מדת הענוה. כי אם בביתו שהם תחת ידו הוא עלוב ולא עולב, כל שכן מהשאר..." (ראשית חכמה, שער הענוה פ"ג)

*

"ולכן גם כשרואה האדם שיש לו נסיונות גדולים בביתו בענין שלום בית, לא יירא ולא יתבהל. אדרבה לפי גודל הנסיונות, יבין וידע איזה תועליות ומעלות עצומות שמורות לו דוקא על ידי שיעמוד בנסיונות אלה, ויתקן את מדותיו". (שלום באהליך, עמ' ו)

*

"אין דבר יותר משמח לב ומעודד האשה, כמו איזה מילה טובה והערכה על מעשיה, מבעלה. שבזה מרגישה האשה שהיא מוצאת חן בעיני בעלה. ובאמת תועלת גדולה תהיה בזה גם לבעל עצמו, לא רק מצד זה שמרגיל עצמו להטיב לשני, אלא גם שבזה שמראה לאשה שהוא מעריך את מעשיה וכדומה, גם היא יתרבה חשקה יותר ויותר לעשות רצון בעלה, ולשמחו בכל עניני הבית, ועל ידי זה יגדל האהבה והשלום ביניהם". (שלום באהליך, עמ' יג)

הגדרת טוב

טוב = מקרב אותי לקדוש ברוך (הרב משה שפירא)

וְאֶנִּי קִרְבַּת אֱלֹהִים לִי טוֹב

לכן האיש צריך להטיב עם אשתו (לקרב אותו אליו)

41.1.1 אין הערות לאישה

הערה = לשון רעה לכן צריך להגיד הארה

אסור להעיר לאישה אפילו כשהצדק עימך - גן האמונה / הרב שלום ארוש

"וכן ישתדל לא להעיר הערות בעניני הבית, שהם משרישות גובה הלב חס וחלילה". (שלום באהליך, עמ' יד)

*

"ואמר לי אחד מגדולי תלמידיו המובהקים של מרן הגאון ר אלעזר מנחם מן שך זצ"ל, שהדריך חתנים צעירים החפצים בהצלחת שלום ביתם, על ידי דרך אחת והיא; לוותר, לוותר, ולוותר. [וזה ההיפך מאותם צעירים קלי דעת, שחושבים שדוקא על ידי שלא יוותר, בזה יכניע את בני ביתו. אדרבה. שלום ביתם הולך

ודועך, הולך ונחרב רחמנא ליצלן. ודוקא על ידי ויתור, אז מיד לבה מתרכך פי כמה ללכת לקראתו ולמלאות בקשתו ורצונו של בעלה].
(שלום באהליך, עמ יח)

*

"ואפילו אם כבר חטא וציער את אשתו, יכול לתקן הדבר על ידי שימהר להכניע את גאותו, ובלב נכנע ואמיתי יפייס אותה ויבקש את סליחתה, אפילו אם יצטרך לכך כמה פעמים ביום. ואדרבה צריך שידע, כי בכל פעם ופעם מצפה האשה ומשתוקקת שיתפייס עמה, ויבקש את סליחתה, והיא גם חפצה בכל לב לסלוח לו ולהתפייס עמו, ואין לתאר ולשער כמה שלום בית ושמחת לב, שפועלת ועושה בקשת המחילה מהאשה, והוא חסד אמיתי שכמעט שאין למעלה ממנו".
(שלום באהליך, עמ כ)

*

"ולא ימדוד את אשתו בשום אופן לפי קרובותיו שמכיר, שכל אשה וטבעה".
(שלום באהליך עמ לב)

*

"הוי מתלמידיו של אהרון אוהב שלום ורודף שלום". ובפירוש רש"י שם: "אמר אחד לאשתו קונם שאין את נהנית ממני, עד שתרוקי בעיניו של כהן גדול. כשהיה אהרון שומע, היה הולך אצל אותה אשה, והיה אומר: פלונית חשתי בעיני, ורוק שלך רפואה יש בו, תרוקי לי בעין, והיתה רוקקת".
(אבות א, יב)

*

41.1.2 יש להעלים עין ממעשי בני ביתו

'מעם לועז' על הפסוק (בראשית ב כא): "ויפל ה' א-להים תרדמה על האדם" מובא: "ועוד טעם [למה ה' הפיל תרדמה על האדם], כדי להורות לאדם שיעמיד פנים בביתוכאילו הוא נרדם ואינו רואה, ולא ידקדק עם אשתו לריב עמה, ולצעוק על כל טעות קלה שהיא עושה. ואף-על-פי שהיא אינה שומעת לכל מה שהוא אומר, לא יכעס עליה מהר... **ושמרו** זאת בלבכם, כי בכך תמנעו מחלוקת בביתכם".

ניתן להסביר את המושג נישואין לשלושה רבדים:

- (1) החשיבות והצורך בנישואין
- (2) אופן בחירת בן/בת הזוג
- (3) אופן ההתנהגות הנדרשת מבני הזוג במהלך הנישואין.

1.4.1.1 הצורך בנישואין

מטרת הזוגיות = רק באמצעות נישואין ניתן לשפר המידות ולאפשר הרוחני האישי היהדות רואה את הנישואין כדבר חשוב, המקדש והמעלה את נשמת האדם לרמות אושר גבוהות (נישואין מלשון להתנשא, להתעלות). לצורך כך היהדות מציגה ומאירה את הנישואין באור של קדושה וגם קובעת מספר עקרונות אשר מקדשים ומחזקים את הקשר הזוגי.

ההלכה רואה את הנישואין כמצווה שהיא חובה מאלוהים, אלוהים הוא המזווג זיווגים בין אישה לאיש. לאור זאת בני הזוג מהווים אדם אחד שלם: בני הזוג משלימים אחד את השני (חצי נשמה נקבית וחצי נשמה זכרית).
זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם, וַיְבָרֶךְ אֹתָם, וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם 'אָדָם' (בראשית פרק ה', פסוק ב')

ניתן לראות זאת בטקסי הנישואין כאשר אחת משבע הברכות בטקס הנישואין הדתי הוא "יוצר האדם": "ברוך אתה ה' יוצר האדם" (תלמוד בבלי גמרא כתובות ז ע"ב – ח ע"א). במקום נוסף בגמרא מודגשת חשיבות הנישואין ובמיוחד חשיבותה של האישה: האישה היא המקור של השמחה, הברכה והטובה לאדם. "כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה בלא ברכה בלא טובה" (תלמוד בבלי – גמרא, מסכת יבמות דף סב ב).
לא טוב תני רבי יעקב: כל שאין לו אשה שרוי בלא טובה, בלא עזר, בלא שמחה, בלא ברכה, בלא כפרה.
(שרוי = נמצא בכל עת בשמחה תמידית)

בלא טובה -- לא טוב היות האדם לבדו. בלא עזר -- אעשה לו עזר כנגדו.
בלא שמחה -- שנאמר (דברים יז): וְשִׂמְחָתְךָ אֶתָּה וּבֵיתְךָ
בלא ברכה -- (יחזקאל מד): להניח ברכה אל ביתך.
בלא כפרה -- (ויקרא טו): וכפר בעדו ובעד ביתו.
רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי אמר: אף בלא שלום, שנאמר (שמואל א כה): ואתה שלום וביתך שלום.
רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר: אף בלא חיים, שנאמר (קהלת ט): ראה חיים עם האשה אשר אהבת.
רבי חייא בר גמא אמר: אף אינו אדם שלם, שנאמר: ויברך אותם ויקרא את שמם אדם, שניהם כאחד קרויים אדם.

במערבא אמרי: בלא תורה, בלא חומה; בלא תורה – דכתיב (איוב ו, יג): הָאֵם אֵין עֲזָרְתִּי בִּי וְתִשְׁיָה נִדְחָה מִמֶּנִּי,
בלא חומה – דכתיב (ירמיהו לא, כא): נְקֵבָה תִּסּוּבָב גָּבֶר. רבא בר עולא אמר:
בלא שלום, דכתיב (איוב ה, כד): וַיִּדְעַתְּ כִּי שְׁלוֹם אָהֶלְךָ וּפְקֻדָּתְךָ נֹךְ וְלֹא תִחָטָא."

ויש אומרים: אף ממעט את הדמות, שנאמר (בראשית ט): כי בצלם אלהים עשה את האדם. מה כתיב אחריו? ואתם פרו ורבו: הנישואין הם אחד הכלים לתיקון ועילוי הנשמה, היהדות רואה את החיים בעולם הזה לצורך תיקון המידות והנשמה. הדרך לתיקון היא באמצעות הנישואין: "וכמעט שאין שום מקום ואפשרות אחרת, שיוכל האדם כל כך לתקן מדותיו ולהשלים עצמו, (אלא) על ידי ביתו והתנהגותו שם. ולכל אחד ואחד מזמן השם יתברך את האשה הראויה והמתאימה לו, להשלים את עצמו". (חיים ויטל, תחילת שיערי קדושה). האישה היא למעשה עזר כנגדו של האדם. "לא טוב היות האדם לבדו, אעשה לו עזר כנגדו" (בראשית ב, י"ח). האדם לא רואה את חסרונותיו ולכן הוא כמעט ואינו יכול לתקן את עצמו. אי לכך היהדות רואה בבן הזוג את המשלים, המראה, המשוב שלו לחיים: "אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים" (תלמוד בבלי ברכות דף ה). אדם לא רואה את הדבשת של עצמו. אחרים רואים אותו ויכולים לתת לו ביקורת ובראש ובראשונה אישתו.

האימהות	האבות
שרה (גבורה)	אברהם (חסד)
רבקה (חסד)	יצחק (גבורה)
רחל לאה (גבורה) (חסד)	יעקב (תפארת=גבורה וחסד)

1.4.1.2 בחירת בן/בת הזוג

תהילים ס"ח ז - אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בְּיָתָהּ (משדך את היחידים ומכניסם ביתה)

אלוהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות

הזיווג קשה לפני הקדוש ברוך הוא.

מה עושה להן מזווג זיווגים בעל כורחן שלא בטובתן.

אלוקים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות - תהילים ס"ח

מהו בכושרות? בכי ושירות - מאן דבעי אומר שירה ומאן דלא בעי בכי (מי שרוצה ונהנה בזיווגו אומר שירה, ומי שאינו רוצה הוא בוכה)

לאחר שהראנו שהיהדות רואה בחשיבות עליונה בחיי האדם את הנישואין. היהדות מציינת שהקדוש ברוך הוא, בכבודו ובעצמו, מזווג זיווגים. הסיבה לכך היא שהקדוש ברוך יודע בדיוק איזה בן זוג הכי טוב לו לאדם. הקדוש ברוך הוא השדכן הראשון והוא למעשה השדכן תמיד (באמצעות שליחים) "ויבן יהוה אלוהים את-הצלע אשר-לקח מן-האדם, לאישה; ויביאה, אל-האדם" (התורה, בראשית, פרק ב'): "מה הוא עושה מאותה שעה (סיום בריאת העולם) ועד עכשיו?....הקב"ה יושב ומזווג זיווגים" (בראשית רבה, סח, ד'). "ולכל אחד ואחד מזמן השם יתברך את האשה הראויה והמתאימה לו, להשלים את עצמו". (חיים ויטל, תחילת שערי קדושה).

משמעות הדבר היא שהאדם הדתי אינו חושש עם מי יתחתן, מכיוון שהקדוש ברוך, בכבודו ובעצמו, דואג לכך. כמובן שהאדם צריך לעשות השתדלות ולבדוק באופן בסיסי עם מי הוא מתחתן אולם האדם המאמין לא חושש מהחתונה ובוטח בשם שיתן לו את הזיווג הטוב ביותר עבורו. הדבר בא לידי ביטוי גם בהמשך הנישואין: בלב האדם המאמין, לא עולות מחשבות – האם עשיתי טעות? מכיוון שהוא מאמין שה' זיווג ביניהם והחליט בשבילם שהם יתחתנו אחד עם השני כי הם ההתאמה הכי טובה בעולם. הדבר יוצר בתוך לבבות בני הזוג בטחון ושלווה גם כאשר קיימת שחיקה במהלך שנות הנישואין (הדשא של השכן לא ירוק יותר).

41.1.4 המוח יותר זך מהלב הקשה (בצור ירום, פרק י"ז, רלב)

ודבר זה לעורר בתוכו אהבה שבתעלומות לבו, קרוב מאוד ונקל לכל אדם אשר יש לו מוח בקדקודו, כי מוחו ברשותו - גם אם ליבו אינו ברשותו, ויכול להתבונן בו במוחו, ככל אשר יחפוץ וכשיתבונן בו בגדולת אין סוף ברוך הוא - ממילא יוליד, במוחו על כל פנים - אם לא בלב שהוא קשה, כי הלב מטבעו הוא קשה מאוד - "עקוב הלב מכל ואנוש הוא" (ירמיהו י"ז). אבל המוח הוא יותר זך וגם יותר מבין, לכן צריך לשמור מאוד על המוח ועל המחשבות - כי גדול הנזק וההפסק

בספר הזוהר בפרשת לך לך. יש נשמה זכר ונקבה. כל נשמה מורכבת מחצי זכרי וחצי נקבי. בחתונה שניהם הופכים לנשמה אחת שלמה. לכן יש צורך של שניהם להתקרב, שאיפה לשלמות.

ספר הזוהר הקדוש, : פרשת לך לך דף צא, ב.

"בשעה שמוציא הקדוש ברוך הוא נשמות לעולם, כל אותן רוחות ונשמות כולן כלולות מזכר ונקבה שמחוברות יחדיו. ובשעה שנמסרות הנשמות בידי השליח הממונה על ההריון, נפרדים שני חלקי הנשמה, הזכר והנקבה. ואפשר שיקדים חלק זה לרדת לעולם לפני חלקו השני. וכשמגיע זמן זיווגם, הקדוש ברוך הוא היודע איזה זכר ונקבה שייכים במקורם זה לזה, מחבר אותם כבתחילה ונישאים ומכריז עליהם. וכאשר מתחברים, נעשים גוף אחד ונשמה אחת, ימין ושמאל כראוי [ומכאן חשיבות קדושת הנישואין בחופה וקידושין כדת משה וישראל. לפי שהנישואין הינם חיבור מחדש בשורשי הנשמות. רק לאחר הקידושין בפני עדים וחופה וברכותיה כהלכה, נעשה החיבור הרוחני-נשמתי כראוי, אשר הקשר האישי הבא אחריו הינו ביטוי מעשי לחיבור הרוחני]. ואם תאמר הלא למדנו שאין מזווגים לאדם אלא לפי מעשיו והנהגותיו ולא לפי קביעה מראש? כך הוא בודאי. שאם זוכה ומעשיו כשרים, זוכה לאותו חצי שלו להתחבר עמו כפי שהיה". עד כאן תקציר דברי הזוהר.

בדברים אלה מגלה הזוהר כי באמצעות יכולת הבחירה שניתנה ביד האדם, עלול החצי האחד להפסיד את החצי האחר, הטבעי והמקורי שלו. שכן אם חצי אחד בחר לעלות ולהתרומם מבחינה רוחנית; לומד תורה, מתקן את מידותיו ומקיים מצוות, בעוד החצי האחר בחר לרדת מטה ולהתקלקל מבחינה רוחנית, אין שום אפשרות לחבר אותם יחדיו. במצב זה, פועלת כמובן בתחילה הנהגת 'ארץ אפים' [שעניינה: המתנה לאורך זמן קצוב, כדי לתת לאדם מרווח זמן לתקן את מחדליו, בטרם יפסיד או ייענש]. והיה, אם הצד שירד מטה מתקן את עצמו ומתעלה, זוכים שני החצאים המקוריים לשוב זה לזה ומתאחדים. אולם אם חולף הזמן הקצוב והחצי הירוד נשאר למטה, זוכה החצי הגבוה ברוחניותו בחצי גבוה אחר - על אף שאינו חציו המקורי [דבר שעדיף לו עשרת מונים מלקבל את חציו הירוד]. ואילו החצי הירוד ברוחניותו מקבל חצי אחר, רדוד וירוד כמותו. או אז נזקו כפול. הוא נושא את מי שאינו שייך לשורשו וגם ירוד מצד עצמו.

הסבר זה שופך אור על העובדה שלעיתים בחור/ה נפלא, ירא שמים ובעל מידות טובות מתעכב בזיווגו. וכולם תמהים: הכיצד יתכן שאדם כה מיוחד אינו 'נחטף במהירות? אולם יתכן מאד שמדובר באדם שחציו השני ירוד והוא המעכב אותו עד זמן מסוים שנקבע מראש, או עד שיבחר גם הוא להתרומם. אמנם חשוב לדעת שדרגתו הרוחנית הגבוהה של החצי האחד ותפילותיו על חציו השני, מסייעות לחצי הירוד להתרומם בקלות יתירה - שהרי הם נשמה אחת.

"ואתה שלמה בני דע את אלוקי אביך ועבדהו בלב שלם ובנפש חפצה" אם אתה כבר עושה תעשה מהלב

מפתחות לחיים: גורמי עיכוב במציאת בני זוג

<http://www.hidabroot.org/he/comment/reply/2310>

גורמי עיכוב במציאת זיווג - מתוך סיפרו החדש של הרב זמיר כהן "מפתחות לחיים"

בדורנו, מספר הממתינים במשך שנים רבות וארוכות לזיווגם, גדול מאד ביחס למספרם של אלו בדורות הקודמים. יותר ויותר רווקים ורווקות מבוגרים חשים מעוכבים ואינם מבינים מדוע זיווגם קשה כל כך. וככל שחולף הזמן, מתעוררות ומתחזקות ומכרסמות בהם השאלות: האם הדבר תלוי בי או שמא בגזרת שמים? האם יתכן שהחמצתי את זיווגי עקב טעות? ובכל מקרה, מה עלי לעשות; האם להיאחז בסגולות? בשינוי השם? או אולי רק להמתין ולקוות לטוב?

על פי המבואר בתורת ישראל, היכולת נתונה ביד האדם לזרז את זיווגו. אולם לא בדרך של סגולות מהסוג המצוי היום -

אשר ברובם הינם ללא כל מקור בדברי חז"ל, אלא בדרכים נכונות שבידן לשנות את המצב לטובה, הן באופני השתדלות טבעיים והן במסלולים הרוחניים.

ובאשר לסיבת העיכוב, ברוב המקרים (אך לא תמיד, כמבואר להלן) העיכוב נגרם על ידי האדם עצמו, לאחר שמחוסר ידיעה בחר בדרכים שאינן טובות לו ואינן נכונות עבורו. וכאשר יפעל לתקן את הנדרש, תיפתח הדרך בפניו. יצוין שבמקרים בהם האדם אינו מודע לעיכוב שגורם הוא עצמו לעצמו, עלול הוא להתלונן על האלוקים ש"מעכב" לו את זיווגו. על כגון זה אמר החכם באדם: (1) "אֵלֶּלֶת אָדָם תִּסְלֹף דֶּרֶכוֹ וְעַל ה' יִזְעַף לְבוֹ". בשורות שלפנינו נציין את גורמי העיכוב העיקריים, נסביר את סיבותיהם ונעמוד על פתרונותיהם, הן הרוחניים והן הטבעיים.

* הדברים כתובים בלשון זכר ונכונים לבנים ולבנות במידה שווה.

גורם אפשרי א' –

שפת גוף המשדרת: עצבות / חוסר מנוחה / שתלטנות.

כידוע, כאשר קיימת סתירה בין המילים הנאמרות בעת שיחה לבין המסר שבתנועות גופו של המדבר, המסר הנקלט אצל כל אדם נבון, הוא שפת הגוף של המדבר ולא דיבורי פיו. למשל, אדם הנכנס בהפתעה למשרדו של חברו ושומע מחברו את המילים: "אני שמח לראותך, שב בבקשה", הוא ירגיש בנח. אולם אם בעת אמירת מילים יפות אלו, אצבעותיו של המארח תהיינה מתופפות בעצבנות על השולחן, המבקר הנבון יבין כי אינו רצוי כעת, על אף המסר השונה לחלוטין שבמילים הנאמרות. שכן הגוף משדר את האמת הפנימית בעוד מילים נאמרות לעיתים מתוך אילוץ של אי נעימות. וכך גם בפגישת היכרות לשם נישואין. אם אדם נינוח ושמח בדרך כלל, משדר חוסר מנוחה או אפילו עצבות בעת הפגישה - מתוך מבוכה שחש באותה שעה, עלול הוא להטעות בכך את זולתו המתרחש לשלילה. לכן, על אף המבוכה הנלווית לעיתים לפגישה, יש לפקח על שפת הגוף שתהיה נכונה. ואם הוא באמת אדם עצוב בחיי היום יום, או חסר מנוחה, או כעסן, או טיפוס שתלטן, עליו לראות בעיכוב השידוך הזדמנות נאותה וכוח מדרבן הממריץ להזדרז ולהשקיע בתיקון מידותיו כמורחב בספרי המוסר, בשיעורי תורה ובפרקים המוקדשים לכך בספר זה. (2)

גורם אפשרי ב' –

נרגנות (ריבוי תלונות על כל הסביבה)

האדם המצוי, אוהב לחיות בחברת אנשים שלווים ואופטימיים הרואים את החיים באור נעים ומשרים סביבם אוירה שלווה ושמחה. לכן, הרגיל להתלונן בתדירות גבוהה על כל קושי אישי ולרטון על כל מחדל של אחרים, יוצר אוירה עכורה סביבו ומרחיק ממנו חברים. ובודאי שיתקשה מאד במציאת שידוך האמור לחיות איתו בבית אחד שנים רבות. על אדם כזה לעבוד על קניית מידת הביטחון ומידת השמחה בנפשו. (3)

גורם אפשרי ג' –

חיפוש בקומה הלא נכונה

אדם השואף בפנימיותו לחיים רוחניים גבוהים, אך הוא חי בסביבה חומרנית ובפרט אם גם חיצוניתו משדרת רדידות רוחנית, מתקשה מאד במציאת זיווג. והסיבה פשוטה: הוא [או היא] מסתכל סביבו ואומר לעצמו: "כולן כה רדודות מבחינה רוחנית. עדיף לי להישאר רווק מלהתחתן עם אחת כזו". והוא צודק. הוא לעולם לא יוכל לחיות באושר עם מי שאינה בדרגתו הרוחנית. אולם אינו מרגיש כי הוא נמצא במלכוד עצמי. הוא מחפש את בת זוגו במקום שמטבע הדברים כמעט ואין סיכוי שהיא תימצא בו. אולם מאידך, בנות הנמצאות במקום גבוה יותר מבחינה רוחנית, אינן מוכנות, ובצדק, להתחתן עם מי שנמצא במקום הפחות מהן. ומאחר ולפי המציאות הקיימת היום רוב הצעירים והצעירות נמצאים או בקומה הרוחנית הרדודה או בקומה הרוחנית הגבוהה, בעוד שבקומת האמצע אין מבחר איכותי גדול, מי שבקומת האמצע נשאר שנים רבות מבלי להינשא.

הפיתרון: לעלות קומה. יממש את שאיפתו הרוחנית הפנימית באמצעות ביצוע מעשי של כל הנכון לעשות על פי תורת הבורא. ובכך, מלבד התועלת העניינית שיש בהליכה בדרך האמת, ימצא את עצמו עומד בקומה גבוהה שבו נמצא מבחר גדול של מועמדות לנישואין הראויות לו והוא ראוי להן. שם יוכל במהרה למצוא את האחת המיועדת לו והמתאימה לו ביותר לחיי נישואין טובים ומאושרים.

גורם אפשרי ד' –

חוסר עדינות ורוך

בעיה זו מצויה בעיקר בגברים וכן בנשים בגילאים שמעל שלשים. גיל בו הגמישות והרעננות הצעירה הולכת ונמוגה בדרך כלל ואישיות האדם די מעוצבת. והיא מצויה גם בקרב צעירות נבונות במיוחד, בעלות אופי ניהולי הנתפס כשתלטיני.

גם גבר המשדר תקיפות יתירה ושתלטנות, עלול כמובן למצוא את עצמו נדחה מכל מי שמחפשת בעל עדין ומתחשב. אולם בעוד שכאשר מדובר בגבר, בנות רבות עלולות לפרש בטעות את אופיו הבעייתי כאופייני לגברים ולהינשא לו, באשה המצב קשה יותר. משום שבדרך כלל גבר מצפה מרעייתו שתהיה בעלת אופי עדין, רך ונשי, בהשוואה אליו, וחושש לשאת אשה שדפוסית התנהגותה אינם די עדינים לטעמו.

הפתרון: ללמוד היטב את הבדלי האופי שבין גברים לנשים ולעמוד על הצרכים הנפשיים האמיתיים של הצד השני, כמבואר בפרקים הקודמים, מתוך נכונות מליאה ליישם. ואם יודע הוא בעצמו כי אכן הוא טיפוס שקשה לו לקבל מהאחרים ונוטה לשתלטנות, יש לעבוד על כבוד הזולת ועל מידת הענוה כהגדרתה הנכונה. (4) על עבודה פנימית זו להיעשות ביסודיות ובנחישות, עד הפנמת הדברים ויישומם והתפוגגות חששות הצד השני.

גורם אפשרי ה' –

אי שמירת נגיעה

כידוע, על פי תורת ישראל, על כל יהודי לשמור על קדושתו ולא לנגוע בן בבת ובת בבן, טרם נישאו כהלכה. לא רבים מודעים לרווח הגדול הנוסף, הנלווה לשאר המעלות שבהנהגה נפלאה זו. בני זוג השומרים על עצמם כהלכה ונזהרים שלא לנגוע זה בזה טרם הנישואין, בוחנים בפגישותיהם את התאמת אישיותם זה לזה ללא מגע משחד. וכך, מבלי לאבד זמן יקר, הם מגיעים למסקנה חיובית או שלילית לאחר פגישות בהן מתנהלת ביניהם שיחה זורמת ונעימה, כנה ועניינית. אם שניהם חשים כי עתידים הם לחיות יחדיו באושר, אינם ממתינים זמן רב אלא קובעים תאריך לחתונה. ואם אינם חשים בהתאמה, פונה כל צד לדרכו לחיפוש אחר המתאים. כך אינם מבזבזים זמן יקר ומגיעים במהרה לחתונה.

אולם הבוחרים לאמץ לעצמם את תרבות הגויים בעניין נכבד זה, לא רק שפוגעים ופוגמים במעמדם הרם כמי ששייכים ל"מַמְלַכַת כְּהֻנִּים וגו' קְדוּשָׁה" (5) - לעם הנוהג בהנהגות אצילות ומלכותיות של חיי קדושה, הם גם מזיקים לעצמם. השנים חולפות והם עדיין רק מתכננים להינשא. אך הנה אחד הצדדים טוען לאחר שלש או ארבע שנים יקרות [שבמהלכם השוחד שבמגע גורם במקרים רבים שלא יכירו באמת זה את פנימיותו של זה]: "לא נראה לי שאנו מתאימים..." עתה צריך להתחיל הכל מחדש. ושוב חולפות השנים. עד הגיל שבו מאבדים את הרעננות והגמישות הצעירה והקושי למצוא אדם מתאים נעשה סבוך שבעתיים.

גורם אפשרי ו' –

משקעים וצלילות בלב

בדור כאוב זה, בו רוב צעירי ישראל מתחנכים על פי תרבות הגויים, רבים מגיעים לגיל הנישואין עם משקעי זיכרונות במחשבה וצלילות רגשיות בלב, כתוצאה מכמה קשרים קודמים שהתפרקו. יש לזכור שהבורא ברא לב טהור לאיש ולב טהור לאשה, מתוך מטרה שיום יבוא והלבבות יתקשרו בעת הנישואין וידבקו זה בזה לעד, לאורך חיים מאושרים ורעננים יחדיו. (6) אולם, אדם אשר בצעירותו נקשר רגשית ונפרד שוב ושוב, יצר בלבו - מבלי שירגיש בכך - יבלות וצלילות, המקשות עליו לחוש קשר בריא וטבעי כראוי וכנדרש לנישואין. ובפרט אם לקשר הרגשי היה גם ביטוי מעשי. ואם בנוסף לכך היו הפרידות קשות וכואבות ופוגעות - כמצוי בדרך כלל, הרי אז עלול הוא לאבד את האמון בכל מערכת הזוגיות. ולעיתים, אפילו קשר עמוק אחד בלבד, שהתפרק בתקופת הרווקות, הופך את האדם לנכה רגשית, או לכל הפחות לדומה לגרוש שחוה גירושין כואבים. הפתרון: אמנם לא בקלות ניתן לרפא לב פצוע, וקשה עוד יותר ללטש ולחדש לחלוטין לב מיובל ומצולק. אולם אפשר לתקן הרבה. בכוחם של שיעורי תורה מידי יום ושינוי אורחות החיים, צעד אחר צעד, עד ההליכה המעשית בדרך התורה, לטהר את הלב ולחדש אותו, ברמה כזו שכל העבר הקשה ייזכר כחלומות ישנים וכמשקעים מגלגולים קודמים. שהרי הוא כעת כנולד מחדש.

ובהזדמנות זו יש לעורר ולהתריע כנגד החינוך המתירני בישראל בדור זה, הפוגע קשות במצב הרוחני הכללי של עם ישראל ובפרט בצעירי ישראל הניזוקים לא רק בחיי הנצח, אלא גם בעולם הזה. הן טרם נישואיהם - כמבואר, והן לאחר נישואיהם כאשר עוברים הם משברים קשים מנשוא, מבלי לחוש שחלק גדול מהם נוצר כתוצאה מזיכרונות שאינם בריאים וממשקעים מזיקים.

גורם אפשרי ז' –

בררנות מופרזת

ישנם המדמים בנפשם ששייגו את כלילת המעלות השלמה בכל שלימות. הם מציינים בדמיונם תבנית מוגדרת של מי שאמורה לחיות לצידם לאורך כל החיים וכל זמן שאינם מוצאים את מבוקשם אינם מתחתנים. ואין הם יודעים כי בכל בחירה לנישואין אין מנוס מלהתפשר על משהו. אמנם יש תחומים שאסור להתפשר עליהם, אך יש כאלה שבהחלט ניתן וצריך להתפשר ולעיתים אף לוותר עליהם לחלוטין. התחומים עליהם אסור להתפשר הינם ארבעה:

- תכונות אופי טובות [טיפוס נותן, שולט בעצמו בשעת כעס, שומר על כבוד הזולת וכו']. את תכונותיו של בן/בת הזוג אין לבחון על פי דפוסי התנהגותו עם בן/בת הזוג. שהרי מי שמעוניין בזולתו, התנהגותו עמו תהיה מכבדת בהתאם. ורק לאחר החתונה תתגלה אישיותו האמיתית. אלא תכונות אופי יש לבחון בעיקר לפי דפוסי התנהגותו עם מכריו וסובביו, עם אחיו והוריו, ועם האנשים אותם הוא פוגש במקרה].

- יראת שמים [ללא יראת שמים, מצויות נפילות נוראיות - בפרט בעת משבר בבית. עיקרי המדד ליראת שמים, בבנים: קובע עיתים לתורה מידי יום; שומר על קדושת העיניים; נזהר שלא להוציא מהפה דיבור אסור ושלא להכניס אל הפה דבר שרמת כשרותו אינה ברורה. עיקרי המדד בבנות: משתתפת בשיעורי תורה; שומרת על כבודה ולבושה צנוע כהלכה; נזהרת שלא להוציא מהפה דיבור אסור ושלא להכניס אל הפה דבר שרמת כשרותו אינה ברורה].

- נעימות בשיחה [תכני וסגנון הדיבור אינם רדודים באופן יחסי לבן/בת הזוג ואינם גבוהים מידי].

• מראה חיצוני נח [המראה החיצוני אמור להיות נעים ונח לבן/לבת הזוג, ואין להתחשב בדעת האחרים בזה. שהרי לעיתים קיימת באדם מעלה מיוחדת החשובה ביותר לבן/לבת הזוג, עד שהיא מחפה ואפילו משנה לחלוטין את מראהו החיצוני שאינו נאה לאחרים. ומה גם שמראה חיצוני הוא עניין של טעם אישי ולכל אדם טעם אחר. לפיכך אין להתחשב בחוות דעת שלילית של אחרים במה שנוגע למראה חיצוני (וזאת בניגוד גמור לתכונות אופי, בהם בדרך כלל יש להתחשב בחוות דעת ובאזהרת האחרים - ובפרט באזהרות האם. לאמהות ישנה טביעות עין מיוחדת שבדרך כלל מתבררת כנכונה בתחום זה). ועוד נקודה: אצל רוב בני האדם, גם מראה חיצוני מרשים ביותר, מאבד בדרך כלל את זוהרו לאחר החתונה. וההתפעלות מהיופי מפנה את מקומה להתנהלות האופי, שהוא בעצם העיקר בחיי הנישואין (7). ובעיה נוספת: מראה חיצוני מרשים ביותר עלול להזמין נסיונות מיותרים מבית ומחוץ, כידוע].

גורם אפשרי ח' –

פער רוחני גדול

ספר הזוהר הקדוש, העוסק בגילוי סודות התורה והבריאה, חושף את סוד משמעות הקשר שבין האיש לאשה ומגלה את סיבת העיכוב המרכזית במציאת הזיווג. וכשידועה הסיבה, סלולה הדרך לסלק את הגורם לעיכוב ולמצוא את הזיווג הראוי. הנה תקציר דברי ספר הזוהר (בתרגום לעברית) (8):

“בשעה שמוציא הקדוש ברוך הוא נשמות לעולם, כל אותן רוחות ונשמות כולן כלולות מזכר ונקבה שמחוברות יחדיו. ובשעה שנמסרות הנשמות בידי השליח הממונה על ההריון, נפרדים שני חלקי הנשמה, הזכר והנקבה. ואפשר שיקדים חלק זה לרדת לעולם לפני חלקו השני. וכשמגיע זמן זיווגם, הקדוש ברוך הוא היודע איזה זכר ונקבה שייכים במקורם זה לזה, מחבר אותם כבתחילה ונישאים ומכריז עליהם. וכאשר מתחברים, נעשים גוף אחד ונשמה אחת, ימין ושמאל כראוי [ומכאן חשיבות קדושת הנישואין בחופה וקידושין כדת משה וישראל. לפי שהנישואין הינם חיבור מחדש בשורשי הנשמות. רק לאחר הקידושין בפני עדים וחופה וברכותיה כהלכה, נעשה החיבור הרוחני-נשמתי כראוי, אשר הקשר האישי הבא אחריו הינו ביטוי מעשי לחיבור הרוחני]. ואם תאמר הלא למדנו שאין מזווגים לאדם אלא לפי מעשיו והנהגותיו ולא לפי קביעה מראש? כך הוא בודאי. שאם זוכה ומעשיו כשרים, זוכה לאותו חצי שלו להתחבר עמו כפי שהיה”. עד כאן תקציר דברי הזוהר.

בדברים אלה מגלה הזוהר כי באמצעות יכולת הבחירה שניתנה ביד האדם, עלול החצי האחד להפסיד את החצי האחר, הטבעי והמקורי שלו. שכן אם חצי אחד בחר לעלות ולהתרומם מבחינה רוחנית; לומד תורה, מתקן את מידותיו ומקיים מצוות, בעוד החצי האחר בחר לרדת מטה ולהתקלקל מבחינה רוחנית, אין שום אפשרות לחבר אותם יחדיו. במצב זה, פועלת כמובן בתחילה הנהגת 'ארך אפים' [שעניינה: המתנה לאורך זמן קצוב, כדי לתת לאדם מרווח זמן לתקן את מחדליו, בטרם יפסיד או ייענש]. והיה, אם הצד שירד מטה מתקן את עצמו ומתעלה, זוכים שני החצאים המקוריים לשוב זה לזה ומתאחדים. אולם אם חולף הזמן הקצוב והחצי הירוד נשאר למטה, זוכה החצי הגבוה ברוחניותו בחצי גבוה אחר - על אף שאינו חציו המקורי [דבר שעדיף לו עשרת מונים מלקבל את חציו הירוד]. ואילו החצי הירוד ברוחניותו מקבל חצי אחר, רדוד וירוד כמותו. או אז נזקו כפול. הוא נושא את מי שאינו שייך לשורשו וגם ירוד מצד עצמו.

הסבר זה שופך אור על העובדה שלעיתים בחור/ה נפלא, ירא שמים ובעל מידות טובות מתעכב בזיווגו. וכולם תמהים: הכיצד יתכן שאדם כה מיוחד אינו 'נחטף' במהירות? אולם יתכן מאד שמדובר באדם שחציו השני ירוד והוא המעכב אותו עד זמן מסוים שנקבע מראש, או עד שיבחר גם הוא להתרומם. אמנם חשוב לדעת שדרגת הרוחנית הגבוהה של החצי האחד ותפילותיו על חציו השני, מסייעות לחצי הירוד להתרומם בקלות יתירה - שהרי הם נשמה אחת. (9)

בסיכום: יתכן שסיבת העיכוב היא הפער הרוחני הרב שבין שני חצאי הנשמה המקורית. לפיכך על המעוכב לבדוק את עצמו אולי איננו גבוה מספיק ברמתו התורנית ולכן מעכב הוא גם את עצמו וגם את חציו השני. ואם אכן זו הסיבה, הפתרון הוא: עליה רוחנית של הצד הירוד ותפילה של הצד הגבוה על המיועד לו, שיקבל סייעתא דשמיא ויתעורר להתחזק בתורה ובמצוות.

גורם אפשרי ט' –

חוסר תפילה מעומק הלב

לתפילה מעומק הלב ישנו כח אדיר לשפר ואפילו לשנות את המצב לטובה, בכל תחומי החיים [ראה להלן את דברי האמורא רבי יצחק כי ה'זעקה' נמנית בין ארבעת הדברים שבידם לקרוע את גזר דינו של האדם]. אולם בתלמוד (10) מבואר כי אחד הנושאים עליהם יש להתפלל תמיד, הוא לזכות בזיווג טוב והגון. ולכך כוונת הפסוק: (11) "עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מְצָא".

ובפרט שהתפילה מחברת בין האדם לבין בוראו ומשמשת כצינור להוריד שפע רוחני וגשמי לאדם מאת הבורא. ולימדונו חכמי הקבלה שלעיתים כאשר האדם אינו מתפלל כראוי וממילא אינו מחובר כראוי לאלהים, באים עליו קשיים ועיכובים ואפילו ייסורים, רק כדי לגרום לו להתפלל ולהתחבר - לטובתו - למקור השפע העליון (12). בהקשר זה מן הראוי לציין את אשר מגלה ספר הזוהר הקדוש (13), שחצי אחד של נשמה אשר חזר בגלגול לעולם לבדו מבלי שחציו השני יחזור אף הוא בגלגול, נמצא כעת בעולם ללא זיווג טבעי. אבל באמצעות תפילה מעומק הלב, יוכל אותו אדם להשיג זיווג טוב ויקבל את מי שגבוה בדרגתו הרוחנית, אשר חציו השני ירוד והפסיד אותו [ראה לעיל גורם אפשרי ח']. ועיין עוד בפרק "ניגודים מקצרים מול הרמוניה זוגית" על האפשרות להפסיד את בת הזוג עקב אי שמירה על קדושת הברית, ותיקונו על ידי תשובה, כמבואר בספר הזוהר המובא שם].

גורם אפשרי י' –

בעיה גופנית או נפשית

אדם עם מום בגוף; בעיה בריאותית מרתיעה; בעיה נפשית המעלה חששות אצל רוב בני האדם - גם אם היא סבירה; או אפילו אם הוא רק בעל מראה חיצוני הגורם לדחיה אצל רוב בני האדם, כל אלה עלולים, כידוע, לגרום לרתיעה ולסירוב לנישואין. ואף על פי שבמקרים רבים הדחייה אינה מוצדקת כלל, אי אפשר להתעלם מהמציאות הבלתי נעימה הגם שהיא אינה צודקת. ולפיכך אין להמתין לנס.

הפתרון: במידה ומתברר כי זהו גורם העיכוב לאחר ניסיונות רבים שלא צלחו, יש להתפשר על בת זוג עם בעיה קלה, הזזה במשקלה פחות או יותר לבעיה הקיימת, אך עם יכולת תפקוד סביר בבית (לעיתים מזומנות, כאשר המגבלה של כל צד שונה לחלוטין מזולתו, הבית מתנהל באופן מעולה - וכפי שניסיונם של רבים מוכיח. מאחר וכל צד משלים את החיסרון שבזולתו). כאמור, במצבים אלה אין טעם להתבצר ולהמתין לבת זוג בריאה ומושלמת בכל ענייניה אלא יש להכיר בקושי הקיים [שבדאי הוא כשלעצמו נועד לטובת האדם כפי ידיעת החכמה העליונה] ולהתפשר.

אם לאחר בחינה ובידיקה בעיון מתברר שמבין כל הסיבות שנמנו לעיל, אין אפילו אחת הנכונה אצל מעוכב הזיווג, יש לחשוש שמדובר בדין קשה מלמעלה [אשר נגזר כגורל שנועד לתיקונו המיוחד של אדם זה, או משום חשבון מגלגול קודם, או חטא חמור בגלגול זה] ולהשתמש בארבעת הדברים שבידם לקרוע את גזר דינו של האדם. כמובא בתלמוד: (14) "ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם. אלו הן: צדקה, צעקה [תפילה מעומק הלב], שינוי השם [לאחר קבלת עצה נכונה מתלמיד חכם אמיתי וירא שמים] ושינוי מעשה [לטובה על פי מצוות הבורא בתורתו]".

ובכל מצב, יהיה אשר יהיה, יש לחזק את שמחת החיים התמידית באמצעות התבוננות במקרים הרבים של מעוכבי זיווג אשר היו נראים כחסרי כל סיכוי, עד שלפתע נפתח מזלם וזכו להקים בתים נפלאים בישראל. אלא שבתחילה "קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף" (16). וכל עיכוב לטובה הוא שהרי "כל דעביד רחמנא - לטב עביד" (17).

מספרים על הגאון הרב קנייבסקי זצ"ל, שאמר לבחור בזו הלשון: "את השידוך שלך לא תוכל להקדים, אבל תיזהר מאוד מאוד שהוא לא יתאחר בגללך!".

"אל תחפשו מישהו מושלם אלא מישהו שישלים אתכם...."

אמרו רבותינו בגמרא (במסכת סוטה דף ב.), אמר ריש לקיש, אין מזווגין לו לאדם אשה **אלא על פי מעשיו**, שנאמר (בתיילים פרק קכה.) "כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים", (דהיינו שלא יבא זיווג רע לאדם טוב.), ומקשה הגמרא על מה שאמר ריש לקיש, והרי אמר רבי יהודה, אמר רב, ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת "בת פלוני לפלוני", ואם כן כיצד אמר ריש לקיש שהזיווג נקבע על פי המעשים של האדם, והרי זו גזירה מן השמים, ומתרצת הגמרא, שבזיווג ראשון אדם זוכה במה שנגזר עליו, בלא קשר למעשים, אבל בזיווג שני אדם זוכה בזיווג על פי מעשיו.

ובאמת שאף בזיווג ראשון, הזיווג תלוי במעשים של האדם, וכן פירש הגאון רבי טוביה הלוי (מהעיר צפת לפני כארבע מאות שנה), שמה שאמרה הגמרא שזיווג ראשון נגזר מן השמים על פי הבת קול, היינו שזיווג ראשון, אף אם לא יהיו שני הצדדים שווים לגמרי במעשיהם, רשעים גמורים או צדיקים גמורים, אלא צדיקים הם, ואחד צדיק ביותר, וכן הרשעים אחד מהם רשע ביותר, מכל מקום יבואו לידי נישואין, כיוון שכך יצא מפי השם יתברך על ידי הבת קול, אבל אם רב המרחק ביניהם, צדיק גמור עם רשעה גמורה, או להיפך, אז תתבטל הגזירה וידונו על פי מעשיהם. וזיווג שני הנעשה לפי מעשיו, הוא בדקדוק רב שיהיו שניהם שווים בערך הצדקות או הרשעות. ונאמרו בעניין זה עוד חילוקים רבים שאפשר שאדם יפסיד את הזיווג שנקבע לו מפי הבת קול, לטוב ולמוטב, ועל ידי מעשי האדם ותפילותיו יכול לגרום שיזכה בזיווג משובח.

42 עשרת הדברות

1. אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם - הִכְרָה בְּמִצִּיאוֹת אֱלֹהִים אֶחָד וְיָחִיד.
האישה במקום הראשון
2. לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי. לֹא-תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל, וְכָל-תְּמוּנָה - אִיסּוּר לַעֲבֹד כּוֹחוֹת אֲחֵרִים אוֹ לִיחֹס לָהֶם יְכוּלֹת הַשְׁפָּעָה עַל הַבְּרִיאָה.
לא תהיה לך אישה אחרת
3. לֹא תִשָּׂא אֶת-שֵׁם-ה' אֱלֹהֶיךָ לְשָׁוָא - חֻבָּה לְהִיזָהָר בְּכַבּוּדוֹ שֶׁל שֵׁם אֱלֹהִים, לֹא לְהִשְׁבַּע בְּשֵׁמוֹ שְׁבוּעַת שׁוּוֹא וְכַדּוּמָה.
לא לזלזל בכבוד האישה
4. זָכוֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ - חֻבָּת שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת, הַמַּעֲיָדָה עַל בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ בַּשֵּׁשֶׁת יָמִי בְּרֵאשִׁית.
לשמור זמן לזוגיות
5. כָּבֵד אֶת-אָבִיךָ וְאֶת-אִמְךָ - מִצְוָה זוֹ נִחְשָׁבֶת כְּמִצְוָה שֶׁבֵּין אָדָם לְבוֹרָא! הַחֻבָּה לְכַבֵּד הוֹרִים נֹבַעַת מִהִכָּרַת טוֹבָה כִּלְפֵי מִי שֶׁטָּרַח וְהִשְׁקִיעַ אֶת חַיָּיו בְּגִידוֹל יִלְדָיו. בְּאַמְצָעוֹת הַהִכָּרָה בְּסִמְכוֹת הַהוֹרִים מִחֲנֹךְ הָאָדָם אֶת עֲצָמוֹ לְקַבֵּל אֶת מְרוֹתוֹ שֶׁל בּוֹרָא הָעוֹלָם, שֶׁהִכָּרַת הַטּוֹבָה כִּלְפֵי מִקִּיפָה אֶת כָּל קִיּוּמָנוֹ וְהוֹוִייתָנוֹ.
כיבוד ההורים של האישה
6. לֹא תִרְצָח. **לא תרצח במילים**
7. לֹא תִנְאָף. **לא יהיה לך קשר עם אישה אחרת**
8. לֹא תִגְנֹב. **לא תשמור את הכסף לעצמך**
9. לֹא-תַעֲנֶה בְּרַעֲךָ עַד שִׁקָּר. **לא להונות בדברים**
10. לֹא תִחַמֵּד בֵּית רֵעֶךָ. **לא תחמוד בלב**

1.4.1.3 התנהגות לאחר הנישואין - כבוד האישה

הרב שלום ארוש בספר "גן האמונה"
לא יעיר לאישתו בשום דבר גם הוא צודק !!!!!

לעיתים האהבה כשלעצמה אינה מספיקה, האוהב יכול באהבתו לא לשים לב לשני, לא לתת לו את הכבוד הראוי לו גם לאורך השנים. לאור זאת מזהירה היהדות שהברכה מאת ה' תהיה מצויה בביתם במידה ויהיה כבוד ושלוש ביניהם:
בבא מציעא נ"ט, ע"א: לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית י"ב, טז): "ולאברם היטיב בעבורה". כולל פרנסתו.

שאלו תלמידיו את ר' זירא: במה הארכת ימים? אמר להם: מימי לא הקפדתי בתוך ביתי (ירושלמי · מסכת תענית · פרק ג · הלכה יא)

הגדיל רבי עקיבא וציין שבמידה ויש שלום בין בני הזוג, אזי הקדוש ברוך הוא שוכן בביתם ונותן להם ברכה ובמידה ויש ריב ביניהם אזי אש הגיהנום מקללת אותם בביתם: "איש ואשה שזכו שכינה ביניהם לא זכו אש אוכלתן" (תלמוד בבלי – גמרא – מסכת סוטה יז, א)

שהרי חילק את שמו ושיכנו ביניהם, י באיש וה באשה] [שכמסלק שמו מביניהם נמצאו אש ואש]
כמו שני חלקים של בד – שמחוברים בחוט תפירה – הקדוש ברוך הוא הוא התופר

עקרון נוסף וחשוב הם היחסים במעגל המשפחתי הנרחב יותר: ההורים חשובים מאוד בחיי האדם אולם מרגע שהוא התחתן, בת זוגתו חשובה יותר מכל אדם גם אם אלו הוריו. "על-כן, יַעֲזֹב-אִישׁ, אֶת-אָבִיו, וְאֶת-אִמּוֹ; וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד" (בראשית, פרק ב'). יש גם כאן רמז שהאיש צריך להתאים את אופיו מבית הוריו לאופי הנישואין ולבת זוגתו.

הרמב"ם ציין בספר ההלכות את היחס שיש להעניק לכל אחד מבני הזוג:

זה לשון הרמב"ם יד החזקה - הלכות אישות פרק טו:

(יט) וכן צוו חכמים שיהיה אדם

- מכבד את אשתו יותר מגופו ואוהבה כגופו.
- ואם יש לו ממון מרבה בטובתה כפי הממון.
- ולא יטיל עליה אימה יתירה
- ויהיה דיבורו עמה בנחת ולא יהיה עצב ולא רוגז

(כ) וכן צוו על האשה

- שתהיה מכבדת את בעלה ביותר מדאי
- ויהיה לו עליה מורא ממנו
- ותעשה כל מעשיה על פיו.
- ויהיה בעיניה כמו שר או מלך
- מהלכת בתאות לבו
- ומרחקת כל שישנא

החתן מצווה מהתורה לשמח ולהיות עם אשתו שנה ראשונה שהיא השנה החשובה ביותר לבניית הזוגיות. "ישנה מצוה מהתורה שישמח חתן עם אשתו שנה ראשונה. כלומר, שלא יסע חוץ לעיר לצאת למלחמה ולא לענינים אחרים לשבת זולתה ימים רבים, אלא ישב עמה שנה שלמה מיום הנישואין" (ספר החינוך)
לעיתים זוגות נכנסים לקשיים בשנה הראשונה - בעיקר בזוגות שמקפידים על שמירת נגיעה לפני החתונה. לכן בניית הזוגיות בעיקר קורית בשנה הראשונה. בשנה הזו הבעל צריך לספוג גם עלבונות וכו' עד שהדברים מסתדרים.

והלכת בדרכיו

משנה תורה, הלכות דעות א'ו'

(ו) כָּךְ לְמַדּוּ בְּפִרְשׁ מִצְוָה זוּ. מֵה הוּא נִקְרָא חֲנוּן אִף אֶתָּה הָיָה חֲנוּן. מֵה הוּא נִקְרָא רַחוּם אִף אֶתָּה הָיָה רַחוּם. מֵה הוּא נִקְרָא קְדוֹשׁ אִף אֶתָּה הָיָה קְדוֹשׁ. וְעַל דֶּרֶךְ זוּ קָרָאוּ הַנְּבִיאִים לֵאמֹר בְּכָל אוֹתָן הִפְנוּיִן אֶרֶץ אֲפִים וְרַב חֶסֶד צְדִיק וְיִשָּׁר תָּמִים גִּבּוֹר וְחֶזֶק וְכִיזָא בָּהֶן. לְהוֹדִיעַ שֶׁהֵן דְּרָכִים טוֹבִים וְיִשְׁרִים וְחַיִּב אָדָם לְהִנְהִיג עִצְמוֹ בָּהֶן וּלְהַדְמוּת אֱלֹהֵי כָּפִי כָּחוֹ:

1.4.2 תשובה על פי הדת היהודית

פרופ' שטינברג (1983), סיכם את השקפת היהדות על החיים המיניים:

חז"ל הכירו בדחף המיני המתגבר במיוחד בגיל ההתבגרות. על כן אוסרת יחסי מין לפני הנישואין ודורשת נישואין מוקדמים, כדי לכוון את אפיק היצר המיני לכיוונו החיובי (גמרא, קידושין, כס, ב; וכן סנהדרין, עו, א).

הנצרות הדורשת פרישה מינית והמתירנות הדורשת חופש מיני ללא גבול - שתיהן פסולות לפי השקפת היהדות. היהדות מתייחסת לחיים מיניים בדרך הממוצעת, בהליכה בשביל הזהב, תוך שיווי משקל בין העמדות הקיצוניות הקיימות בחשיבה ובמעשים של קבוצות אנושיות שונות וכפי שקבע הרמב"ם: "הדרך הישרה היא מידה בינונית שבכל דעה ודעה מכל הדעות שיש לו לאדם. .. ודרך זו היא דרך החכמים" (רמב"ם, דעות, א, ד).

מצד אחד מכירה היהדות בדחף המיני כיצר טבעי וקיים, מאפשרת ואף מעודדת את הצדדים החיוביים והלגיטימיים של האקט המיני ונמנעת מהתחסדות יתר, סגפנות ופרישות מינית מוחלטת. מאידך, מגבילה היהדות את העיסוק המיני, דורשת משמעת קפדנית של מוסריות מינית ורואה בניאוף ובסטיות מיניות על כל גווניהם את אחד החטאים הכבדים והחמורים ביותר נגד הקב"ה ונגד החברה.

על מנת להדריך את האדם בשביל הזהב בתחום המיני - שהוא עדין, מסובך וקשה מבחינה רגשית ומוסרית, בנו חז"ל וחכמי ההלכה והמוסר בנין שלם של הלכות, הגדרות והנחיות ביחס לכל שטת בחיי המין, עד לפרטי פרטים. כל זאת מתוך מגמה להוציא לפועל בצורה מושלמת עד כמה שאפשר את ההיבטים החיוביים שבמין ולמנוע ולרסן את כל הצדדים השליליים שבאותו מעשה.

היהדות, בעצם, איננה דורשת עקירת היצר, כי אם דבר קשה הרבה יותר - שהאדם ישתלט על יצרו ולא שיצרו ישלט בו: "המלחמה ביצר אין פירושה, אפוא, נסיגה מן העולם ומפעולה בתוכו, אלא כיבוש היצר אגב עשייה בעולם" (א. א. אורבך, חז"ל - פרקי אמונות ודעות, עמ' 418). הדחף המיני נחשב לאחד היצרים החזקים ביותר באדם, וכך קובע הרמב"ם: "אין לך דבר בכל התורה כולה שהוא קשה לרוב העם לפרוש אלא מן העריות והביאות האסורות...." (רמב"ם, איסורי ביאה, כב, יח—ט).

מגבלה חשובה הינה תקופת הנידה והזבה בחייה של האשה, אשר התורה אסרה באיסור חמור את המגע המיני בתקופה זו וחז"ל הוסיפו סייגים והרחקות נוספות כדי להימנע מעברה זו (ק.שולחן ערוך, הלכות נידה). רבי מאיר בתלמוד: "מפני מה אמרה תורה נידה לשבעה? מפני שרגיל בה וקץ בה, אמרה תורה תהא טמאה שבעה ימים כדי שתהא חביבה על בעלה כשעת כניסתה לחופה". דהיינו אפילו בהרחקה זו ראו חז"ל תמריץ חיובי לשמירת המתח המיני המתמיד בין בני הזוג (נידה, לא, ב).

הסייגים וההגבלות שהטילו חכמים על חיי האישות המיניים גם בתקופה שהם מותרים (דהיינו לאחר שטבלה האשה וטהרה מנידתה כדין) מכוונים לשתי מטרות עיקריות:

- 1) לטובת האשה - כדי שיחסי האישות יגרמו לה מירב ההנאה והסיפוק וימנע ממנה צער וסבל מיותרים;
- 2) לרסן את היצר המיני המופרז של הגבר, כך שהתאווה המינית שלו תנוצל למטרות החיוביות ולא יגלוש ליצרים חייתיים שלוחי-רסן.

ככל שאתה מקיים יותר יחסי מין אתה נעשה "רעב" יותר ויצר המין שלך גדל ומצפה לגירויים יותר גדולים – בדיוק כמו תופעת השמנה או שימוש בסמים: "אמר רבי יוחנן אבר קטן יש לו לאדם מרעיבו שבע, משביעו רעב" (גמרא, מסכת סוכה נב ב).

כדי שהאדם ישמור על עצמו מפני כוחו של יצר המין, היהדות מציבה שלושה שומרים (שיינפלד, 2010):

(1) שמירת העיניים

"העיניים הם שערי הלב, ונקראים שערי גן עדן, ועל כן הכל תלוי בראיה, שבראיה טובה נכנסות ללב בחינות טובות, ומעוררות אותו עד שנשלם בכל ההרגשות ולעומתו בהיפוך" (שם משמואל, פרשת שלח-ר"ח תמוז)

(2) שמירת הברית (איסור הוצאת זרע לבטלה)

המניע למצווה זו הוא שלפני הנישואין שישתוקק להתחתן ולאחר הנישואין שישתוקק רק לאשתו. "אחד מתנאי המילה ומטעמיה הוא לזכר תמיד כי היא אות אלוהי אשר צִנְנו האלוה לשימו בכלי התְּאֻוָה הגוברת באדם כדי שיוכל האדם להתגבר עליה ולא ישתמש בה כי אם כראוי לטבעו בשימו את הזרע בתנאים הנאותים בזמן הנאות אולי יהיה זרע זה מצליח אשר ימצא ראוי לקבל את הענין האלוהי" (ספר הכוזרי, חלק א, קטו)

(3) שמירת נגיעה

בתקופת ימי הנידה אסור לגעת כלל באישה גם כדי לא לעורר את יצר המין וגם כדי לחזר אחרי האישה בדרכים של דיבור ונתינה.

1.4.2.1.1 תדירות קיום יחסי מין

על פי הקבלה אין לתלמיד חכם לקיים יחסי אישות ביום חול, אלא רק בליל שבת (זוהר הקדוש, חלק ג' עח). אולם ביום חול, אם האישה משתוקקת לכך, הגבר מחוייב במצוות עונה (עינוגה): ספר שמות (כא, י) "שארה כסותה ועונתה לא יגרע". אולם, במידה ולא קיים עדיין מצוות פרייה ורבייה, או שהוא צריך לגדור את עצמו מן החטא ויש חשש של הוצאת זרע לבטלה - מותר לו לקיים יחסי אישות ביום חול.

1. זהירות בהונאת אישתו

שולחן ערוך : סימן סג – אסור להונות בדברים ולגנוב דעת הבריות

סעיף א

כשם שאונאה אסורה במקח וממכר, כך אסורה אונאה בדברים, שנאמר ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך, זו אונאת דברים. וגדולה אונאת דברים מאונאת ממון, שזה ניתן להשבון וזה לא ניתן להשבון, זה בממונו וזה בגופו, והצועק על אונאת דברים נענה מיד, וצריך ליזהר ביותר מאונאת אשתו, שלא לצערה בדברים, לפי שהאשה רכה בטבע, ועל צער מעט היא בוכה, **והשם יתברך מקפיד על הדמעות**, ושערי דמעות לא ננעלו ...

1.5 פמיניזם ויהדות

שוויון האישה

השם יתברך מקפיד על הדמעות
אסור לזנוח את אשתו
אסור לזנוח את אשתו

חטא האדם הראשון המקללה
ואל אישך תשוקתך והוא ימשול
בך

מספר ימים	1000	זמן
לאחר		
הבריאה	לספירה	

איש ואישה נולדו שווים
בשלב הראשון - "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ". כאן האדם הוא יחיד, בְּרֹאא אלוהים בצלם אלוהים, ראשון במעלה.

ובשלב השני - "זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם". מן האחד נעשו שניים. [2]
[2] ואמר ר' ירמיה בן אלעזר: "דו פרצופין ברא הקב"ה באדם הראשון" (תלמוד בבלי, ברכות ס"א ע"א). רמז לנו, שחלוקתו לזכר ולנקבה כבר גלומה באדם הראשון עם היבראו. וכן פירש רש"י: "שני פרצופין בראו... וצלחו (=והוציאו אותו) לשניים, ועשה מן האחד - מחלקו האחד - [את] חוה".

<http://www.daat.ac.il/mishpat-ivri/skirot/93-2.htm>
ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך" (בראשית ג, טז)

מה פירוש "ואל אישך תשוקתך"? האבן-עזרא מביא פירוש מפתיע:
<http://www.etzion.org.il/vbm/archive/9-machber/12bereshit.php>

"תשוקתך - משמעתך, והטעם שתשמעי כל אשר יצווה עליך, כי את ברשותו לעשות חפצו" (ראב"ע).
מה הביא את האבן-עזרא לפרש כך? אולי קושייה מהמציאות, שלאישה אין בהכרח תאוה חזקה יותר מאשר לגבר; אולי תמיהה מה הקללה בקיומה של תאוה; ואולי הקבלה לחלק השני של הפסוק: "והוא ימשול בך". פרשנים וחוקרים מודרניים הביאו הוכחה לשיטת האב"ע מן הפסוק "על פיך ישק כל עמי" (מ"א, מ), שנאמר ביוסף: "תשוקה" היא שלטון. כך מתבאר מהי הקללה בביטוי זה, וגם אין קושייה מן המציאות. וכך דומה שיש להסביר גם להלן את הפסוק "ואליך תשוקתו ואתה תמשול בו" (ד', ז), כששוב יש סמיכות בין תשוקה לשלטון.
רבנו בחיי מציע פירוש אחר: אין הכוונה שלאישה יש תשוקה יותר מאשר לגבר, אלא שבניגוד לעבדים אחרים - היא משתוקקת אל בעלה, ולכן אינה נמלטת משעבודו. בכל אופן, גם לפי פירושו, הפסוק מצביע על שלטון של הגבר באישה.
אמנם, חשוב לציין שמדובר בקללה ולא במצב אופטימלי. יש שרוצים להסתמך על הפסוקים הללו כדי להנציח שעבוד של האישה לבעלה. אך זוהי קללה, שאנו מצווים להילחם בה! המסר של הפסוקים הוא הפוך לגמרי. משהו סיפר לי פעם שבחדר לידה שכבה ליד אשתו אישה חרדית, שבעלה לא הרשה לה לקחת אפידורל, כדי שתוכל לקיים את הציווי "בעצב תלדי בנים". החבר שלי שאל אותו אם הוא עצמו מקפיד לקיים את "בזעת אפריך תאכל לחם". זוהי שטות גמורה: מדובר בקללה, ולא בציווי. באותו אופן יש לפרש את "והוא ימשול בך". יש כאן מסר חשוב, שאם יש סדר חברתי שבו גברים שולטים בנשים ומדכאים אותן, מצב הוא קללה ולא מצב אופטימלי.

(בדומה לקללה של העבודה - "בזיעת אפריך תאכל לחם") - אסור להדר את העבודה (שהיא קללה) - להיות קרייריסטים (Workaholic)

ניתן למצוא בכתבי רבי חיים ויטאל (להלן רח"ו), תלמידו וסופרו של האר"י, המתייחס בדרך זו לאחת מקללותיה של חוה. אחת הקללות היותר ברורות של האישה בתרבות הפטריארכלית היא שיעבודה אל הגבר, או כפי שהמקרא מבשר זאת בפתח היציאה מגן העדן: "והוא ימשול בך". והנה רבי חיים ויטאל לומד מכך, כי אם קללה היא זו, הרי שבימים בהם תתבטל הקללה, היינו בימות המשיח, ישוב הדבר לתיקונו ולא תהיה עוד האשה משועבדת לגבר! ממש חזון פמניסטי, אלא שכדרכם של חזונות שאין החוזה אותם מרגיש כי יש ביכולתו לממשם, נשלח גם חזון זה לאחרית הימים. והרי דבריו של רח"ו בספר הגלגולים:
וזוהי קללתה 'והוא ימשול בך' [...] ואחר שתצא הנקבה מקללה זו, כי 'בלע המות לנצח' (ישעיה כה ח) תהיה 'עטרת בעלה' (משלי יב, ד), והבן זה [1].

רח"ו דוחה את הגשמת שחרור האישה לימים בהם יבולע המוות לנצח, לימי הגאולה. ועל כן אין זה אלא מתבקש, שמי שיקום אחריו ויראה את עצמו כמשיח המביא את הגאולה לעולם, יבוא וירם את הכפפה. וכך אכן עשה שבתאי צבי.

יותר משהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא - בבלי יבמות דף קיג

1. אחוה

"כך אמרה תורה על כן יעזב איש את אביו ואת אמו וידבק באשתו והיו לבשר אחד", [18] לאחדות אורגנית. האשה הראשונה נלקחה מצלעו של האיש הראשון, וזוהי הדוגמא לדורות עולם כי היסוד לבית הישראלי היא אותה ממלכה נפלאה ששמה משפחה. ועקרת הבית היא לב המשפחה. היא נותנת לו מחומו, היא מקרינה בו מטוב לבה מאור נפשה, היא מאצילה עליו רוח וחסד, מכל אשר חננה ה בבינה יתירה. היא רוקמת את החוטים העדינים של קשרי המשפחה של המשפחתיות, כחזון ומציאות, ורב כחה לצקת את דפוס הבית בדמותה וצלמה. ולכן כל יושר סגולותיה קוי אופיה ותפארתה, קודש הם לבנין הגדול, לנהדר בכל הבנינים, לבנין עדי עד". (טהרת המשפחה, עמ' 332)

"על כן יעזב איש את אביו ואת אמו וידבק באשתו והיו לבשר אחד", [8] ומשנשאת האשה לבעלה ונעשה בן זוגה, התברר כי הוא מזלה וצריך להיות ביניהם אהבה ואחוה". (חוקי הנשים לר' יוסף חיים מבבל, עמ' 24)

עם הפיכת האדם היחיד לשניים - לזכר ולנקבה - "האדם" חדל להתקיים. זכר ונקבה עמדו במקומו. אבל ראה: לשניים זיקה לחזור ולהיות האדם. כיצד? על ידי תשוקתם של הזכר ושל הנקבה לשוב ולהתאחד, שנטע בהם (השווה ג' 16); להיות לאחד. מכוחה של תשוקה זו הסקרנות וההתעניינות, ותשומת הלב, וההתקרבות, והאהבה. רוח האהבה מרחפת על פני "הזכר והנקבה", והיא באה בלבותיהם, אם נפתחים לקלוט אותה, ואושר מתוק בכנפיה. על כן יעזב איש את אביו ואת אמו וידבק באשתו, והיו לבשר אחד - לגוף אחד, כמו בראשית הימים, לפני שזכר ונקבה, ברא אתם.

בצור ירום, פרק כ"ה, עמ' ל"ח
גם בגופו צריך כל אדם להשתדל בכל כוחו לגמול חסד עם הזולת, ראשית כל חייב אדם לגמול חסד עם אשתו. כפי שמספרים על החפץ חיים שתמיד היה עוזר לאישתו

- 1) הם הופכים להיות גוף אחד, אדם אחד.
- 2) כעת האיש צריך לשמוע בראש ובראשונה לאשתו יותר מאשר להוריו (אימו.....)
- 3) יותר חשוב הוא צריך לזנוח את הרגליו מבית הוריו ולהתאימם לאישתו

1.8.3 עדינות כלפי האישה

"כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב" [17] פירש רש"י, "אלו הנשים, תאמר להן בלשון רכה". וגילה לנו בזה השם יתברך בתורתו, כי הלשון הרכה היא צורת הדיבור לאשה, שעל ידי זה תקבל את הדברים". (שלום באהליך, עמ' יד)

1.9 תוכחות בין בני זוג

משלי כז: "נְאֻמִּים פִּצְעֵי אוֹהֵב, וְנִעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוֹנֵא"

בפרט נכון הדבר לגבי ה', [משלי ג12](#): "כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהָב ה' יוֹכִיחַ, וְכָאֵב אֶת בֶּן יִרְצָה" ([פירוט](#)). "עיקר כניסת האדם אל סוד החסד הוא לאהוב את ה' תכלית אהבה... בין יקבל טובות מאת הקב"ה ובין יקבל יסורין ותוכחות יחשבם לאהבה לו, כדכתיב **נְאֻמֵּי פֶּצְעֵי אוֹהֵב**" ([תומר דבורה](#)). הפצעים שה' מביא על האדם הם נאמנים, כי הם ממלאים את תפקידם במדוייק, מייסרים אותו כדי שיחזור למוטב אך אינם גורמים לו נזק בלתי-הפיך, [ויקרא כ44](#): "וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֲבִיהֶם לֹא מֵאֲסָתִים וְלֹא גְעֻלָּתִים לְכַלְתָּם לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם", [דברים לב39](#): "מִחֲצָתִי וְאֲנִי אֶרְפָּא" (ע"פ רמ"ד וואלי).

43 שלבי החיים

התנא יהודה בן תימא נותן בפרקי אבות (ה', כ"א) תוכנית עבודה מפורטת לאדם בהתאם לגילו:
בן חמש שנים למקרא;
בן עשר למשנה;
בן שלוש עשרה למצוות;
בן חמש עשרה לתלמוד;
בן שמונה עשרה לחופה;
בן עשרים לרדוף;
בן שלושים לכוח;
בן ארבעים לבינה;
בן חמישים לעצה;
בן שישים לזקנה;
בן שבעים לשיבה;
בן שמונים לגבורה;
בן תשעים לשוח;
בן מאה כאלו מת ועבר ובטל מן העולם.

מתוך אתר הידברות:

המטרה של הילדות והבגרות היא להוביל את הנשמה במסלול שיקדם אותה.

הילדות - מביאה את הנשמה להכיר את העולם שברא הקב"ה כביכול בכל פעם מחדש, כאילו היתה הפעם הראשונה, ולאפשר לו להתפעל מהבריאה ולשנות את דרכיו.

הנערות - מביאה את הנשמה להתמודד עם יצר הנעורים, המרדנות והתאוה. כך אמרו חז"ל: "איזהו גיבור? הכובש את יצרו" (אבות פרק ד, א). תקופה זו היא הטובה ביותר לבניית האישיות שלך לקראת חיים בוגרים ואחראים.

הבגרות - מביאה את הנשמה לקראת חיי משפחה, זוגיות וילדים, אשר נועדו ללמד אותה להתגבר על אנוכיותה באמצעות הנתינה לאחרים, דרכם לומדת הנשמה לתת ולאהוב, ובכך להתפתח.

הזקנה - מתרחשת בשלבים, ונועדה להביא את הנשמה להכרה השכלית שהחומריות בעולם הזה חולפת, היא גורמת לחשוב מחדש על החיים ומשמעותם באור חדש, במטרה להשיג את התכלית האלוקית ולחנך את הצעירים להכיר בה.

כך לימדו אותנו חז"ל בפרקי אבות (פרק ה, כא): "בן חמש שנים למקרא, בן עשר למשנה, בן שלוש עשרה למצות, בן חמש עשרה לתלמוד, בן שמונה עשרה לחפה, בן עשרים לרדוף, בן שלשים לכח, בן ארבעים לבינה, בן חמישים לעצה, בן שישים לזקנה, בן שבעים לשיבה, בן שמונים לגבורה, בן תשעים לשוח, בן מאה כאלו מת ועבר ובטל מן העולם".

כל גיל נועד ללמד את האדם משהו על עצמו ועל החיים, ולקרב אותו לאמת האלוקית, במטרה לקדם את נשמתו האמיתית, שמסתתרת מאחורי הגוף ועולם החומר.

הרב פנגר

בחיו של אדם יש שלושה שלבים:

1. הבית – המקום שבו גדל, שבו הוא קיבל הכול מן המוכן. ההורים קנו לו, בישלו עבורו, רדפו אחריו כדי שיאכל, והפצירו בו ללבוש בגדים חמים. את כל זה הם עשו ללא תשלום, וכמעט ללא תמורה. במקרים רבים מאוד אפילו ללא קבלת תודה.

2. חברה – כאשר האדם גדל, הוא יוצא מן הבית לעולם החיצון, שם מתהפך המשחק לחלוטין. האדם, שהיה עד כה פסיבי, חייב להפוך להיות אקטיבי, שכן אם הוא לא ישלם – הוא לא יקבל. אם הוא יתעצל – יפטרו אותו, אם יתחצף – יענישו אותו, וכדו'.

3. החתונה – השלב השלישי הנו בניית הבית העצמי של האדם, ופה מגיעה הדילמה: האם הנישואין הם כמו השלב הראשון, של הבית המפנק? או כמו השלב השני, שלב החברה? הרבה מאוד בעיות בחיי הנישואין נובעות מההרגשה הבלתי מודעת, ומהציפייה הפנימית (בעיקר של הגבר), לחזור למצב פסיבי – בית-אימה. אנו מצפים שהנישואין שלנו יהיו כמו חיים במחיצתה של אימא, שיפנקו אותנו וידאגו לנו, ושנקבל הכול על מגש של כסף. כדאי שנבין, שחיי הזוגיות דומים יותר לשלב החברה, שבו אנו צריכים להיות יותר אקטיביים, יצירתיים, פועלים ובונים. יותר נותנים ופחות מקבלים.

43.1 שני ימי שמחה באדם

(1 חתונה

בראשית רבה · יז · ב

✓ לא טוב תני רבי יעקב: כל שאין לו אשה שרוי בלא טובה, בלא עזר, בלא שמחה, בלא ברכה, בלא כפרה.
בלא טובה -- לא טוב היות האדם לבדו. בלא עזר -- אעשה לו עזר כנגדו. בלא שמחה -- שנאמר (דברים יז):
ושמחת אתה וביתך. בלא כפרה -- (ויקרא טו): וכפר בעדו ובעד ביתו. בלא ברכה -- (יחזקאל מד): להניח ברכה
אל ביתך.

✓ רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי אמר: אף בלא שלום, שנאמר (שמואל א כה): ואתה שלום וביתך שלום.

✓ רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר: אף בלא חיים, שנאמר (קהלת ט): ראה חיים עם האשה אשר אהבת.

✓ רבי חייא בר גמדא אמר: אף אינו אדם שלם, שנאמר: ויברך אותם ויקרא את שמם אדם, שניהם כאחד קרויים
אדם.

✓ ויש אומרים: אף ממעט את הדמות, שנאמר (בראשית ט): כי בצלם אלהים עשה את האדם. מה כתיב אחריו?
ואתם פרו ורבו:

(2 ימי המיתה

טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הולדו

2 תשמיש

הואיל וקיום חיי אישות הם צורך פיזיולוגי ונפשי חיוני גם לאישה, מרבה הרמב"ם לתת הדרכה חינוכית מיוחדת לבעל, שיתחשב ברגשותיה של אשתו וברצונותיה: "לא יאנוס אותה והיא אינה רוצה, אלא ברצון שניהם ובשמחתם" (הלכות דעות ה, ח). 73 השמחה ואהדת בת הזוג תושג, לדעת הרמב"ם, בעזרת הקדמות של גינוני הבנה, היוצרים אווירה רומנטית מתאימה, כגון: "יספר עמה מעט וישחק עמה מעט עד שתתיישב נפשו..". (שם). 74 כללו של דבר, על הגבר לבלום את דרישותיו האנוכיות והספונטניות, ולהיות רגיש ומתחשב במוכנותה הנפשית של אשתו. מחויבות זו של הבעל כלפי אשתו מעוגנת היטב בהלכה כ"מצוות עונה": "אסור לאדם למנוע את אשתו עונתה, ואם מנע כדי לצערה עובר בלא תעשה שבתורה" (הלכות אישות יד, ז[יא]). מצווה זו אינה קשורה למצוות "פרייה ורבייה", משום שהיא חלה על הבעל גם אם אשתו מעוברת, עקרה או זקנה. לפיכך, אף על פי שאין דעת חכמים נוחה ממי שמרבה בתשמיש, מותנה הדבר בכך "שלא יבטל עונה אלא מדעת אשתו" (הלכות איסורי ביאה כא, יב).

43.1.1.1 מצוות פרו ורבו

בצור ירום, פרק ל"ג, עמ' נ"ה

רבנן קשישאי – יעקב אבינו התייחד עם נשותיו שלוש עשרה פעמים בלבד – כמספר הילדים שהביא לעולם.
אמרי נועם (פרשת ויצא מאמר י') - הָבָה-לִּי בָנִים, וְאִם-אֵין מִתָּה אֲנִי – רחל ראתה ברוח הקודש את המן העמלקי ומה שיגזור לאבד את כל זרע ישראל, וידעה שרק מזרעה יוכלו להכניעו (שהרי מרדכי היהודי היה מזרעה), על כל אמרה ליעקב הָבָה = המן בן המדתא, לִּי בָנִים = כלומר שהמן הרשע יוכל להמסר רק ביד זרעי וְאִם-אֵין = מִתָּה אֲנִי

גם אברהם אבינו אמר לשרה כשירדו למצרים – הִנֵּה נָא יִדְעָתִי כִּי אִשָּׁה יִפְתַּ מִּרְאָה אֶתְּ - כי הוא מעולם לא קרב אליה ולא הביט במרה שלה משום שטרם האירו לו משמים שיכולים הם להוריד נשמה לעולם (גמרא בבא בתרא טז).

43.1.1.1.1 אישה לא מצווה על פריה ורביה

שולחן ערוך, אבן העזר א'

אישה אינה מצווה על פריה ורביה (ועיין בסי' קנ"ד ומ"מ י"א דלא תעמוד בלא איש משום חשדא (הגהות אלפסי פרק הבא על יבמתו בשם א"ז):

גיל הנישואין

43.1.1.2 גיל הנישואין

[/https://ph.yhb.org.il/plus/14-05-07](https://ph.yhb.org.il/plus/14-05-07)

43.1.1.2.1.1 ז, א – בן שמונה עשרה לחופה

משנה אבות ה, כא: "הוא היה אומר... בן שמונה עשרה לחופה".

כתב על כך הרב נפתלי הרץ וייזל (יין לבנון אבות שם): "בן שמונה עשרה לחופה – דאז גופו חזק, ועומד על פרקו לפרנס אשה בעונה, אבל קודם לכן עדיין אין כוחו שלם לנישואין. ומבן שמונה עשרה ואילך נכנס בו תגבורת יצר התאוה, וצריך לקחת אשה בטהרה שתציל אותו מן החטא, וכדאמרין ביבמות (סג, א). ועוד תנן לעיל (אבות ב, ב): יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון. ומשום הכי אחר שלמד מקרא משנה ותלמוד צריך לקחת אשה ולרדוף אחר פרנסתו ולכלכל אשתו ובניו ולעסוק בתורה, שביגיעת שניהם משכחת עוון". עיין עוד פירושיו של רבי יעקב ב"ר שמשון אבות ה, כא (הודפס במשנת ראובן, הוצאת מוסד הרב קוק).

44 ז, ב – חובת הנישואין עד גיל עשרים

קידושין כט, ב: "משתבח ליה רב חסדא לרב הונא בדרב המנונא דאדם גדול הוא, אמר ליה: כשיבא לידך הביאהו לידי. כי אתא, חזייה דלא פריס סודרא (כדרך הנשואין שהיו רגילין לכסות ראשן, רש"י), אמר ליה: מאי טעמא לא פריסת סודרא? אמר ליה: דלא נסיבנא. אהדרינהו לאפיה מיניה, אמר ליה: חזי, דלא חזית להו לאפי עד דנסבת. רב הונא לטעמיה, דאמר: בן עשרים שנה ולא נשא אשה – כל ימיו בעבירה. בעבירה סלקא דעתך? אלא אימא: כל ימיו בהרהור עבירה. אמר רבא, וכן תנא דבי רבי ישמעאל: עד כל שנה יושב הקב"ה ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיון שהגיע כל ולא נשא, אומר: תיפח עצמותיו".

קהלת רבה (ג, ג): "עַת לָלֶדֶת וְעַת לָמוּת – משנולד אדם, הקדוש ברוך הוא מצפה לו שישא אשה עד כל שנה, הגיע לכל ולא נשא אשה, הקדוש ברוך הוא אומר לו: עַת לָלֶדֶת הוא לך ולא רצית, אין זו אלא עַת לָמוּת".

וכ"כ הרמב"ם הל' אישות טו, ב: "האיש מצווה על פריה ורביה אבל לא האשה, ומאימתי האיש נתחייב במצוה זו? מבן שבע עשרה, וכיון שעברו עשרים שנה ולא נשא אשה – הרי זה עובר ומבטל מצות עשה". וכ"כ שו"ע אה"ע א, ג: "מצוה על כל אדם שישא אשה בן י"ח, והמקדים לישא בן י"ג, מצוה מן המובחר, אבל קודם י"ג לא ישא דהוי כזנות. ובשום ענין לא יעבור מעשרים שנה בלא אשה".

עוד כתב המאירי (אבות ה, כא): "בן עשרים לרדוף – כלומר, שאם לא נשא אשה עד כאן, יהא רודף לישא, ולא ימתין עוד בשום פנים, שלא ישתקע בהרהורים רעים ובמעשים מגונים, כמו שאמרו בפרק ראשון דקידושין: בן עשרים בה ימות".

44.1.1.1.1 ז, ג – עיקר חובת הנישואין עד גיל עשרים משום מצוות פריה ורביה

יסוד החיוב להתחתן עד גיל עשרים הוא משום מצוות פריה ורביה, וכך מוכח מקהלת רבה באות הקודמת, וכ"כ הרמב"ם (אישות טו, ב): "האיש מצווה על פריה ורביה... וכיון שעברו עשרים שנה ולא נשא אשה, הרי זה עובר ומבטל מצות עשה". וכ"כ הרא"ש קידושין א, מב, בטעם קביעת הגיל: "שלא יתכן שיתבטל מפריה ורביה כל ימיו". וביבמות ו, טז: "וכן היה נכון ברווק שעברו עליו עשרים שנה ואינו רוצה לישא אשה, שיכפוהו בית דין לישא לקיים פריה ורביה". וכ"כ סמ"ג עשין מט: "האיש מצווה על פריה ורביה... ואימתי נתחייב האיש להתחיל במצווה זו? כדתנן (אבות ה, כא): בן שמונה עשרה לחופה. וכיון שעברו עשרים שנה ולא נשא אשה, הרי זה עובר ומבטל מצות עשה". וכ"כ רבינו ירוחם (נתיב כב, ב): "וכתבו המפרשים דאם עברו על רווק עשרים שנה ולא נשא אשה, שיכפוהו בית דין לישא כדי לקיים פריה ורביה".

וכ"כ טור ושו"ע אה"ע א, ג: "ומי שעברו עליו עשרים שנה ואינו רוצה לישא, בית דין כופין אותו לישא, כדי לקיים מצות פריה ורביה". וכ"כ הלבוש (אה"ע א, ג), וכ"כ בשו"ת מהר"ם פדאוה מה, שכל המתעכב, "בכל יום ויום הוא עובר בעשה".

וכ"כ בשו"ת מהרי"ט (יו"ד מז): "בית דין כופין אותו לישא כדי לקיים מצות פרו ורבו, אע"ג שמצות פרו ורבו אחת היא כל ימי חייו, ומשקיימנה נפטר הימנה, כל שמתעצל בה – שיהיו מצווה היא ולא ביטול מצווה. מיהו מאחר שהוא מצווה, הרי הוא מבטל קיום מצווה". וכ"כ שכנה"ג (יו"ד רלו הגהות הטור מד); יפה ללב (ח"ד אה"ע א, יב).

44.1.1.1.2 ז, ד – טעם נוסף לנישואין עד גיל עשרים משום הרהורי עבירה

קידושין כט, ב: "רב הונא לטעמיה, דאמר: בן עשרים שנה ולא נשא אשה – כל ימיו בעבירה. בעבירה סלקא דעתך? אלא אימא: כל ימיו בהרהור עבירה".

קידושין שם: "אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה – נושא אשה ואחר כך ילמוד תורה. רבי יוחנן אמר: ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה?! ולא פליגי: הא לן, והא להו". פירש רש"י: "הא לן הא להו – בני בבל היו הולכין וגורסין משניות התנאים בארץ ישראל, ומתוך שלומדים חוץ למקומם אין צרכי הבית מוטלים עליו, נושא אשה, דהוה בלא הרהור, ואחר כך הולך

ולומד תורה". ואע"פ שנחלקו הראשונים בהסבר הסוגיה (עיין לקמן ז, ז), כל הפוסקים התחשבו בהרהור עבירה כסיבה בעלת חשיבות להקדמת הנישואין.

עוד למדנו ביומא (עב, ב): "יִרְאֵת ה' טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד (תהלים יט, י), אמר רבי חנינא: זה הלומד תורה בטהרה. מאי היא – נושא אשה ואחר כך לומד תורה".

וכ"כ המאירי שם: "ולעולם ישא אדם אשה בבחרותו כדי שלא יתמיד גדולו בהרהורין רעים ומחשבות נכריות, שמאחר שהתמיד עצמו בהם לעולם, אף לאחר שישא – לא יהא בטוח בהם, ועיקר הפרק בענין זה הוא מארבע עשרה שנה ולמעלה, דרך הערה אמר אחד מחכמיהם: אנא נסיבנא בשיתסר, ואי הוה נסיבנא בארבסר – הוה אמינא לשטנא גירא בעיניה, ומכל מקום כל שהגיע לעשרים ולא נשא, אינו ניצל כל ימיו מהרהורין שהתמיד בהם, אלא אם כן הוא מן היחידים". וכ"כ המאירי על אבות, לשונו מובאת לעיל ז, ב.

עיין עוד הרחבות לפרק ד, ח, א-ז, על האיסור לעמוד בלא אשה כל ימיו משום מניעת הרהורי עבירה, ובצד החיובי משום קיום מצוות עונה.

ביאר הרב: ובאמת יש לברר מדוע אמר רב הונא שכל הדוחה את נישואיו מעבר לגיל עשרים, כל ימיו בהרהורי עבירה. הרי בשנות הנעורים יצר הרע שולט להחטיא בהרהורים ובהוצאת זרע לבטלה יותר מאשר לאחר גיל עשרים, ומדוע דווקא עיכוב הנישואין לאחר גיל עשרים גורם שיהיו כל ימיו בהרהורי עבירה? ונראה שכל עוד הוא יודע שכאשר יגיע זמנו יתחתן ויאהב את אשתו כגופו, גם אם הוא חוטא לפני כן, הוא יודע שחטאיו זמניים ואין ראוי להמשיך בהם, וכשיגיע לנישואיו ישמור את כל תשוקתו לאשתו; אבל כאשר רווקותו נמשכת מעבר לזמן, והוא מתרגל למצוא סיפוק ליצרו בעבירה, הרי שהוא נכנע ליצרו הרע, וכבר אינו מאמין שיוכל להתגבר עליו. לכן, אף לאחר שיתחתן, מהרהורי עבירה כבר לא יינצל, כי הם הפכו להיות חלק ממנו.

44.1.1.1.3 ז, ה – אין בית דין של מעלה עונשים עד גיל עשרים

כתב בשו"ת חקרי לב (אה"ע א): "נתיישב לי במאי דהוה קשה לי במצוות פריה ורביה שפטרו הפוסקים עד עשרים שנה, מנא להו הא, דהא מבן י"ג שנה חייב בכל המצוות. ואי למתניתין דאבות (ה, כא) דתני בן י"ח שנה לחופה לחוד הוה קשה, היה מקום ליישב דקים להו לרז"ל דכדי לבקש אשה הוגנת לו, וגם צריך שיקבץ ממון לפרנסה ולכסותה, ולימדה תורה דרך ארץ שיבנה בית ויטע כרם ואחר כך ישא אשה, ושיערו חכמים עד ח"י שנים. אבל זה שאמרו בפ"ק דקידושין עד עשרים שנה הקב"ה ממתין וכו', ונמשכו הפוסקים לזה ופטרו עשה זה עד כ' שנה קשה טובא, מי גילה להם שיעור שתי שנים עוד, לא פחות ולא יותר, ותסגי עד בן י"ח כדתנן באבות. אך כפי דברי רז"ל אתי שפיר, דאין מענישים בית דין של מעלה עד כ' שנה, והרי בחיוב עשה אין לנו בו שום עונש בדיני אדם כי אם בדיני שמיים, וכיוון דבדיני שמיים אין מענישים כי אם עד כ' שנה, לכן הקב"ה ממתין עד עשרים". וכ"כ מעשה רוקח (על הרמב"ם הל' אישות טו, ב), ורבי מיכאל בכרך (נכד החוות יאיר) בערוגות הבושם אה"ע א, ו.

עניין זה שבית דין של מעלה אינו מעניש עד כ' שנה למדנו בגמ' שבת פט, ב: "אמר לו (הקב"ה) ליצחק: בניך חטאו לי. אמר לפניו: רבונו של עולם, בני ולא בניך? בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע, קראת להם בְּנֵי בְּכָרִי (שמות ד, כב), עכשיו בני ולא בניך? ועוד, כמה חטאו? כמה שנותיו של אדם – שבעים שנה. דל עשרין דלא ענשת עליהו – פשו להו חמשין...". רש"י: "שכן מצינו בדור המדבר שלא ענש הקדוש ברוך הוא אלא מעשרים שנה ומעלה, דכתיב (במדבר יד, כט): בַּמִּדְבָּר הָזֶה יִפְּלוּ פְּגָרֵיכֶם וְגו', מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה אֲשֶׁר הִלִּינְתֶּם עָלַי".

וכ"כ בירושלמי ביכורים פ"ב ה"א: "רבי אבין בריה דרבי תנחום בר טרפון שמע לה מן הכא (שכרת הוא בגיל חמישים): יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בֵּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה (תהלים צ, י), צא מהן עשרים שנה שאין בית דין של מעלן עונשין וכורתין, נמצאת אומר המת לחמשים שנה מת בהיכרת".

44.1.1.1.3.1 ז, ו – נשבע שלא לישא אשה עד גיל עשרים

מהרי"ט יו"ד מז: "אם נשבע שלא לישא אפילו שנה אחר עשרים – הוי ליה נשבע לבטל את המצוה ולא חיילא". וכ"כ שכנה"ג חיו"ד רלו הגה"ט ס"ק מד; יפה ללב ח"ד אה"ע א, יב.

אמנם לרשב"א (שו"ת ד, צא), הנשבע שלא יתחתן עד אחר גיל עשרים לא נחשב כמי שנשבע לבטל עשה, הואיל ויכול לקיים את המצווה אח"כ. וכן דעת חקרי לב (אה"ע א), שאינו נחשב כנשבע "לבטל את המצוה, כיוון שעכ"פ אפשר לקיים המצווה אחר הזמן שקבע, וכל שיש אפשרות לקיים את שניהם לא חשיב לנשבע לבטל המצווה". אמנם "נענש בידי שמים על הזמן שעבר שביטל העשה, ואם מת אז – היה מבטל העשה לגמרי".

וביאר הרב (וכ"כ בקיצור בספר בהערה 7): ונראה שגם הרשב"א מסכים לדברי חכמים וכל שאר הראשונים והפוסקים שחובה להתחתן עד גיל עשרים, אלא שהוא סובר כי חובה זו היא מדברי חכמים. שמהתורה אפשר לקיים את המצווה גם אחר כך, וחכמים הם שעשו סייג לתורה ותקנו שיתחתנו עד גיל עשרים. ולדעת הרשב"א, הנשבע על מצווה מדרבנן – שבועתו חלה (עיין שו"ת הרשב"א א, תריד).

44.1.1.1.3.2 ז, ז – דחיית הנישואין בשביל לימוד תורה

קידושין כט, ב: "תנו רבנן: ללמוד תורה ולישא אשה – ילמוד תורה ואח"כ ישא אשה, ואם אי אפשר לו בלא אשה – ישא אשה ואחר כך ילמוד תורה. אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה – נושא אשה ואחר כך ילמוד תורה. רבי יוחנן אמר: ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה?! ולא פליגי: הא לן, והא להו".

ונחלקו הראשונים בפירוש הסוגיה. רובם פירשו שבני בבל הקדימו נישואין ללימוד תורה, ושבני ארץ ישראל הקדימו לימוד תורה לנישואין. ובטעם הדבר כתבו כמה פירושים: לרש"י (שם 'הא'), בני בבל נושאים נשים תחילה משום שהם לומדים מחוץ לעירם ואינם צריכים לפרנס את בני ביתם, ואילו בני ארץ ישראל שלומדים במקומם, צריכים ללמוד תורה ואח"כ לשאת אשה, כי כאשר יתחתנו יצטרכו לפרנס נשותיהם ולא יוכלו ללמוד. לנימוקי יוסף ומאירי, בני בבל נושאים נשים תחילה מפני שנשותיהם דאגו לפרנסת ביתם. ורבנו ברוך פירש שבני בבל נושאים נשים תחילה כי פרנסתם היתה מצויה להם יותר. ולר"י הזקן (תוספות ר"י הזקן 'הא לן') בני בבל נושאים נשים תחילה כי יצרם מתגבר עליהם, אבל בני ארץ ישראל אין יצרם מתגבר עליהם.

לעומת זאת, דעת ר"ת (תוס' שם 'הא') שבני בבל הקדימו דווקא את לימוד התורה לנישואין, כלומר דחו את נישואיהם, מפני שהיו עניים, ואילו בני ארץ ישראל, שהיו עשירים, יכלו להתחתן ואחר כך ללמוד תורה.

מכל מקום למדנו שמותר לדחות את הנישואין בשביל לימוד תורה. וכ"כ הרא"ש (קידושין א, מב): "וכלוהו מודו דאם אי אפשר לו ללמוד אם ישא אשה, ילמוד ואח"כ ישא אשה".

44.1.1.1.3.3 ז, ח – האם הדחייה מותנית בכך שלא יהא יצרו גובר עליו

כתב הרמב"ם הל' אישות טו, ב-ג: "האיש מצווה על פריה ורביה אבל לא האשה. ומאימתי האיש נתחייב במצוה זו? מבן שבע עשרה, וכיון שעברו עשרים שנה ולא נשא אשה – הרי זה עובר ומבטל מצות עשה, ואם היה עוסק בתורה וטרוד בה, והיה מתירא מלישא אשה כדי שלא יטרח במזונות ויבטל מן התורה – הרי זה מותר להתאחר, שהעוסק במצוה פטור מן המצוה, וכל שכן בתלמוד תורה.

מי שחשקה נפשו בתורה תמיד, ושגה בה כבן עזאי, ונדבק בה כל ימיו ולא נשא אשה – אין בידו עון, והוא שלא יהיה יצרו מתגבר עליו. אבל אם היה יצרו מתגבר עליו – חייב לישא אשה, ואפילו היו לו בנים, שמא יבוא לידי הרהור". והשו"ע אה"ע א, ג-ד, העתיק את לשון הרמב"ם.

כתב הלחם משנה (על הל' ג) שמה שכתב הרמב"ם: "והוא שלא יהיה יצרו מתגבר עליו", נאמר לא רק על מי שלא מתחתן כלל כבן עזאי, שדינו מבואר בהלכה ג, אלא גם על מי שדוחה את נישואיו לצורך לימוד תורה שדינו מבואר בהלכה ב. ולכן מי שדוחה את נישואיו מעבר לגיל עשרים מפני תלמוד תורה, רשאי לעשות זאת בתנאי שאין שיצרו מתגבר עליו. וכ"כ הבית יוסף אה"ע א, סוף הלכה ג. וכ"כ רוב האחרונים: בית שמואל אה"ע א, ה; ט"ז ד; חכ"א קכג, ד; ערוה"ש אה"ע א, יג, ועוד.

אמנם מרן הרב קוק הקשה (מילואי השמטות למצוות ראייה, אה"ע א, עמ' קצג): "וזהו דוחק גדול בפירוש דברי הרמב"ם, ובפרט שהם שתי הלכות חלוקות לפנינו, ולמה ישמיט הרמב"ם את הדבר ששנו חכמים בהלכה הראשונה 'ואם אי אפשר לו בלא אשה', דמיירי בכל אדם ולא דוקא בבן עזאי וחביריו, ולא יכתוב שם, ויכתוב הדברים בבן עזאי וכיוצא ב". וכתב שכוונת הרמב"ם לומר שמצוות תלמוד תורה דוחה את הנישואין בלי שום תנאי, "וזה מפני שמצות תלמוד תורה דוחה הכל, וכיון שיתבטל מהתורה לגמרי על ידי נשיאת אשה, אין לו לחוש אפילו אם אי אפשר לו ויצטער בתלמוד תורה שדוחה כל מיני רעות שבעולם, וה' רגלי חסידיו ישמור. רק במעלת בן עזאי שהיא באה לעקור את המצוה לגמרי, על זה אמר הרמב"ם שלא נאמרה כי אם במי שחשקה נפשו בתורה ונדבק בה, ולא במי שיצרו מתגבר עליו, שהוא ודאי אינו בכלל זה".¹

למדנו, שמותר לאדם לדחות את נישואיו לאחר גיל עשרים בשביל לימוד תורה. לדעת רבים, התנאי לכך הוא שאין יצרו גובר עליו, ולדעת מרן הרב קוק מותר לו לדחות את נישואיו לשם לימוד התורה, אפילו אם לעיתים יצרו גובר עליו.

44.1.1.1.3.4 ז, ט – דחיית הנישואין לצורך לימוד מקצוע ובניית בית – מנהג דרך ארץ

סוטה מד, א: "תנו רבנן: אשר בנה, אשר נטע, אשר ארש – לימדה תורה דרך ארץ, שיבנה אדם בית ויטע כרם ואח"כ ישא אשה. ואף שלמה אמר בחכמתו (משלי כד, כז): הִכֵּן בַּחוּץ מִלֵּאכְתָּךְ וְעִתְדָה בִּשְׂדֶּה לָךְ אַחֵר וּבְנִית בֵּיתָךְ, הִכֵּן בַּחוּץ מִלֵּאכְתָּךְ – זה בית, וְעִתְדָה בִּשְׂדֶּה לָךְ – זה כרם, אַחֵר וּבְנִית בֵּיתָךְ – זו אשה". זוהר חדש (בראשית ח, ב): "רבי יוחנן פתח: בְּחֻמָּה יִבְנֶה בֵּית (משלי כד, ג). שלושה דברים צריך אדם לעשות בדרכי העולם, ואלו הן: לבנות בית מושבו, וליטע כרם להתפרנס בו, ואח"כ לקחת לו אשה ולהוליד בנים לפרנסם בהם. ולא כדרך השוטים הלוקחים אשה בתחילה ואחר כך נוטעים כרם ואח"כ בונים בית, כי הא דאמר רבי סימון: כל הלוקח לו אשה ואין לו בתחילה במה שיוכל לפרנסה – הרי זה חופשי מן המצות, כמתים הנקראים חפשים, שנאמר (תהלים פח, ו): בְּמִתִּים חָפְזִי, ולמה נקרא חפשי? לפי שהוא חפשי מן המצות, מפני שלא יוכל להשתדל בעבודת בוראו אלא בעבודת אשתו. רבי יהודה אומר: כאלו לוקח עבודה זרה לעצמו, דאמר רבי יהודה: בתחילה היו החכמים והחסידים לוקחים אשה, ולא היה להם די פרנסתם, וממיתים עצמם ברעב ובצמא ומניחים כל חיי העולם הזה ועוסקים בתורה ובמצות ובעבודת בוראם, אבל בזמן הזה, שהעולם טרוד אחר הפרנסה, צריך לכונן בית בתחילה ולזמן מזונותיו ואח"כ לקחת אשה, ויכול לעבוד בוראו ולעסוק בתורה, כי הא דאמרו רז"ל (אבות ג, יז): אם אין קמח אין תורה...

לפיכך צריך אדם להשתדל לכונן בית בראש ולעשות ישוב בבית. וממי אתה למד? מהקב"ה – קודם בנה בית וכוננו וזימן כל הפרנסה והמזונות קודם שיבא אדם לעולם. הא"ך? ברא את העולם בראש שהוא הבית. וזמן כל הפרנסה, היאך? ברא את הבהמות ואת החיות ואת העופות והדגים הצמחים והאילנות, שהם זימן כל הפרנסה. לאחר שהכין הבית והפרנסה הביא את האדם וברא אותו ואת אשתו והולידו בנים ועשו ישוב בבית, ועל כן נאמר: בְּרֵאשִׁית (בראשית א, א) – בית ראש, כאשר תבין באותיות תמצא בי"ת ראש, וכן התחילה התורה בראשית, כלומר – בית ראשית, והכל ענין אחד". וכ"כ הרמב"ם (דעות ה, יא): "דרך בעלי דעה שיקבע לו אדם מלאכה המפרנסת אותו ותחילה, ואחר כך יקנה בית דירה, ואחר כך ישא אשה, שנאמר (דברים כ, ה-ז): מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּרְם וְלֹא חָלְלוֹ, מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חֲדָשׁ וְלֹא חֲנָכוֹ, מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׁ אִשָּׁה וְלֹא לָקְחָהּ. אבל הטפשיין מתחילין לישא אשה, ואחר כך אם תמצא ידו יקנה בית, ואחר כך

בסוף ימיו יחזור לבקש אומנות או יתפרנס מן הצדקה. וכן הוא אומר בקללות (דברים כח, ל): אִשָּׁה תִּאָּרֶשׁ בֵּית תְּבֻנָּה כָּרָם תִּטָּע, כְּלוּמֵר יִהְיוּ מַעֲשֵׂיךָ הַפּוֹכִין כְּדִי שֶׁלֹּא תִצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶיךָ (שם כט), ובברכה הוא אומר (שמואל א יח, יד): וַיְהִי דָּוִד לְכָל דֶּרֶכּוֹ מִשְׁכִּיל וְהָ עֶמוֹ".

1. . ודייק מהגמ' שמה שנאמר בברייתא: "ואם אי אפשר לו בלא אשה, ישא אשה ואח"כ ילמד תורה" לא נאמר אליבא דכולי עלמא, אלא הוא דעת רבי יהודה בתוספתא דבכורות, אבל לדעת ת"ק שם שדוחים את הנישואין מפני תלמוד תורה, זה ללא שום תנאי. והרי הגמ' פסקה כדעת ת"ק שם, שאחרי שמביאה את המחלוקת בין שמואל לרבי יוחנן אם ישא אשה תחילה ואח"כ ילמד או להיפך, הגמ' תירצה הא לן והא להו. כלומר, כולם מסכימים שאם לא יוכל ללמוד אח"כ תורה, דוחים את הנישואין מפני תלמוד תורה. ^ע

3 גירושין

<http://www.peopleil.org/details.aspx?itemID=7539>

תהליך הגירושין הוא משבר טראומטי עבור כל בני המשפחה. גירושין בשלב האדיפאלי (גילאים 3-6) השפעתם טרומטית בטווח הקצר והארוך. רובם המכריע של הילדים העדיפו במחקר אורך שערכה ולרסטיין וקלי (1984) את הנישואים הלא מאושרים של הוריהם על פני גירושין.

ג'ודית ס. וולרסטיין וג'ואן ברלין קלי אחרי הגירושין: כיצד מתמודדים ילדים והורים עם גירושין (בני הרמן מתרגם, 1984).

תהליך הגירושין מביא עימו גורמי עומס משמעותיים עבור הילדים
(א) שינוי - באורח החיים.
(ב) התמודדות עם הבלתי ידוע.
(ג) חסר בתמיכה הורית

הילדים מפתחים סימפטומים שעלולים להתרחב ולהוות להגבלה התפתחותית ולבסוף לפתולוגיה.

פרופ' רחל לוי-שיף - השפעות קצרות וארוכות טווח על ילדים שחוו גירושין במשפחתם

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4002763,00.html>

גירושין: ילדים שנחשפים לבגידה סובלים יותר

45 נאמנות

מדינת הזוגיות. מדינת הילדים. מדינת המשפחה המורחבת. מדינת העבודה. מדינת החברים.
צריך להיות נאמנות / סדר עדיפות קודם לזוגיות

משחק איקס עיגול - ארבעה על ארבעה כשסופרים אלכסונים. 9:9

45.1.1 אישה אחת – בצור ירום - פרק כט עמ' רסח

אדם צריך שכל חייו תהיה לו אישה אחת, כל חייו בית אחד, כל חייו להיות במסגרת שהוא חי בה, ולא לשנות מסגרת כל פעם, כי כל שינוי שעושים בחיים הוא לא לטובה, זה בא מהיצר הרע שרוצה לבטל את האדם מעבודתו יתברך- כמו עץ שמעבירים אותו ממקום למקום

46 הורות

3.1 כללים

1. דוגמא אישית
2. תשומת לב
3. גבולות

3.2 כיבוד אב ואם

בְּזֶמַן שֶׁאָדָם מְכַבֵּד אֶת אָביו וְאֶת אִמּוֹ, אוֹמֵר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא, מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם, כְּאִלּוּ דִרְתִּי בִינֵיהֶם וְכִבְדוֹנִי (קִידוּשִׁין ל, ב)

46.1 כיבוד הורים – פלא יועץ – סעיף קע"ט

ואיתא בתנא דבי אליהו (רבה פכ"ו) כבד את אביך וסמך לה לא תנאף, ללמדך שאם נשא אשה ואינה מכבדת אביו ואמו הרי הוא כאלו נואף כל ימיו. לכן צריך לצאת לקראת נשק להלחם עם אשתו לפני עבד כבוד אביו ואמו. אבל הקולר תלוי על גבי האב והאם גם כן, שלא לגרם מחלקת ושנאה בין איש לאשתו, חס ושלום:

3.3 כיבוד חם וחמות

<http://chabad.org.il/Questions/Index.asp?CategoryID=68&SubjectID=&RabbiID=&Search=%EE%E9%EC%FA%20%E7%E9%F4%E5%F9%20...&Page=97>

<http://www.kipa.co.il/ask/show/206148-%D7%97%D7%9D-%D7%95%D7%97%D7%9E%D7%95%D7%AA>

http://www.ohelyonah.com/drashot/%D7%93%D7%A8%D7%A9%D7%94_%D7%A9%D7%9E%D7%95%D7%AA_%D7%AA%D7%A9%D7%A1%D7%97_-_%D7%97%D7%9D_%D7%95%D7%97%D7%9E%D7%95%D7%AA.pdf

4 כבוד לאחרים

מסכת אבות ד', משנה יב
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יְהִי כְבוֹד חֲבֵרְךָ חֲבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ, וְאַל תְּהִי נוֹחַ לְכַעֵס רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן שִׁמוּעַ אוֹמֵר:

יְהִי כְבוֹד תַּלְמִידְךָ חֲבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ;
וְכְבוֹד חֲבֵרְךָ, כְּמוֹרָא רַבָּךְ;
וְמוֹרָא רַבָּךְ, כְּמוֹרָא שְׁמַיִם:

דון כל אדם לכף זכות

איזהו המכובד המכבד את הבריות

47 ביטחון

השער הרביעי, שער הבטחון

פרק רביעי:

הנהגת הבוטח בה' בענין אויביו ומבקשי רעתו, שיסבול חרפתם, ולא יגמול להם כפועלם הרע, אלא יגמול להם רק חסדים, ויעשה להם כל טובה שיוכל לעשות, ויבטח בה' שיצילנו מידם, ויזכור בליבו שכל נזק הבא אליו הוא בגזרת ה' בלבד, ולא ברצון בני האדם. ואף שאותם בני אדם הם האמצעי הגורם לנזק, יחשוב עליהם דברים טובים, ויחשוב על עצמו שיש בידיו מעשים רעים שמחמת כן נגזר עליו העונש הזה, ויתחנן לה' ויבקש ממנו שיכפר לו על עוונותיו, וכאשר תתקבל תפילתו - גם אויביו יאהבו אותו, וכמו שנאמר "ברצות ה' דרכי איש, גם אויביו ישלים איתו".

5 העבירות החמורות ביותר

נזיקין - בבא מציעא דף נח עמוד ב - פשיטא:
"היורדין לגיהנם עולים, חוץ משלשה שיורדין ואין עולין, ואלו הן:
הבא על אשת איש,
והמלכין פני חברו ברבים,
והמכנה שם רע לחברו"

הרבי אליעזר צבי מקומרנא אומר (פרשת תזריע) שאדם עלול לפגום בשלושה רבדים:
מחשבה, דיבור ומעשה.

- 1) אם אדם פגם במעשה אז התגובה תהיה ברכוש שלו.
- 2) אם אדם פגם בדיבור (לשון הרע) אז התגובה תהיה בעיות בשלום בית.
- 3) אם אדם פגם במחשבה אז התגובה תהיה צער גידול בנים.

48 הגשמת חלומות

אופן הגשמת חלומות / הרב פנגר

הרצאה של הרב פנגר - הגשמת חלום.

<http://www.hidabroot.org/MediaDetail.asp?MediaID=15086>

קישור לסרטון של הבחור ללא ידיים עם רגל אחת - Nick Vujicic

<http://www.youtube.com/watch?v=oSAmSEdqwKo>

לצרף קישור לנכה שחקן טניס מקצועי.

- 1) רצון חזק חד וברור
- 2) הצבת יעדים ברורים - איך, למה וכמה

בס"ד

אהבה אחת – אושר זוגי

(3) צעדים קטנים בלבד.

(4) לעשות ללא קשר למצב הרוח (כתוצאה מהמעשים משתפר מצב הרוח).

(5) הלאה - לא להתייאש - תמיד זה עליות ומורדות.

(6) לשמוח בחלקך.

(7) לא לקנא

49 זוג מעורב דתי וחילוני

49.1 להמשיך לחיות עם האישה שבתקופתה חזרתי בתשובה

הרב מאניס פרידמן

<https://www.youtube.com/shorts/x6yGHibYAYg>

איש נשוי שחזר בתשובה במהלך הנישואין שלו ואשתו לא חזרה. הרב מאניס פרידמן אומר שהוא חזר בתשובה כאשר הוא היה נשוי עם ילדים והחזרה בתשובה קרתה בזכות אשתו והילדים בין היתר לכן אסור לו לגרש את אשתו. במידה ויגרש אז גם הקדוש ברוך הוא לא ירצה בו עוד כביכול

הרב ארוש

בשערי תודה

אדם שחזר בתשובה רצה לגרש את אשתו

הרב אמר לו שלא יגרש

לבסוף הוא גירש והתחתן עם אישה דתית מאוד

לבחון הוא חזר בשאלה – לא היה לו עזר כנגדו

לא להדר במצוות על חשבון האישה

49.2 לא על חשבון מישהו

https://he.chabad.org/library/article_cdo/aid/4567316

בשנת 1979 התרחשה המהפכה האיסלמית באיראן. השאה הודח מהשלטון והאיסלמיסטים בראשות חומייני השתלטו על ההנהגה. הרבי מליובאוויטש פעל אז בצורה חשאית לחלץ ילדים יהודיים ולהעביר אותם למקום בטוח, ובמסגרת פרויקט ההצלה הזה חולצו מאות ילדים מטהרן והועברו לפנימייה בארצות הברית.

בערב פסח, המדריכים של הילדים קיבלו מסר מפתיע מהרבי: להכין לילדים אורז לליל הסדר, כדי לתת להם הרגשה של בית. זו הייתה הפתעה: האשכנזים נזהרים לא לאכול אורז בפסח, בגלל גזירת הקטניות. אך עבור הילדים הללו, אורז היה חלק בלתי נפרד מאווירת החג. ולכן, חשוב יותר שהם יאכלו אורז 'כמו בבית', מאשר שאנחנו המדריכים נקפיד על החומרה האשכנזית ונמנע גם מהם את האורז.

יעקב אבינו מאיר לנו נושא שקצת נשכח בימינו²: סדר עדיפויות. אדם יכול לבחור לקבל על עצמו תוספת הידור וחומרה, אך הוא צריך לבדוק על חשבון מה זה בא. אסור בשום אופן שהקפדה אישית תבוא על חשבון הכבוד של בן או בת הזוג, של הילדים או אנשים אחרים בכלל.

יעקב אבינו רצה בכל ליבו לדבוק במנהגו הטוב ולהתרחק מאיסור שתי אחיות, אך מה יהיה המחיר? הוא בוגד בהתחייבות גמורה לרחל לשאת אותה, ואולי גם דן אותה בכך לחיי אומללות עד סוף חייה. יעקב הבין שההתחייבות קודמת להידור. כבודו של אדם אחר קודם לשאיפה לקדם את עצמי בעבודת השם.

כל עוד מדובר במצוות מפורשות של התורה, כמו שבת, כשרות ותפילין, אין כל ספק. ברור שהן קודמות לכל דבר אחר, גם אם הוא חשוב. אך כאשר מדובר על דברים שלא הצטוונו עליהם והם רק תוספת חומרה והידור אישיים – כאן אנו נדרשים להפעיל שכל ורגש, והרבה רגש, כדי לוודא שאנחנו לא 'דורכים על גופות' בדרך, חלילה.

רבים נוהגים לקפל את הטלית במוצאי שבת, כסגולה לשלום בית. פעם שאל יהודי את הרבי מליובאוויטש האם הסגולה אכן אמיתית, והרבי השיב לו: "לא שמעתי על הסגולה הזו. אבל כן שמעתי על סגולה אחרת: לקפל את שרוולי החולצה במוצאי שבת ולשטוף את הכלים שהצטברו בכיור – וזה בוודאי עוזר לשלום בית"...

2.

על פי ליקוטי שיחות, חלק ה, עמוד 145.

6 הגדרת אושר / עושר

איזהו העשיר השמח בחלקו
אין אדם יוצא מן העולם וחצי תאותו בידו,
אם יש לו מאה אז הוא רוצה מאתיים
כגודל החסרון כך גודל ההנאה
יעקב = יש לי כל
עשו = יש לי רב

העצבות באה מגאווה, כי מדמה האדם בנפשו שמגיע לו יותר ממה שיש לו, וכיוון שאין לו הרי הוא עצוב. מי שאין בו גאווה יודע שמה שיש לו גם זה לא מגיע לו!
(רבי פנחס מקוריץ)

7 התגברות על יצרים

יצר, תינוק ואישה שמאל דוחה, ימין מקרבת
שמאל היד החלשה – דוחה
ימין היד החזקה - מקרבת
התגברות על יצרים נעשית בצעדים קטנים ולא בבת אחת.

8 יחס גורר יחס

משלי כז19: שלמה המלך אמר "כמים הפנים לפנים – כן לב האדם לאדם": כמו שהפנים משתקפות במים, כך משתקף הלב שלך בליבו של השני – אם אתה משדר קרירות, תקבל קרירות; אם אתה מעניק חום, תזכה גם אתה לחמימות.

המשל : כשהפנים מסתכלות לתוך מי הפנים שנמצאות בעיניו של הזולת, הן רואות לא רק את פניו של הזולת, אלא גם את פניו של המסתכל עצמו, המשתקפים במים;

הנמשל: כשהאדם מסתכל לתוך לב האדם, לתוך הפנימיות של הזולת, הוא רואה לא רק את האופי של הזולת, אלא גם את האופי שלו המשתקף שם.

כשאנחנו רואים פגמים אצל הזולת, ייתכן שהפגמים הללו הם למעשה השתקפות של פגמים שנמצאים אצלנו; ולכן, במקום לכעוס ולהאשים את הזולת, אנחנו יכולים לשמוח שה' זימן לנו "מראה" אנושית, שבעזרתה אנחנו יכולים לראות את הפגמים שלנו ולתקן אותם.

הפגמים הללו שמצאנו בתוכנו, או החסרונות הם בעצם חולשות. וחולשות יכולות לשמש כמנוף להתפתחות! חולשה בדיעת ההיסטוריה איננה חסרון, וניתנת לתיקון ושיפור.

הרעיון נכון לא רק לגבי תכונות האופי של הזולת אלא גם לגבי הרגשות שלו: אם אנחנו חושבים שהוא שונא אותנו – אולי זה משום שבליבנו יש שנאה כלפיו; אם אנחנו מרגישים שהוא כועס עלינו – אולי הכעס בעצם נמצא אצלנו בלב.

אולם לפני שמנסים לקרוא את רגשותיו של הזולת, יש להיות מודעים לרגשות שלנו, כדי שלא נשליך על הזולת רגשות שלמעשה נמצאים בתוך לבנו.

נתינה היא המפתח-הדרך היעילה ביותר להפוך לאהוב, היא להעניק לאחרים. כשאתה נותן הנאה פיסית, חומרית, רוחנית, רגשית – שלא על מנת לקבל תמורה – אתה מקבל בתמורה אהבה.

ולמעשה, כיצד אדם הופך ל"נותן"? התשובה פשוטה מאוד: תתחיל לתת.

מתוך הספר "אור הלבנה - בינה נשית במעגלי העתים" של אורה וינגורט

9 יצרים

רשי בפירוש לתורה: במדבר טו, לט: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"

העין רואה
והלב חומד
והגוף עושה את העבירות

49.3 הקינאה התאוה והכבוד

רבי אלעזר הקפר אומר: הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם:

משנה סדר נזיקין · מסכת אבות אבות פרק ד משנה כא

יצר הרע (רצון עצמי)	יצר הטוב (רצון לתת, מכל הלב, לשם שמיים)
הקינאה (לשון הרע, עין הרע)	פירגון (לשון טובה, עין טובה)
התאוה (בהמיות)	רוחניות (דחיית החומריות)
צפייה לכבוד	נתינת כבוד

עצבות פנימית
כעס פנימי וחיצוני

התרחקות מהקדוש ברוך הוא
ומהסובבים אותנו

לשמח אחרים
שמחה פנימית

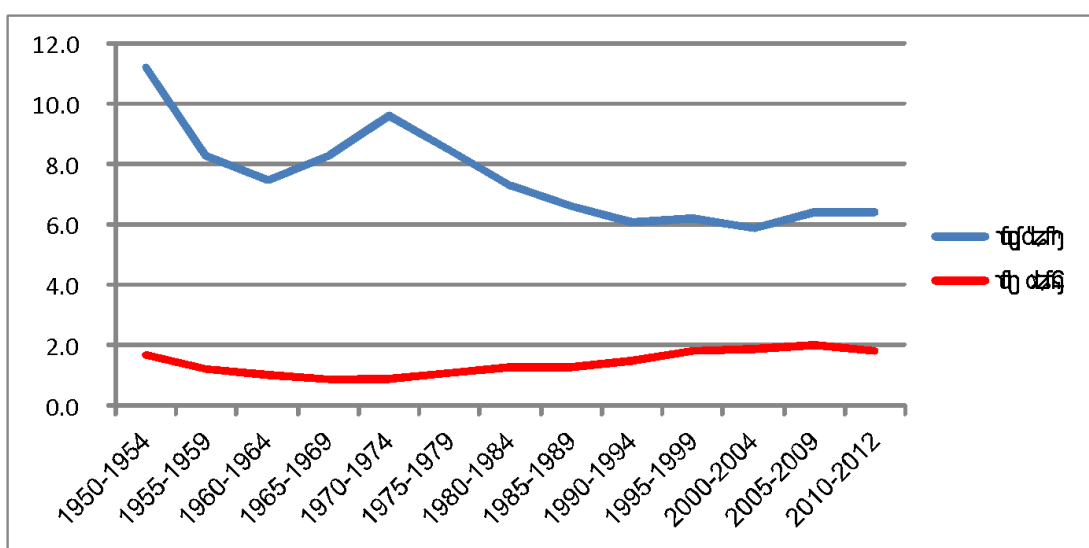
התקרבות לקדוש ברוך הוא
ולסובבים אותנו

10 סטטיסטיקות בארץ

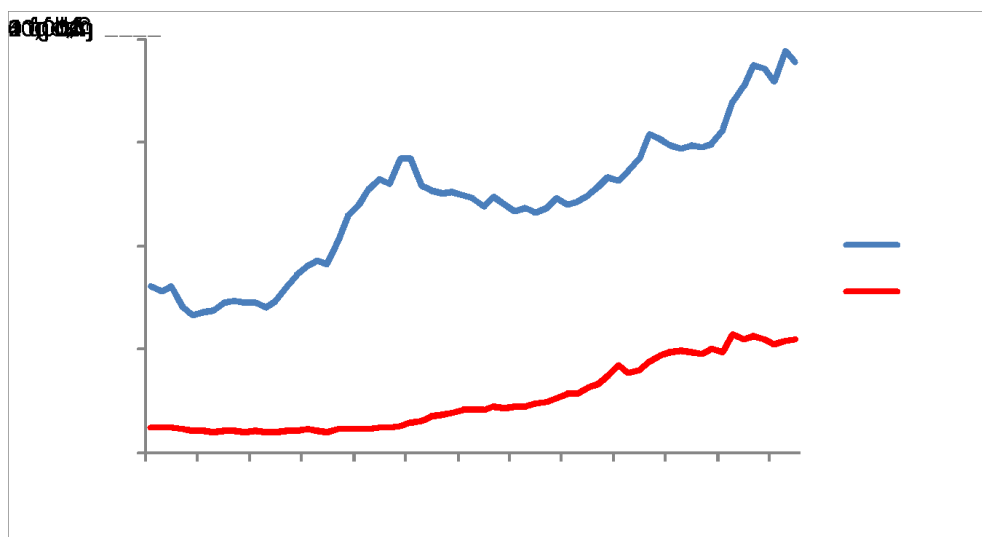
https://www.cbs.gov.il/he/mediarelease/DocLib/2024/253/11_24_253b.pdf

דוח הלמס 2014

הלמס - גירושין ונישואין וגידול אוכלוסיה לאורך השנים 2014
חילוניים מתחתנים פחות
גירושין בקרב החילוניים גדל אולם הדתיים גדלים וכך הגירושין נשארים אותו דבר

הגרף מציג שמס' הנישואים מידי שנה עולה אולם גם מס' הגירושין מידי שנה.

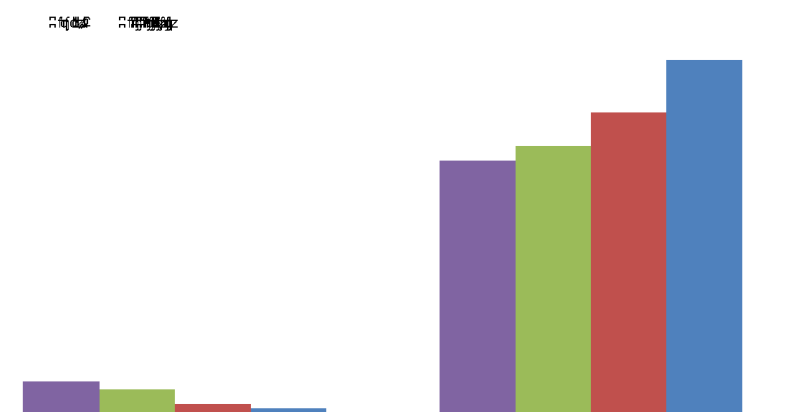
המדד	חרדי	דתי	מסורתי	חילוני
שביעות רצון מהחיים	96%	91%	86%	87%
אופטימיות שבשנים הקרובות חייהם יהיו טובים יותר	67%	60%	51%	52%
מרוצים ממצבם הכלכלי	63%	66%	57%	58%
בדידות לעתים קרובות או לפעמים	13%	25%	31%	26%

טבלה 1: שביעות רצון לפי מידת דתיות (הלמ"ס, 2009)

לוח ב מרוצים מהחיים, לפי מידת דתיות (יהודים)				
דתיות				שביעות רצון
חילוני	מסורתי	דתי	חרדי	
94.1	92.5	94.1	99.5	ממצב כלכלי
93.5	91.5	96.4	100.0	מהכנסה
87.6	86.6	94.8	97.7	ממצב בריאותי
85.0	81.7	90.1	97.1	מקשרים משפחתיים
86.1	83.6	92.4	97.3	מקשרים עם חברים
89.8	88.1	95.1	96.4	מעבודה
86.4	84.3	91.8	97.0	מהדירה
86.5	82.6	89.4	96.9	מאזור המגורים

טבלה 2

טבלה 2

רמת דתיות				סך הכל (באלפים)	סה"כ אזרחים באוכלוסייה היהודית (מגיל 20 ומעלה)
חילוניים	מסורתיים	דתיים	חרדים		
1,548	1,440	438	307	3,739.7	

923	906	309	254	2,398.0	נשואים
60%	63%	71%	83%		
132	94	14	7	247.6	גרושים
9%	7%	3%	2%		

טבלה 3: שיעור הנשואים והגרושים באוכלוסיה היהודית לפי רמת דתיות (הלמ"ס, 2009)

נתון נוסף וחשוב הינו שביעות רצון לפי מספר הפעמים של הנישואין. בהתאם לנתוני הלמ"ס (2003) ניתן לראות ששביעות הרצון מהחיים בקרב נשואים שנישאו פעם אחת גבוהה משמעותי (כ-20%) לעומת אלה שנישאו יותר מפעם אחת. הדבר מצביע ומחזק את העובדה שהדתיים שבעי רצון יותר מכיוון שהדתיים מתחתנים יותר, שומרים על הנישואין הראשוניים שלהם ומתגרשים פחות (הלמ"ס, 2009).

לוח 1: מרוצים מהחיים, לפי מספר הפעמים שנישאו

מספר הפעמים שנישאו		שביעות רצון
פעם אחת	פעמיים ויותר	
68.2	82.8	ממצב כלכלי
77.8	86.4	מהכנסה
60.6	79.6	ממצב בריאותי
52.5	73.2	מקשרים משפחתיים
53.7	74.9	מקשרים עם חברים
60.3	82.8	מעבודה
54.8	75.2	מהדירה

טבלה 4: שביעות רצון מהחיים לפי מספר הפעמים שנישאו (הלמ"ס, 2009)

- הלמ"ס (2005). גירושין בישראל
<http://www.cbs.gov.il/publications/tec13.pdf>
- הלמ"ס (2009). הסקר החברתי
http://www.cbs.gov.il/reader/?Mlval=cw_usr_view_SHTML&ID=928
http://www.cbs.gov.il/publications11/seker_hevrati09/pdf/intro_h.pdf
- הלמ"ס (2011). על הקשר בין השכלת בני הזוג ותוחלת הנישואין
<http://www.cbs.gov.il/www/publications/pw63.pdf>

50 תורת הקבלה

- א) היעוד של כל אדם - להשפיע (לתת שפע), להטיב.
ב) צמצום - לקחת מהעולם רק מה שצריך ורק על מנת להשפיע.

51 שמירת הברית

בריתי שלום – הרב הרוש
לא התבוסשו – המצב הכי רוחני שהאדם וחווה לא נגעו אחד בשניה. רק לאחר החטא נכנסה הזוהמה והם חטאו.
האיש צריך להעניק לאשתו (עונתה) – הוא מחוייב לכך – האין מצווה שהוא זה שצריך להנות.
האיש רק משפיע (מקבל שפע מהקדוש ברוך הוא ומשפיע)

51.1 התייחדות בשבת

זוהר – פרשת יתרו – יום רביעי – דף פ"ט

אמר לו, בא וראה, דבר זה הרי פשוטו החברים ולא פשוטו דבר. כה אמר ה' לסריסים, מי הם הסריסים? אלו הם החברים שמשתדלים בתורה ומסרסים עצמם כל ששת ימי השבת ועוסקים בתורה, ובלייל השבת מזרזים את עצמם בזוהר משום שיוצאים הסוד העליון בשעה שהגבירה מזדווגת במלך.

ואותם חברים שיוצאים סוד זה, מכונים לבם לאמונת רבונם, ומתברכים בפרי מעיהם באותו הלילה. וזהו שכתוב אשר ישמרו, כמו שנאמר ואביו שמר את הדבר.

ונקראים סריסים ודאי, בשביל לחכות לשבת למצא את רצון רבונם, שכתוב ובחרו באשר חפצתי. מה זה באשר חפצתי? זה זוג הגבירה. ומחזיקים בבריתי, הכל אחד. בבריתי סתם. אשרי חלקו של מי שמתקדש בקדשה הזו ויוצא הסוד הזה.

בא וראה, כתוב ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת לה' אלהיך וגו'. כל מלאכתך - באותם ששת הימים מלאכת בני האדם, ומשום הדבר הזה לא מזדווגים החברים, רק בזמן שלא נמצא ממעשי בני אדם, אלא מעשה הקדוש ברוך הוא. ומה מעשהו? זוג הגבירה להוציא נשמות קדושות לעולם.

ומשום כך בלייל הזה החברים מתקדשים בקדשת רבונם ומכונים לבם, ויוצאים בנים מעלים, בנים קדושים, שלא סוטים ימינה ושמאלה, בני המלך והגבירה, ועל אלה כתוב (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם. לה' אלהיכם ודאי. משום שאלה נקראים בנים שלו, בנים למלך ולגבירה.

וזו דעת החברים שיוצאים סוד זה, בזה נדבקים, ומשום כך נקראים בנים לקדוש-ברוך-הוא. ואלה הם שהעולם מתקיים בשבילם. וכשעולה העולם בדין, מסתכל הקדוש ברוך הוא בבנים הללו ומרחם על העולם, ועל זה כתוב כלה זרע אמת. זרע אמת ודאי. מה זה אמת? טבעת קדושה שלמה, כמו שנאמר (מיכה ז) תתן אמת ליעקב. (אמת זה הקדוש ברוך הוא) והכל אחד. ומשום כך זרע אמת ודאי.

52 עריות

עם ישראל – שומר על העריות – לא נואף
עם ישראל היה גדור בארץ מצרים - בזכות שרה אימנו לנשים ויוסף הצדיק שגדר עצמו

לעומת זאת אומות העולם
במצרים היה הרבה ניאוף - ולכן קיבלו ערוב - שחיו בעירבוביה
לכן השם ענה לאומות - הביאו ספר יוחסין.

53 מצוות עונה

<https://www.daat.ac.il/he-il/mishpacha/pua/bniyat/ona.htm>

עיקר מצוות העונה היא בשעה שאשתו משתוקקת אליו. חכמינו פירשו את הכתוב "וְעֲנֶתָהּ לֹא יִגְרַע" (שמות כא, י), שחייב לשמח את אשתו, בשעה שהוא רואה שהיא מתאוה לו. מטעם זה הוא חייב לפקדה בשעה שהוא יוצא לדרך. (הרב משה פיינשטיין, שו"ת אגרות משה, אבן העזר, חלק ג, סימן כח).

מצוות עונה הוא לפועלים שתיים בשבת (בשבוע) ולתלמידי חכמים פעם אחת בשבת. וכתבו האחרונים ז"ל שלכאורה מכיוון שבזמננו אין לנו דין שנקרא תלמיד חכם לחז"ל, מכל מקום כיוון שהטעם שתלמידי חכמים רק פעם אחת בשבת משום שהתורה מתשת כוחו של אדם, זה איכא גם בתלמידי חכמים שבזמננו. ואם כן מי שיודע שהוא בבריות, הדר דינא לחייבו שני פעמים בשבת, וכן מנהג רוב תלמידי חכמים בזמננו. ופשוט שעל דעת מנהג תלמידי חכמים נשאת, וכן הבעל התחייב בכתובה לנהוג בזה כמנהג גוברין יהודאין. ופשוט שלעניין הרוצה לפטור עצמו בפעם אחת בשבוע ולא שתי פעמים בשבוע, קרוב דהוי ספק דאורייתא ממש. ומלבד זה איכא חיוב מיוחד בזמן שמכיר שהאשה משתוקקת לזה, ואפילו ברמז קל. (הרב יעקב ישראל קנייבסקי – 'הסטיפלר', אגרת הקודש, ג)

כמו במצוות פרייה ורבייה, גם במצוות עונה אין בתורה ציווי לאישה, בהתאם לעיקרון שאין לדרוש מן האישה שתגלה יוזמה בכל מישור הדברים שבינו לבינה. אך אף על פי שהגבר לבדו מצווה על פרייה ורבייה ועל מצוות עונה, המחויבות והשעבוד הם הדדיים בהחלט. גם האישה מחויבת לבעלה מתוקף עצם נישואיה אליו, ועליה לאפשר לו חיי אישות סדירים ותקינים. אי קיום חיוב זה על ידי האיש או על ידי האישה, נחשב לפגיעה בעצם ברית הנישואין. לכן, למרות שהציוויים דלהלן עוסקים באיש, המחויבות למצוות עונה בין איש לאשתו היא הדדית. הדברים יפורטו להלן בפסקאות העוסקות במחויבות האישה במצוות עונה כלפי בעלה.

ועל כן כל זמן שאתה מתחבר עם אשתך ... יש לך להכניסה תחילה בדברים המושכים את לבה, ומיישבים את דעתה, ומשמחים אותה, כדי לקשור דעתך בדעתה, וכוונתך בכוונתה...
סוף דבר, כשתראה בעצמך שאתה ראוי לשמש מיטתך, עשה שתהא דעת אשתך מסכמת עם דעתך, ואל תמהר לעורר תאוותך, ולעורר הנח, כדי שתישב דעת אשתך. (רמב"ן, אגרת הקודש, פרק ששי, עמ' שלה-שלו)

פירשו בזה פרשת בראשית, שיצר טוב נברא לאדם עצמו, לצרכו, ויצר הרע לצורך אשתו ... אם כן ראוי שלא יעורר יצר הרע לתועלת עצמו ... אמנם לצורך אשתו יעורר יצרו בנחת ... לפיכך לא יכין האדם בו שום הנאה של כלום, אלא כשאשתו מתנאה לפניו ... ומצד זה יעורר היצר הרע לאהבתה. (הרב משה קורדובירו, תומר דבורה, פרק ששי).

53.1 משמעות המילה עונה

הפירוש הראשון – לשון עת וזמן, וכ"כ רמב"ן (שמות כא, ט): "וְעֲנֶתָהּ – הוא עֲתָה, שיבוא אליה לעת דודים". וכ"כ אבן עזרא: "ופי' וְעֲנֶתָהּ על המשכב, שהוא עת דודים, כי מלת עת בחסרון נו"ן כמו אמת, על כן נדגש תי"ו וְהִנֵּה עֲתָךְ (יחזקאל טז, ח), או עתו כמו אמתו, ג"כ עתה. והנה עונתה מגזרת עת, ועתה היא זאת העת".
עוד פירוש: לשון עינוי. וכך למדנו ביומא עז, א: "תשמיש המטה דאיקרי ענוי מנא לן? דכתיב (בראשית לא, נ): אִם תִּעֲנֶה אֶת בְּנֹתַי וְאִם תִּקַּח נָשִׁים, אִם תִּעֲנֶה – מתשמיש (להשבית עונתן, רש"י)". תוס' כתובות מז, ב, 'אם': "דבפרק בתרא דיומא (עז, א) משמע אִם תִּעֲנֶה אֶת בְּנֹתַי הֵינּוּ שִׁמְנֵה מִהֵן תִּשְׁמִישׁ, דמֵהֵן קָרָא נִפְקָא לֵן דְּמִנִּיעַת תִּשְׁמִישׁ הַמֵּטָה קְרוּי עֵינוּי, וְיֵשׁ לֹמֵר דְּהִכִּי נִמְי קָאֵמֵר קָרָא עֲנִיתָהּ לֹא יִגְרַע, דְּבֵר שֶׁהוּא כְּעֵינוּי כְּשֶׁמוֹנְעוּ מִמֶּנָּה, דְּהֵינּוּ תִשְׁמִישׁ". ולעומת עינוי, יש במילה 'עונה' גם לשון היענות, היינו שמצוות עונה נועדה לקיים את הייחוד בתענוג ושמחה, באופן שהם נענים זה לזה.

54 פרשות השבוע

54.1 ואתחנן

המעט מכל העמים

כמו שעם ישראל הוא ראש לכל העמים כך האיש צריך להיות ראש המשפחה – להוביל

54.2 עקב

ואכלת ושבעת

פן תשכח את ה' אלוהך

אדם שוכח את אשתו ואין הוא אהב והתייחס אליה בתחילת הקשר

54.3 ויצא

ויצא – ואהבת לרעייתך כמוך – (הרב רונן לוביץ')

דיאלוג קשה מתנהל בין יעקב ורחל בפרשתנו. אחרי שלאה ילדה כבר ארבעה בנים, פונה רחל העקרה ליעקב ותובעת: "הֲבֵה לִי בָּנִים וְאִם אֵין מִתָּה אָנֹכִי" (בראשית ל', א'). דברי רחל מגיעים ממקום של כאב ומצוקה עצומים, ואנו מצפים שיעקב יגיב בדברי עידוד ונחמה. כך למשל עתיד לעשות אלקנה, כאשר יראה בצרתה של אשתו האהובה חנה. אלקנה יאמר: "חֲנָה לָמָּה תִבְכִּי וְלָמָּה לֹא תֹאכְלִי וְלָמָּה יִרַע לְבָבְךָ, הֲלוֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָּנִים" (שמואל א', פרק א'). אמנם, אין בכוחן של מילים טובות אלה לפתור את הבעיה, ולא לחלץ את האישה מהקושי הנפשי בו היא מצויה, אולם דברים היוצאים מן הלב וקצת אמפטיה הן הדבר העיקרי שאישה מצפה לו בעתות מועקה שכאלה.

ברם, יעקב מגיב לפניית רחל בכעס ובדברים קשים: "וַיַּחַר-אַף יַעֲקֹב, בְּרַחֲלִי; וַיֹּאמֶר, הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנֹכִי, אֲשֶׁר-מָנַע מִמֶּנִּי, פְּרִי-בֶטֶן?! (שם, ב'). ואנו תוהים ומשתאים: הכיצד מגיב יעקב אבינו בצורה כה קשה לדברי אשתו הבאים מלב שבור?

יש שתי גישות להתמודדות עם תהייתנו: הגישה הראשונה מצדיקה את יעקב ומניחה שהיתה בדבריו כוונה חיובית נסתרת. הכוונה האפשרית שמעלים הפרשנים היא שיעקב רצה לעודד ולזרז את רעייתו להתפלל לבורא עולם, ולשפוך שיחה לפני קונה (ראו של"ה, ויצא). גישה זו מתבססת על דברי המדרש: "לפיכך נתעקרו האימהות, שהקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים" (ב"ר, מה, ה).

ואם נשאל: מדוע יעקב עצמו לא פותח בתפילה על עקרותה של אשתו? התשובה תהיה שיש כוח מיוחד דווקא לתפילה שאדם מתפלל על עצמו מתוך מעמקי מצוקתו ושברונו לבו. יעקב רצה אפוא לגרום לרחל להתפלל בעצמה, ולא לשים מבטחה בתפילתו שלו. אפשר שכך סבר הרמב"ן המציין שבעקבות דברי יעקב הבינה רחל "שלא תוכל להיסמך על תפילת יעקב", ולכן התפללה על עצמה, ובעקבות תפילה זו אכן נפקדה וילדה כדברי הכתוב: "וישמע אליה אלהים" (ל, א).

לפי הגישה השניה יעקב אכן שגה בתגובה שאינה הולמת צדיק. זו היתה עמדתם של חכמים במדרש, לפיה אחרי דברי יעקב, "אמר לו הקב"ה: 'כך, עונים את המעיקות? חייך שבניך עתידים לעמוד לפני בנה'" (ב"ר עא, ז). חז"ל מביעים

במדרש זה הסתייגות מתגובת יעקב, ואף טוענים שההשפלה שעברו בניו לפני יוסף בן רחל בשנות הרעב במצרים, באה כעונש על תגובתו הבלתי רגישה כלפי אשתו. לפי דבריהם צריכים אנו ללמוד מאותו דו-שיח כיצד אין לדבר אל בת הזוג.

55 מילתא דבדיחותא

המפקח נכנס לבית משוגעים כדי לבחון את מצבם.
משוגע אחד צועק רוחל'ה – המפקח שואל מה קרה לו – מסבירים לו – אהבה נכזבת
משוגע שני צועד גם רוחל'ה – המפקד שואל ולמה הוא גם צועק רוחל'ה – האם גם אהבה נכזבת לאותה אחת –
מסבירים לו – הוא דווקא התחתן עימה.....

במשבר זוגי אין אחד אשם – זה תמיד שתיים – היא ואמא שלה

אחד נפטר ועולה לשמים – בשמיים המלאכים מחפשים ברישומים ומבינים שהעלו אותו בטעות. הוא אומר לא מעניין
אותי – לאשתי אני לא חוזר – זו בעיה שלכם

56 החיים הזוגיים לאחר המוות

בחיים עצם
יש הגנה – בראש השנה

https://he.chabad.org/library/article_cdo/aid/6169193

אשתי היקרה, שאנו נשוי לה כבר כמעט 60 שנה, נפטרה לפני כמה ימים. אני מתגעגע אליה מאוד ועולות מחשבות שונות בקשר לזה. רציתי לדעת: האם אנחנו נחזור להיות יחד למעלה, בגן עדן?

תשובה
אני כל כך מצטער לשמוע על פטירת אשתך. אני בטוח שזה קשה מאוד לאבד את הנפש התאומה שלך לאחר שנים כה רבות יחד.

התשובה לשאלה שלך היא: כן. אתה תהיה עם אשתך בגן עדן. אבל כנראה זה יהיה די שונה ממה שאתה מדמיין...

למה אני מתכוון?

בדרך כלל, אנשים נוטים לדמיין את "גן עדן" כמקום כלשהו ברחבי היקום שנראה די דומה לכדור הארץ, ובמקום ההוא אנחנו ממשיכים להיות מי שאנחנו, נראים אותו דבר, עושים את אותם דברים – פשוט כל זה קורה באיזשהו מקום מסתורי ושונה. אולם האמת היא ש"גן עדן" הוא עולם רוחני לחלוטין. אנשים לא יושבים בגן עדן ושותים קפה ביחד או משחקים עם חיות המחמד שלהם. גן עדן הוא מקום בו הצרכים והרצונות הגופניים שלנו פשוט לא קיימים. בגן עדן קיימת רק הנשמה והיא חיה חיים רוחניים שלמים ונהנית מקרבת אלוקים.

עם זאת, בהרבה מקורות, כמו בתלמוד וגם בספר הזוהר, כתוב על הקשר הנשמתי, הרוחני, בין בני זוג, שממשיך להתקיים גם בחיים שלאחר המוות.

שני חצאים של נשמה אחת

הזוהר הקדוש 1 מסביר שבעל ואישה הם שני "חצאים" של נשמה אחת. כשכל אחד מבני הזוג נולד הוא מקבל לתוך גופו "חלק" אחד מהנשמה המשותפת והקב"ה משדך בין שני חלקי הנשמה ומזווג אותם זו לזה עד שמתחברים מחדש באמצעות הנישואין, לאחר מכן, כשבני הזוג חוזרים לעולם הנשמות, הם נשארים נשמה אחת מאוחדת.

אולם כיון שהשכר הרוחני שמקבלת הנשמה בגן-עדן היא תוצאה ממעשיו של האדם בעולם הזה, לפיכך במשך שעות היום בגן עדן כל אחת מנשמות בני הזוג לומדת את תורת ה' ומקבלת את שכרה ב"היכל" רוחני אחר – בהתאם להתנהגות והדבקות הרוחנית שכל אחד מהם התאמץ להשיג בעולם הזה, אך בשעות הלילה שני חצאי הנשמה מתאחדים מחדש².

ה"שולחן" של רבי חנינא ואשתו

בתלמוד³ מופיע סיפור מרתק ממנו ניתן ללמוד כיצד בני הזוג מקבלים את השכר שלהם בעולם הבא במשותף:

רבי חנינא בן דוסא ואשתו סבלו מעוני מחפיר. אמרה האישה "עד מתי נמשיך לחיות בצער כזה?! התפלל נא בבקשה לקבל עזרה מן השמיים".

נענה רבי חנינא לבקשת אשתו והתפלל. נעשה להם נס ופתאום הגיחה יד שמימית והגישה להם רגל שולחן עשויה זהב.

לאחר מכן חלמה אשתו של רבי חנינא חלום בו ראתה כיצד לעתיד לבוא יושבים הצדיקים ואוכלים על שולחן בעל שלוש רגליים ונאמר לה שהיא תאכל על שולחן בעל שתי רגליים.

כשסיפרה לבעלה את החלום הציעה לה שיתפלל שוב כדי שיטלו מהם בחזרה את רגל הזהב שקיבלו על מנת שלא יחסר להם מחלקם בעולם הבא.

ואכן, לאחר ששוב התפלל רבי חנינא, נקלחה מהם רגל הזהב.

בגן-עדן, כמובן, אין שולחנות. והשולחן עם שלוש הרגליים, כמו יתר הפרטים שהופיעו בחלומה של אשת רבי חנינא, כולם דימויים ומשלים בעלי משמעות עמוקה ורוחנית. אבל דבר אחד אפשר בקלות להסיק מהסיפור המרתק הזה: רבי חנינא ואשתו ידעו שהם עתידים לחוות יחדיו את החיים בגן עדן.

מה לגבי נישואים שניים?

כשבני זוג מתגרשים ברור שהם לא יחיו יחד בחיים שלאחר המוות. הגירושים כורתים ומנתקים את הקשר לא רק בין הגופים אלא גם בין שתי הנפשות.

ומה קורה כאשר אחד מבני הזוג נפטר והשני מתחתן בשנית? מי יהיה עם מי בחיים שלאחר המוות?

על מקרים כאלה מסבירים המקובלים שהקשר ה"ראשוני" הוא זה שממשיך להתקיים לאחר המוות. בדרך כלל (אבל בהחלט לא בכל המקרים) הכוונה היא לנישואים הראשונים⁴.

ומה יקרה בתחיית המתים?

בעידן תחיית המתים, כאשר כל המתים יקומו ויחיו מחדש בעולם הזה – נשמות בגופים, כפי שאנו חיים כיום – למי תחשב האישה כנשואה כשבחייה הייתה נשואה ליותר מאדם אחד? האם תחזור לבעלה הראשון או תמשיך את הקשר במקום שבו נעצר, כלומר עם הבעל האחרון?

בעניין הזה יש דעות שונות אבל לפי רוב המקובלים נראה שהקשר "הראשוני" הוא זה שיחזור להתקיים⁵.

אולם, כפי שמדגישים חכמי הקבלה, הפרטים המדויקים בנושא זה הם חלק מ"סודות גן עדן" שלא נחשפים במלואם ועליהם, בין היתר, נאמר ש"לא ידע אותם אדם איך יהיו – עד שיהיו".

יהי רצון שזה יקרה כבר בקרוב ממש!

הערות שוליים

1.

חלק א, דף כא עמוד ב; דף צא עמוד ב.

2.

זהר חלק ג, דף קסז עמוד ב; שער המצוות, הקדמה.

3.

מסכת תענית, דף כה, עמוד א.

4.

הרחבה:

ראו בזהר חלא א, שם, שהאישה חוזרת "לבעלה הראשון". על פי פשוטו, הכוונה בביטוי זה הוא לנישואין הראשונים, אולם יש מפרשים שהכוונה איננה לראשוניות כרונולוגית, כלומר לנישואין הקודמים בזמן, אלא לראשוניות מהותית, כלומר לזוגיות שהשרש הרוחני שלה גבוה וראשוני יותר בעולמות הרוחניים - הזוגיות שאותה ייעדו משמים - גם אם בפועל נישואים אלו היו מאוחרים יותר.

לדיון הנרחב בנושא ראו, בין היתר, במקורות הבאים: מעבר יבוק, שפת אמת, ז; שו"ת רב-פעלים, חלק ב, קונטרס 'סוד ישרים', סימן ב; 'נר שלום' בדברי שלום, יורה דעה, סימן שסא, סעיף א; חת"ם סופר, ותשובת מהרש"ם שהובאה בספר הניצחון, ט, צו; פסקי תשובות, קכד (מביא את תשובת רס"ג בספר התחיה שאת התשובה לשאלה זו יענה משה רבינו עצמו לאחר שיקום לתחייה, וראו שם ששמוכח מהזהר הנ"ל שתחזור לבעלה הראשון).

5.

ראו דברי שלום, שם.

הרב יהודה שורפין

57 כתבות וסרטונים מעניינים

57.1 ככה נקמתי בבעלי שאמר לי שהוא לא אוהב אותי

בתאל חזן

<https://www.youtube.com/shorts/Dz3UJQhk2gw>